

SEGMENTA

EX EPISTOLIS PAVLI. PETRI. Iacobi. & Ioannis. Necnon ex prophetis quæ in re diuina leguntur per anni circulum; tam in diebus Dominicis q̄ in sanctorum festis & pro festis. Quibus Antonius Nebrissen̄. adiecit gramma/tica quædā scholia non contemnenda;

APVD INCLYTAM GARNATAM MENSE FEBRVARIO D. XXXV.

CVM PRIVILEGIO.

❧AD PERQVAM REVERENDVM AC Proinde Illustrissimum Dominum. D. Ioannem Fonsecam Episcopum Burgensem: atqꝫ Archiepiscopum Rosanen.,&c. Antonij Nebrissensis Regij Historiographi in Epistolas; quæ per annum in Ecclesia leguntur.

Prefacio.

Rnaldus Guillelmus Brocarius amplitudinis tuæ cliens adiuratus; admonuit me: vt epistolas Pauli atqꝫ prophetias; quę per omnes grammaticorum scholas enarrari consueuerunt: quod ad orthographiam pertinet; castigarem: quodqꝫ ad enucleãdos sensus conducit: pungerem dispungeremqꝫ: atqꝫ omnia cæsa quæ plerũqꝫ reperiuntur confusa: colo & comate distinguerem. Addidit preterea vt huius laboris mei rationem Dignationi tuæ potissimum redderem: quado ad censuram tuam pertinet: & quas disciplinas esse in tam numeroso clero: & quales quemqꝫ addiscere: & quousqꝫ oportet: decernere. Ego vero qui non alterius cuiusquã nominis recordatione magis delector quam tui: & quod homini de me præclare merito nihil potui denegare: suscepi prouinciã hanc non tam opinor honorificam ꝙ onerosam. Sed illud imprimis hoc in loco præfandũ est: quod quem modũ nulli sunt in vsu eccliastico libri frequentiores: ꝙ ex veteri testamento regis Dauid psalteriũ: & ex nouo epistolæ Pauli: ita nulli difficiliores. Alter propter liguæ iampridem obsoletæ antiquitatem: alter propter linguę grecæ in qua scripsit ignorationem. cui accessit alia ex latino interprete difficultas: Et ne quis calũnietur me quod de Paulo dixi: subijciam Hieronymi verba ex epistola ad Algasiam: tractantis illud ex epistola ad Colossenses. Nemo vos superet in humilitate mentis. Quod crebro (inquit) diximus: & si imperitus sermone non tamẽ scientia: nequaquam Paulum de humilitate: sed etiam de conscientię veritate dixisse etiam nunc approbamus. Profundos enim & reconditos sensus linguam non explicat. Et cum ipse sentiat quid loquatur: in alienas aures puro non potest transferre sermone: quem cum in vernacula lingua habebat disertissimum: quippe vt hebręꝰ: & ad

pedes eruditus Gamalielis viri in lege doctissimi: seipsum interpre-
tari cupiens inuoluitur. Si autem in græca lingua hoc ei accidit: quod
nutrit⁹ in Tharso ciliciæ a prima ætate imbiberat; quid de latinis dice
mus: qui verbum ex verbo exprimere conantes obscuriores faciũt
eius sententias: & velut herbis crescẽtibus frugum strangulãt vber-
tatem? Et quod in eadem epistola subdit: quę sunt rationem quidem
habentia sapientiæ. Hoc ait in loco; quidem; cõiunctio superflua est:
quod in plerisq; locis propter imperitam artis grammaticæ Apo-
stolum fecisse reperimus. Neq; enim sequitur; sed; vel alia coniun-
ctio: quæ solet vbi quidem positum fuerat respondere. Nam qui-
dem plerumq; aduersatiua reperitur. Hęc hieronymus: quę sunt a
me tam multis repetita: vt ostenderem multo maioris esse negocij
hoc opus: quam quod a grammaticis tractari debeat. Ad duas su-
periores quas Hieronymus enumerat difficultates: accessit tertia:
quam induxerunt illi: qui ex veteris ac noui instrumẽti libris diuini
cultus officia ordinarunt addentes; mutilantes; mutantes; inuertẽtes
prototyporum verba. Vt quod in ipso statim initio epistolæ quę le-
gitur in dominica prima aduentus. Scientes quia hora est iam nos
de somno surgere. In græco vnde & epistola venit ad latinos: sic ad
verbum est. & hoc scimus sciẽtes tempus quod hora est. Et reliqua.
Manifestum est adiectum esse fratres: sed repetitum a superioribus.
detractum tempus. Et quia: positum pro ꝙ. Sed hæc vtcũq; tolera-
bilia: quia non mutatur sententia: illud nulla ratione excusabile. ꝙ fe
ria quarta sequẽte ex Esaia propheta legitur: quia completa est ma
licia eius. Nam pro malicia velint nolint vitilitigatores isti: legendũ
dum est militia: quod in hebræo est. Sed hæc & huiusmodi alio tem
pore disputabũtur cõmodius. Nunc in hac tui nominis præfatione
tantũ lectore admonem⁹: nihil nos mutasse ex eo qđ in voluminib⁹
castigatis habeẽt etiã si cõtra artis grãmaticę precepta scriptũ repiat:
ad moniti autoritate Quintiliani oratoriarũ istitutionũ libro primo:
vbi de vetustate. quędam inquit sunt: que mutare vetat religio: &
consecratis vtendum est. Sed plura feci quam quæ amicus ille me⁹
idemq; tuus familiaris exigebat. Neq; enim tãtum cæsa; colo; coma
teq; distinxi; singulisq; dictionib⁹ orthographiam suam acomoda-
ui: sed & quædam scholia glossulasq; adiunxi: atq; locos quosdã ob
scuriores audacius paraphrasi verti. Hæc amplitudini tuæ narraui:
non quo putem puerilia hæc ad te pertinere: sed vt studiorum meo
rum ratio tibi vnico honoris mei amplificatori constet. Vale.

Argumentum Epistolarum.

Ecẽ epistolas Paul⁹ ad diuersas ecclesias scripsit. Ad Romanos vnã. Ad Corinthios duas. Ad Galatas. vnam. Ad Ephesios vnam. Ad Philipenses vnam. Ad colossenses vnam. Ad Thessalonienses duas. Ad hebræos vnam. Romani notiores sunt. quam vt in præsentiarum de illis quicquam dici debeat: ad quos scribit ex corintho. Corinthĳ habitabant vrbem illam clarissimam totius Achaiæ: qua parte Peloponessus per Isthmon græce annectitur. Ad hos scribit ex Epheso epistolã primã. Secũdam vero ex troade. Galatę populi sunt habitãtes Galatiã regionem: quæ prius gallogræcia dicebatur. Ad hos scribit ex Epheso. Ephesĳ vrbem habitant nobilissimã Ioniæ siue Asiæ minoris, vt in principio Apocalypsios legitur. Ad hos scribit ex vrbe Roma: cũ esset in carcere per Tichicum diaconẽ. Philippẽses vrbẽ habitant Mecedonię philippos sic appellatã a Philippo Macedonũ rege atq; magni Alexandri patre. Ad hos scribit ex vrbe roma cum esset in carcere. Colossenses vrbẽ habitãt Asiæ proprie dictę colossi: nõ vt quidã inerudite dicũt Rhodi insulæ: propterea 'quod in illa fuit colossus memorabilis Apollini dedicat⁹: atq; alĳ cẽtũ minores colossi atq; ex illis dictos Collossenses: sed queadmodũ Hieronym⁹ scribit: Asiani sunt: atq; Loadicec finitimi. Colossorũ vrbis meminit Plini⁹ libro. xxxv. naturalis historię. In colossis inquit: flumen est in quo lateres deiecti lapides extrahũtur. Ad hos ab Epheso scribit iam ligatus per Tichicum diaconẽ & Onesimũ acolytũ. Thessalonicenses vrbẽ habitant Macedoniæ Thessalonicam in ora maritima sinus macedonici sitã. Hebręi dicti sunt nõ ab heber (vt aliqui putauerũt) sed ab Abraam hebræo sic cognominato postea quam veniẽs in terram Chanaam pertransĳt Euphratren. Heber nanq; græce interpretatur perotes: latine transitor. Postea appellati iudæi a iudæa regione que duas tribus complectebatur iudæ & beniamin. Ad hos scribit apostolus (si modo eius est epistola) quæ inscribitur ad hebræos: siue aliunde in in familiam illius ascita. Sunt & quattuor eiusdem apostoli priuatim ad discipulos scriptę. Ad Thimotheum duæ. Ad Titum Chretæ insulæ pręsulẽ vna. Ad Philemonẽ item vna. Sunt præterea alię septẽ epistolæ; quæ dicuntur canonicę. Iacobi vna. Petri duæ. Ioãnis tres. Iudæ vna: de quibus nihil attinet in præsentiarum dicere.

❡ Dominica prima in aduentu domini: in quo leguntur epistolę Pauli & prophetiæ ex Esaia: in quibus fit mentio triplicis aduētus dñi: scilicet cotidiani per gratiam. Annui per solemnitatē temporalis generationis. Extremi iudicij: quo viui & mortui sunt iudicandi.

FRatres scientes. Segmentum hoc ex epistola Pauli ad Romanos translatū ē cap. xiij. ī quo posteaquam exhoratus est illos ad obedientiam principum & ad proximi dilectionem infert. Sciētes tempus. Sic enim in græco legitur & subauditur sim⁹. nam apud hebręos & gręcos freq̄nter: apud latinos quoq; nonnunq̄ sum es fui supprimitur: Quia hora est. Quia ꝓ quod posuit: quod in sacris litteris frequenter legitur: sed perperā: vt est illud. Scitis quia post biduū pascha fiet. quia: nō reddit causam: sed coniūctio tantum simplex est. De somno surgere. Metaphora est vł poti⁹ allegoria: sicut q̄ sequūtur. nox dies. lux. tenebrę. sunt quoq; antitheta. i. cōtra posita. Proprior. Pro eo qđ est ꝓpinquior a prope. gręce ꝓpius nos est salus. vt sit propius prępositio, sed idem est sensus. Quam cum credidi. Ante aduentum christi. nam quod credidimus tūc: iam cernimus. Induamur arma. Ex speciali significatu verbi induo. alioqui nullum verbum passiuum nisi figurate construitur cum accusatiuo. Sicut in die. In græco vna particula est sicut videlicet, sic aut tanq̄. Nō in cōmessationibus. i. cōuiuijs. vel potius compotatiobus post cœnam ad multā noctem. De comessationibus Aristoteles multa in politicis. In cubilibus & impudicitijs. Per endiadin in lectis impudicis: & est annaphora: qm̄ ter, non, particula reperitur & dialitō, quia subtrahitur coniunctio. Induimini dominum iesum. Sic in alio loco induite nouū hominem.

❧ Incipit libellus epistolarum in quo continentur omnes epistolæ & prophetiæ quæ cātatur in ecclesia ꝑ anni circulum. Incipiendo a prima dominica aduentus vsq; in eādem dominicam.

Dominica prima aduentus. Epistola beati Pauli ad Romanos. Cap. xiij.

FRatres. Scientes quia hora est iam nos de somno surgere: nūc enim proprior est nostra salus quam cū credidimus. Nox præcessit: dies autem appropinquauit. Abijciamus ergo opera tenebrarum: & induamur arma lucis sicut in die honeste ambulemus: non in comessationibus & ebrietatibus. Non in cubilibus & impudicitijs. Non in contemptione & ęmulatione: sed induimini dominum iesum christum.

Feria. iiij Esaię ꝓphetę. Cap. xl.

COnsolamini cōsolamini popule me⁹: dicit domin⁹ deus vester. Loquimini

¶ Feria quarta eiusdem hebdomadę.

HEc dicit dominus deus. Consolamini. &c̄. Segmentū ex Esaia ꝓpheta cap. xl. Nam postea quā in superioribus denunciauit peccatorum punitionem: hic subiungit iustorum consolationem: dicens: Con

solamini.&c. Cōsolamini in voce passiua,ab eo qd est cōsolo.as. Varro in œdipo.p idē tēpus œdipus athenas exul venire dicebat:qui cōsolaret:& est epizeusis.i.eiusdē verbi subiunctio. vt Cicero veniet veniet illa dies. Populeus meus.qa nomē est collectiuū cū verbo plurali iungit.& meus in vocatiuo posuit p mi: queadmodū & lucan9 in.ij.dixit. Degener o populus:& Vergilius.Fluui9 regnator aquarū. Loquimini Græcū ad sacerdotes refert. Loquimini ad cor. Metaphoræ species a parte corpis ad animū. vnde cōcordes & discordes dicti. Cōpleta est malicia. Mēdū inexcusabile mutatione vni9 lræ malicia p militia etiā refragrātib9 libris recētiorib9. nā antiqui oēs ad vnū habent militia: p quo in hebræo Sabaoth.i.exercit9 legit, hoc ē militia i illa significatiotione:de qua in Iob militia est vita hoīs sup terrā:in græco tapinosis. i.humiliatio ē p militia, vt nullo mō relinquat locus maliciæ. Duplicia.qa maiora sunt data bonaq fuerūt mala. Vox clamātis.participiū p qd hebræi supplēt pñtē idicatiui quo carēt. subaudi ēdūq ỽbū ē & ē allegoria q itelligēda ē etiā in sensu litterali de Ioāne baptista,vl' omniū euāgelistarū testimonio. Mōs & collis differūt:qa mōtes sunt perpetui:& colles intercisi aut separati in tumorē surgētes. Praua.i.a rectitudine distorta & obliqua. In directa.i. in rectitudinem reducta. Glīa dñi.i. verbū humanitati cōiunctū. Omnis caro.i.hō,vt sit pars p toto. Quod.s. verbū. Locutū ē sub.p pphetas de illius aduētu. Vox dicētis:vt supra vox clamātis. Omnis caro. Hęc est pdicatio Baptistæ de hominis fragilitate:& verbi incarnati cū pre & spū sancto æternitate. Fœnū in hebræo herba simpliciť est:fœnū & flos translatiōes sunt. Spūs.i.ventus a deo missus alioqui spūs dñi oīa creat & renouat:vt inqt psalmograph9.& Verg. Spūs int9alit.

ad cor Ierusalem & vocate eam, quoniā cōpleta est malicia eius: dimissa est iniquitas illius. suscepit de manu domini duplicia pro omnibus peccatis suis. Vox clamātis in deserto: parate viam domini rectas facite in solitudine semitas dei nostri. Omis vallis exaltabitur:& omnis mons & collis humiliabit: & erunt praua in directa: & aspera in vias planas. Et reuellabitur gloria domini:& videbit omis caro pariter quod os domini locutum est. Vox dicentis. Clama. Et dixit. Quid clamabo? Omnis caro fœnum: & omnis gloria eius quasi flos agri. Exiccatū est fœnum & cecidit flos:quia spiritus domini insufflauit in eo. Vere fœnū est populus: exiccatum est fœnum: & cecidit flos: verbum autē domini manet in æternum.

¶ Fer.vi.eiusdē heb.

ECce seru9 meus. Ex eodē Esaia cap.xlij. Vbi postea q ostēdit dilectionē dei, ad populū iudaicū ex collatis i eū bñficijs:hic ostēdit illud idē ex filio quē illi misit:nā de xpo debere intelligi & nō de Cyro Persarū rege etiā hebræorū plęriq testant. Ecce seru9. subaudi ē adest: nō vt grāmaticę qdā dicunt:qd ponit absolute. Et ecce seru9 d re iprouisa dr. Suscipiā eū.qa natā diuina suscepit hūanā,& qd semel assūpsit nūq dimisit. Electus meus.iterū subaudi adest.

Fer.vi.Esaiæ prophetę.Cap.xlij.

HAec dicit dominus deus. Ecce seruus meus suscipiam eū: electus meus con

Cõplacuit in illo. sic in Luc. iij. in te cõplacuit mihi: & ẽ dictũ ex idiomate hebraico: ꝓ mihi places. Spm̃ meũ dedi. Esa. lxi. Spũs dñi sup me: co q̃d vn/xerit me. vñ xp̃s. Iudiciũ ꝓfert. vñ Ioã. v. Pr̃ oẽ iudiciũ dedit filio: non clamabit. i. nõ erit clamosꝰ nec cõtẽtiosꝰ nec q̃rulꝰ. nõ accipiet ꝑsonã. i. nõ erit acceptor ꝑsonaꝝ. Calamũ q̃ssatũ nõ cõteret. sed potiꝰ cõsolidabit. Lignũ fumi nõ exti. sed potiꝰ accendet. Educet iudiciũ. i. vere iudicabit. Non erit tri. nec tur. sed tranqllo: & sereno vl̃tu. Donec ponat. & postea multo minꝰ. vt Psal̃. cix. Donec ponã inĩcos tuos. Insulę. nõ solũ orbis cõtinẽtis incolę: sed ĩsularũ. &c̃. Creãs i. q̃ oĩa hęc facio & possũ q̃cꝫ filiũ mittere. Et extẽdẽs eos. iuxta illd̃ p̃s. ciij. Extẽdẽs cœlũ sicut pellẽ. Dãs flatũ & spm̃. i. aĩam: & vitã. Ego dñs vocaui te. v̾ba sunt p̃ris ad filiũ. In fœdus. i. vt sis media/tor int̾ me & hoĩes. In luce. gẽ. i. gẽtiliũ. Lu. ij. Lumẽ ad reuelationẽ gẽtiũ. De cõclusiõe. i. de carcere pcc̃i & mortis. Ego dñs In hebręo hoc in loco est nomẽ illud ineffabile te/tragrãmatõ. i. q̃ttuor l̃raꝝ. Et laudẽ. repete nõ dabo. q̃a deus zelotipꝰ est q̃ nõ patit̃ in hoc cõsortẽ. Quæ prima lex Mosis. Noua anũciabo. v̾bi in/carnationẽ. Hiere. xxxi. Creauit dñs nouũ super terrã: fœmina circũdabit virũ. Antecꝫ oriãt. i. fiãt. Audita faciãt. i. audietis per ꝓphetas. Cãtate. gratiarũ actio ẽ ꝓ tãto bñficio accepto aut accipiẽdo. ab extremis. i. a solis ortu vsq; ad occasũ. descẽditis ĩ mare. rectiꝰ cõscẽditis. Verg. eñ. Cõscẽdi nauibꝰ ęquor. Et plenitudo eiꝰ. s. maris cãtet. vt in cãtico. Bñdicite maria & flumina dño &c̃. Letet̃ desertũ. i. exl̃tet q̃le illd̃ ẽ. Mõtes exl̃tauerũt vt arietes. In domibꝰ cedar. regio est Arabię, dicta ab vno ex. xij. filijs Ismael: de q̃ in p̃s. Habitaui cũ habitãtibꝰ cedar. Habitabit sub messias: de quo hic agit. Habitatores petrę. q̃ ciuitas q̃cꝫ ẽ Arabię in t̃ra Edõ ab Assirijs dicta Recẽñ. vñ Arabię petrę nomẽ

placuit sibi in illo aĩa mea. Dedi spũm meũ sup eũ: iudiciũ gẽtibus ꝓfert. Nõ clamabit: nec cõtendet: nec accipiet ꝑsonã: nec audiet̃ vox eiꝰ foris: calamũ quassatũ nõ cõteret: & lignũ fumigãs nõ extĩguet. In veritate educet iudiciũ. Nõ erit tristis: nec turbulẽtꝰ: donec ponã in terra iudiciũ: & legẽ eiꝰ. ĩsulę expectabũt. Hęc dicit dñs deus creãs cœlos & extẽdẽs eos: firmãs terrã: & q̃ germinãt ex ea: dans flatũ pp̃l'o q̃ est sup terrã: & spm̃ calcãtibꝰ eã. Ego dñs vocaui te in iusticia: & apphẽdi manũ tuã: & seruaui te: & dedi te ĩ fœdus pp̃li in lucẽ gẽtiũ: vt apires oculos cecoꝝ & educeres de cõclusione vinctũ: & de domo carceris sedẽtes ĩ tenebris. Ego dñs: hoc est nomẽ meũ. Gl̃iam meã alteri nõ dabo: & laudẽ meã sculptilibꝰ. Quę prima fuerũt ecce venerũt: noua quocꝫ ego annũciabo: antecꝫ oriant̃ audita vobis faciã. Cãtate dñm canticũ nouũ. Laus eiꝰ ab extremis terræ: qui descenditis in mare: & plenitudo eiꝰ: insulę & habitatores eaꝝ. Lętet̃ desertũ & ciuitates eiꝰ ĩ domibꝰ habitabit cedar. Laudate eũ habitatores petrę: d̾ vertice mõtiũ clamabũt. Ponẽt dño gl̃iam: & laudẽ eiꝰ in insulis nũciabũt. Dñs sicut fortis egrediet̃: & sicut vir prçliator suscitabit cœlũ. Vociferabitur & clamabit: sup inimicos suos confortabit.

Clamabũt.s. habitatores petrę. Dñs sicut.i.exurget in sceleratorꝝ vltionẽ.

¶ Dominica secunda aduentus.

FRatres. Quæcũq. Ex epistola ad Romanos. Cap.xv. Hæc clausula ex superiori pendet:nam dixerat supra validos infirmorꝝ imbecilliiates debere tolerare:sicut & chrs multa perpessus est,citat illud ex psalmo. lxiij. Opprobria exprobrãtium tibi ceciderũt sup me. & sequit: operui in ieiunio animã meam. & deinde subdit rõnem ei9 quod dixit neminẽ debere sibi placere:sed imitari christũ: quia quæcũq; eis scripta sũt &c. & suppressit enĩ particulã:reddens causam: qm nõ posuit illud cuius causam reddebat. In verbis tamẽ cõsecrationis nõ suppriniit: quia reddit causam eius qd sacerdos opaturus pdixerat hoc est enĩ corp9 meũ. Vt per patiẽtiam.i. expectationẽ: nã hypomene est expectatio ab hypomeneo quod est expecto vel sustineo. Scripturarũ.i. eorꝝ quæ scripta sunt. Deus patiẽtiæ.i. qui dat patiẽtiam. Et solatij. Cur mutauit verbũ patiẽtię in solatiũ cum vtrobiq; sit in græco paraclesis: cũ solatiũ, & cõsolatio differãt? Idipm supere: p idẽ ex figura geæca dicit nõ latinæ. In alterutrũ. inuicẽ siue mutuo dicẽdum fuit:nõ in alterutrum quod significat alterum e duobus quod velis. Suscipite inuicem.s. validi infirmos. Suscepit vos. quia infirmitates nostras ipse tulit:& dolores nrõs ipse portauit. Ministrũ circũsitionis.i. iudaismi:quia vedit p pter oues quæ perierũt de domo isrl. Propter veritatẽ.i. vt ea quæ facta est repromissio:adimpleret ex iusticia:sed gentes. hoc est gẽtiles ppter miam: sed sup posuit p eo quod est ppter. de vocatione aũt gẽtium plena est sacra scriptura:sed hic Paulus quosdã locos ponit Psal. xvij. ppterea cõfitebor tibi in gẽtib9. A editio cõmunis habet in natiõib9 qd idem est. & ex Psal. Lętamini gẽtes cum plębe ei9. & ex Psal. cxvi. Laudate dñm omnes gẽtes. Esa. ca. xi. in die (inquit) illa radix iessæ. in eũ gẽtes sperabũt: siue vt trnslatio hebrica habet. eum gentes deprecabũtur. & pro eo quod græci dicunt iesse: hebræi dicunt isai: ex causa nobis aliubi assignata. Deus autem. more suo Paulus bene pręcatur credentibus.

Dñica.ij. Pauli ad Romrnos. Ca.xv.

FRratres. Quæcũq; scripta sunt ad nostram doctrinã scripta sunt; vt per patiẽtiã & cõsolotionẽ scripturarũ spem habeamus. Deus aũt patiẽtiæ & solatij det vobis idipm sapere in alterutrũ scdm Iesum xpm; vt vnanimes vno ore honorificetis deũ & patrem dñi nri Iesu xpi. Propter quod suscipite inuicẽ sicut & chrs suscepit vos in honorẽ dei. Dico aũt Iesum christũ ministrũ fuisse circũsionis; ppter veritatẽ dei ad cõfirmãdas pmissiones patrũ. Gentes aũt super mia honorare deum; sicut scriptũ est. Propterea cõfitebor tibi in gentib9; & nomini tuo cantabo. Et iterũ dicit. Letamini gentes cũ plæbe eius. Et iterũ. Laudate oẽs gẽtes dñm; & magnificate eum omnes populi. Et rursum Esaias ait. Erit radix iessæ; qui exurget regẽ re gẽtes; in eũ gẽtes sperabũt. Deus aũt spei repleat vos omĩ gaudio & pace in credẽdo; vt abũdetis in spe & virtute spũs sancti.

¶Feria quarta eiusdem hebdomadæ.

HEc dicit dn̄s. Creās te Iacob. Ex Esa.ca.xliij. Vbi postq̄ in supiriotibus egit de missiōe verbi: hic agit de multiplicatiōe fideliū: qui successerūt in gētis iudaicę locū. vnde nō solū hęreditatē: sed & noīa sortiti sunt quasi in familiā illā asciti. Creās te iacob. i. o xp̄iana & fidelis gens. Nomine tuo. s. Iacob & israel: quæ noīa iudæi amiserūt & christiani acceperunt. Dedi ꝓpiciationem tuā. i. dedi ęgyptū similem tibi in propiciatione: redigēdo illam in corpus ecclesię mysticū vt sim illi ꝓpicius sicut & tibi. Et æthiopiam & Saba. Quę sūt Aegypto cōterminę. nam Saba est Arabiæ fœlicis portio. Pro te. i. tui multiplicādi causa. Honorabilis factus es. sub. o Iacob. Dabo homines pro te. i. causa tui noīs ꝓpagādi permittā hominū mortes: siue martyrū siue persequētium illos. Ab oriente iuxta illud Matthæi. viij. Multi veniēt ab oriēte & occidente. Aquiloni. qui spirat a septētrione. Da. subaudi populos cōstruēdæ ecclesiæ meæ. Austro. q spirat a meridie. Noli ꝓhibere. subaudi venire. Affert filios meos. Deus alloquit hęc loca quæ enumerauit a quattuor mūdi partib9. Et omnē. creaui eum. Ex figura hebraica et gręca. sicut illud cui9 participatio eius in idipsum. nam cuius ei9 latinæ nō diceretur. Educ foras. vt supra affert filios. Ppl'm cæcū. Cuiusmodi sunt iudęi: qui hn̄t ocl'os & nō vidēt. Surdū. vt illud aures hn̄t: & nō audiēt. Oēs gētes. Iam hoc ad vocationem gētiū ptinet: qa supiora de hebręis dici videbant. Quis in vobis. subaudi o gētes. Annūciet istud? quasi dicat: nemo nisi ego dn̄s. Prima sunt. i. principalia. Dēt testes eoꝝ. s. dij gētiū. Et iustificent. si poterūt. Et audiēt. s. futura. Et dicāt eadē futura. Et est hysterologia. pri9 em̄ dicit aliqd q̄ audit. quasi dicat: illi nō poterūt: & ego potero. Vere vos testes mei. Verba

Feria. iiij. Esaiæ ꝓphetæ. Cap. xliij.

HAec dicit dn̄s deus. Creans te Iacob & formās te Israel. Noli timere quia redemi te: vocaui te nomīe tuo, meus es tu. Cum trāsieris per aquas tecū ero; & flumīa nō operiēt te. Cū ambulaueris in igne; nō cōbureris: & flamma nō ardebit te. Quia ego dn̄s deus tuus sanct9 israel & saluator tuus dedi ꝓpiciationē tuam Aegyptū & Aethiopiam & Saba ꝓ te. Ex quo honorabilis factus es in oculis meis & gloriosus: ego dilexi te. & dabo hoīes pro te: & populos ꝓ anima tua. Noli timere qm̄ tecū sum ego. Ab oriente adducā semē tuum: & ab occidēte congregabo te. Dicam Aquilonida: & Austro noli ꝓhibere. Affer filios meos de lōginquo: & filias meas ab extremis terræ. Et omnē qui inuocat nomen meū; in gloriā meā creaui eum: formaui eū; & feci eū. Educ foras populū cæcū & oculos habētem; surdū & aures ei sunt. Oēs gētes cōgregatæ sunt simul: & collectę sunt tribus. Quis in vobis annūciet istud? & quæ prīa sunt audire vos faciet? Dent testes eoꝝ & iustificētur: & audiant & dicāt. Vere vos testes mei dicit dn̄s.

sunt dei ad ap'los & ,pphetas.iuxta illud:& eritis mihi testes in Ierusalē &
iudea.Et seru9 meus.si loquit pater : de filio est intelligēdū.Si fili9 : de quo
cunq; electo ad id opus.Credatis mihi.cū videritis cōpleta:quę prędixi vo
bis.Vt sciatis.hoc experimēto quod dixi.Ego ipse.Emphaticō est ipe.qua
si dicat:& nō alius quispiā.Ante me & post me.Quia dei essentia nō men-
surat nisi ęternitate.Ego annūciaui:idest prædixi salutē futurā. Et saluaui per filiū. Alienus.i.deus qui talia faceret.Vos testes. Ex prædictis patet sequētia. De manu mea eruat.,peruat. nam eruo actiuum est. Operabor: scilicet salutem gētium. Auertet illud:idest ,phibebit salutē gētium.

Et seru9 meus quē eligi. Vt sciatis & credatis mihi & intelligatis:q̄a ego ipe sum. Ante me nō est format9 deus:& post me non erit. Ego sum dn̄s:& non est absq; me saluator. Ego annūciaui & saluaui. Auditum feci;& nō fui in vobis alienus. Vos testes mei dicit dn̄s:& ego deus. Et ab initio ego ipse;& nō est q̄ de manu mea eruat. Opabor.& quis auertet illud? ait dn̄s omnipotēs.

¶ Feria.vi.eiusdem hebdomadæ.

Audite me qui sequimini.ex Esaia Cap.li.vbi remouet quoddā impedimentum liberationis faciēdę per messiam: q̄m aliqui ex hebræis desperabant hāc liberationē:itaq; cōfirmatur in primis hæc spes exemplo. dicit itaq; dn̄s ad fideles. Ad petrā, idest ad Abraam qui appellat perta ,ppter fidē: quoniā credidit Abraā deo. Ad Saram. quoniā ex ĳs duobus propagati sunt hebręi. Vnum vocaui: idest solū & sine ,ple. quando Genesis.xĳ.dixit illi.Egredere de terra tua:& de cognatiōe tua. Cōsolabit sion: idest ecclesia. sic em̄ accipit sion in plęrisq; locis. Desertū. quod alias est sterile. Et solitudinem.idem est
quod desertū.quasi dicat:quod est sterile fiet fœcūdū. Attēdite. hic remo-
uetur verbo impedimētum præfatū.Quia lex a me exiet.scilicet euāgelica.
Et iudiciū.i.legis executio.In lucē pp'loꝝ.vt nō intelligat de lege Mosis q̄
ad vnū pp'lm pertinebat.Iust9 me9.i.xp̄s.Saluator me9.i.quē ego mittā ve

Feria.vi.Esaiæ ,pphetæ. Cap.li.

Haec dicit dn̄s. Audite me qui sequimini q̄d iustum est & quęritis deum. Attēdite ad petrā vnde excisi estis:& ad cauernā laci:de qua præcisi estis. Attendite ad Abraā patrem vestrū;& ad Saram quæ peperit vos. Quia vnū vocaui eum:& multiplicaui eum. Consolabit ergo domus sion; & consolabit oīs ruina ei9. Et ponet desertū eius quasi delicias:& solitudinē ei9 quasi ortum dn̄i. Gaudiū & lætīcia inuenietur in ea gratiarū actio & vox laudis. Attēdite ad me popule meus:& trib9 mea me audite. Quia lex a me exiet:& iudiciū meū in lucem populoꝝ regescet. Prope est iust9 me9 : egressus saluator me9;& brachia mea pp'los iudicabūt: Me in sulæ expectabūt;& brachium meum sustinebūt. Leuate in cœlum oculos vestros:& videte sub terra deorsum. Quia

ſtrum ſaluatorē. Brachia mea. i. filius meæ vires. Idē cap. liij. Et brachiū dn̄i cui reuelatū eſt. Inſulę. i. gentes. Suſtinebūt. i. patiēter expectabunt. Leuate confirmatio eſt ꝓmiſſi. In cœlum. qđ liqueſcet & euaneſcet ſicut fumus. Et terra quæ atteret vt veſtis. Salꝰ mea. i. xp̄s: vt ſupra dixit ſaluator meus.

Dominica tertia. Pauli ad Corinthios prima Cap. iiij.

FRatres. Sic nos exiſtimet homo: vt miniſtros Chriſti & diſpenſatores myſteriorum dei. Hic iam quæritur inter diſpenſatores: vt fidelis quis inueniatur. Mihi pro minimo eſt vt a vobis iudicer: aut humano die ſed nec meip̄m iudico. Nihil em̄ cōſcius ſum; ſed nō in hoc iuſtificatus ſum. Qui aūt iudicat me: dn̄s eſt. Itaq; nolite ante tp̄s iudicare; quoaduſq; veniat dn̄s qui & illuminabit abſcōdita tenebrarꝫ; & manifeſtabit cōſilia cordiū: & tūc laus erit vnicuiq; a deo.

Feria. iiij. quattuor tēporum Lectio Eſaiæ prophetæ. Cap. ij.

IN diebus illis. Dixit Eſaias: erit in nouiſſimis diebus præparatus mons domus domini in vertice montium: & eleuabitur ſuper colles: & fluent ad eum omnes gentes: & ibunt populi multi & dicent.

¶ Dn̄ica tertia aduentus.

FRatres. Sic nos exiſtimet homo. Ex epiſtola Pauli ad Corinth. i. cap. iiij. Dixerat pauloante nos nō debere gloriari in hoïbꝰ: ſed oïa in deū eſſe referēda. nunc infert. Sic nos exiſtimet homo vt miniſtros chriſti. i. nō dn̄os: ſed gratiarū xp̄i diſpēſatores. Fidelis. hoc primū in diſpēſatore deſiderat̄: ſcilicet fidelitas. Pro minimo eſt. i. minimi facio & paruipēdo: quia vni tantum dn̄o meo xp̄o Ieſu placere volo. Humano die. i. ab hoïe huius vitę teſte: Nec me iudico. quia & ſi nō ſum mihi conſciꝰ cuiuſquā fraudis in diſpenſatione: non idcirco iudico me fidelē: ſed dn̄s cui ſeruio. Nolite. ſ. vos o corinth. Abſcondita tenebrarum: ideſt occulta & quæ interim latēt. A deo quia bonos ꝓbabit: malos improbabit.

¶ Feria. iiij. quattuor temporum.

IN diebus illis. Dixit Eſaias erit in nouiſſimis. Ex Eſaia Capite. ij. Vbi poſteaquam in ſuperiori capite deſcripſit euerſionem regni iudęorꝫ: hoc in loco oſtendit eccleſiæ erectionem. Itaq; dicit. Erit in nouiſſimis diebus: de quibus dicitur Geneſis. xlix. A moriente Iacob congregamini: vt annunciem vobis quid futurum ſit in nouiſſimis diebus. & paulopoſt. non deficiet princeps de Iuda: donec veniat cui promiſſum eſt. Mons domini. ideſt eccleſia quæ habuit originem a monte ſion: in quo Hieruſalem fundata eſt. Super colles: ideſt ſuper altos terræ principatus. Omnes gentes: ad quas magis quam ad iudęos pertinet eccleſia. Actuum. xiij. Ecce conuertimur ad gentes. De ſion. Verba ſunt Eſaię non gentium. Et iudicabit gentes. ſcilicet verbum diuinum: cui data eſt omnis poteſtas in cœlo & in terra. Gladios in vomeres. pacem illam ſignificat quæ fuit ſub

Augusto Cesare, quo tempore saluator nat9 est. quod dicitur ex eo quod in pace agricultura exercetur & instrumenta bellica conflantur in rustica instrumenta. Lanceas in falces. putatorias. messorias: & fœnarias. Venite. Verba sunt Esaie ad iudeos exhortātis eos vt veniāt secum ad viam rectā, quandoquidem gentes arripiunt hereditatem illis debitam.

IN dieb9 illis. Loquutus est dominus. Ex Esaie. cap. vij. De xp̄o ad litterā hæc prophetia est intelligēda: etiam euāgeliste testimonio. qui hæc verba ad christi temporalē generationē pertinere dicit. Hoc tantū inquit factū est: vt impleretur quod dictum est per prophetam dicentem. Ecce v̄go habebit in vtero. &c̄. Sed q̄a plures sensus litterales possunt dari in eodem verbo℞ contextu: exponat̄ in vtroq; sensu, & quem pre se fert littera: & qui subintelligitur. Achaz rex fuit iuda a Saule quartusdecimus: ad quem nunc loquitur dominus p̄ Esaiā. Signū. s. liberationis populi tui. In profundum scilicet per resurrectionē alicuius mortui. In excelsum. vt quod stet sol vt tempore Iosue. Non tentabo dominum. simulat se bonum Achaz cū sit malus. vnde propheta infert. Hominibus. idest p̄phetis quos molestatis. Deo meo. nolētes eius signum accipere. Propter hoc: idest ad gloriam suam: aut ne sitis illi molesti. Dabit signum. scilicet liberationis populi. Ecce virgo concipiet. Hoc de virgine deipara est simpliciter intelligendum: iudeis etiam repugnantibus. Emmanuel. quod interpretatur nobiscum deus: nulli magis q̄ christo adaptari potest: in quē natura diuina & humana coierunt. Butyrum & mel. per que omne eduliū homini aptum intelligit. est autem butyrum bubulus caseus. Vt sciat. vt particula non causatiue, sed coniunctio tantum est ordinem demonstrans. Reprobare malum & eligere bonum. Per scientiam iam inde a conceptu infusam homini: qui idem erat deus.

Venite ascēdamus ad montē dn̄i: & ad domum dei Iacob: & docebit nos vias suas: & ambulabim9 in semitis eius: quia de sion exibit lex: & verbum dn̄i de hierusalē. Et iudicabit gentes: & arguet populos multos. Et cōflabūt gladios suos in vomeres: & lāceas suas in falces. Non leuabit gens cōtra gentē gladiū: nec exercebūtur vltra ad preliū. Dom9 Iacob venite & ambulem9 in lumīe dn̄i.

Lectio Esaiæ p̄phetæ. Cap. vij.

IN diebus illis. Loquutus est dominus ad Achaz dicens. Pete tibi signū a dn̄o deo tuo in p̄fundū inferni siue in excelsum supra. Et dixit Achaz. Non petā: & non tentabo dn̄m. Et dixit. Audite ergo dom9 Dauid. Nunquid parū vobis est molestos esse hoībus: quia molesti estis & deo meo? Propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet & pariet filium: & vocabitur nomen eius Emmanuel. Butyrum & mel comedet: vt sciat reprobare malum & eligere bonum.

¶ Feria sexta eiusdem hebdomade.

HAec dicit domin9 deus. Egredietur virga. Ex esa. cap. xi. in quo propheta primo describit mysteriū incarnationis verbi diuini: & eiusdem natalis, deinde illius sanctitatem dotesq; enumerat. Egredietur virga. virgo dei pura quę ducebat originē a Dauid rege, qui fuit iesse siue Isai filius. Et flos. i. chrs. de quo in canticis. Ego flos campi & lilium conuallium. Spiritus domini: qui in eū conferet septem sua dona: quæ hic enumerātur. Oculorum & aurium. s. corporaliū: sed iudicabit per sciētiā infusam qua est homo, aut per increatā qua de9. Arguet pro mansuetis. quod fecit quādo arguit pharisęos qui apostolos insimulabant: quod sabbata violabāt. Percutiet terram. i. habitatores terrę. Virga oris. i. doctrina. interficiet impiū. de antichristo intelligit: de quo apostolus in epistola thessa. ij. tunc reuellabitur ille iniqu9 quem dominus Iesus interficiet spiritu oris sui. Iusticia cingulum. idest iusti & sancti adherebūt ei sicut cingulum adhęret lūbis. In chaldęo legitur, erūt iusti circū circa ei: & agentes fideliter appropinquantes ei: quod dicit propter apostolos & discipulos. Cinctoriū. nescio an vsq; apud autores cinctorum legatur: pro eo q̄d est cinctus: siue cinctura, siue semicinctum.

Feria sexta. Esaiæ prophetæ. Cap. xi.

HAec dicit dominus deus. Egredietur virga de radice iessæ: & flos de radice eius ascendet. Et requiescet super eum spiritus domini: spiritus sapientiæ & intellect9: spiritus consilij & fortitudinis: spiritus scientię & pietatis: & replebit eum spiritus timoris domini. Non secundum visionem oculorum iudicabit: nec secundum auditum aurium arguet: sed iudicabit in iusticia pauperes: & arguet in ęquitate pro mansuetis terræ. Et percutiet terram virga oris sui: & spiritus labiorum suorum interficiet impium. Et erit iusticia cingulum lumborum eius. & fides cinctorium regnum eius.

¶Sabbato eiusdē hebdomadæ.

IN diebus illis. Clamabūt ad dominum. Ex Esaię capite xix. Vbi posteaq; dicit propheta. erit altare domini in terra ægypti: infert: clamabunt ad dominum scilicet ęgyptij. Tribulātis. i. persecutoris. Propugnatorem. i. defensorem siue proptectorē. Ab ęgypto. i. ab ęgyptijs liberatis. Et ęgyptij. bonorum persecutores. Plaga. i. pœna tēporali ad castigationem. Et sanabit eam per fidem. Placabitur eis. i. ex irato mitescet.

Sabbato Esaię prophetæ. Cap. xix.

IN diebus illis. Clamabunt ad dn̄m a faciē tribulātis: & mittet ei saluatorē & propugnatorem: qui liberet eos. Et cognoscetur dn̄s ab ægypto: & cognoscēt ægyptij dn̄m in die illa: & colēt eum in hostijs & muneribus: & vota vouebunt domino: & soluēt. Et pcutiet dn̄s ęgyptū plaga: & sanabit eā. Et reuertētur ad dominū: & placabitur eis: & sanabit eos dominus deus noster.

HEc dicit dñs. Letabitur. Ex Esa. cap. xxxv. in quo postea ꝙ in capite prçcedenti denunciauit destructionem idumeç ad consolationẽ iudçorum hic denunciat eis cõsolationem a chr̃o vẽturã. & primo de multiplicatione credentium: deinde de illorum corroboratiõe. Letabitur deserta. s. iudea: Et inuia: qa in desertis locis non sunt viç stratç. Exultabit solitudo. quomodo dicitur mõtes exultauerũt. Germina germiabit. ex idiomate hebraico geminatio illa multitudidem designabit. Letabunda. corde. Et laudans. s. ore. Gl'ia libani. q abũdat arboribus pulcherrimis. Decor carmeli. mõs i deserto nõ lõge ab hebrõ. Sarõ. regio est inter mõtem Thabor & mare tyberiadis. Gloriam dñi. i. christũ gloriã dei patris Confortate. hçc est scd̃a pars. & sunt verba ꝓphetç ad apostolos. Manus disso. & genua debilia. s. gentiũ: quç erant desides ad fidẽ accipiẽdã. Roborate ad patiẽdos ꝑ christo dolores. Dicite. i. prçdicate. o pusillãimes &c. Vltionem retributiõis: in vestros persecutores Cçcorum. hçc a saluatore gesta sunt. In deserto aquç. ꝓpter baptismũ dicit: qđ de Philippo & eunucho baptizato ꝓprie dicitur.

Esaiæ prophetç. Cap. xxxv.

HAec dicit dñs. Lçtabitur deserta & inuia: & exultabit solitudo: & florebit sicut liliũ. Germinans germinabit: & exultabit lætabũda & laudans. Gloria libani data est ei; decor carmeli & Sarõ. Ipsi videbunt gloriam dñi: & decorẽ dei nostri. Cõfortate manus dissolutas: & genua debilia roborate. Dicite pusillanimes: cõfortamini: & nolite timere. Ecce deus vr̃ vltionẽ adducet retributionis: deus ipse veniet: & saluabit nos. tunc aperiẽtur oculi cçcorũ: & aures surdorũ patebũt. Tũc psalliet sicut ceru9 claudus: & aperta erit liugua mutorũ: quia scissç sunt in deserto aquç & torrẽtes in solitudine. Et quç erat arida in stagnũ: & sitiens in fontes aquarũ. Ait dñs omnipotẽs.

Lectio Esaiæ ꝓphetæ. Cap. xl.

HAec dicit dñs: Super montẽ excelsum ascẽde tu: q euãgelizas sion: exalta in fortitudine vocẽ tuã qui euãgelizas hierusalẽ. Exalta: noli timere. Dic ciuitatib9 iudæ. Ecce deus vester. Ecce dñs in fortitudine veniet: & brachiũ eius dñabit. Ecce merces ei9 cũ eo: & opus illi9 corã ipo. Sicut pastor gregẽ suũ pascet: in brachio suo cõgregabit agnos: & i sinu suo leuabit eos dñs de9 deus nr̃.

HAec dicit domin9 Super mõtem. Ex Esaia cap. xl. & sequitur post illã prophetiam quam posuimus supra cuius initium est cõsolamini. & introducit hic cõsolatoris perssona. i. christi: & est verbum dñi ad Ioãnem baptistam. Qui euãgelizas siõ. in datiuo: quia Ioannis prçdicatio ad iudços est. Ecce deus noster. quia digito ostd ens illum dixit. Ecce agn9 dei. Brachiũ ei9. i. xp̃s q brachiũ ẽ pr̃is. Merces ei9: qa põt retribuere cuiꝗ iuxta merita. Corã illo. i. in ei9 volũtatẽ & potestate. Sicut pastor: vnde ipẽ dicit Ioãnis. x. Ego sũ pastor bon9 Et leuabit i sinu. i. portabit more boni postoris q mrobidas pecudes hũero vehit

HAec dicit dñs: chr̃o meo Cyro. Ex Esaię cap. xlv. Vbi posteaq̃ propheta induxit populũ ad expectandũ diuina promissa: hic prędicit futurã illius liberationem: & primo ponit liberatoris potestatem: deinde illius natalẽ. Christo meo Cyro. p Cyrũ regẽ persarũ. cuius tẽporibus templi reędificandi fuit exordiũ. hebręi etiã in sensu litterali intelligũt messiã. Cuius dexteram quasi iacentem erigens ad multorum populorum victoriã. Ianuas. vrbium expugnatarum. Gloriosos. potentes & superbos. Arcana. i. alias res cũ thesauris recõditas. Qui voco nomen tuũ: quia te nomine proprio appello: quod honorificũ ẽ. Assimilaui te: subaudi filio meo: quia sub nomine tuo filius meus intelligitur. Extra me. qa tres personæ intra deũ sunt: reliqua omnia extra in deo tamẽ fundata. Accinxi te. i. ad bellũ armaui. Non cognouisti me. ad Cyrum pertinet hoc: non ad filium. Creãs malum. i. res quę de natura sua bonę sunt: homines tñ illis male vtunt̃. Pluant iustũ. i. a cœlo mittat̃ christus, & descendat quasi pluuia in vellus. Aperiat̃ terra. quasi partũ emittens ex se Germinet saluatorem. ea scilicet parte qua hõ est. Creaui eum ex terra. nam intra me genui.

Lectio Esaiæ prophetæ. Cap. xlv.

HAec dicit dñs: christo meo Cyro cuius apprehẽdi dexterã: & subijciam ante faciẽ eius gẽtes: & dorsa regum vertam: & aperiã corã eo ianuas; & portæ non claudentur. Ego ante te ibo; & gloriosos terræ humiliabo: Portas æreas cõteram: & vectes ferreos cõfringam. Et dabo thesauros abscõditos: & arcana secretorũ: vt scias quia ego dominus: qui voco nomẽ tuũ deus Israel: proter Iacob seruum meũ: & israel dilectum meũ. Et vocaui te nomine meo: assimilaui te; & non cognouisti me. Ego dñs: & non est amplius: extra me nõ est deus. Accinxi te: & non cognouisti me: vt sciant hi qui ab ortu solis & qui ab occidente: qm̃ absq; me non est deus. Ego dñs: & nõ est alter: formãs lucẽ: & creãs tenebras. faciẽs pacẽ: & creans malum. Ego dñs faciẽs omnia hæc. Rorate cœli desuper: & nubes pluãt iustũ: aperiatur terra & germinet saluatorẽ. Et iusticia oriatur simul: ego dominus creaui eã.

Danielis prophetæ. Cap. iij.

INn dieb⁹ illis. Angel⁹ dñi descẽdit cũ Azaria & socijs ei⁹ in fornacẽ; & excussit flãmã ignis de fornace: & fecit medıũ fornacis q̃si vẽtum roris flãtẽ: flãma aũt diffusa ẽ sup fornacẽ cubitis. xl. nouẽ

IN dieb⁹ illis. Angelus domini. Ex daniele capite. iij. historia nota est: & qua ex causa hi tres pueri fuerũt in caminum ignis iniecti Nabuchodonosor regis imperio. vbi cãticum hæc cecinerũt. Nam canticum illud qđ eccl'ia canit sub nomine triũ puerorꝝ in hebręo non habetur. sed ex theodoctionis trãslatione sumptum est. Cum Azaria qui antea vocabatur Abdenago. Et socij eius. scilicet Ananiæ & Misaeli. Quę sequuntur non indigent expositione.

FRatres: Rogamus vos. Ex epl'a Pauli ad Thessal.ij. cap̄.ij. in quo apl'us Thessalonicenses diem iudicij vniuersalis instare timentes cōsolatur dicēs: alia multa ante diē illam precessura: puta numerus electorum complend9 & antichristi aduentus. Et nostrę cōgregatiōis in ipm in gręco nostram cōgregationem in eo. Per spiritū.alicui9 diuinatiōis. Discesio.i.apostasia.grece dicta: quia notior est aliquando græca dictio q̄ latina. Homo peccati. idest antichristus. Supra om̄e quod dicitur. in greco supra omnem qui dicitur deus. hoc est simulachrum: quod tanq̄ de9 in templo est collocatū. Non retinetis. idest non meministis. Quid detineat.s. vt reueletur ille in tempore suo. & est hæc prophetia Pauli de aduētu antichristi.

¶ Dominica quarta aduentus.

FRatres gaudete. Ex epistola Pau. ad philip. capl'o. iiij. & est clausula epistolę: quam solemus finire per huiusmodi verba. vale: gaude. vsitatius ergo & magis latine diceretur valete. Modestia vestra. in græco magis significat iusticiam: vel potius ęquitatem illā, quę est iusticiæ, siue iuris interpretatio.

& incendit quos reperit iuxta fornacem de chaldæis ministros regis: qui eam incendebant. Et nō tetigit eos omnino ignis: nec cōtristauit: nec quicq̄ molestiæ intulit. Tunc hi tres q̄si ex vno ore laudabāt & glorificabāt & bn̄dicebāt deū in fornace dicētes. Bn̄dictus es dn̄e deus patrū nostrorum: & laudabilis & super exaltat9 in sęcula. Et benedictū nomen gloriæ tuę sanctū & laudabile: & super exaltatū in omnibus sæculis. Benedict9 es in tēplo sancto gloriæ tuę; & super laudabilis & gloriosus in sęcula. Bn̄dictus es q intueris abyssos; & sedes sup cherubin & laudabilis & superexaltatus in sęcula.

Beati Pauli ad Thessalonicen̄.ij. Cap̄.ij.

FRatres: Rogamus vos per aduentum domini nostri Iesu christi & nostrę congregationis in ipsum: vt nō cito moueamini a vestro sensu: nec terreamini; nec per spiritum: nec per sermonem: nec per epistolā; tanq̄ per nos missam quasi instet dies dn̄i. Ne quis vos seducat vllo modo. Quoniā nisi discessio venerit primū: & reuelatus fuerit hō peccati filius perditiōis; qui aduersat̄ & extollitur supra oē quod dicitur de9; aut quod colit̄: ita vt in tēplo dei sedeat ostēdēs se tanq̄ sit deus. Nō retinetis q̄ cū adhuc essem apud vos; hæc dicebā vobis? Et tūc q̄d detineat scitis: vt reueletur in suo tempore. Nā mysteriū iā operatur iniquitatis. Tantū vt q tenet: nunc teneat; donec de medio fiat. Et nūc reuelabit̄ ille iniqu9: quē dn̄s iesus interficiet spū oris sui & destruet illustratione aduentus sui.

Dominica quarta Pauli ad Philippenses. Cap̄.iiij.

hoc est eijciam. Omnem sensum. in græco non sensum: sed mentem legitur: neq; custodiat: vt sit modus deprecatiuus: sed custodiet vt sit indicatiuus. Itaq; multũ refert inter vtranq; qualitatem. quãquã ab hebręis cõfundit.

¶ In vigilia natiuitatis.

PRopter sion non tẽtabo. Ex Esaia cap. lxij. vbi fit mentio de Christo. nascituro prope diem. Et est vox prophetę in persona Apostolorum: si de Christo Iesu intelligatur. Hebręi hanc partem de messia vẽturo interpretãtur: quidam tamen illorum ad Cyrum regem persarum referũt cuius permissu templũ est restitutum: vt supra dictum est: sed & p Cyrum intelligimus saluatorem nostrũ. Propter sion & Ierusalem. Sion mons est eminẽs vrbi Ierusalem & arx quam expugnauit Dauid. hęc est quę apũd Esaiã cap. xxix. appellat Ariel. vbi vocat ciuitas Dauid. Vt splendor iustus eius: vnde & sol iusticię dicitur. Lampas grecum est, interpretaturq; fax incensa. Gentes & reges. ad qđ etiam se extendet hęc christi salus. iuxta illud Simeõis. lumen ad reuelationem gentium. Vocabitur nomẽ nouum. si ad ierusalẽ referas: erit vrbs fidel' & populus peculiaris: si ad christum emmanuel ex Esa. & iesus ex euãgelio. Derelicta sicut ante hac sub captiuitate vocabaris. Voluntas mea in ea. idest quę facit voluntatem dei sui. Complacuit dño in te. s. quod inhabiteris & sis ab eo protecta.

FRatres. Gaudete in domino semper: iterũ dico gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus: dominus em̃ prope est. Nihil solliciti sitis; sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione: petiones vestræ innotescant apud deũ. & pax dei quæ exuperat omnem sensum custodiat corda vestra & intelligentias vestras. In christo iesu domino nostro.

In vigilia natalis domini.
Esaiæ. Capite. xlij.

HAec dicit dominus. Propter sion nõ tacebo: & propter Ierusalẽ nõ quiescam; donec egrediatur vt splẽdor iust⁹ ei⁹: & saluator eius vt lampas accendatur. Et videbunt gentes iustum tuum: & cuncti reges inclytum tuũ. Et vocabitur tibi nomen nouum quod os domini nominabit. Et eris coronã glorię in manu domini: & diadema regni in mano dei tui. Non vocaberis vltra derelicta: & terra tua nõ vocabitur ampli⁹ desolata. Sed vocaberis volũtas mea in ea: & terra tua inhabitabitur: quia complacuit domino in te.

Beati Pauli ad Romanos. Cap. i.

FRatres. Paulus seruus iesu christi vocatus apostolus segregatus in euãgelium dei. quod ante promiserat per prophe

¶ In eadem vigilia.

PAulus seruus iesu christi. Ex initio epistolæ ad Rom̃. Epistolę morẽ sequitur: in qua primo ponitur nomẽ mittẽtis. deinde eorũ ad quos mittitur. Tũ dicitur salus siue gaudium: pro quibus apostolus dicit,

pax & gratia. legitur autem hoc die: quia fit mentio de verbi diuini incarnatione & hominum reparatione. Vocatus non est accipiendum hic vocatus pro noiatus: sed a deo vocatus ad apostolatum. Segregatus: quia ceteri apostoli missi sunt ad prędicandū ouibus quæ perierunt de israel: ipse vero ad gētiles: vnde & doctor gentium dictus. Factus ex semine David. In gręco poti⁹ est gñeratus. iuxta illud psal. De fructu ventris tui ponā super sedē tuam. Prędestinatus. i. definitus & declaratus per spiritum sanctum cum descendit super eum in specie colūbę: & audita est vox: hic est filius meus. Ex resurrectione mortuorū. ex eo etiā declaratus est filius dei: quod in virtute ꝓpria resurrexit a mortuis. Iesu christi. videt dicere qd mortui erant Iesu christi: sed non est ita: sed referēdum est ad illd quod supra dixit de filio suo. & tunc inferendū Iesu christo dño nro Per quē. s. christum. Ad obediendum. i. obedientiam fidei. In omnib⁹ gētibus. quia vt diximus ad hoc vocat⁹ est. Estis vos. quia Romani gentiles erant. Vocati Iesu xpi. de gētium vocatione plena est sacra scrpa.

¶ In missa de gallicātu.

tas suos in scripturis sanctis de filio suo: qui factus est ei ex semine David secundū carnem. Qui prædestinatus est filius dei in virtute secūdum spiritum viuificationis ex resurrectione mortuorum Iesu christi dñi nostri. Per quem accipimus gratiam & apostolatum ad obediendum fidei & omnibus gentibus pro nomine eius: in quibus estis & vos vocati Iesu christi domini nostri.

In natiuitate domini in missa de gallicantu Esaiæ. Cap. ix.

HAec dicit dominus. Populus gentiū qui ambulabat in tenebris vidit lucē magnā. Habitantibus in regione vmbræ mortis lux orta est eis. Paruulus enim nat⁹ est nobis: & filius dat⁹ est nobis. Et fact⁹ est principatus super humerum eius: & vocabitur nomē ei⁹ admirabilis consiliarius. de⁹ fortis. pater futuri scłi. princeps pacis. multiplicabitur eius imperium: & pacis nō erit finis. Super soliū David & super regnū ei⁹ sedebit: vt cōfirmet illud corroboret in iudicio & iusticia ammodo & vsq; ī sempiternū.

POpulus gentium qui ambulant in tenebris. Ex Esa. cap. ix. in quo tangitur christi natalis: nam & hebręi etiam de messia vēturo hāc lectionē intelligunt ex parte: & ex parte de captiuitate iudęorū apud Assyrios. Qui ambulabat in tenebris. s. ignorantiæ. Lucem magnā. i. christum qui Ioānis. viij. dicit. Ego sum lux mundi. In regione vmbrę mortis. idest in limbo inferorū lux orta est. cū post mortē descēdit ad inferos. Paruul⁹ enim: hęc omnia de xpo nimirū intelligenda sunt: tametsi quidā hebręorū de Ezechia rege potius intelligere volūt. Super humerum eius: quia fact⁹ est sub lege. ad Galatas. iiij. Aut ad crucem referendum est: quā humeris sustulit. vnde data est illi omis potestas in cœlo & in terra. Matthęi vltimo. Soliū David. i. sedē regiam. qd de regno spirituali est intelligendū. alioqui.

temporariũ Dauid regnum terminum habuit. Ammodo: ideſt a tempore quo ceperit gubernare.

¶Post prophetiam epiſtola.

APparuit gratia dei. Ex epiſtola Pauli ad Titũ. cap. ij. In quo fit mẽtio de aduentu chriſti per gratiam. Gratia dei ſaluatoris. In græco gratia ſalutaris ſiue ſalutifera, neq; eſt dei noſtri: ſed ab interprete adiectum. Aduentũ glorię. In gręco apparitionem legitur: ſicut ſupra dixit apparuit benignitas. Populum acceptabilem: in gręco peculiarẽ. Pro ſectatorẽ zelatorẽ habeẽ ſiue imitatorem.

Beati Pauli ad Titum. Cap. ij.

CHariſſime. Apparuit gratia dei ſaluatoris noſtri omnibus hominibus erudiens nos: vt abnegantes impietatem & ſæcularia deſideria ſobrie & iuſte & pie viuamus in hoc ſæculo. Expectãtes beatã ſpẽ & aduentum gloriæ magni dei: & ſaluatoris noſtri ieſu chriſti. Qui dedit ſemetipſum ꝑ nobis: vt nos redimeret ab omni iniquitate: & mundaret ſibi populum acceptabilẽ ſectatorem bonorum operum. Hæc loquere & exhortare. In chriſto ieſu dño noſtro.

¶In miſſa diluculi.

SPiritus domini. Ex Eſaia ꝓphe. cap. lxi. Q̃d tamet ſi de ipſo Eſaia poteſt intelligi: de chriſto potius eſt intelligendum. qui poteſt dicere qua parte minor eſt patre ſpiritus dñi. &c̃. Vnxit me. vnde & chriſtus cognominatẽ. ideſt vnctus. Annũciandum In græco euangelizandũ. Manſuetis: ideſt apoſtolis primum: deinde ꝑ cos alijs. Mederer contritos. antique dixit cũ accuſatiuo ſicut Terenti9 in phrormione. quas res minus mederi poſſis. Audacius cum genitiuo interpres dixit ĩ Threnis: quis meditabitur tui: cũ vſus datiuo iungat. Captiuis. ideſt in peccato poſitis. Clauſis apud inferos conſtitutis. Annũ placabilem. ideſt temp9 quo deus homini placatus eſt per chriſti paſſionem pœna peccati ſoluta. Diem vltionis. i. iudicij vltimi. Cõſolarer lugentes. iuxta illud Matthęi. v. Beati qui lugent quoniã ipſi cõſolabunẽ. Lugentibus ſion. i. qui dolent de ſtatu eccł'ę aduerſo qa ſiõ & Ieruſalẽ ꝑ eccl'ia plerũq; accipit. Coronã ꝑ cinere. antitheton eſt hoc ẽ cõtra poſitũ: qm̃ in lęticia vtimur corona: ĩ luctu cinere: & ſic d̃ alijs.

In miſſa de luce: Eſaiæ. prophe. Cap. lxi.

HAec dicit dñs. Spiritus domini ſuper me eo quod vnxerit me dñs. ad annũciandum manſuetis miſit me: vt mederer contritos corde: & prædicarẽ captiuis indulgẽtiã: & clauſis apertionẽ: & prędicarẽ annũ placabilẽ dño: & diem vltionis deo noſtro: vt conſolarer oẽs lugẽtes: & ponerem fortitudinẽ lugẽtibus ſiõ. E darẽ eis coronã ꝑ cinere: oleũ gaudij pro luctu: pallium laudis ꝓ ſpũ mœroris. Et vocabunẽ in ea fortes iuſticiæ: plãtatio dñi ad glorificandum. ecce dominus auditum fecit in extremis terrę.

In ea.s. sion siue ecclesia. Fortes iusticię. hi sunt apostoli & illorū successores. Plantatio dñi.i. quos domin9 plantauit. Ad glorificandū.i. gloriā dñi prędicandū & sermocinandum: & post longū interuallū in fine. cap. lxij. subiungit propheta. Dñs auditum fecit ab extremis terrę. quia in omnem terrā exiuit sonus apl'orū. Dicite filie sion.i. cōgregationi fideliū. Saluator venit.i. dest ad iudicij diē pperat. Merces ei9 cum eo: quia reddet vnicuiq pro merito preciū. Op9 illud. idem dicit sed alijs verbis. Vocabunt eos. subintellige electos. Populus sanct9. hoc est populū dño dedicatū. Redempti. populus redempti solœcism9 erat si nō refereret ad rem & nō ad vocem: qm̄ popul9 pro hominibus accipit: propterea nō fit solœcism9.

¶Post pphetiā epl'a.

APparuit benignitas & humanitas. Ex epl'a Pauli ad Titum cap. iij. vbi sic legitur. Cum apparuit benignitas & humanitas. &c. tunc subiungit: saluos nos fecit: & suspenditur clausula vsq in finē epistolæ. Benignitas & humanitas. non dicit quod christus in humanitate apparuit: sed affectum amoremq quo prosecutus est nos: cū nasci & pati pro nobis voluit filiū suū. Lauacrū.i. baptismū quo sumus regenerati. Renouationis. vñ in psal'o. Effunde spiritū tuū: & renouabis faciē terrę. Heredes simus. nō q̄si filij naturales. sed qa ī adoptionē suscepti cohęredes xp̄i: vt alio ī loco dicit.

Dicite filię siō. ecce saluator tuus venit. Ecce merces eius cum eo; & opus illius corā ipo; & vocabunt eos populus sanctus; redempti domino deo nostro.

Beati pauli apl'i ad Titum. Cap. iij.

CHarissime. Apparuit bēignitas & humanitas saluatoris nostri dei. Non ex operibus iusticię quæ fecimus nos; sed secūdum suam misericordiam saluos nos fecit. Per lauacrum regenerationis & renouationis spiritus sancti: quem effudit in nos abūde per Iesum christum saluatorem nostrū. Vt iustificati gratia ipsius hæredes simus secundum spem vitę æternę. In christo Iesu domino nostro.

Ad missam maiorem. Lectio Esaiæ prophetæ. Cap. lij.

HAec dicit dñs. Propter hoc sciet populus meus nomen meū in die illa; quia ego ipse qui loquebar; ecce adsum. Quam pulchri supra montes pedes annunciantis; & prędicātis pacē; annūciantis bonum; prędicātis salutē; dicētis siō; regnabit deus tu9.

¶In missa maiori.

PRopt' hoc sciet. Ex Esaia ppheta. cap. lij. Quę v̄ba de xp̄o esse intelligēda cōfirmat apl'us in epl'a ad Rom. cap. x. Propt' hoc. & qd sit: ex superiorib9 colligit: hoc ē qa ablat9 ē ppl'us me9 gratis: & dñatores ei9 iniq agūt. Ppl'us me9.i. xp̄iani. nomē meū.s. Iesus qd interpretat' saluator. In die illa. qñ eccl'ia exaltabit'. Qui loquebar antea p prophetas. Adsum.s. humanitate assumpta. Quam pulchri. hoc ad ecclesiæ dilationem pertinet per apostolo℞ prędicationē. Supra montes.i. terrā principes. Annunciātis pacem. quod debere fieri frequēter nos saluator admonuit. Dicētis siō,

Vocatiuus est siue datiuus. Speculatorum. prelatorum qui grece vocātur episcopi. Leuauerunt vocem. predicando & est solœcismus si nō referatur ad rē. hoc est speculatores. Laudabunt. i. pro tanto beneficio gratias agēt. Oculo ad oculum. i. non vt antea per figuras & ænigmata. Conuerterit dominus sion. i. christianorum ex gentibus ecclesiam. Deserta ierusalem. quę non erant tunc a christianis frequentata. Redemit ierusalē. a christi cultoribus habitandam tradens. Brachiū suū. i. filiū. de quo Esaias, & brachiū dñi: cui reuelatū est.

Vox speculatorum tuorum leuauerūt vocem: simul laudabūt. quia oculo ad oculum videbunt cum conuerterit dominus sion. Gaudete. & laudate simul deserta Ierusalē: quia consolatus est dominus populū suum: redemit Ierusalē. Parauit dñs brachium sanctum suum in oculis omnium gentium. Et videbunt omnes fines terrę salutare dei nři.

¶ Post pphetiā epla.

Multifarie mltisq; modis. Ex Pauli epistola ad Hebręos. cap. i. in cuius initio agitur de æterna potissimum christi generatione, sicut & in euangelio quod est in principio erat verbum. Multifariā & multifarie dicimus. i. multipartite: sicut bifariam. bipartite & sic trifariam & quadrifariam. Olim loquēs. i. loquebatur. Patrib9. patriarchis In prophetis. i. per prophetas. In filio. idest per filium. Constituit heredem. quia illi tradidit iudicium potestatemq; omnem in cœlo & in terra. Per quem. iuxta illud psalmographi. verbo domini cœli firmati sunt. Splendor patris. immo est vera lux quę illustrat omnia: sed splendorē vocat ob assumptam humanitatem. Figura substantiæ. i. character psonę patris. Portās omnia: quia omnia potest. purgationem faciens: de quo Malachias. & purgabit filios leui. Melior angelis. quia habet multa q̄ non habent angeli. Filius meus es tu. in psal. ij. hoc legitur. Ero in patrem. ij. regum. cap. vij. Primo genitum quasi omnium bonorum heredem. Adorēt eum: ex psal. xcvi. & ad angelos. ad apposuit, p̄de: hoc est p̄positionem pro p̄positione. Qui facit ange

Beati Pauli ad Hebræos. Cap. i.

FRatres. Multifarie multisq; modis olim deus loquēs patribus in prophetis: nouissime diebus istis locutus est nobis in filio: quē constituit heredē vniuersorū: per quē fecit & sæcula. Qui cum sit splendor glorię & figura substantiæ eius: portāsq; oīa verbo virtutis suæ: purgationē peccatorum faciēs: sedet ad dexterā maiestatis in excelsis. Tanto melior angelis effectus: quāto differentius præ illis nomē hereditauit. Cui eñ dixit aliquādo angelorum: filius mes es tu: ego hodie genui te? Et rursū. Ego ero illi in patrē: & ipē erit mihi in filiū. Et cū iterū introducit primogenitū in orbē terrę: dicit. Et adorēt eū oēs angeli dei. Et ad angelos quidā dicit. Qui facit angelos suos spiritus: & ministros suos flāmā ignis. Ad filiū autem. Thronus tuus deus in sæculū sæcu'i: virga æq̄tatis: virga regni tui. Dilexisti iusticiā &

los ex psal. cap. ciij. Ad filiū. subaudi dicit. Virga tua. Ex psal. xliiij. Tu per manebis. In græco. permanes in presenti habetur. Mutabis eos. In græco legitur conuolues. Idem ipse es. In greco idem es, secundum ad maiorē ex pressionem latinus interpres adiecit ipse. Sede a dextris meis. ex psal. cxi.

¶ Dominica intra octauas.

QVāto tempore. Ex epl'a Pauli ad galatas. cap. iiij. Vbi posteaq̃ in superioribus declarauit per rationem a legalibus cessandū esse: hic illud idem per similitudinem ostendit dicens: quod quēadmodū pueri quo tempore sunt sub tutela pupilari non sunt liberi. ita & illi qui sub Moysi lege viuebāt: serui erāt. Sub tutoribus & autoribus. proprie trāstulit interpres: sed non verbū ex verbo: quia in græco sub comissarijs & procuratoribus legitur. Dñs omniū. quod ad proprietatē attinet: non ad vsum. Perfinitum tēpus a patre. siue a lege ad hoc cōstituta. Paruuli. idest quasi paruuli seruiētes. sub elementis. idest principijs: quia non maturi ætate. Adotionem filiorum. sub lege euangelica. Filij dei. In græco non est dei. Clamantem abba. i. pater confessionē clamare nos faciētem inuocādo patris nomen. i. O abba. qđ vero sequit: pater expositione ponit. quoniam abba hebraice vel syriace latine est pr.

¶ In circūcisione dñi.

APparuit grā. Ex epistola Pauli ad Titum capite. ij. Sed iam est exposita supra in missa de gallicātu.

odisti iniquitatem: propterea vnxit te deus deus tuus oleo exultationis prę participibus tuis. Et tu in principio domine terram fundasti: & opera manuum tuarum sunt cœli. Ipsi peribunt: tu autem permanebis: & oēs vt vestimentum veterascent. Et velut amictum mutabis eos. & mutabuntur. Tu autē idem ipse es: & anni tui non deficient.

Dñica intra octauas natalis dñi.
Pauli ad Galatas. Cap. iiij.

FRatres. Quanto tempore hæres paruulus est: nihil differt a seruo cum sit dominus omnium: sed sub tutoribus & autoribus est vsq; ad perfinitum tēpus a patre. Ita & nos cum essemus paruuli: sub elemētis mūdi huius eramus seruiētes. At vbi venit plenitudo tēporis: misit deus filiū suū: natū ex muliere; factū sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret; vt adoptionem filiorū reciperemus. Quoniam aūt estis filij dei: misit deus spiritū filij sui corda vestra clamātē abba pater. Itaq; iā nō estis seruus: sed filius. Quod si filius & hæres per deum.

In circūcisione dñi. In missa de prima.
Pauli ad Titum. Cap. iij.

CHarissime. Apparuit benignitas & humanitas saluatoris nři dei. Non ex operibus iusticiæ quæ fecimus nos: sed scđm suā miām saluos nos fecit. Per lauacrū regenerationis & renouationis spūs sancti: quē effudit in nos abunde p iesum christū saluatorem nostrū. Vt iustificati gratiā ipsius: hæredes simus secundum spem vitæ æternæ. in christo iesu domino nostro.

Ad missam maiorẽ biati Pauli ad Titũ. Cap. ij.

CHarissime. Apparuit gratia dei & saluatoris nr̃i oĩbus hominibus erudiens nos; vt abnegantes impietatem & sæcularia desideria: sobrie & iuste & pie viuamus in hoc sæculo. Expectantes beatam spem & aduentũ gloriæ magni dei: & saluatoris nostri iesu christi. Qui dedit semetipsum pro nobis: vt nos redimeret ab omni iniquitate: & mundaret sibi populum acceptabilem sectatorem bonorum operũ. Hæc loquere & exortare. In christo iesu dño nr̃o.

In epiphania domini. Esaiæ prophetæ. Capite. lx.

SVrge illuminare ierusalem: quia venit lumen tuum: & gloria domini super te orta est. Quia ecce tenebrę operient terrã: & caligo populos. Super te tamen orietur dominus: & gloria eius in te videbit. Et ambulabunt gentes in lumine tuo: & reges in splendore ortus tui. Leua in circuitu oculos tuos: & vide. Omnes isti cõgregati sunt: venerunt tibi. Filij tui de longe venient: & filiæ tuæ de latere surgẽt. Tunc videbis & afflues & mirabitur: & dilatabitur cor tuũ: quãdo conuersa fuerit ad te multitudo maris fortitudo gentium venerit tibi. Inundatio camelorum operiet te. Dromedarij Madian: & Effa. Omnes de Saba veniẽt: aurũ & thus deferẽtes; & laudẽ dño annũciãtes.

¶ In epiphania domini.

SVrge illuminare. Ex Esaia ꝓpheta cap. xl. In quo ꝓpheta prosperitatem ecclesiæ militantis describit. Et maxime aduentum magorum cum muneribus. Surge quæ ante hac iacebas. Illuminare. id est christi nascentis lumen accipe: & est illuminare in imperatiuo vocis passiuę. Tenebrę operiẽt terram. quia extra ecclesiam omnia tenebrescunt. Dominus. i. Christ9 qui est sol iusticiæ. Gentes. gentiles qui ad christum conuertentur. In circuitu. id est in finitimos populos. Venerunt tibi. ad te honorãdam. De latere. id est de ꝓpinquo. Videbis multitudinem credentium. Afflues. abundabis reb9 omnibus. Dilatabitur: ꝑ nimia lęticia. Multitudo maris. id est habitantiũ in insulis. Venerit tibi. id est ad tibi obsequendum. Camelorũ. i. dromedariorum commeatus importãtium. Madiam. id est de regione Madianitidę: quam incoluit. Madian filius Abraam: ex Cethura & Effa ipsius madian filius & intelligit de camellis arabicis: qui habent singula tubera sicut Bactriani bina. De Saba. regione fœlicis Arabiæ. dicta a filio Cus & Nepote chan filio Noe. Aurum & thus. quod est peculiare sabeis.

Dñica prima post epiphaniam Pauli ad Romanos. Cap. xij.

¶ Dominica prima post epiphaniam.

OBsecro vos per misericordiā. Ex epistola ad romanos. cap. xij. In quo instituit apostolus Romanos: & primo eos in deum ordinando ex parte corporis. deinde ex parte aīæ. Per mīam: adiurātis & contestā tis particula est. Et in græco pluraliter dicitur miseratiões. Vt exhibeatis corpora vestra. i. corporis vestri faciatis sacrificiū vos deuouendo. Hostiā viuentē. non mortuam. Rationabile. quia diui- nus cult⁹ debet esse cum ratione. Huic sęculo. hoc est rebus mūdanis & pe- rituris. Sensus vestri. In gręco mētis vestræ. nam ad animū hęc verba refe- rēda sunt. Vt probetis. i. experiamini. Quę sit vo luntas dei. quantū ad in- cipientes bene operari. Et beneplacens. ipsi deo: quantū ad ꝓficientes. Et ꝑfecta. quantū ad ꝑueniē tes. Per gratiā. hos est ꝑ apostolatus officiū mihi iniunctū ꝑcipio. Nō pl⁹ sapere. Iuuenal'. imponit finē sapiēs: & reb⁹ hone- stis. Ad sobrietatem. In gręco habetur ad mode- stiā. Diuisit. ordo est po tius sicut vnicuiq; deus diuisit mēsurā fidei. i. de- fide ꝑdicandi scientiam. Singuli alt' alterius. idest inuicem sumus membra alter alterius.

FRatres. Obsecro vos per mīam dei: vt exhibeatis corpora vr̄a hostiā viuētem sanctam: deo placentē: rationabile obsequiū vestrū. & nolite conformari huic sęculo: sed reformamini in nouitate sensus vr̄i: vt probetis quę sit voluntas dei bona: & bene placens & perfecta. Dico enim ꝑ grām: quę data est mihi omnib⁹ qui sunt inter vos: & nō plus sapere ꝙ oportet sapere: sed sapere ad sobrietatē. & vnicuiq; sicut diuisit deus mensuram fidei: sicut eṁ in vno corpore multa mēbra habemus: oīa aūt mēbra non eundē actū habent: ita multi vnū corpus sumus in christo. Singuli autē alter alterius membra. in christo domino nostro.

¶Feria. iiij. sequenti.

SCimus quoniam. Ex epistola ad Roma- nos cap. iij. In quo po stea ꝙ ostendit iudęos & gentiles indigere gratia dei: quod probauit au- toritatibus. hic applicat illas ad propositum. Lex in qua primi quos cita- uit: numerantur. Obstruatur os. idest claudatur non conqueratur. Subdi tus fiat. in gręco obnoxius, & obligatus deo ob acceptam gratiam ab eo. Omnis caro. i dest homo. Cognitio peccati. sup. est. Iusticia dei. quæ facit deo acceptum, Manifesta est. in gētilibus: de quorum vocatione plena est scriptura sacra. Per fidem. s. est manifestata: & non aliunde. Credunt in eū. in eum superfluit ex græco. Gratia dei. in græco gloria dei. idest gratia per quā acquirit̄ glr̄ia. Gratis. i. non meritis nostris. per redēptionē. i. passio- nē qua nos redemit. ꝓpiciatorē. In gręco ꝓpiciatoriū: quia xp̄s ꝓpiciauit.

Fer. iiij. Pauli ad Romanos. Cap. iij.

FRatres. Scimus qm̄ quęcūq; lex loquitur ijs qui in lege sunt loquitur: vt oē os obstruatur: & subditus fiat omnis mundus deo. qa ex operib⁹ legis non iustificabit̄ ois caro corā illo: Per legē eṁ cognitio peccati: nunc autem iusticia dei sine lege manifestata est: testificata a lege & Prophetis:

In sanguine cuius effusio satisfecit peccato primi parentis: quod est opus iusticiæ. In sustentatione dei. rectius in græco in patientia siue tolerantia: nec enim filio suo pepercit propter iusticiam. In hoc tempore: scilicet gratiæ. Vt sit iustus. idest quod fecit vt appareat iustus. Eum qui ex fide est: idest qui credit.

Iusticia aũt dei per fidem Iesu xp̃i in omnes & super oẽs qui credũt in eum. Non enim est distinctio. Om̃es eñ peccauerũt; & egẽt gloria dei. Iustificati gratis per gratiã ipsius; per redẽptionem quę est in xp̃o Iesu; quẽ ꝓposuit deus propiciatorẽ per fidẽ in sanguine ipsius ad ostẽsionem iusticiæ suæ: ꝑpter remissionem præcedẽtium delictorũ in sustẽtationem dei ad ostẽsionem iusticiæ eius in hoc tempore; vt sit ipse iustus & iustificãs eum qui ex fide est Iesu christi.

Feria. vi. Petri aposto. ij. Cap̃. i.

CHarissimi. Non indoctas fabulas secuti; notam fecimus vobis dñi nostri Iesu christi virtutẽ & præsciẽtiam: sed speculatores facti illius magnitudinis. Accipiẽs enim a deo patre honorem & gloriam voce delapsa ad eũ huiuscemodi a magnifica gloria. Hic est eñ filius meus dilectus in quo mihi complacui: ipsum audite. Et hanc vocẽ nos audiuimus de cœlo allatã; cum essem⁹ cum ipso in monte sancto. & habem⁹ firmiorẽ ꝓpheticũ sermonẽ cui bñ facitis attẽdẽtes quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco: donec dies illucescat & lucifer oriat̃ in cordib⁹ vr̃is. Hoc primũ intelligentes; quod oĩs ꝓphetia scripturæ ꝓpria interpretatione nõ fit. Non eñ volũtate humana allata est aliquãdo ꝓphetia: sed spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti dei homines.

Feria. v. sequenti.

NOn indoctas fabulas. Ex. ij. Petri Epistola cap̃. i. Dicitur namq; hæc epistola: quia hoc tempore tria miracula simul eccl'ia celebrat. scilicet. de magis. de nuptijs in cana. de testimonio sp̃us sc̃ti in baptismate Christi. Dicit igitur notũ. &c. Virtutem Christi. quãtum ad miracl'a. Pręsciẽtiã: quia qua deus est: om̃ia nouit ab ęterno. facti speculatores: quia ocl'is nostris vidimus. Illius magnitudinis hoc factũ est cum Iesus baptizaretur: sed tunc Petrus non aderat. sed postea cum est transfiguratus coram Petro. Iacobo & Ioanne. Honorẽ. i. honoris testimonium: quod ipsum honorificum est. A magnifica gl'ia. i. a deo p̃re. Huiuscemodi. s. hic est fili9. &c. Mihi cõplacui. idest quo ego delector. Essemus. ego. (scilicet) cũ Iacobo & Ioanne. Et habemus. Alterã viã certitudinis ex scripturæ sensũ ostendit. Firmiorẽ. nõ vt ad Petrum hoc referat. qui gloriam xp̃i vidit. sed ad alios qui nõ viderũt. Attẽdẽtes donec cognoscatis verã lucem: sicut qui ambulãt in tenebris lucernã pręse ferẽtes. Propria interp̃tatiõe. i. nõ fit sensu humano: & cuiusq; hoĩs ꝓprio. Volũtate humana. i. ab hoĩe: sed vt statim subdit a sp̃u sancto q per hoĩes est locutus.

¶In octaua epiphaniæ.

DOmine deus honorificabo te. Ex Esaia pluribus in locis in quib9 fit mentio de baptismo & spûs sancti testimonio de Christo. Nam hoc quod in primis dicit sumptum est.ex cap̄.xxv.Ex trāslatione græca. nam in hebræo sic habetur.domine deus exaltabo te: & confitebor nomini tuo. Pro consilium antiquum verum: in hebręo: cogitationes antiquas fideles: & est appositio ad superiora. Nam quod sequit̄: fiat: non habet suppositū in eo quod est cōsilium: sed est aduerbiū asseuerantis: pro quo in hebræo legitur amen. Domine exelsum est brachium tuum. Ex Esaia. cap̄.xxxvi. In hebręo domine exaltet manus tua. Deus Sabaoth.i.militiarum. Corona spei ex eodē. ca. xxviij. in hebræo. In die illa erit dominus exercituum corona gloriæ. Quod vero sequit̄ exultet desertum vsq; ad illum locum maiestatem dei: non habetur in græco: neq; in hebraico. Et erit congregatus redemptus per deū. In hebræo: Esaiæ.ca.xxxv. Et ambulabunt: qui liberati fuerunt. & redempti a domino conuenient in sion cum laude & leticia sempiterna: quæ omnia pertinent ad Christi baptisma & christianorum. Et aperiam in montibus flumina. Ex eodē.ca. xli. pro quo in hebræo legitur. Et aperiam in supinis collibus flumina. & in medio camporum fontes. Ponam desertum in stagna aquarum: & terram inuiam in riuos aquarum. Ecce puer meus. Ex eodem ꝓpheta.cap̄.lij. pro quo in hebræo legitur. Ecce intelligit seruus meus: & exultabitur & eleuabitur & sublimis erit valde Haurietis aquas. Ex eodem cap̄.xij. adiectū est hoc. sed pro eo quod in græco est virtutes eius: in hebræo est adinuentiones eius.

In octauis epiphaniæ. Esaiæ. Cap̄.xij.

DOmine deus me9 honorificabo te: laudem tribuam nomini tuo qui facis mirabiles res. Consiliū antiquū verum fiat. Domine excelsum est brachium tuum deus sabaoth: corona spei: quæ ornata est gloria. Exultet desertum: & exultent solitudines iordanis; & populus meus videbit altitudinem domini & maiestatem dei. Et erit congregatus & redemptus per deum. Et veniēt in sion cum laude & lætitia sempiterna: super capita eorum laus & exultatio. Et aperiam in montibus flumina: in campis fontes dirumpam; & terram sicientem sine aqua confundam. Ecce puer meus exaltabitur: & eleuabitur: & sublimis erit valde. Haurietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris; & dicetis in illa die. Confitemini domino: & inuocate nomen eius. Notas facite in populis virtutes eius. Cantate domino: quia mirabilia fecit. Annunciate hoc in vniuersa terra. Dixit dominus omnipotens.

Dominica secunda post epiphaniam; Pauli ad Romanos. Cap.i.

¶Dominica secunda post epiphaniam.

HAbētes donationes. Ex ep̄l'a ad Romanos cap̄. xij. & sequitur statim post ep̄l'am quæ legebat̄ dñica post epiphaniā. Vbi dictū est in calce ipsius ep̄l'æ. singuli aūt alter alterius mēbra: & tūc sequit̄. Habētes donationes. i. cōmunicantes diuersa dona quæ accepistis a deo. & est ꝓlepsis: quæ deinde per partes explacatur: siue habēs ꝓphetiā &c. Scd̄m rōnē fidei idest eaꝝ rerū quæ ad salutē aīaꝝ ptinēt. Qui exhortat̄. i. q obsecrat alios nam idē verbū est hic & in principio capitis: vbi dixit obsecro vos. In simplicitate. i. non alia causa nisi ꝓpt̄ deū. nā si alia ex causa id faceret: non esset op9 charitatis. In solicitudine. illoꝝ qb9 prçest. In hilaritate. qa datorē hilarē diligit de9 Gaudete cū gaudētib9. In grçco gaudēdo gaudētib9: hoc est p infinitiuū quē nos in gerūdiū vertim9. Idip̄m sentiētes. In græco idē sapiētes. sed videt̄ referri ad illud quod nō aliud mēte sentiam9 aliđ ore loquamur. Non alta sapiētes qa dixit alibi nō plus sapere ꝙ oportet sapere. Cōsentiētes. modo illi vera & bona ꝓferāt.

FRatres. Habētes donatiōes secūdū gratiam quæ data est nobis differētes: siue ꝓphetiā secūdum rōnē fidei: siue ministeriū in ministrādo. Siue q docet ī doctrina. Qui exhortat̄: in exhortādo. Qui tribuit: in simplicitate. Qui preest in solicitudine. Qui miseret̄ in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malū: adhçrētes bono. Charitatē fraternitatis inuicē diligētes: honorē inuicē præueniētes. Solicitudine nō pigri; spū feruentes; dño seruiētes. Spe gaudentes; in tribulatione patientes; orōni instātes. Necessitatibus sanctoꝝ cōmunicantes. hospitalitatem sectātes. Benedicite persequētibus vos: bñdicite & nolite maledicere. Gaudete cum gaudentibus: flete: cum fletētibus. Idipsum inuicem sentiētes. Non alta sapiētes; sed humilibus consentientes.

Fer. iiij. beati Pauli ad Colossen̄. Cap. i.

FRatres. Audistis dispensationē dei: quç data est mihi in vobis: vt impleā verbū dei. Mysterium quod abscōditū fuit a sæculis & ḡnationibus: nūc aūt manifestū est sanctis eius: quibus voluit deus notas facere diuitias gloriæ sacramēti hui9 in gētib9; quod est xp̄s in vobis spes glorię quē nos annunciam9 corripiētes omnē hoīem: & docentes in om̄i sapiētia: vt exhibeam9 omnē hoīem perfectū. In xp̄o iesu dño nostro.

¶ Feria. iiij. sequēti.

AVdistis dispensationē. Ex epistola Pauli ad Colossēses. cap̄. i. Et pendet hoc mēbrū ex supiorib9. vñ accipit̄ verbū illud audistis. Quæ data est mihi. quia sum apostolus prædicans gētibus euāgeliū, in quarum numero sunt Colossen̄. Mysteriū appositio ad id quod dixit verbū. Manifestū. i. per xp̄m reuelatū. Sacramēti hui9. idē est mysteriū græce qđ sacramētū alicui9 occultæ rei. Quod. s. sacramētū est xp̄s: in quo reposita est om̄is spes vestra. In græco tamē qui est xp̄s genere masculino nō hoc. Corripiētes. in grçco admouētes legitur.

FIdelis sermo. Ex epistola .i. ad Timotheum cap. i. Fidelis sermo .i. verus & dignus qui ab omibus accipiatur: & quis ille sermo sit: statim subiungit dicẽs: quod xp̃s & cetera quæ sequũtur. in hunc mundum in græco non est hunc: sed tãtum in mundum. Omnem patientiam: idest vt omia paterer: vt alios homines lucrifacerem. Soli deo. deest ab eo quod est in græco sapienti. sic soli sapiẽti deo honor & gloria. & subaudiẽdum est verbũ substantiuũ sit.

¶ Dominica tertia post epiphaniam.

NOlite esse prudentes. Ex ep̃la Pauli ad Romanos. capite. xij. Et sunt verba q̃ sequunt̃ e vestigio post epistolã quæ legebatur in dñica precedenti. Prudẽtes apud vosmetipos: idest opinioẽ vestra. q̃m hoĩes plerũq; fallunt. Nõ tantũ coram deo. hoc totum superfluit. nã sic in græco legitur. Prouidẽtes bona corã oĩbus hominibus. Quod ex vobis est. i. quãtum in vobis est. Non vos defendẽtes. melius in græco non vos vindicãtes. Iræ. quæ a phisicis definit̃ tũ sanguinis inflãmatio: tũ vindictæ appetitus. Scriptũ est in Deuteronomio. capi. xxxij. mea (inquit) est vindicta siue vltio. In græco quoq; mihi vindictã nõ vindictã: vt est in latinis codicib9. Carbones ignis: quia bñficiens illi: mitigabis illum & tibi recõciliabis. Noli vinci. i. incidere in odiũ pxi mi. In bono malũ: i. inflãmantia te in illius odiũ.

¶ Feria. iiij. sequenti.

COnsiderate apostolum & pontificem. Ex epistola Pauli ad hebræos. Cap. iij. In quo posteaquã apostolus declarauit excellentiã noui testamenti ad vetus: per hoc quod Christus excellit angelos: nunc ostẽdit

Feria sexta. Beati Pauli ad Timotheum prima. Capite. i.

CHarissimi. fidelis sermo & omni acceptione dignus: quia Iesus xp̃s venit in hunc mũdum peccatores saluos facere quorum primus ego sum. Sed ideo mĩam consecutus sum: vt in me primo ostenderet christus Iesus omnem patiẽtiam: ad informationem eoꝝ qui credituri sunt illi in vitam ęternam. Regi autem sęculoꝝ immortali inuisibili soli deo honor & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Dñica. iij. Beati Pauli ad Ro. Cap̃. xij.

FRatres. Nolite esse prudentes apud vosmetipsos: nulli malũ pro malo reddentes. Prouidentes bona; non tantum coram deo; sed etiam corã omnibus hominib9 pacem habẽtes. non vosmetipsos defendentes charissimi: sed date locũ iræ. Scriptum est enim. Mihi vindictã; & ego retribuam; dicit dominus Sed si esurierit inimicus tuus. ciba illum. Si sitit; potum da illi. Hæc enim faciẽs carbones ignis congeres super caput eius. Noli vinci a malo: sed vince in bono malũ.

Feria. iiij. Pauli ad hæbreos. Cap̃. iij.

FRatres. Considerate apostolum & põtificem confessionis nostræ Iesu qui fidelis est ei: qui fecit illũ: sicut & moses in omni domo eius. Tanto amplioris enim gloriæ

idē per hoc quod excellit Mosen. Apłm: idest missum siue legatum. Sicem̄ apłus interpretatur. xp̄s igitur apłus est: idest missus a patre quod ipse dixit: sicut misit me pater: & ego mitto vos. Qui fecit illud. subaudi pontificem. neq3 em̄ a patre est filius factus: sed genitus: sed potius fecit ꝓ eo quod est præficit positū est: quod est consentaneū ei qđ sequit: sicut & moses sub prefect9 est. Iste præ Mose: idest xp̄s quam moses. Ampliorem honorē habet dom9. cōstructio est græca. nam illi comparatiuum genitiuo iungūt: at latini ablatiuo. ergo latine dicēdum erat ampliorem domo. Quæ domus sumus nos. In græco cuius: scilicet christi domus nos sumus & cuius refertur ad filium.

iste præ mose dignus habitus est; quāto ampliorem honorem habet domus qui fabricauit illam. Omnis nāq3 domus fabricatur ab aliquo. Qui autem omnia creauit deus est. Et moses quidem fidelis erat in tota domo eius tanq3 famulus in testimonium eorum quæ dicenda erant. Christus vero tanq3 filius in domo sua. Quæ domus sumus nos: si fiduciam & gloriam spei vsq3 finem firmā retineamus.

Feria.vi.Ioannis apłi.i. Cap̄.ij.

CHarissimi. Qui dicit se in luce esse & fratrem suū odit: in tenebris est vsq3 adhuc. Nam qui diligit fratrem suū: in lumine manet: & scādalum in eo nō est. Qui aūt odit fratrem suum: in tenebris est; & in tenebris ambulat; & nescit quo eat: quoniā tenebrę obcęcauerunt oculos eius. Scribo vobis filioli: quoniam remittuntur vobis peccata ꝓpter nomē eius. Scribo vobis patres: quoniam cognouistis eum qui ab initio est. Scribo vobis adolescentes: quoniam vicistis malignū. Scribo vobis iuuenes: quia fortes estis & verbum dei manet in vobis & vicistis malignum.

¶Feria.vi.sequēti.

QVi dicit se in luce esse. Ex epistola Ioan.i.cap̄.ij. In quo posteaquā apłus multa pręcepta ꝓposuit: subiungit & hoc quod pertinet ad ꝓximi dilectionē: & quia paulo ante dixit: qđ tenebræ trāsierunt: & verum lumē: iam lucet: infert. Qui dicit se in luce esse.i. in veritate euāgelica &c. In tenebris.i. in ignorātia & vmbra legis mosaice. Nescit quo eat.i. non habet certum vite finem cōstitutum. Scribo vobis. ad eos peculiariter qui sunt ab illo baptizati. quos vocat imprimis filiolos in spiritu generatos. Nomē eius. in quo.i. christi baptizati estis. Patres. quorum est maior autoritas qui ab initio est: idest verbum incarnatum. Adolescentes. qui in ętate lubrica positi vicistis diaboli tentationes. Infantes. qui tamen aliquem rationis vsum habent: alioqui quomodo poterāt cognoscere deum. Iuuenes atq3 proinde fortioris ętatis ad vincendum insidias diaboli.

¶Dominica quarta post epiphaniam.

NEmini quicq̄. Ex epistola Pauli ad Rom̄. cap̄. xiij. Vbi ap̄l'us posteaq̄ ostendit quod minores debēt maiorib9 tributū & honorem: hic ostēdit quod etiam debēt dilectionem. Diligit proximū. qm̄ in dilectione ꝓximi cōpletur lex queadmodum in dei dilectione incipit. Hinc em̄ pendent leges & ꝓphetæ. In græco non est qui diligit ꝓximum: sed qui diligit alium: vt extēdat se ad deum. Nam primę tabulæ præcepta ordinant̄ ad dei dilectionē: & secūdæ ad ꝓximū. Non operatur malum: idest nō infert nocumētum ꝓximo & illud ꝓximi datiu9 est potius: vt sit ordo. dilectio nō operatur malum proximo.

¶ Feria. iiij. sequenti.

SIcut per vnum hominem. Ex eadē epistola ad Romanos. ca. v. In quibus verbis ap̄l'us ostendit humanæ iustificatiōis modum. per cōparatiōem morbi ad medicinā: quia sicut per primum hominē peccatum ita per xp̄m redemptio. Per vnum. s. Adam. In hunc mūdum. In græco non est hūc: sed tātum in mūdum. Et ita. & quoq̄ coniunctio superfluit. nā est quo iūgit̄ altera pars cōparationis. In quo. s. primo hoīe. Vsq̄ ad legē antipophora est. nā diceret aliq̄s ante datā Mose legē non erat peccatū: qa vt ait Aristoteles anteq̄ ferat̄ lex nō refert hoc vl' illo modo agere. Peccatum nō imputabat. i. reputabatur. Sed regnauit mors. solutio est q̄stiōis. nā mors pœna fuit pc̄ti originalis: quō ergo pueri qui nō peccauerūt moriebant̄? Nimirū: qa in Adā oēs peccauerūt. In sil'itudine. qa sum9 ex eo ꝓpagati. Forma futuri. i. xp̄i q est Adā scd's. Delictū. s. Adę. Ita donū. i. xp̄i gr̄a: qa multo maius fuit xp̄i donū quā Adæ pc̄tm̄. In græco nō vt per vnū peccantē donū. Ex vno. s. pc̄tō Adæ. In cōdēnationē. s. aliorū. In plures abūdauit. qa magis excedit in bono q̄ pc̄tm̄ in malo.

Dn̄ica. iiij. beati Pauli ad Rom̄. Cap̄. xiij.

FRatres Nemini quicq̄ debeatis: nisi vt inuicem diligatis. Qui em̄ diligit ꝓximum; legem impleuit. Nam nō adulterabis. non occides. non furaberis. non falsum testimoniū dices. non concupisces rem ꝓximi tui. & si quod est aliud mandatū: in hoc verbo instauratur. Diliges ꝓximū tuum sicut teipm̄. Dilectio ꝓximi malum nō operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio.

Feria. iiij. beati Pauli ad Rom̄. cap̄. v.

FRatres. Sicut per vnum hominē in hūc mundum peccatum intrauit; & per peccatum mors: & ita in omnes homines mors pertransijt: in quo omnes peccauerūt. Vsq̄ ad legem enim peccatum erat in mūdo. Peccatum autē non imputabatur cum lex non esset. Sed regnauit mors ab Adam vsq̄ ad Mosen: etiam in eos qui non peccauerūt in similitudinem præuaricationis Adę: qui est forma futuri. Sed nō sicut delictum ita & donum. Sicut enim vnius delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei & donū in gratia vnius hominis Iesu christi in plures abūdauit. Et nō sicut per vnum peccatum ita & donū. Non iudiciū ex vno in cōdēnationē: grā aūt ex multis delictis in iustificationē.

¶Feria sexta sequenti.

SIcut per vnius delictum. Ex eadem epistola & Cap.v. Et est qp infertur ex superioribus: & lectio est manifesta: nisi quod pro eo quod dixit obedientiam potuit dicere obeditionem. Lex: scilicet Mosaica. Subintrauit: idest successit legi naturali. vt abundaret delictum. quia quo pluribus legibus obnoxii sumus eo amplius delinquimus: sed delicti causa non est in lege: sed in nobis. Superabūdauit gratia. sub Chisti lege: quia sicut delictum tendebat ad mortem: ita & gratia perducit ad vitam ęternam.

Fer.vi. beati Pauli. Ad Rom. Cap.v.

FRatres. Sicut per vnius delictū mors in omnes homines in condemnatione: sic & per vnius iusticiam gratia in omnes homines iustificationem vitæ. Sicut enim per inobediētiam vnius hominis peccatores constituti sunt multi: ita & per vnius obedientiam iusti constituti sunt multi. Lex enim subintrauit; vt abundaret delictum. vbi autem abundauit delictum: superabundauit & gratia. Vt sicut regnauit peccatum p mortem: ita & gratia regnet per iusticiam in vitam æternam.

Dñica.v. beati Pauli. ad Coloss. Cap.iii.

FRatres. Induite vos sicut electi sancti dei & dilecti; viscera mię. Benignitatē; hūilitatē māsuetudinē; modestiā. patiētiam: supportātes inuicē & donātes vobismetipis. Si qs aduersus aliquē hēt qrelā: sicut dñs donauit vobis: ita & vos. Sup oia aūt hęc charitatē hētes qđ est vīculū pfectiōis. Et pax xpi exultet in cordib9 vrīs: in qua vocati estis in vno corpe & grati estote. Et verbū xpi habitet in vobis abundāter. In omī sapiētia: docētes & cōmonētes vosmetipos ī psalmis hymnis & cāticis spūalib9: in grā cātātes in cordibus vrīs deo. Omne qđcūq facitis in verbo aut in ope: oia in noīe dñi nostri Iesu xpi gratias agētes deo & patri per ipsum.

¶Dominica quarta post epiphaniam.

INduite vos sicut electi. Ex epistola Pauli ad Colossen. Cap.iii. In quo posteaquam apostolus Colossenses in fidei veritate & moribus instituit: nūc illos in homines primum: deinde deum ordinat. Dicit igitur induite vos viscera misericordiæ. quantum ad pietatis opera. Electi dei: idest quos deus elegit & prædestinauit in bonum. Supportantes. alter alterius onera sustinentes. Donantes. inuicem offensas remittētes. Dominus donauit. In græco non dominus: sed Christus legitur. Super omnia hæc charitatem. repete a superioribus induimini. nam habete ab aliquo est adiectū cum in græco non habeatur. Vinculum. quia peculiaris christianoꝝ virtus. Et pax xpi. hic ordinat illos in deum. Pax xpi. de qua dixit pacem meam relinquo vobis. Exultet. ferueat & buliat. Vno corpore. s. ecclīæ cuius caput est xps. Grati. nō tātum de bñficiis acceptis: sed lęti potius & hilares.

¶Feria.iiii. sequēti.

SCimus quoniam iudicium dei. Ex epistola Pauli ad Romanos. Cap. ij. In quo posteaq́ꝫ reprehendit Apostolus gentilium peccata: hic consequenter arguit iudęos dicens. Quod licet inter peccata occulta & manifesta sit differentia quãtum ad humanum iudicium: per quod tãtum puniũtur manifesta: tamẽ quãtum ad diuinum iudiciũ nõ est differẽtia, eo quod punit nõ minus occulta q́ꝫ manifesta: quia vtraq́ꝫ sunt illi æque nota. Secũdum veritatem. idest secundum iusticiæ veritatem. Qui nequiter agũt In epistola Pauli est qui talia agũt: pro nequiter agũt. Idem em̃ est sensus quia refertur ad gentiliũ peccata & similiter ꝓ eo quod sequit̃ impie agũt: habetur in originali talia agũt. Facis ea. occulte quæ illi faciunt publice. Iudiciũ dei. quasi dicat: nõ effugies. An diuitias cõtemnis. i. abundãtiam misericordiæ qua te expectat ad pœnitẽtiã. Adducit quantum est in se: tu tamẽ illius volũtati resistis. Thesaurizas iram idest accumulas pœnam in die iræ. i. iudicij. a deo tibi irato. Iis quidẽ hoc est bonis: qui non sunt abusi dei patiẽtia: sed in tempe sunt illi recõciliati. Qui secũdum patientiam superfluit qui. neq́ꝫ enim est verbũ ad quod referatur: & est ordo. ijs scilicet querẽtib⁹ &c. & est repetẽdum a superiorib⁹ verbum reddet. Ex contemptione: idest ex contemptu & inobedientia. Ira indignatio &c. subaudierunt.

Fer. iiij. beati Pauli ad Romanos. ca. ij.

FRatres. Scimus enim quoniã iudiciũ dei est secundum veritatem in eos qui nequiter agunt. Existimas autem homo qui iudicas eos qui impie agũt; & facis ea quia tu effugies iudicium dei? An diuitias bonitatis eius; & patientiæ; & longanimitatis eius cõtemnis? Ignoras q̃m benignitas dei ad pœnitentiam te adducet? Secũdum duritiã aũt tuam; & cor impœnitẽs thesaurizas tibi iam in die iræ & reuelationis iusti iudicij dei; qui reddet vnicuiq́ꝫ secũdum opera sua. Iis quidem qui secũdum patiẽtiam boni operis gloriam & honorem & in corruptionem quærentib⁹ vitã æternã. His autẽ qui sunt ex cõtemptione & qui nõ acquiescũt veritati; credunt autẽ iniquitati; ira & indignatio; tribulatio & angustia; in omnẽ animam hominis operantis malum; iudæi primum & græci. Gloria autem & honor & pax omni operanti bonum iudęo primũ & gręco.

Fer. vi. beati Pauli ad Roma. Cap. ij.

FRatres. Non est personarum acceptio apud deum. Quicũq́ꝫ enim sine lege peccauerint; sine lege peribũt. Et quicũq́ꝫ in lege peccauerunt; per legem iudicabuntur. Non em̃ auditores legis iusti sunt apud deũ sed factores legis iustificabũtur. Dum enim gentes quæ legem non habẽt naturaliter ea quæ legis sunt faciũt; eiusmodi legem non

¶ Feria. vi. sequenti.

NOn est personarum acceptio. Ex eadem epistola ad Romanos. cap. ij. Et sequũtur statim hęc verba post finẽ superioris epistolæ. & in primis remouet errorẽ iudæorum putantiũ: quod ꝓpterea quod erant

gens peculiaris deo futuri erãt minus puniẽdi. Acceptio.i. gratificatio: qa deus scdm merita siue bona siue mala cuiqꝫ reddit. Sine lege. s. scripta: hi erant gentiles: qui peccauerunt contra legẽ naturæ. In lege. s. scripta & tradita per Mosen. Qui legẽ nõ habent. subaudi scriptã. habẽt tñ legẽ naturalẽ scriptã in cordibus suis. Ideo dicit qđ ipi sunt sibi lex. Legẽ nõ habẽtes. subaudi mosaicã. Testimoniũ reddẽte: qa naturalis rõ assentit bono & dissentit malo. Cognitionũ. per eundẽ casum debuit hoc dici: hoc est & cogitationibus accusantib9 & defendentib9: qa & cõiunctio similes casus debet iungure. In die. pro vsqꝫ in diẽ vltimi iudicij: qđ erit p xp̄m

habentes: ipsi sibi sunt lex: qui ostẽdunt op9 legis scriptum in cordibus suis. Testimoniũ reddente illis cõscientia ipsorũ: & inter se inuicẽ cogitationun accusantium: aut etiã defendentium in die: qua iudicabit deus occulta hominum secundũ euangelium meum. Per iesum christum dominũ nostrum.

Dominica in.lxx. Pauli ad. Corinthios prima. Cap̄.ix.

FRatres. Nescitis qꝙ hi qui in stadio currunt: oẽs quidem currrunt: sed vnus accipit brauium? Sic currite vt comprehẽdatis. Omnis enim qui in agone contendit: ab omnibus se abstinet. Et illi quidem vt corruptibilem coronam accipiãt: nos autẽ incorruptam. Ego igitur sic curro: nõ quasi in incertum. sic pugno: non quasi aërem verberans: sed castigo corpus meum & in seruitutem redigo: ne forte cũ alijs prædicauerim ipse reprobus efficiar. Nolo enim vos ignorare fratres; quoniã patres nostri sub nube

❡ Dñica in.lxx.

NEscitis qđ hi q in stadio. Ex prima Corinthiorꝫ ep̄la Pauli. cap̄. ix. & cap̄. x. in quib9 postea qꝫ instituit Chorinhtios suo ipsius exemplo: nũc idẽ facit illorum exẽplo qui se ad ludos Olympicos parant: quia nemo coronatᷓ nisi qui legitime certauerit: atqꝫ iõ ecclesia legit hodie hãc epistolã: vt ieiunantes & pœnitentes expectent victoriæ suæ præmiũ. Ideo dicit. nescitis: quasi dicat: optime hoc scitis: quia neminẽ hoc latet. In stadio. sic appellatur loc9 in Olympia Elidis: vbi q̃rto quoqꝫ ãno ludi Olympici celebrabantᷓ. inter quos erat certamẽ curule: in quo victor coronam reportabat. Brauiũ.i. p̄miũ quod certãtib9 ꝓponitur: vnde & agonithetę.i. ludorꝫ prefecti brabeutę cognominantur. duos barbarismos in vno verbo cõmittũt imperiti. alterum in scripto qđ scribũt brauiũ per .u. consonantem ꝓ.b. alterũ in prolatione: qđ cũ penultima scribatᷓ per ei diphthongõ, atqꝫ proinde sit longa, reijciunt accẽtũ in tertiã a fine. Vt cõprehẽdatis: scilicet pręmiũ victoriæ. In agone.i. in certamine. Abstinet ab omnib9. subaudi quæ vires corporis eneruãt: aliq athletę (vt dicit Aristoteles) ex multo cibo & exercitio vires augebãt. Incorruptã. rectius dixisset incorruptibilẽ. In incertũ. quia vt scribit ad Timotheũ: sciebat repositã sibi coronã iusticiæ. Aërem verberãs.i. qui vires inaniter fundit. Castigo. id qđ faciũt athletæ qui se exercent. Nolo eñ. capitis sequentis initiũ est: vbi occurrit apostolus quorundã falsę opinionũ

dicentium nos in christo baptizati spiritũ sanctum accepimus: igitur coronã glorię accipiemus? Nequaꝗ̃ inquit ita est: sed ex figura veritas agnoscenda est: & ita ad præmium nobis est perueniendũ: quẽadmodum neꝗ̃ filij israel interuenerunt in terram promissionis: quia detenti fuerunt: tum in deum murmuratione, tũ gula, &c̃. In nube. quę per diem illos pręcedebat. Exod. xiij. Baptizati sunt sub mose. nã transitus maris sub mose duce: & nubis proptectio baptismum figurabat. Escam spiritalem. idest manna. quod significabat eucharistiã: hoc est cibum spiritalem. Consequẽti petra. nam super fluit eos: neꝗ̃ enim christus venerat: sed venturus erat. igit̃ petra quæ futura erat: hoc est christus: qui per petram illã significabatur: igitur recte sequente petra: non quæ sequuta est.

omnes fuerunt: & om̃es mare transierũt: & oẽs in mose baptizati sunt in nube & mari. Et omnes eandẽ escam spiritualem manducauerunt: & om̃es eundem potum spiritalem biberunt. Bibebãt autẽ de spiritali consequenti eos petra. Petra autẽ erat christus.

Feria quarta beati Pauli. Ad Hebræos. Cap. iiij.

FRatres. Festinemus ingredi in illam requiem: vt ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum. Viuus est enim sermo dei & efficax: & penetrabilior omni gladio ancipiti: & pertingens vsꝗ̃ ad diuisionem animæ ac spiritus, compagum quoꝗ̃ ac medullarum: & discretor cogitationum & intentionum cordis. & non est alia creatura inuisibilis in conspectu eius. Omnia autem nuda & aperta sunt oculis eius: ad quẽ nobis sermo. Habentes ergo pontificẽ magnum: qui penetrauit cœlos iesum filiũ dei: teneamus spei nostræ confessionem. Non enim habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nostris: tentatum autem per om̃ia pro similitudine absꝗ̃ pecca-

¶ Feria quarta sequenti.

FEstinemus ingredi. Ex ep̃la Pauli ad Hebręos. c. iiij. In quo postea ꝗ̃ ostendit exemplis quærendũ nobis esse requiem: quoniam ipse mundi conditor septimo die requieuit: & laborantibus quadraginta annis in deserto ꝓpter peccata reges denegatur dicente. Psalmographo. Si introibũt in requiem meam: tũc infert. Festinemus ergo ingredi in illam requiem: quæ quidem festinatio est per fidem in primis: deinde per charitatem. In idipsum. idest in cõsimilem incredulitatis pœnam: quæ sit alijs exemplũ. Sermo dei. i. verbũ diuinũ qđ humanã sumpsit naturã. Viuus. pro viuidus. Efficax. de quo Sapiẽtiæ. vij. omnium enim est artifex. Penetrabilior. actiue: vt Vergilius. penetrabile frigus adurat. Ancipiti. idest ab vtraꝗ̃ parte acuto. Animæ. qua viuimus. Spiritus. quo sapim9. Cõpagũ. qa corp9 nostrũ ossibus & neruis cõpactũ est cogitationũ q̃ soli deo sunt notæ. Ad quẽ. ꝑ de quo ꝓpositio ꝑ pręposi- tione. Habentes ergo. festinandum igitur nobis est: quia habemus põtifi-

cem.&c̄.Confessionem.ore & opere credendo & sperando. Infirmitatib9 quia dolores nostros ipse portauit cum carne nostra: iuxta illud Esaię. Vere languores nostros ipse tulit. Tentatum. quia habuit carnis nostræ similitudinem. sed absq; peccato & in eo dissimilem. Misericordiam consequamur. ingrediendo in requiem. Opportuno. idest tempore gratiæ.

to. Adeam9 ergo cum fiducia ad thronum gratiæ eius: misericordiam consequamur: & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Per iesum christum dominum nostrũ.

Dominica in.lx. Pauli ad Corinthios secunda. Cap̄.xi.

FRatres. Libenter suffertis insipientes: cum sitis ipsi sapientes. Sustinetis enim si quis vos in seruitutem redigit. Si quis deuorat: si quis accipit: si quis extollit̃; si quis in faciem vos cędit. Secundũ ignobilitatem dico: quasi nos infirmi fuerim9 ĩ hac parte. In quo quis audet, in insipientia dico: audeo & ego. Hebrei sunt & ego. Isralitæ sunt: & ego. Semẽ Abraę sunt: & ego. Ministri xp̄i sunt: & ego. vt minus sapiẽs dico; plus ego. In laboribus plurimis: in carceribus abundantius: in plagis supra modum; in mortib9 frequenter. A iudæis quinquies quadragenas vna min9 accepi. Ter virgis cęsus sum; semel lapidatus sum; ter naufragium feci. Nocte & die in profundum maris fui. In itineribus sæpe; periculis fluminũ: periculis latronum: periculis ex genere; periculis ex gentibus. Periculis in ciuitate; periculis in solitudine: periculis in mari; pericl'is in falsis

¶Dñica in sexagesima.

LIbenter suffertis. Ex epistola Pauli ad Chorinthios.ij. cap̄.xi. Et quia in principio capitis dixerat: vtinam sustineretis modicũ quid insipiẽtię meæ: nũc infert libenter suffertis. &c̄. sed substinetis alios & me quoq; opinor sustinebitis: qui non sum adeo molestus: vt illi. In seruitutẽ. s. legis Mosaicæ: quod faciebant pseudo apostoli. Deuorat & accipit: scilicet bona vestra. Extollitur. iactãdo se apud vos. Secundum ignobilitatẽ. idest quasi non fuerim9 nos adeo arrogantes: vt non possemus illa apud vos facere sed fuimus in hoc pudẽtiores: quam illi. In quo quis audet. scilicet illoꝝ commẽdando se: & ego quoq; possum me commendare. In insipientia: quia insipiẽtiæ videtur esse commẽdare seipsum sed quia illi se iactãt apud vos: & ego quoq; possum: & quidem iusti9 q̃ illi. Hebręi sunt. &c̄. hęc sunt de quibus illi se iactabant. Minus sapiens. idest per insipiẽtiam: vt supra dixit: sed re vera hoc dixit: quomodocũq; ab alijs accipiat quod multis modis ostẽdit. In laboribus. &c̄. hæc partim scripta sunt in apostolica historia: quam Lucas scripsit. partim in eiusdem Pauli epistolis. partim nusq; scripta: & tñ ab ap̄lo vere tolerata. In mortib9. i. in p̄iculis mortis.

Quadragenas.s.plagarũ. Vna minus:idest dempta vna plaga.ex eo quod in deut.cap.xxv.scribitur:quod pro culpis leuiorib9 infligebantur verbera:ita vt non excederent numerum quadragenarium, atq̧ iudicũ arbitrio inde adhuc aliquid remitteretur:ideo dixit vna minus. In profundo:idest in mari qđ tũ altum: tum profundum appellatur. Ex genere.s.meo.hoc est iudæis.Ex gentib9.idest gentilibus: quæ extrinsecus sunt: quoniã omĩa superiora exteriora mala sunt: sed ecclesiarum solicitudo est cura interior: & quæ magis premunt q̃ illa exteriora. Infirmatur. siue in corpore:siue in animo.Non infirmor. condolens illius ęgritudini. Scandalizatur: idest peccat alterius exemplo.Non vror idest ex eo facto torq̃or Non expedit. idest non est vtile.& que sequuntur sumpta sunt ex capite sequenti:hoc est duodecimo. & quãq̃ dixit non expedit: nihilominus narrat. Huiusmodi hominem. de seipso quasi de alio loq̃tur. In corpore. anima non exclusa Extra corpus. anima separata a corpore. Arcana verba.In gręco ineffabilia. Nihil.in græco:nõ gloriabor. Non ero insipiens. de qua insipientia iam supra loquutus est.Quod videt in me.i. in conuersatione mea. Audit ex me:idest de doctrina mea.Extollat me. in superbiam. Stimulus carnis.in græco palus siue verber. Angelus sathanę.immo sathanas in recto casu.Qui me colaphizet.in morem triumphantium(vt ait Hieronymus. Ter rogaui.numerus finitus pro infinito. Gratia mea.per quam poteris mala illa tolerare. Virtus christi:idest fortitudo & tollerantia laborum.

fratribus :In labore & ęrũna: in vigilijs multis,In fame & siti, in ieiunijs multis. In frigore & nuditate; pręter illa quæ extrinsęcus sunt: instantia mea quotidiana;solicitudo omniũ ecclesiarũ. Quis infirmat̃;& ego non infirmor? Quis scandalizatur; & ego non vror? Si gloriari oportet: quæ infirmitatis meæ sunt gloriabor. Deus & pater domini nostri iesu christi:qui est benedictus in sæcula;scit q̧ non mentior. Damasci pręposi tus gentis Arethæ regis custodiebat ciuitatem Damascenorum: vt me comprehenderet. Et per fenestram in sporta dimissus sum per murum: & sic effugi manus eius. Si gloriari oportet;non expedit quidẽ. Veniam autẽ ad visiones & reuelationes domini. Scio hominem in christo ante annos quattuordecim siue in corpore; siue extra corpus nescio:deus scit: raptum huiusmodi vsq̧ ad tertiũ cœlum. Et scio huiusmodi hominem; siue in corpore: siue extra corpus nescio: deus scit;qm̃ rapt9 est in paradisum; & audiuit arcana verba: quæ non licet homini loq̃.Pro huiusmodi gl̃iabor: ꝓ me aũt nihil;nisi in infirmitatibus meis. Nã & si voluero gl̃iari;nõ ero insipiẽs. Veritatem eñ dicã. Parco autem ne quis me existimet supra id qđ videt in me;aut audit aliq̃d ex me.

¶ Feria quarta sequenti.

Recogitate enim eum. Ex epistola Pauli ad Hebræos cap.xij. In quo apostolus admonet hebręos: quomodo se habere debẽt circa aduersitates. Dicit igitur. recogitate eum. idest christũ. Aduersus semetipsum. appellabãt enim eum hominem voracem & vini potorem. Vsq; ad sanguinẽ. idest sanguinis effusionẽ. Cõsolationis. idest cõsolatoris: is est. Salomõ prouerbiorum Capite.iij. paucis verbis immutatis. Filium quẽ recipit. subaudi in filiũ: neq; abdicat aut exhęredat. Tanq; filijs. quasi dicat: vt pater: non vt tyrãnus seruis. Quem non corripit. quasi eum negligit non est pater: sed alienus. Extra disciplinã scilicet paternã: iam non estis filij: sed spurij aut alieni. Deinde patres: deinde arguit ab exemplo. & est a minori a maius.

Et ne magnitudo reuelationũ extollat me: datus est mihi stimulus carnis meę: angelus sathanę: qui me colaphizet. Propter quod ter dominũ rogaui: vt discederet a me. Et dixit mihi. Sufficit tibi gratia mea. Nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus christi.

Feria.iiij. btĩ Pauli ad Hebręos. Cap̃.xij.

Fratres. Recogitate enim eũ qui talem substinuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionẽ: vt non fatigemini animis vestris deficientes. Nondũ enim vsq; ad sanguinẽ restitistis. aduersum peccatum repugnantes. Et obliti estis consolationis quæ vobis tanq; filijs loquitur: dicens. Fili mi noli negligere disciplinam domini: neq; fatigeris dum ab eo argueris. Quem enim dñs diligit: castigat. flagellat autẽ oẽm filium quem recipit. In disciplina perseuerate: tanq; filijs vobis se offert deus. Quis eñ filius quem non corripit pater? Quod si extra disciplinã estis: cuius participes facti sunt oẽs: ergo adulteri & nõ filij estis. Deinde patres quidẽ carnis nostrę habuimus eruditores: & reuerebamur eos. Non multomagis obtemperabimus patri spũum & viuem⁹.

Feria.vi. Btĩ Pauli ad Hebręos. Cap̃.xij.

Fratres omnis autẽ disciplina in pręsenti quidem videtur non esse gaudij: sed mœroris: postea autẽ fructum pacatissimũ exercitatis per eam reddet iusticię. Propter

¶ Feria.vi. sequenti.

Omnis disciplina. & est sumptũ ex eadem epistola & capite. Sequit nãq; post verba superioris epistolæ. Oĩs disciplina. &c̃. Non videtur esse gaudij immo doloris. Fructũ pacatissimum: idest pacificum & delectabilem. Remissas man⁹: idest lãguẽtes & dissolutas: qđ est peccatum omissiõis: non faciendo bonum. Gressus rectos. fugiẽdo cõmissionis peccatum: & sunt translationes aptissimæ. Claudicans erret. idest incedens claudus cadat. Sine qua: scilicet pace aut sanctimõia. Nemo videbit deũ. Ad illđ respicit. Matthęi.v. Beati pacifici: quoniam filii dei vocabuntur. Ne quid desit. quia homo

peccans deest gratiæ dei subtrahẽdo se ab illa per peccatum: non autẽ deus deest homini. Radix amaritudinis. idest odij in proximum. Sursum germinans. Translatio est spinarum quæ medijs frugibus innascuntur. Inquinẽtur multi. Paucorum: scilicet exemplo. Nec quis fornicator. idest aliquis ex vobis. Profanus. idest religione alienus. Esau. filius scilicet Isaac qui vẽdidit primogenituram suam fratri suo Iacob. Ex geñ. capite. xxv. latissime ponitur historia: & de benedictione amissa postea latiꝰ cap. xxvij:

quod remissas manus: & genua dissoluta erigite. Et gressus rectos facite pedibus vestris: vt non claudicans quis erret: magis autem sanetur. Pacẽ sequimini cũ omnibus & sanctimoniã: sine qua nemo videbit deum. Contemplantes ne quis desit gratiæ dei: ne qua radix amaritudinis sursum germinãs impediat: & per illam inquinentur multi. Ne quis fornicator: aut profanus (vt Esau) qui propter vnam escam vendidit primitiua sua. Scitote enim qm̃ & postea cupiens hereditare bñdictionẽ reprobatꝰ est.

¶ Dñica ĩ quinq̃gesima.

SI linguis hominum. Ex epistola. i. ad Corinthios cap. xiij. In quo apostolꝰ differit de Charitatis excellẽtia. Et quantum ad eius necessitatem: quia sine illa cætera dona nihil valẽt. Linguis hominum. quia inter spiritussãcti dona est linguarum. & angelorũ. per quos hominibꝰ multa reuelant. Aes & cymbalum. ex quibus nõ resultat nisi merus sonus. Tinniens. est metalli percussi crepitus. Persius: mendosum tinniat auro Prophetiã. idest cognitionem occultorũ: quod etiam est spiritussancti donum. Fidem. quæ etiã ad cogninionẽ pertinet. Vt montes transferam. ad illud saluatoris alludit. Nihil sum. idest nullius valoris. Omẽs facultates. Ex saluatoris quoq̃ cõsilio. Matthei. xix. Si vis esse perfectus: vade & vende omnia quæ habes: & da pauperibus. Vt ardeam. id quod multi martyres fecerunt. Nihil prodest. quia charitas facit omnia illa meritoria. Charitas patiens est. Hic deinde commẽdat charitatem ab vtilitate. Patiens. aduersitatum. Benigna. alijs beneficiendo. Non emulatur: idest non inuidet bonis proximi. Perperam. idest peruerse aut inconstanter. Non inflatur: idest non superbit. Ambitiosa. In honoribus appetendis. Quæ sua sunt: idest vtilitatẽ suam. Non irritatur. scilicet

Dñica in. l. Pauli ad Corin. prima. Ca. xiij.

FRatres. Si linguis hominum loquar & angelorum: charitatem autẽ nõ habeã: factus sum velut æs sonans aut cymbalũ tinniens. Et si habuero prophetiã: & nouerim mysteria omnia: & omnẽ scientiam: & si habuero omnẽ fidem: ita vt montes transferam: charitatẽ autẽ nõ habeam nihil sum. Et si distribuero in cibos pauperũ omẽs facultates meas: & si tradidero corpus meum ita vt ardeam; charitatẽ autem non habuero: nihil mihi prodest. Charitas patiens est: benigna est. Charitas nõ emulatur; nõ agit perperã: non inflatur: non est ambitiosa: nõ quærit quæ sua sunt: nõ irritatur; non cogi-

ad iram. Non cogitat. idest cogitare finit. Suffert.condolendo proximis. Credit.quæ sunt credenda per fidem.Sperat.quę sunt sperãda xpiano. Sustinet.per animi æquanimitatem. Charitas nunq̃. a stabilitate commẽdat charitatem.Prophetiæ.quæ cessabunt in patria. Linguæ. quia non erit linguarũ vsus.Sciẽtia.q͂a sola dei contẽplatio manebit.Ex parte.i.nõ perfecta sciẽtia aut pphetia.

tat malũ;nõ gaudet sup iniq̃tatẽ; cõgaudet aũt veritati.Oĩa suffert;oĩa credit;oĩa sperat oĩa sustinet. Charitas nunq̃ excidit. Siue prophetiæ euacuabũtur; siue linguæ cessabunt;siue sciẽtia destrueẽ;Ex parte enim cognoscimus; & ex parte prophetamus. Cũ autẽ venerit quod pfectũ est; euacuabiẽ q̃d ex parte est. Cũ essem paruulus; loquebar vt paruulus;sapiebã vt paruulus. Quando aũt factus sum vir;euacuaui quæ erant paruuli. Videm⁹ nũc pspeculũ in ænigmate; tũc autẽ facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte; tũc aũt cognoscã sicut & cõgnit⁹ sum. Nunc autẽ manent fides;spes;charitas;tria hæc;maior autem horum est charitas.

Feria.iiij.in capite ieiunij.

Lectio Iohelis. Cap.ij.

HAec dicit dñs. Cõuertimini ad me in toto corde vr̃o; in ieiunio & fletu; & plãctu; & scindite corda vr̃a; & nõ vestimẽta vr̃a.Et cõuertimini ad dñm deum vestrũ; q͂a benignus & misericors est;patiẽs & multæ miæ; & pstabilis sup malicia. Quis scit si cõuertatẽ & ignoscat deus & relinquat post se bñdictionẽ; Sacrificiũ & libamẽ dño deo nr̃o. canite tuba in siyon; sanctificate ieiunium;vocate cœtum;cogregate populum; sanctificate ecclesiam;coadunate senes; congregate paruulos & suggentes vbera.

Q̃d perfectũ est. i. charitas. Cum essem. per exẽplũ ex seipso ostendit id q̃d dixit. Vt paruulus. balbutiẽs & ignar⁹ & inania cogitans. Per speculũ.quia per hęc quę videmus in dei cognitionem tamẽ imperfectã.In ęnigmate. i. in figura: q͂a p alias res: alias intelligimus. Tunc. s. in patria. Facie ad faciẽ. i. clare & non per figurã.Sicut cognitus sum.s.a deo: & sicut:non significat in hoc loco ęqualitatẽ: sed longinquã similitudinem. Fides & spes.quas dixit imperfectas: & in hac vita ad salutẽ necessarias. Sed charitas est maxima harum trium: quia non cessabit in patria sicut fides & spes.

¶ Fra. iiij. ĩ capte ieiunij.

COnuertimĩ ad me. Ex Iohele propheta. cap. ij. In quo postea q̃ propheta pdixit desolationẽ futuram q̃ttuor illorũ regnorũ. Nũc ĩcipit exhortari populũ ad pœnitẽtiã:vt mereatẽ miam & cõsolationẽ.Toto corde.i.non simulate. Non vestimẽta. q̃d factitari legim⁹ sępe in sacris lr̃is ab ijs qui in maximã calamitatẽ deuenere. Misericors & patiẽs:q͂a pctores ad pœnitẽtiã expectat: vt misereatẽ. Prestabilis.i.pcta remittẽs,nã actiue poniẽ: q̃d est rarũ in verbalib⁹ terminatis;in.bilis.Malicia.i.pcto. Quis scit.in psona prophetę.hoc dicit.q͂a dñs bñ scit.Sacrificiũ & libamẽ.idẽ est:& subaudi fiat.

Tabula. ad populi conuocationem. Sacrificate ieiunium. i. per ieiuniū vos sanctos efficite. Sponsus de cubili. quia tempus amplexandi, & tempus lōge fieri ab amplexibus. Eccl. iij. Vestibulum. pars templi exterior. Et altare. quod est intra templum. Plorabunt. pro plorent. indicatiuus pro imperatiuo. Parce. s. a pœna pro peccato abstine. Hæreditatē. s. iudęam. Opprobriū. i. ꝓbrosam seruitutem. vbi est deus eorum. irrisio est exprobrantiū hostiū: hoc est sarcasos. zelatus est. consolationū dei post pœnitētiā prędicit. & in primis pollicetᷣ terrę fertilitatē. Mittam frumentū. in persona dn̄i hoc dicitur: cōtra sterilitatem quā fuerat interminatus. Opprobriū gentibus cōtra illud quod supra dixit. Hæreditatē in opprobrium.

Egredietur sponsus de cubili suo: & sponsa de thalamo suo. Inter vestibulum & altare plorabunt sacerdotes & leuitę ministri dn̄i: & dicent. Parce domine: parce populo tuo: & ne des hęreditatem tuam in opprobriū: vt dominentur eis nationes. Quare dicūt in populis: vbi est deus eorum? Zelatus est dominus terram suam: & pepercit populo suo. Et respondit dominus: & dixit populo suo. Ecce ego mittam vobis frumentum: & vinū: & oleum. Et replebimini in eis. Et non dabo vobis vltra opprobrium in gentibus Dicit dominus omnipotens.

¶ Feria. v. sequenti.

AEgrotauit Ezecias. ex Esa Cap. cxxxviij. ī q poit eaq́ȝ propheta descripsit liberationē ab hoste. hic consequenter ponit eius sospitatē a morbo in quē inciderat: vsq́ȝ ad mortē: idest morbo incurabili. Filius Amos. non is qui fuit vnꝰ de duodecim ꝓphetis minoribus: sed & alius & ipse ꝓpheta. Dispone. vt sic dicā fac testamētū. Ad parietē: vt attētiꝰ oraret. In veritate. nō hoc dicit imputando bona q̄ fecit: sed magis ostēdēs se gratū de beneficijs acceptis. Dies tuos. ante hac exactos. Ecce ego adijciā. hoc signū ꝑtinet ad ꝓmissi cōfirmationē: qđ de horologio subiungiť. Regis assiriorū. qui gerebat bellū cum hebręis. de quo in præcedenti capite dixerat: quod angelus domini percussit in castris Assyriorum centum octoginta quinq́ȝ milia.

Feria. v. Esaiæ prophetæ. Cap. xxxviij.

IN diebus illis. Aegrotauit Ezecias vsq́ȝ ad mortem: & introiuit ad eū Esaias filiꝰ Amos propheta. & dixit ei. Hæc dicit dn̄s. dispone domui tuæ: quia morieris tu: & nō viues. Et conuertit Ezecias faciē suā ad parietem: & orauit ad dn̄m: & dixit. Obsecro domine: memento quæso quomō ambulauerim corā te in veritate: & corde ꝑfecto: qđ bonū est in oculis tuis fecerim. Et fleuit Ezecias fletu magno. Et factū est verbum dn̄i ad Esaiā prophetā: dicens. Vade: & dic Ezeciæ. Hæc dicit dn̄s deus Dauid patris tui. Audiui orationē tuā; & vidi lachrymas tuas. Ecce ego adijciā sup dies tuos quindecim annos: & de manu regis Assyriorum eruam te: & ciuitatem istam: & protegam eam. Dicit dominus omnipotens.

¶ Feria sexta sequenti.

CLama ne cesses. Ex Esaia. cap. lviij. Quanq̃ hebræorum quidam hæc prophetæ verba aliter interpretētur: de Christo venturo cōmodius intelligũtur. Clama ne cesses. verba sunt patris ad Christũ hominem. Quasi tuba. id quod Christus in prædicatione fecit euãgelij. Populo meo. scilicet iudæorũ. Domui Iacob. qui dicitur etiam israel. Me quærũt. legēdo verba legis: vt boni videantur apud plebē. Volũt subaudi videri: q̃d eis saluator obijcit arguēdo illos de hypocrisi. Non dereliquerit. cum fecerit cōtrarium. Rogant me. vt opituleris contra persequētes. Volunt appropīquare. cũ re vera aliud faciant. & in sui commēdationem dicunt. Ieiunauimus. hoc & pharisæus ille imputat: quod ieiunabat bis ī sabbato. Humiliauimus in cinere & sacco. Et nescisti: idest dissimulasti te nescire. Ecce in die. Verba sunt dñi exprobrãtis iudęorꝶ arrogãtiã simul & simulationē. Volũtas vestra idest volũtatis prauitas. Debitores repetitis. contra illud oratiōis dñicæ. dimitte nobis sicut nos dimittimus. Percutitis pugno iniuriã proximo inferentes. Vt audiatur. idest si vultis præces vestras a deo exaudiri. Q̃d elegi: idest quod ego approbo, dicit dñs. Affligere animã suam per carnis abstinentiam. & intermisit hæc pauca verba: nunquid contorquere quasi circulum caput suum: & saccum: & cinerem sternere: deinde infert Nunquid istud vocabis ieiunium. subaudi acceptum & approbatum mihi? Nonne hoc. quod sequitur. s. abstinere a malo: & facere bonum. Colligationes impietatis. quia iudæi principes intendebant calũnias & caute-

Feria sexta Esaiæ prophetæ. Cap. lviij.

HAec dicit dñs. Clama ne cesses. quasi tuba exalta vocē tuam; & annuncia populo meo scelera eorum & domui Iacob peccata eorꝶ. Me etenim de die in diē quærunt: & scire vias meas volũt: quasi gēs quę iusticiam fecerit: & quæ iudicium dei sui nō dereliquerit. Rogant me iudicia iusticiæ: & appropinquare deo volũt. Quare ieiunauimus & non aspexisti: humiliauimus animas nostras: & nescisti? Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra; & omnes debitores vestros repetitis. Ecce ad lites & cōtentiones ieiunatis; & percutitis pugno impie. Nolite ieiunare sicut vsq; ad hanc diem vt audiatur in excelso clamor vester. Nunquid tale est ieiunium quod elegi; per diem affligere hominem animã suam? Nunquid istud vocabis ieiuniũ; & diem acceptabilem dño? Nonne hoc est maius ieiuniũ: quod elegi? Dissolue Colligationes impietatis; solue frasciculos deprimētes. Dimitte eos qui confracti sunt liberos: & oẽ onus eorꝶ disrumpe. Frange esurienti panē tuum; & egenos vagosq; induc in domum tuã. Cum videris nudum operi eum; & carnem tuam ne despexeris. Tũc erũpet quasi mane lumē tuũ:

las pauperibus quibus illorum postea diripiebāt bona. fasciculos.i. onera incōportabilia. De quibus Matthæi.xxiij. alligāt onera grauia. Confracti sunt.i. in seruitute detenti. & subdit alia misericordię operą. Erumpet lumē tuum. quia orietur tibi sol iusticię. Sanitas. a peccati morbo. Anteibit iusticia. per angelū te custodiētē: qui astat dei pręsentię. Colliget te. in die mortis. Quia misericors. hoc adiectum est: quia in hebræo non habetur.

& sanitas tua citius orietur. Et anteibit faciē tuam iusticia tua; & glīa domini colliget te. Tunc inuocabis & dn̄s exaudiet. Clamabis & dicet adsum. Quia misericors sum Dominus deus tuus.

¶Sabbato sequenti.

SI abstuleris de medio. Verba sunt eiusdem prophetæ quę sequūtur post superioris prophetiæ finē. dicit igitur. Si abstuleris catenam. scilicet qua tenebas in pediditum tuis cauillationibus. Extendere digitum notādo alios de infamis: vt poete dicunt medium porrigēdo digitū. Effuderis animam. idest miserationis affectum. Repleueris. ex paupertate subleuando. Lux tua. idest auferentur tibi tenebræ in quibus errabas. Requiem. idest mētis pacē. Ossa tua. ab infirmitate liberum reddet. Hortus irriguus. i. fertilis ex eo quod frequēter rigatur. Edificabūtur deserta: qa etiam tuo exemplo alios ad te allicies qui erāt abalienati. Edificator sepiū. idest spinarum ex quibꝰ hortis prętedūtur sepes. Semitas in quiete: idest vias angustas in latitudinem deduces. A sabbato pedem: idest nihil mali perpetraueris. Facere id est ad faciēdum aliquod pro libidine tua. Delicacatum. vacando tantum rebus diuinis & abstinendo a labore. Glorificaueris eum: idest honoraueris. Vias tuas in quibus ante hac ambulabas. Vo-

Sabbato. Esaiæ prophetæ. Cap. lviij.

HAec dicit dn̄s deus. Si abstuleris de medio tui catenā; & desieris digitum extendere; & loqui quod non prodest; cum effuderis esuriēti aīam tuam & animā afflictam repleueris; orietur in tenebris lux tua; & tenebræ tuę erunt sicut meridies. Et requiem dabit tibi dn̄s deus tuus semp; & implebit splēdoribus aīam tuam; & ossa tua liberabit. & eris quasi hortus irriguus; & sicut fons aquarū cuius non deficiēt aquæ. Et ędificabunt in te deserta sæculoꝝ; fundamenta generationis & generatiōis suscitabis. Et vocaberis ędificator sepiū; auertens semitas in quietem. Si auerteris a sabbato pedem tuū; facere volūtatem tuā in die sancto meo: & vocaueris sabbatum delicatū; & sanctū domini gloriosum; & glorificaueris eum; dum non facis vias tuas; & nō inuenietur voluntas tua vt loquaris sermonē; tunc delectaberis super domīo deo tuo. Et sustollā te super per altitudinem terræ; & cibabo te hæredi-

luntas tua: idest pars irrationalis: sed omnia per rationem expedies. Delectaberis: quia consolabitur te dominus. Sustollam te. in contemplationem rerum diuinarum. Hæreditate patris. cuius christiani: sunt veri hæredes exhæredatis iudæis.]

tate Iacob patris tui. Os enim domini locutum est hæc.

Dominica in. xl. Beati Pauli ad Corinthios. ij. Cap. vi.

FRatres hortamur vos ne in vacuum gratiam dei recipiatis. Ait enim. Tempore accepto exaudiui te. & die salutis audiui te. Ecce nunc tempus acceptabile. Ecce nũc dies salutis. Nemini dantes vllam offensionem: vt non vituperetur ministerium nostrum. Sed in omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut dei ministros: in multa patientia: in tribulationibus: in necessitatibus: in angustijs: in plagis: in carceribus; in seditionibus: in laboribus; in vigilijs: in ieiunijs; in castitate; in sciẽtia; in lõganimitate: in suauitate: in spiritu sancto: in charitate non ficta; in verbo veritatis: in virtute dei. Per arma iusticiæ a dextris & a sinistris: per gloriam & ignobilitatem; per infamiam & bonam famam: vt seductores & veraces: sicut qui ignoti & cogniti. Quasi morientes & ecce viuimus; vt castigati: & non mortificati. Quasi tristes: semper autem gaudentes. Sicut egentes: multos autem locupletantes. Tanquam nihil habentes & omnia possidentes.

¶Dominica in quadragesima.

HOrtamur vos. Ex ep'la. ij. ad Corinthios. cap. vi. In quo posteaq̃ apostolus commẽdauit ministerium noui testamẽti. hic hortatur alios ad executionem debitã huius ministerij & armat apostolus xp̃i milites in quattuor virtutibus cardinalibus. Et primo in fortitudine dicens: Adiuuantes. idest cooperantes cũ deo quasi ministri. In vacuum: idest in vanum sed dicet quispiam gratia dei non est in manu mea. subiungit. Tempore accepto. i. nouæ legis. Et est Esaiæ. xlix. Die salutis. sub saluatore christo viuentibus. Nemini dantes: idest nolumus dare scandalum & occasionem. Exhibeam9 per præsens legendum est sicut in greco exhibemus. In multa patientia: q̃ est fortitudinis pars. In castitate & ieiunijs. quod est temperantiæ opus. In sciẽtia quod est opus tertiæ virtutis: hoc est prudentię: cui adiungit longanimitatem charitatem & veritatem. Per arma iusticię: quod est vltimę virtutis cardinalis opus. A dextris & sinistris: idest secũdorum & aduersorum. quia virtis est ęquanimiter inter prospera & aduersa se habere: per gloriam ecce prospera: per ignobilitatem: ecce aduersa. nam obijciebatur ap'lis ignobilitas

Infamia & bona fama. Eodem modo sunt exponenda. & quę sequūtur. Seductores & voraces. Noti & ignoti. Morientes & viui. &c. quia opinione quorumdam reputabantur infoelices & miseri. aliorum vero foelices ipsi vero seipsos beatos existimabant.

¶ Feria secunda sequenti.

ECce ego ipse requiram. Ex Ezeciele. cap. xxxiiij. In quo posteaq̄ dixit ꝓpheta. verba sua dei iussu contra pastores israel & pollicitus est populo suo cōsolationē. hoc in loco ponit cōsolationis effectū: dicens. Ego requirā. &c. Et vtitur translatione nota ex postore & grege. Ex omibus locis. vbi fuerant dispersæ. In terram suā. vt dicit psalmista. In loco pascuę ibi me collocabit. In montibus israel. hoc in ecclesia fidelium: & omia dicta sunt per allegoriā. Accubare quod faciūt oues postq̄ pastæ sunt. nam cubātes quę pasta sunt rumināt. Quod perierat. i. negligentia postoris deperditum. Abiectum. idest fugatū seuicia pastoꝝ. Cōfractū vulneratū qđ faciūt chirurgi. Infirmū. s. alio quouis morbo.

¶ Feria. iij. sequenti.

QVerite dñm. Ex Esaię. cap. lv. In quo excitat̄ humana diligētia ad inquirendum deū tempe gratię. Dum pōt. idest sum⁹ in tempore quo id possumus facere. nā post mortem non licebit. Cum prope est. i. paratus ad exaudiēdum. & quia peccatores deus non exaudit: subditur. derelinquat imptus viam suam: idest mala quę ante hac operatus est. & reuertatur. per pœnitētiam. Miserebitur dando illi gratiam. Multus est: idest pronus & benignus. Non enim. verba sunt prophetę in persona dei. Cogitationes meę. quia ego nō sum odij pertinax

Feria secunda Ezecielis prophetæ. Cap. xxxiij.

HAc dixit dñs. Ecce ego ipse requiram oues meas; & visitabo illas; sicut visitat pastor gregem suum in die: quādo fuerit in medio ouium suarum dissipatarū. Sic visitabo oues meas: & liberabo eas de omnib⁹ locis in quibus dispersæ fuerāt in die nubis & caliginis. & reducam eas populis: & cōgregabo eas de terris; & inducam eas in terram suam. & pascā eas in mōtib⁹ israel in riuis & in cūctis sedib⁹ terræ. In pascuis vberrimis pascā eas: & in mōtibus excelsis israel erūt pascuæ earum; ibi requiescent in herbis virentibus; & in pascuis pinguibus pascentur super mōtes israel. Ego pascam oues meas: & ego eas accubare faciā; dicit domin⁹ deus. Quod perierat requirā: & quod abiectum fuerat reducam. & quod cōfractum fuerat alligabo. & quod infirmum fuerat; cōsolidabo. & quod pingue & forte: custodiam: & pascam illas in iudicio & iusticia. Dicit dominus omnipotens.

Feria secunda Esaiæ prophetæ. Cap. lv.

IN diebus illis. Locutus est Esaias propheta dicens. quęrite dñm: dum inueniri potest. inuocate eū. dum ꝓpe est. Derelinquat

vt vos estis: sed sum ad mīam procliuis. Sicut exaltantur. comparatio est: sed quæ non equiparat ea quæ comparantur. nam finiti ad infinitum nō est proportio. Et quomodo descendit. comparatio est aptissima: per quam exprimitur Christi descensus ad hominis naturam suscipiēdam & est manifesta lectio. sed pluuia & nix non reuertūtur sub forma niuis & pluuiæ: sed per exhalationē: sic verbum domini: idest christus nō reuertetur ad patrem vacuum: sed inferorū spolijs onustū. Quæcūq; volui. i. quę per ipsum fieri disposui. Prosperabitur: qm̄ omnia illi ex sentētia pcedēt.

impius viam suā: & vir iniquus cogitationes suas & reuertatur ad dn̄m: & miserebit̄ eius: & ad deū nr̄m: qm̄ multus est ad ignoscendum. Non em̄ cogitationes meæ cogitationes vestræ; neq; viæ meæ. vię vestrę dicit dominus. Quia sicut exaltātur cœli a terra: sic exaltatę sunt viæ meę: a vijs vr̄is; & cogitatatiōes meę a cogitatiōib9 vr̄is. & quō descēdit imber & nix de cœlo: & illuc vltra nō reuertitur; sed inebriat terram: & infundit eam; & germinare eam facit: & dat semen serenti: & panem comedenti: sic erit verbū meū: quod egreditur de ore meo. Nō reuertetur ad me vacuum: sed faciet quęcūq; volui: & prosperabitur in his ad quę misi illud, Ait dominus omnipotens.

Fer. iiij. Lectio libri. Exodi. Ca. xxiiij.

IN diebus illis. Dixit domin9 ad Moysen. Ascēde ad me in montem: & esto ibi: daboq; tibi duas Tabulas lapideas: & legē ac mandata quæ scripsi; vt doceas filios Israel. Surrexerunt Moses & Iosue minister eius. Ascēdesq; moses in montē dei; seniorib9 ait. Expectate hic: donec reuertamur ad vos. Habetis Aaron & hur vobiscū; si quid natum fuerit quęstionis; referetis ad eos. Cūq; ascendisset Moses: operuit nubes montem; & habitauit gloria domini super sinai; tegēs illum nube sex diebus Septimo aūt die vocauit eum dominus de medio caliginis. Erat autem: species gloriæ dn̄i; quasi ignis ardens

¶ Feria. iiij. sequenti:

DIxit dominus ad Moysen. ex Exodo. capi. xxiiij. in quo posteaquā deus tradidit p Mosen pręcepta moralia & iudicialia. hic disponit illum ad tradenda cerimonialia: dicens illi. Ascende in montem: scilicet sinai & sol9. Esto ibi. subaudi quoad aliud iussero. Ascēdens. i. dum est in ipso articulo ascēdendi. Senioribus. illis septuaginta quibus cōmiserat gubernatiōis curā. Reuertamur. s. ego & Iosue. Aaron. fratrem Mosis. Hur. s. maritum annę sororis Mosis. Quęstionis. i. litigij aut controuersiæ. Referetis ad eos: idest ad illorum iudiciū: Ascendisset Moses. relicto Iosue in mōtis articulo siue humero. Operuit montem quod erat signum pręsentis domini. Sex diebus. anteaquā illum dominus alloqueretur: nihilominus tamē & postea nubes perstitit quia. & septimo die de nube illum vocauit. Quasi ignis: qui erūpens de nube tēdebat in sublime:

ta vt posset in castris videri. In montem .i. montis verticē. Quadraginta diebus. hoc præfigurabat qurdraginta dierum ieiuniū quod facit ad rem: quemadmodum & quod sequitur de Helia propheta.

VEnit Helias in Bersabe. ex. iiij. Regum volumine cap̄. xix. In quo postea q̄ dixit q̄ Iezabel regis Achab vxor minata est mortem Heliæ propterea quod occidit pphetas Baal: nunc scribitur quomodo fugiens regione Helias venit in Bersabe iuda, & adiecit iuda. quoniam est altera eiusdem nominis in tribu Simeōis. Iosue. xiiij. Puerum suum filiū mulieris quem suscitauerat. Animę suę: idest petiuit adeo mortē. Iuniperus arbor est quibusdā in locis adeo ramis protentis vt vmbram faciat. Vergilius in bucolicis. Iuniperi grauis vmbra. Obdormiuit. ex itinere labore fessus. Subcinericius panis. cuiusmodi panes etiam hodie multis in locis fiunt: qui etiam in libris regum: & Paralipomenonis collyridæ siue collycidæ vocant. In fortitudine. quoniā etiam ex natura sua plurimum alimēti habet: vnde athletis ministrabatur. Iuuenalis comedūt colliphia paucę. In Oreb. Mons est regione Madian non longe a syna. Eusebius tamen in Topographia locum esse dicit trās iordanem.

¶ Feria. iiij. sequēti.

FActus est sermo domini. Ex Ezeciele ppheta. cap̄. xviij. in quo supponēdum est: quod iudæi conquerebātur dicentes: quod deus filios puniebat nō ꝓ suis

super verticem mōtis in cōspectu filiorum israel. Ingressusq̄ Moses medium nebulæ: ascendit in montem. Et fuit ibi quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

Lectio libri Regum. iij. Cap̄. xix.

IN diebus illis. Venit Helias in Bersabe iuda: & dimisit ibi puerum suum & perrexit in desertum viam vnius diei. Cūq̄ venisset & sederet subter vnam iuniperum: petiuit animæ suæ vt moreretur. Et ait. Sufficit mihi domine: tolle animā meam. Neq̄ enim melior sum quam patres mei. Proiecitq̄ se & obdormiuit in vmbra iuniperi. Et ecce angelus domini tetigit eum: dixitq̄ ei. Surge comede. Et respexit: & ecce ad caput suum subcinericius panis: & vas aquę. Comedit ergo: & bibit: & rursum obdormiuit. Reuersusq̄ est angelus domini secundo: & tetigit eum dixitq̄ illi. Surge comede; grandis em̄ tibi restat via. Qui cum surrexisset: comedit & bibit. Et ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ quadraginta diebus & quadraginta noctibus vsq̄ ad montem dei Oreb.

Feria quinta. Lectio Ezecielis prophetæ Cap̄. xviij.

IN diebus illis. Factus est sermo dn̄i ad me dicēs. Quid est q̄ inter vos parabolā vertitis in prouerbium istud in terra israel dicentes. Patres comederunt vuam acerbam: & dentes filiorum obstupescunt? Viuo ego di

cit dominus deus. Si erit vobis vltra parabola hæc in prouerbium in israel. ecce omnes animæ meæ sunt, vt anima patris; ita & anima filij mea est. Anima quæ peccauerit: ipsa morietur. & vir si fuerit iustus; & fecerit iudicium & iusticiam: in montibus non comederit: & oculos suos non leuauerit ad idola domus israel: & vxorem proximi sui nō violauerit; & ad mulierem menstruatā non accesserit & hominem non contristauerit: pignus debitori reddiderit: per vim nihil rapuerit: panem suum esurienti dederit; & nudum operuerit vestimento; ad vsuram non commodauerit: & amplius nō acceperit; ab iniquitate auerterit manum suam: & iudicium verum fecerit inter virum & virum: in præceptis meis ambulauerit, & iudicia mea custodierit, vt faciat veritatem: hic iust9 est. Vita viuet ait dominus deus. Quod si genuerit filium latronem effundētem sanguinem: & fecerit vnum de istis: & hæc quidem omnia non facientem: nunquid viuet? non viuet. Cum vniuersa hæc detestanda fecerit: morte morietur. Sanguis eius in ipo erit. Quod si genuerit filium: qui vidēs omnia peccata patris sui quæ fecit timuerit: & nō fecerit simile eis: & iudicia mea fecerit: & in præceptis meis ambulauerit: hic nō morietur in iniquitate patris sui: sed vita viuet. Pater eius, quia calumniatus est: & vim fecit fratri: & malum operat9 est in medio populi sui: ecce mortuus est in iniquitate sua. Et dicitis. Quare non portabit filius iniquitatem patris? Videlicet quia filius iudicium; & iusticiam operatus est. Omnia præcepta mea custodiuit: & fecit illa; vita viuet. Ait dominus omnipotens.

sed pro parentum delicijs. ad quorum confutationem proponit. parabolam ex Prouerbio habentem fundamētum dicens. Quid est hoc? Et sunt verba dei. Est autē parabola genere dissimilium comparatio. Prouerbium vero, quę a grecis dicit paroemia: sententia, rebus, temporibusq; accommodata. igitur dicit quod similitudo versa est in sententiā. Comederunt vuam. id est peccauerunt. Obstupuerunt. id est luerunt peccati pœnam. Viuo ego. iurandi est forma apud hebræos. Si erit. quasi dicat nō erit. sicut illud psalmi. Si introibunt in requiem meam. Ipe morietur. non filius pro patre. Et vir. per exēplum ostendit quod dixit. In montibus. vbi erant idola indigenarū. Vnde & de bonis regibus in libris Regū quod abstulerunt excelsa. Pignus debitori. in suprema necessitate illius rei constituto. Iudicium fecerit. sumpt9 arbiter inter disceptantes. Quod si. exemplum a contrario de filio peruerso hominis iusticiæ operibus cuius opera contraria repetit. Cum vniuersa hec. non collectiue sed distributiue pro quolibet illorum. Quod si. exemplū de filio iusto patris iniusti. Et omnia sunt ex superioribus manifesta.

Feria. vi. sequenti.

Anima quę peccauerit. Ex eodem cap. xviij. Ezecielis. Vbi posteaq̄ superiora collígit: ponit exēpla de auertentibus se a proposito: & primo de malo in bonum. Omnia pręcepta. nam peccās in vno factus est omnium reus. Non recordabor. puniēdo ęternaliter. punietur tamē temporaliter. Si autem auerterit se iustus. Ponit exēplum de auertēte se a bono in malum. Iusticię quas fecerat. scilicet tempore gratię. Nō recordabūtur. genus verbi posuit ꝓ genere: hoc est deponens pro actiuo. Et dixistis. subaudi male de me opinantes. Non est ęqua. sic puniēdo quēadmodū est dictū. Cum auerterit se impius. exēplum a contrario & superiora colligens: vnumquęq; iuxta vias suas iudicabo: idest secundum opera quæ gessit.

¶Sabbato sequēti.

Loquutus est Moyses. Ex Deuterono. Cap. xxvi. In quo postea q̄ posuit legis pcepta nunc dicit q̄ debet homo esse gratus de beneficijs a deo acceptis: & quomodo sit a deo præcaturus. De sanctuario. quid si sanctario potius esset legendum? nam sanctaria sunt vbi sanctę reponuntur res. Habitaculo cœlorū: quia cœlū cœli dño: tamen in terra quoq; illi habitaculū cōstruitur ad illius cœlestis

Feria. vi. Ezecielis ꝓphetæ. Cap̄. xviij.

Haec dicit dominus deus. Anima quę peccauerit ipsa morietur. Filius non portabit iniquitatem patris. & pater nō portabit iniquitatē filij. Iusticia iusti sup eū erit: & impietas impij erit super eum. Si autē impius egerit pœnitētiam ab omnibus peccatis suis quæ operatus est; & custodierit vniuersa præcepta mea: & fecerit iudiciū & iusticiam: vita viuet & non morietᷣ. Omniū iniquitatū eius quas operatus est; non recordabor. In iusticia sua quam operatus est viuet. Nunqd volūtatis meæ est mors impij (dicit dñs deus) & non vt cōuertatᷣ a vijs suis; & viuat? Si autē auerterit se iustus a iusticia sua; & fecerit iniquitatē secūdum omnes abominationes; quas operari solet impius; nūquid viuet? Omnes iusticiæ eius quas fecerat; nō recordabuntur. In præuaricatione sua qua præuaricat⁹ est: & in peccato suo quod peccauit; in ipsis morietur. Et dixistis. Non est æqua via domini. Audite ergo dom⁹ israel. Nunquid via mea nō est æqua; & nō magis viæ vestræ prauæ sunt? Cum em̄ auerterit se iustus a iusticia sua; & fecerit iniquitatem: morietur in eis. In iniusticia sua quam operatus est/morietur. Et cum auerterit se impius ab impietate sua quam operatus est; & fecerit iudicium & iusticiam; ipse animam suam viuificabit. Considerās em̄ & auertens se ab omnibus iniquitatib⁹ suis: quas operat⁹ est: vita viuet & non morietur. Dicit dominus omnipotens.

Sabbato. Lectio Deutero. Cap̄. xxvi.

In diebus illis. Loquutus est Moyses ad dñm dicēs. Respice domīe de sanctuario tuo: & de excelso cœlorꝝ habitaculo: & be-

imaginem. Hodie domin9. De obedientia in diuinis mandatis: Et dicit hodie pro eo quod est semper. quale est illud. Ego hodie genui te. & quod sequitur dominum elegisti hodie. i. in æternum: ex quo legem illius in monte Sinay accepisti: & hodie elegit te: eodem modo est exponendum. Pecu-liaris. idest proprius a peculio, quod est proprium eius qui seruit. Excelsiorem. quod fecit in populo christiano israeliti co pp̄lo abdicato. Quas creauit. quia om̄ia in dei gloriam ordināt̃ur.

nedic populo tuo israel: & terræ quam dedisti nobis: sicut iurasti patribus nostris: terræ lacte & melle mananti. Audi israel. Hodie dominus deus tuus præcepit tibi: vt facias mādata eius; atq; iudicia; & custodias & impleas ex toto corde tuo; & ex tota anima tua. Dominum elegisti hodie: vt sit tibi de9 & ambules in vijs eius; & custodias ceremonias illius; & mandata atq; iudicia; & obedias eius imperio. Et dominus elegit te hodie; vt sis ei populus peculiaris: sicut loquut9 est tibi: vt custodias omnia præcepta illius; & faciet te excelsiorē cunctis gētibus: quas creauit in laudem & nomē & gloriā suam. Et sis pp̄ls sanct9 dn̄i dei tui; sicut loquut9 est

Lectio deuteronimi. Cap. xi.

In diebus illis. Dixit moyses filijs israel. Si custodieritis mandata quæ ego præcipio vobis: & feceritis ea: vt diligatis dominū deum vestrū; & ambuletis in omnibus vijs eius adherētes ei: disperdet domin9 omnes gentes istas ante faciē vestrā: & possidebitis eas: quæ maiores & fortiores vobis sunt. Omnis locus quē calcauerit pes vester; vester erit. A deserto & libano & flumine magno Euphrate vsq; ad mare occidentale erunt termini vestri. Nullus stabit contra vos. Terrorē vestrū & formidinē dabit dn̄s de9 vester super omnē terrā: quā calcaturi estis: sicut loquut9 est vobis dn̄s de9 vr̄.

Lectio Macchabæorū. ij. Cap. i.

In diebus illis. Orationē faciebant om̄es sacerdotes: dum offerrēt sacrificium pro

In diebus illis. Dixit Moses filijs israel. Si custodieritis. &c̄. Ex Deutero. capite. xi. Vbi posteaquā posuit legis præcepta p̄mia seruantib9, illa proponit. Deum vestrū. quod potissimū est ex preceptis. Gentes istas: quarum regiones possessuri estis. Fortiores vobis. & non numero & robore. A deserto. descriptio est terræ promissionis: nam desertū est a meridie: liban9 mōs a septētriōe. euphratres ab ortu solis: ab ocasu vero mare occidentale. i. Cypriū quod iudæā abluit. Terrorem vestrū. actiue. idest quem hostibus vestris incutietis.

In dieb9 illis. Orationem faciebant. Ex secūdo Macchabæorū libro capite primo. Sed verbo℞ epistola ordine permutato. Est autē epistola iudeorum habitantium in iudea ad eos qui habitāt in ægypto. Inuitant nāq; eos ad celebritatem quorūdam festorum ob victorias partas de hostibus: & faciāt rogantes quod & ipsi fecerunt. Et primo ponit qd

ſacerdotes eius faciebant. Ionatha. qui erat cantorum princeps: dicentib9 benefaciat vobis deus. hæc verba non ſunt reſpondentium: ſed mittētium litteras: in capite ipſius epiſtolę in quo bene p̄cantur illis ad quos ſcribunt ſicut nos ſolemus dicere ſalutem. Sed nihil refert: cum ad propoſitum faciant. Lectio ſatis patet.

populo iſrael. Ionatha incohāte: cæteris aūt reſpondentibus: & dicentibus. Benefaciat vobis deus: & meminerit teſtamenti ſui qđ ad Abraam & Iſaac & iacob loquutus eſt ſeruorum ſuorum fideliū. Et det vobis cor omnibus: vt colatis eum: & faciatis eius voluntatem. Adaperiat cor veſtrum in lege ſua & in pręceptis ſuis: & faciat pacem. Exaudiat dominus orationes veſtras: & recōcilietur vobis: nec vos deſerat in tempore malo Dominus deus noſter.

Lectio libri ſapientiæ.
Eccle. Capite. xxxvi.

MIſerere noſtri deus omnium; & reſpice nos: & oſtende nobis lumē miſerationum tuarum. Etim mitte timorem tuum ſuper gentes; quæ non exquiſierunt te; vt cognoſcāt ꝗa nō eſt de9 niſi tu; vt enarrent magnalia tua. Alleua manum tuam. Sicut enim in conſpectu eorum ſanctificatus es in nobis: ſic in conſpectu noſtro magnificaberis in eis vt cognoſcant te: ſicut & nos cognouimus: quoniā nō eſt deus præter te domine. Innoua ſigna & immuta mirabilia. Glorifica manum: & brachium dexrum. Excita furorem: & effunde iram. Extolle aduerſarium: & affige inimicum. Feſtina tempus: & memento finis: vt enarrent magnalia tua Domine deus noſter.

MIſerere nr̄i deus. Ex eccleſiaſtico. capite. xxxvi. Vbi ponit̄ oratio: qua pręſul vti debet fundēs pręces pro omnibus tā gentilibus ꝙ̄ iudęis. deinde pro iudęis peculiariter. Reſpice nos. quod eſt idem quod faue nobis. Lumen miſerationum tuarum. quia eo tēpore quo autor hunc librum ſcribebat: iudæi erant quodammodo in tenebris imminente illis Pthelomęo Sotere ægyti rege. Timorem tuum. actiue pro terrore. Alleua manum tuā. pro aggraua deprimendo eos ad interitum. Sicut in cōſpectu eorum. reducens nos ab idolatria per flagella: vt in. iiij. Regum legim9. Magnificeris in eis. ideſt magnus appareas. Innoua ſigna. ſicut feciſti quo tempore patres noſtros ex ægyptia ſeruitute liberaſti. Manum & brachium. quibus mirabilia illa feciſti. Furorem & iram. quæ ſunt puniēndi inſtrumenta. Extolle. ideſt exalta terram & terminos patrię pone: al's extollere pro laudare. Feſtina tempus. ſcilicet illorum punitionis & noſtræ liberationis. Et memento finis. ſcilicet aduentus meſſiæ: ideſt chriſti quem hebræi expectant: & nos veniſſe iam confitemur.

IN diebus illis. Angelus domini. Ex Daniele capite. iij. vbi legitur: qđ Nabuchodonosor rex Chaldæorum iussit tres pueros Danielis comites mitti in fornacem ignis: propterea quod noluerint adorare statuam illam quam erexerat: quibus in fornace positis deus misit in auxilium angelum suum: & quid fecerit narrat. Cum Azaria. qui prius vocabatur Abdenago, & socijs ei9. scilicet Ananię & Misaeli. Ventum roris. idest flatum afferentem roris refrigerationem. Tunc hi tres. quid pueri fecerint ostendit postquam sunt liberati. Nomē sanctum. idest tetragrammaton: hoc est quattuor litterarum. In templo gloriæ tuæ. proprie templum est cœlum, vt Seneca in hercule furente: tēpla summi vidua deserui ætheris. In throno: idest in sede cœlesti: quia cœlum est sedes eius: & terra scabellum pedum eius. Intueris abyssos. idest mundi huius impenetrabilia & secreta.

Lectio Danielis prophetæ. Cap. iij.

IN diebus illis. Angelus domini descendit cum Azaria & socijs eius in fornacē. Et excussit flammam ignis de fornace: & fecit medium fornacis quasi ventnm roris flātem. Flamma autem diffusa est super fornacem cubitis quadraginta nouem: & incendit quos reperit iuxta fornacē de chaldæis ministros regis: qui eam incendebant. Illos autem non tetigit omnino ignis: neq͂ contristauit; neq͂ quicq͂ molestiæ intulit. Tunc hi tres quasi ex vno ore laudabant & glorificabant & benedicebant deum in fornace: dicentes. Benedictus es domine deus patrum nostrorum: & laudabilis & superexaltatus in sæcula. Et benedictum nomen gloriæ tuæ: & sanctum & laudabile & superexaltatum in omnibus sæculis. Benedictus es in templo sancto gloriæ tuæ: & superlaudabilis & supergloriosus in sæcula. Benedictus es in throno regni tui: & superexaltabilis & superexaltatus in sæcula. Benedictus es qui intueris abyssos: & sedes super cherubin: & laudabilis & super exaltatus in sæcula.

Ad Thessalonicenses. Capite quinto.

FRatres. Rogamus vos: corripite inquietos; consolamini pusillanimes: suscipite infirmos; patientes stote ad omnes.

FRatres. Rogam9 vos. Ex epistl'a ad Thessalonicēses. i. cap. v. In quo ostendit quomodo Thessalonicenses se debeant habere erga proximos. Corripite inquietos. in græco admonete inordinatos. Pusillanimes: idest in tribulationibus deficiētes. In omnibus. scilicet tam prosperis quam aduersis. in græco legitur in omni: & est idē sensus. Spiritum. quomodo se debeant habere erga deum & religionem. spiritum igitur pro deuotione intelligit.

Videte ne quis malum pro malo reddat ali cui: sed semper quod bonum est sectamini in inuicem; & in omnes. Semper gaudete. Sine intermissione orate, in omnibus gratias agite. Hæc est enim voluntas dei in christo iesu in omnibus vobis. Spiritum nolite extinguere: prophetias nolite spernere. Omnia autem probate: quod bonum est tenete. ab omni specie mala abstinete vos. Ipse autem deus pacis sanctificet vos per omnia; vt integer spiritus vester: & anima & corpus sine querela in die aduentus domini nostri Iesu christi seruet.

Prophetias. idest expositionem sacræ scripturæ. Ab omni specie. idest nõ solum a malo: sed etiam ab eo quod habet mali suspitionem. Deus pacis. scilicet autor & dator. Per omnia. i. omnino: vt integer. In græco est integer spũs vr̃. &c̃.

Dominica secunda ad Thessalonicenses. i. Capite. iiij.

FRatres. Rogamus vos & obsecram9 in dominino Iesu: vt quemadmodum accepistis a nobis: quomodo oporteat vos ambulare & placere deo; sic & ambuletis: vt abundetis magis. Scitis enim quę præcepta dederim vobis per dominum iesum. Hæc est enim voluntas dei: sanctificatio vestra; vt abstineatis vos a fornicatiõe: vt sciat vnusquisq; vestrum vas suum possidere in sanctificatione & honore. Non in passione desiderij: sicut & gentes quæ ignorant deũ. Et ne quis supergrediatur; neq; circunueniat in negocio fratrem suũ: quoniam vindex est dominus de his omnibus: sicut prædiximus vobis; & testificati sumus. Non enim vocauit nos deus in immundiciam: sed in sãctificationẽ. In christo iesu dño nr̃o.

Dominica secunda.

FRatres. Rogam9 vos & obsecram9 Ex ep̃la. i. ad Thessalonicenses. cap̃. iiij. in quo illos ad pudicitiam hortatur: quia forte proniores erant ad venerea. Accepistis a nobis. idest audistis cum eram9 pręsentes. Sic & ambuletis. hoc non est in greco: subintelligitur tamen. Sanctificatio vestra. idest vt mundi sitis & sancti. Suum vas. suum corpus quod est animæ domicilium. Et honore. quia p libidinem corpus dehonestatur. In passione desiderij. idest in affectione concupiscentiæ quæ perturbat rationem. Sicut gentes. quæ putant concubit9 vagos esse licitos. Ne quis supgrediatur. idest supplantet. siue decipiat. Circunueniat. qđ fere idem est: hoc est ex insidijs adoriri. Et neq;. particula non est in gręco. Vindex est. huiusmodi criminum punitor. In immundiciam. idest vt essemus libidinib9 inquinati.

Feria secunda, Lectio Danielis pophetæ. Capite. ix.

¶ Feria secunda sequẽti.

IN diebus illis. Orauit Daniel: dicens. Domine deus noster qui eduxisti populum tuum de terra egypti in manu forti: & fecisti tibi nomen secundum diem hanc: peccauimus: iniquitatẽ fecimus domine in omnẽ iusticiam tuam. Auertatur obsecro ira tua: & furor tuus a ciuitate tua Ierusalem: & a mõte sancto tuo. Propter peccata eñ nr̃a & iniquitates patrum nostrorum Ierusalem; & populus tuus in opprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum. Nunc ergo exaudi deus noster orationem serui tui: & preces eius: & ostende faciem tuam super sanctuarium tuum: quod desertũ est. Propter temetipsum inclina deus meus aurem tuã: & audi: aperi oculos tuos & vide desolationem nostram: & ciuitatem super quam inuocatum est nomẽ tuum. Neq; enim in iustificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam: sed in miserationib9 tuis multis. Exaudi domine: placare domine: attende & fac. Ne moretis ꝓpter temetipsum deus meus: quia nomen tuum inuocatum est super ciuitatem: & super populum tuũ: Domine deus noster.

Feria tertia. Lectio libri Regum tertio. Capite.xvij.

IN diebus illis. Factus est sermo domini ad Heliam Thesbiten: dicens. Surge & vade in Sareptã sidoniorũ: & manebis ibi. Præcepi eñ ibi mulieri viduæ: vt pascat te: Surrexit & abijt in Sareptã. Cũq; venisset ad portam ciuitutis: apparuit ei mulier vidua colligens ligna. Et vocauit eam: dixitq; ei. Da mihi paululum aquę in vase: vt bibã. Cũq; illa pergeret vt afferret: clamauit post tergum eius: dicens. Affer mihi obsecro &

IN diebus illis. Orauit Daniel. Ex Daniele propheta cap̃.ix. in quo Daniel petit a domino mali amotionem, ac deinde boni largitionẽ. quod vt impetret beneficia iam accepta cõmemorat: atq; imprimis ab Egyptia seruitute liberationem. Secũdum diẽ hanc. idest sicut & nunc facis erga nos. In omnẽ. idest cõtra tuam legem. A ciuitate tua. in qua peculiariter coleris. Monte sancto. vbi templũ erat. Per circuitum. quia vicinis omnibus erant prędа. Nunc ergo. boni petitionem ponit. Super sanctuarium. idest templum tuo cultui restituẽdum. Propter te.i. vt veritas tua omnibus sit nota. In iustificationibus. idest in precibus iustis debita a te petendo: sed ad tuam misericordiam confugiẽtes. Exaudi domine. instat exageratq; preces. Placare. idest sis placatus ab ira. Attẽde. idest sis attentus ad preces nostras. Et fac. subaudi quod petim9. Ne moreris. quia promissionis tuæ instat tempus.

¶ Feria tertia sequenti.

FActꝰ est sermo domini. Ex.iij. Regũ libro capite. xvij. quomodo iussu dei Helias ꝓpheta venit in Sareptam vrbẽ Phœnices vbi hospitio susceptus est a muliere vidua. Buccellam panis. idest quam

tũ oris bucca possint capere. In lecytho: idest vasculo oleario: quod & capsaces alio nomine dicitur. Et moriamur. cũ deinceps nihil alimenti supersit. Subcinericiũ panem. colliciumsiuecolliphium: cuiusmodi panibus vtebantur athletę. Cætera ex historia sunt manifesta.

buccellam panis in manu tua. Quæ respõdit. Viuit dominus deus tuus; quia non habeo panem; nisi quantum pugillus capere potest farinæ in hydria: & paululum olei in lecytho. En colligo duo ligna: vt ingrediar: & faciam illud mihi & filio meo; vt comedamus & moriamur. Ad quam Helias ait. Noli timere sed vade & fac sicut dixisti. Verum tamẽ fac mihi primum de ipsa farinula subcinericium panem paruulum & affer ad me. Tibi autem & filio tuo facies postea. Hæc autem dicit dominus deus israel. Hydria farinæ non deficiet: nec lecythus olei minuetur vsq; in diem in qua daturus est dominus pluuiam super faciem terræ. Quæ abijt; & fecit iuxta verbum Heliæ. Et comedit ipse & illa & domus eius; & illa die hydria farinæ non defecit; & lecythus olei non est imminutus; iuxta verbum domini quod locutus fuerat in manu Heliæ.

¶ Feria quarta sequẽti. Orauit Hester ad dominum. Ex libro hester. ca. xiij. Sed hæc non est oratio Hester reginæ: sed Mardochei patrui illius & sũt ea verba quędam immutata ex originali. Saluare nos. in originali saluare israel. Cœli ambitu. circũplexu: vt inqt Plinius. Inimici nostri. amã. scilicet qui moliebatur iudæorum gentem perdere. Partem tuam. idest hęreditatem peculiarẽ. Sorti & funiculo. quia soliti erant antiqui p funes metiri hæreditates: & deinde sortiri: vt in psalmo. Funes ceciderũt mihi in pręclaris. Te canentium. i. laudantium.

Feria. iiij. Lectio Hester. Cap. xiij.

IN diebus illis. Orauit Hester ad dominũ: dicens. Domine rex omnipotens: in tua dicione cuncta sunt posita; & non est qui possit tuæ resistere voluntati. Si decreueris saluare nos; cõtinuo liberabimur. Tu eñ domine fecisti cœlum & terram; & quicqd cœli & ambitu continetur. Tu es dominus omniũ: & non est qui resistat maiestati tuæ. Et nunc domine rex regum deus Abraam miserere populo tuo: quia volunt nos inimici nostri perdere: & hęreditatem tuam delere. Ne despicias partem tuam quam redimisti tibi de ægypto: sed exaudi deprecationem nostram; & propicius esto sorti: & funiculo hæreditatis tuæ & conuerte luctũ nostrum in gaudium; vt viuentes laudemus nomen tuum. Et ne claudas ora canẽtiũ te Domine deus noster.

¶ Feria quinta sequẽti.

Feria.quinta.Lectio Ieremiæ prophetæ. Capite.xvij.

HAec dicit dominus. Maledictus homo q̃ confidit in homine: & ponit carnem brachiũ suum: & a dño recedit cor ei⁹. Erit em̃ quasi myricæ in deserto; & non videbit cũ venerit bonum; sed habitabit in siccitate in deserto in terra salsuginis & inhabitabili. Benedictus vir qui confidit in domino; & erit dñs fiducia ei⁹; & erit tanq̃ lignũ quod trãsplãtatur sup aquas qđ ad humorẽ mittit radices suas: & non timebit cũ venerit æstus. Sed erit folium eius viride: & in tẽpore siccitatis nõ erit solicitum; nec aliquando desinet facere fructũ. Prauũ est cor hominis & inscruptabile. Quis cognoscet illud? Ego dñs scrutans corda & ꝓbans renes; qui do vnicuiq; iuxta viã suã; & iuxta fructum adinuentionũ suarũ. Dicit dñs omnipotẽs.

Feria sexta. Lectio libri. Genesis. Capite.xxxvij.

IN diebus illis. Dixit Ioseph fratrib⁹ suis. Audite somnium meum quod vidi. Putabã nos ligare manipulos in agro: & quasi consurgere manipulum meum; & stare: vestrosq; manipulos circunstantes; adorare manipulum meum. Responderunt fratres eius. Nunquid rex noster eris; aut subijciemur dicioni tuæ? Hæc ergo causa somniorum atq; sermonum inuidiæ & odij fomitẽ ministrauit. Aliud quoq; vidit somnium: quod narrans fratribus; ait. Vidi per somnium quasi solem & lunam & stellas vndecim adorare me. Quod cũ prĩ suo & fratrib⁹ retulisset; increpauit eũ pr̃ suus; & dixit.

HAec dicit dñs. Maledict⁹ hõ. Ex Ieremia ꝓpheta. Cap̃.xvij. In quo reprobat ppl̃m iudaicũ ꝓpter falsam cõfidẽtiã: atq; imprimis ꝓpter cõfidentiã quã habet de Egyptijs. Qui confidit in hoĩe: sicut Sedechias fiducia egyptiorũ contra nabuchodonosor. Carnẽ brachiũ suũ.i.hominẽ vires suas. Quasi myricę. si recte interpretat⁹ est: arborẽ siue fruticẽ intelligit: q vulgo dr̃ atarfe siue tarahe. sed qđ dicit nõ cõpetit penit⁹ myricę. Sup aquas.i.iuxta aq̃s ad humorẽ: id ꝓpriũ est arboris radicib⁹ quęrere vñ alat̃. Estus. ęstatis calor. Solicitum.i.in cura positũ ne humore destituat̃. Deinde reprobat eosdẽ, ꝓpt cõfidentiã quã habebãt in seipsis. Inscrutabile. q̃a multos habet recess⁹. Quis. quasi dicat: nemo: p̃ter q̃ ego dñs. &c̃.

¶ Feria. vi. sequenti.

IN dieb⁹ illis. Dixit Ioseph. Ex genesis libro cap̃.xxxvij. ĩ quo narrat: q̃ pacto Ioseph maximus somniorũ coniectator exposuit fratrib⁹ suis sõniũ: qđ fuit causa maioris odij in illũ. Qđ vidi. vñ & sõnia q̃ aliqd significãt: visa dicũtur. Putabã.i. videbar mihi videre. Manipulos. puta frumẽti. Stare. erectũ cũ alij se illi ꝓsternerẽt. Rex nr̃. nã hoc designare videbat Ioseph Odij fomitẽ. i. incendij accrementum.

Aliud quoq; vidit somnium, quod Iacob pater interpretatur. Sed cum Rachel mater iam esset mortua: quid sibi vult quod ait mater tua? Sunt autem qui dicant hoc somnium fuisse antequam mater ex partu Beniamin moreretur. Tacitus. neq; enim dubitabat somnia illa portendere aliquid magnũ. In sichen: quæ græce & latine dicitur sichima. & fuit ciuitas chananeorum in finib9 Ephrain. Hæc est quæ in euangelio Ioannis dicit sichar: sed corrupte. Israel sic cognominat9 est Iacob. De valle hebron. vbi Iacob habitabat. Eamus in Dothaim. locus est: teste Eusebio distans a Samaria, hoc est sebaste ciuitate duodecim millib9 passuum aquilonem versus. Audiens hęc Ruben. qui erat ex eis natu maximus. In tunica talari. idest ad talos vsq; fluxa. sed cũ homini nõ sit tal9: mirum quid placuerit latinis talarem tunicam pro podere ponere: diuersicolore ac multis licijs contexta.

¶ Sabbato sequenti.

IN diebus illis. Dixit Rebeca. Ex libro Genesis capite. xxvij. In quo monstratur diuina quædã dispositio in successione benedictionis Isaac in posteros. Audiui patrem tuum.

Quid sibi vult hoc somniũ quod vidisti? Num ego & mater tua & fratres tui adorabimus te super terram? Inuidebant ei igitur fratres sui; pater vero rem tacitus considerabat. Cũq; fratres illius in pascẽdis ouibus patris morarentur in Sichẽ: dixit ad eũ israel. Fratres tui pascunt oues in sichimis; veni; mittam te ad eos. Quo respondente; præsto sum; ait. Vade & vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos & pecora & renũcia mihi quid agatur. Missus de valle hebrõ: venit in sichen. Inuenitq; eum vir errantẽ in agro; & interrogauit quid quæreret. At ille respondit. Fratres meos quæro. indica mihi vbi pascant greges. Dixitq; ei vir. Recesserunt de loco isto. Audiui autem eos dicere. Eamus in Dothaim. Perrexit ergo Ioseph post fratres suos & inuenit eos in Dothaim. Qui cum vidissent eum procul antequã accederet ad eos: cogitauerunt illum occidere; & mutuo loquebantur. ecce somniator venit; venite occidamus eum; & mittamus in cisternam veterem. Dicemusq; fera pessima deuorauit eum. & tunc apparebit quid illi prosint somnia sua. Audiens autem hoc Ruben nitebatur liberare eum de manibus eorum: & dicebat. Non interficiamus animam ei9; neq; effundamus sanguinem: sed proijcite eum in cisternam hãc quæ est in solitudine: manusq; vestras seruate innoxias. Hoc autẽ dicebat volẽs eripere eũ de manib9 eorum; & reddere pr̃i suo.

Sabbato Lectio libri Genesis. Cap. xxvij.

IN diebus illis. Dixit Rebeca filio suo Iacob. Audiui patrem tuũ loquentem cũ Esau fratre tuo; & dicentem ei. Affert mihi

de venatione tua & fac cibos vt comedam; & benedicam tibi coram dño antequã moriar. Nunc ergo fili mi acqesce consilijs meis: & pergens ad gregem: affer mihi duos hędos optimos: vt faciam ex eis escas patri tuo; quibus libenter vescitur. Quas cum intuleris & comederit: benedicat tibi priusquam moriatur. Cui ille respõdit. Nosti quod Esau frater meus homo pilosus sit: & ego lenis. Si attrectauerit me pater me⁹ & senserit: timeo ne putet me sibi voluisse illudere; & inducat super me maledictionem pro benedictione. Ad quẽ mater. In me sit (ait) ista maledictio fili mi: tãtum audi vocem meam: & pergens affer: quę dixi. Abijt & attulit: deditq; matri. Parauit illa cibos: sicut nouerat velle patrem illius: & vestib⁹ Esau valde bonis: quas apud se habebat domi induit eum. Pelliculasq; hędorũ circũdedit manibus: & colli nuda protexit. Deditq; pulmẽtũ: & panes quos coxerat tradidit. Quib⁹ illatis dixit. Pater mi. At ille respondit. Audio. Quis es tu fili mi? Dixitq; Iacob. ego sum Esau primogenit⁹ tu⁹: feci sicut præcepisti mihi. Surge: sede & comede de venatione mea: vt benedicat mihi anima tua. Rursumq; Isaac ad filium suum.

dixerat nanq; Esau filio vt afferret sibi aliqd ex venatione. Nunc ergo. mater pro filio solicita commẽtum parat. Quibus libenter vescitur: id est vesci consueuit. Pilosus hirsutus siue hispidus. Ego lenis. tametsi lenis ad tactum referatur: idest non resistens: commodior littera est leuis: idest sine pilis: quod apponitur ei quod dixit pilosus. Senserit. dolos sibi parari. Abijt: scilicet ad gregem. Attulit. hędos iussos. Colli nuda. idest glabra. Pulmentum. carnes sine ossibus. vnde dictum pulmentum. quasi pulpamentum. Vt probem. quoniam ex voce dubitabat. Similitudinẽ maioris subaudi filij hoc est Esau. Expresserant: idest assimulauerant. Iuue. mirmillonem exprimat infans. Vestimentorum fragantiam: idest odorẽ ex vestibus: quę fuerant Esau. Agri pleni. floribus & pomis odoratis. & subdit benedictiõis for

Quomdo tam cito (inquit) inuenire potuisti fili mi? Qui respondit. Volũtas dei fuit. vt cito mihi occurreret quod volebã. Dixitq; Isaac Accede huc vt tãgam te: & ꝓbem vtrum tu sis filius meus Esau: an non. Accessit ille ad patrem: & palpato eo: dixit Isaac. Vox quidem: Vox Iacob est: sed man⁹; man⁹ sunt Esau. & nõ cognouit eũ: qa pilosę manus similitudinẽ maioris expresserant: Bene dicẽs ergo: ait illi. Tu es filius meus Esau? Rñdit; ego sum. At ille. Affer (ingt) mihi cibos de venatiõe tua fili mi: vt benedicat tibi aĩa mea. Quos cũ oblatos comedisset: obtulit ei etiam vinum. Quo hausto dixit ad eum. Accede ad me: & da mihi osculũ fili mi. Accessit & osculat⁹ est eum. Statimq; vt sensit vestimentorum illius fragrantiam: benedicens illi

mam. Irrugiit.pro infremuit. Nam rugitus leonum est. Iacob. interptatur nanq; Iacob supplantator Altera vice. quãdo vendidit illi primogenituram. sed illa non fuit fraus: quia volenti non fit iniuria.

ait. Ecce odor filij mei: sicut odor agri pleni: cui bñdixit dñs. Det tibi deus de rore cœli & de pinguedine terræ a būdantiã frumēti vini & olei; & seruiãt tibi ppli: & adorent te tribus. esto dñs fratrū tuorū: & incuruentur ante te filij matris tuæ. Qui maledixerit tibi: sit ille maledictus & qui benedixit tibi: benedictionibus repleatur. Vix Isaac sermonem impleuerat: & egresso Iacob foras venit Esau. Coctosq; de venatione cibos intulit pri dicens. Surge pater mi; & comede de venetione filij tui: vt benedicat mihi anima tua. Dixitq; illi Isac. Quis enim es tu? Qui respodit ego sum filius tuus primogenitus Esau. expauit Isaac stupore vehementi; & vltra quam credi potest admirans ait. Quis igitur ille est: qui dudum captam venationem attulit mihi; & comedi ex omnibus priusquam tu venires: benedixiq; ei; & erit bñdictus? Auditis Esau sermonibus patris: irrugijt clamore magno; & consternatus ait. Benedic etiam & mihi pater mi. Qui ait. Venit germanus tuus fraudulenter: & accepit benedictionem tuam. At ille subiunxit. iuste vocatum est nomē eius Iacob: supplantauit enim me en altera vice. Primogenita mea ante tulit: & nunc secundo surripuit benedictionē meam. Rursumq; ad patrem. Nunquid non reseruasti ait; & mihi benedictionem? Respondit Isaac. Dominum tuum illum constitui: & omes fratres suos seruituti illius subiugaui. Frumēto & vino stabiliui eum; & tibi post hęc fili mi vltra quid faciam? Cui Esau ait; Num vnam (inquit) tantum benedictionem habes pater? Mihi quoq; obsecro vt benedicas. Cūq; eiulatu magno fleret: motus isaac dixit ad eum. In pinguedine terræ; & in rore cœli desuper erit bñdictio tua.

Mihi quoq; bñdicas. instat Esau. & tandē bñdictiõis partē a Iacob extorqt. Cū eiulatu. i. flebili voce. Sūt qui p aspirationē in pricipio scribãt qa ab hei sit verbū heiulor inclinatum.

¶ Dominica tertia:

FRatres. Estote imitatores dei. ex epistola Pauli ad Ephesios. cap. v. in quo posteaquã Ephesios instituit moribus: nūc eosdē informat exemplo. Exēplū autem

Dominica tertia. Lectio epistolæ beati Pauli ad Ephesios. Cap. v.

FRatres. Estote imitatores dei sicut filij charissimi: & ambulate in dilectione; sicut & christ⁹ dilexit nos: & tradidit semetipsum

pro nobis oblationē & hostiam deo in odorem suauitatis. Fornicatio autem & omnis immundicia; aut auaricia: nec nominetur in vobis: sicut decet sanctos. Aut turpitudo: aut stultiloquium: aut scurrilitas: quę ad rem nō pertinēt: sed magis gratiarum actio. Hoc autem scitote intelligētes q̄ omnis fornicator: aut immūdus aut: auarus quod est idolorum seruitus; non habet hæreditatem in regno Christi & dei. Nemo vos seducat inanibus verbis. Propter hæc enim venit ira in filios diffidentiæ. Nolite ergo effici participes eorum. eratis enim aliquando tenebræ: nunc autem lux in domino; vt filij lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate & iusticia & veritate.

Feria secunda. Lectio libri Regum quarto. Cap.v.

IN diebus illis. Naaman princeps militiæ regis Syriæ: erat vir magnus coram domino suo & honoratus. Per illum enim dedit dominus salutem Syriæ. Erat autem vir fortis & diues; sed leprosus. Porro de Syria egressi fuerant latrunculi qui captiuam duxerant de terra Israel puellam paruulam; quæ erat in obsequio vxoris Naaman: quæ ait ad dominam suam. Vtinam ijsset dominus meus ad prophetam qui est in Samaria; profecto curasset eum a lepra quam habet. Ingressus est itaq; Naaman ad dominum suum: & nunciauit ei dicens. Sic & sic locuta est puella de terra Israel. Dixitq; ei rex Syrię. Vade & mittā lıtteras ad regem Israel. Qui cum profectus esset; & tulisset secum

imitabile quod ꝑponit est christ9. Filij charissimi. alioqui nō essetis veri filij: sed degeneres. & in quo debeāt xp̄m imitari declarat: hoc est ī dilectione. In odorem suauitatis. hypallage est ꝑ in suauitatem odoris: & alludit ad holocaustū ex q̄ vapor exhallabat suauis. Fornicatio. & in ijs quæ sequūtur debemus christum imitari: fugiendo hæc vitia. Nec nominetur. igitur multo minus exerceatur. Scurrilitas. Paul9 hoc in loco eutrapeliā posuit: quæ comitas interp̄tat. & virt9 est circa iocos: sed & hos quoq; Paul9 ꝓhibet: q̄a (vt ait) ad rē non ꝑtinet: quam christian9 intēdit. Gratiarūactio. ꝓ beneficijs acceptis subaudi sit vobis: sed q̄a grecę est eucharistia pōt interp̄tari gratiosus sermo sit vobis. Idoloꝝ seruit9: quia pecunias magis quā deū colunt. Nemo vos seducat. hoc est ab hac doctrina separādo. Filios diffidētię. qui nō credūt quæ sunt credēda. Eratis tenebrę. i. in ignorātia positi: nūc aūt estis filij lucis.

¶ Feria. ij. sequenti.

IN diebus illis. Naamā princeps. Ex lib. Reg. iiij. cap. v. In quo ponit miraculū q̄ Heliseus mūdauit a lepra naaman syꝝ. per illū dicūt hebręi q̄d hic fuit q̄ sagitta fixit Achab regē. vn̄ Syria liberata est. Dn̄s subaudi me9. Ad dn̄m. s. sirię regē

Taleta decem. In hebręo decē cētipodia. Vt cures .i. curari facias a ,ppheta qui ,p te degit. Quot occasiones. coniunctio est potius quam nomē numerale: hoc est per, d, litteram. Abana & Pharphar videntur hi fluuij esse Syrię Damascenę vnde Naaman veniebat. Alia notiora sunt quam vt egeant expositione.

decem talenta argenti; & sex milia aureos: & decem mutatoria vestimentorum: detulit litteras ad regē Israel in hæc verba. Cum acceperis epistolam hanc scito ꝙ miserim ad te Naaman seruum meum: vt cures eum a lepra sua. Cumqꝫ legisset rex israel litteras: scidit vestimenta sua; & ait. Nunquid deus sum vt occidere possim & viuificare: quia iste misit ad me hominem: vt curem eum a lepra? Animaduertite & videte: quot occasiones quærat aduersum me. Quod cum audisset Heliseus vir dei: scidisse videlicet regem israel vestimēta sua: misit ad eum dicens. Cur scidisti vestimenta tua? veniat ad me; sciat prophetam esse in israel. Venit ergo Naaman cum equis & curribus & stetit ad ostium domus Helisei. Misitqꝫ ad eum Heliseus nunciū: dicēs. Vade & lauare septies in iordane: & recipiet sanitatem caro tua: atqꝫ mundaberis. Iratusqꝫ Naaman recedebat dicens. Putabā ꝙ egrederetur ad me; & stans inuocaret nomē domini dei sui; & tangeret manu sua locum lepræ; & curaret me. Nunquid non meliores sunt Abana & Pharphar fluuij Damasci omnibus aquis israel; vt lauer in eis: & munder? Cum autem auertisset se: & abiret indignans; accesserunt ad eum serui sui; & loquuti sunt ei. Pater: & si rem grandē dixisset tibi propheta certe facere debueras; quāto magis; quia nunc dixit tibi; lauare; & mundaberis? Descendit ergo. & lauit in iordane septies iuxta sermonem viri dei;. & restituta est caro eius: sicut caro pueri paruuli, & mūdatus est a lepra. Reuersusqꝫ ad virum dei: cum vniuerso comitatu suo: venit & stetit coram eo: & ait. Vere scio quia non est deus alius in vniuesa terra. nisi tantum in israel.

¶ Feria. iij sequenti.

IN diebus illis. Mulier quædam ex. iiij. Reg lib. c. iiij. Ponit miraculum ab Heliseo factū in viduę consolationem: quam dicit fuisse vnam de vxoribus prophetarum. Creditor. qui pecunias crediderat viro

Feria. iij. Lectio libri Reg. iiij. Cap. iiij.

IN diebus illis. Mulier quædam clamabat ad Heliseum prophetam: dicens. Seruus tuus vir meus mortuus est. Et tu nosti: quia seruus tuus fuit timens deum. Et ecce creditor venit; vt tollat duos filios meos ad seruiē dum sibi. Cui dixit Heliseus. Quid vis vt faciam tibi? Dic mihi quid habes in domo tua? At illa respōdit; Nō habeo āncilla tua quicꝗ̄

meo dum viueret. Ad seruiẽdum sibi. pro patris debito. Quo vngar. apud antiquos hic erat præcipuus olei vsus: quo se fouerẽt. Non pauca. sed multa & quæ sufficiãt ad dissoluẽdum mariti debitum. Inde: idest ex oleo quod habes. Ostiũ sup se. i. post se. Stetitq;. idest fluere cessauit. Redde. quod maritus tuus acceperat. De reliquo. i. de eo quod restat a debiti dissolutione.

in domo mea: nisi parũ olei quo vngar. Cui ait; Vade; & pete mutuo ab omibus vicinis tuis vasa vacua non pauca; & ingredere & claude ostium. Cum in intrinsecus fueris tu & filij tui: mitte inde in omnia vasa hæc; & cum plena fuerint/tolles. Iuit itaq; mulier: & clausit ostiũ sup se & sup filios suos. Illi offerebãt vasa: & illa infundebat. Cũq; plena fuissent vasa; dixit ad filiũ suũ. Affer mihi adhuc vas. Et ille respõdit. Nõ habeo. Stetitq; oleũ. Venit aũt illa & indicauit homini dei. Et ille. Vade (inquit) vẽde oleũ; & redde creditori tuo. Tu autẽ & filij tui viuite de reliquo.

Feria. iiij. Lectio libri. Exodi. Cap. xx.

HAec dicit dñs. Honora patrẽ tuum & matrem tuã vt sis longęuus super terram: quã dñs deus tuus dabit tibi. Non occides. nõ mœchaberis: non furtũ facies: nõ loquaris cõtra proximũ tuum falsum testimonium. Non cõcupisces domũ ꝓximi tui nec desiderabis vxorem eius. Non seruum; nõ ancillam; non bouem: non asinum: nec omnia quæ illius sunt. Cunctus aũt populus audiebat voces & lampades: & sonitum buccinæ; mõtẽq; fumãtem. Et perterriti ac pauore concussi: steterũt procul dicentes Moysi. Loquere tu nobis & audiem⁹. Non loquatᷓ nobis de⁹ ne forte moriamur. Et ait Moyses ad pplm. Nolite timere. Vt em̃ ꝓbaret vos venit deus: & vt terror illius esset in vobis & non peccaretis. Stetitq; ppls a longe. Moyses aũt accessit ad caliginem: in qua erat de⁹.

¶ Feria. iiij. sequenti.

HAec dicit dñs. Honora patrẽ tuum. Ex Exodo. ca. xx. vbi posteaquam posuit præcepta ordinantia hominem ad deum: hic ponit ordinãtia illum ad ꝓximũ. & in primis ad parentes: qui post deũ sunt autores vitæ nostrę. Nõ occides. quia qđ tibi nõ vis alteri ne faceris. Non mœchaberis. idest nõ cõmittes adulteriũ. Nõ furtum. quod qui facit: dissoluit societatẽ vitę. Falsum testimoniũ. in damnum ꝓximi redundans. Vxorem eius. quia vt dicit saluator noster: q videt alterius vxorem ad cõcupiscẽdum: iam mœchatus est eam in corde suo. &c. Populus videbat voces. pro audiebat. Loquere tu. quæ dominus loquuturus est nobis. Nolite timere. quia propterea non moriemini. Vt non peccaretis. ob timorem domini. De cœlo. idest de aëre: qui erat in montis cacumine. Deos alienos. idẽ pręceptũ sępe repetit: vt magis illud memorię inculcãdo affigat. Altare de terra. quia gentiles de lapidibus faciebant. Pacifica vestra. idest sacrificia ad placandum deum. In omni loco: idest altari mihi dicato.

Dixitq; præterea dominus ad Moysen. Hæc dices filijs Israel. Vos vidistis quod de cœlo loquutus sum vobis. Non facietis deos argenteos: nec deos aureos facietis vobis. Altare de terra facietis mihi: & offeretis super eum holocausta & pacifica vestra. Oues vestras: & boues in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei.

¶ Feria.v.sequenti.

FActum est verbū domini. Ex Hieremia. ca.vij. In quo posteaquam ꝓpheta exclusit quædam remedia in quibus iudæi confidebant: hic facit idem ex eo quod de suo templo fiduciam habebant. Sta in porta. vbi est maximus populi conuentus. Vias vestras: idest opera vestra. Habitabo vobiscū. exaudiendo vos & faciēdo quæ prçcamini: quod si non feceritis: deferam templū vestrum: & quid sint facturi ostēdit. Si benedixeritis. idest benedictiōes dignas feceritis. cętera manifesta sunt. In loco isto. qui est in terra q̄ patribus vestris ꝓmisi.

Feria.v. Hieremiæ ꝓphetæ. Cap̄.vij.

IN diebus illis. Factum est verbum domini ad me; dicens. Sta in porta domus domini: & prędica ibi verbum istud: & dic. Audite verbum domini omnis iuda qui ingredimini per portas has: vt adoretis dn̄m. Hęc dicit dominus exercituum deus israel. Bonas facite vias vestras: & studia vestra: & habitabo vobiscum in loco isto. Nolite confidere in verbis mendacij dicentes. Templū domini/templū domini/templum domini est. Quoniam si benedixeritis vias vestras: & studia vestra: si feceritis iudiciū inter virum & proximū eius: aduenæ pupillo & viduæ non feceritis calūniam: nec sanguinem innocentem non effuderetis in loco hoc: & post deos alienos non ambulaueritis in malum vobismetipsis: habitabo vobiscum in loco isto: in terra quam dedi patribus vestris a sæculo & vsq; in sæculum. Ait dominus omnipotens.

¶ Feria.vi.sequēti.

N diebus illis. Conuenerunt filij israel. Ex libro Numeroꝝ. cap̄.xx. Miraculum describitur quod factum est in aquæ penuria. dicit igitur quod cū hebræoꝝ multitudo esset in deserto sin (sin interpretatur sancta: per antiphrasim: sicut dicitur lucus cum minime luceat. vel bellum: cum sit horridum:) defecissetq;

Feria.vi. Numeri. Cap̄.xx.

IN diebus illis. Conuenerunt filij israel aduersus Moysen & Aaron; & versi in seditionem dixerunt. Da nobis aquam vt bibamus. Ingressusq;. Moyses & Aaron dimissa multitudine ante tabernaculo fœderis; corruerunt proni in terram: clamaueruntq; ad dominum: & dixerunt. Domine deus audi clamorem populi huius: & aperi eis thesaurum tuum fontē aquæ viuæ: vt satiati cesset murmuratio eorum. Et apparuit gloria do-

mini super eos. Loquutusq́; est dominus ad Moysen: dicens. Tolle virgã: & congrega pplm tu & Aaron frater tu9: & loqmini ad petrã corã eis. Et illa dabit aquas. Cũq́; eduxeris aquam de petra: bibet omnis multitudo: & iumẽta eius. Tulit igit̃ Moyses virgã: quæ erat in cõspectu dñi: sicut præceperat ei cõgregata multitudine ante petram: dixitq́; eis. Audite rebelles & increduli. Nũ de petra hac vobis aquam poterimus eijcire: cũq́; eleuasset Moyses manũ: pcuciens virgã bis silicẽ: egressæ sunt aquę largissimæ: ita vt populus biberet & iumẽta. Dixit dñs ad Moysen & Aaron. Quia non credidistis mihi: vt sanctificaueritis me corã filijs israel: nõ introducetis hos pplos in terrã quã dabo eis. Hęc est aqua cõtradictionis: vbi iurgati sunt filij isrl cõtra dñm: sctificat9 est in eis.

Sabbõ. Danielis pphetæ. Cap. xiij.

IN diebus illis. Erat vir habitãs in Babylone. & nomẽ eius Ioachim. Et accepit vxorem noĩe Susannã filiã Elchiæ; pulchram nimis; & timẽtẽ deũ. Parẽtes eñ illi9 cũ essent iusti erudierũt filiam suam secũdum legem Moysi. Erat autem Ioachim diues valde. Et erat ei pomariũ vicinũ domus suę & ad ipm confluebant iudæi: eo q essent honorabilior omnium. Et cõstituti sunt duo senes iudices in anno illo: de quib9 loquut9 est dñs. Quia egressa inigtas de Babylone a seniorib9 iudicib9: qui videbant̃ regere pplm. Isti frequẽtabãt domũ Ioachim: & veniebãt ad eos oẽs qui habebant iudicia. Cum autẽ ppls reuertisset per meridiẽ: ingrediebat̃ Susanna: & deãbulabat in pomario viri sui Et videbant eam senes cotidie ingrediẽtem & deambulantem: & exarserũt in cõcupiscentiam eius.

aqua: conuenerunt. &c. Apparuit gloria domini. i. nubes ex qua dominus loqui solebat Tolle virgam. scilicet Aaron quæ erat in tabernaculo testimonij. Num de petra hac. quasi dicat: tametsi videtur impossibile: nihilominus dei potẽtia hoc fiet. Bis. quia primo ictu non eruperint aquæ: forte ex eo quod moyses dubitauit. Vt sãctificaretis me. firmiter meis promissis credẽdo: sed contrarium fecistis. Quam dabo eis. idest daturus erã: aut dabo illorum posteritati. Sanctificatus est in eis. idest in Mose & Aaron puniendo eos: quia peccauerũt dubitãdo: quia solo verbo potuerũt eijcere aquã ex petra.

Sabbato sequenti.

IN dieb9 illis. Erat vir habitans. Ex Daniele propheta. cap. xiij. In quo ponitur historia Susannę sumpta ex Theodotione: cum nusquam alibi legeret: de quo multa Hieronymus in prologo Danielis. In Babylone videtur hoc fuisse tẽpore captiuitatis: in qua etiam hebrei poterãt habere suos iudices. Pomarium. i. hortus pomis cõsitus: non pomeriũ: vt in quibusdam codicibus legit̃: qđ significat vrbis spaciũ iter muros publicos & priuatas domos. De quibus loquut9 est dñs Hieremię. Ca. xxix. Ponat te ingt dñs sicut

Sedechiam & Achab: quos frixit rex babylonis in igne: pro eo quod fecerunt stultitiam in israel & mœchati sũt in vxores amicorum suorum: neq; obstat quod dicit historia illos lapidatos: quia potuit vtrumq; fieri: prius lapidari deinde frigi: atq; igni comburi. Populus reuertisset. scilicet a litibus & foro vbi iudices reddebant iura. Videbant eam. quia frequentabãt domum Ioachim. Euerterũt sensum: idest a recta ratione deflexerunt. Videret coelum: idest deum in coelo habitantem. Dolorem: idest affectum amoris. Eam9 domum. hoc dicebant quia vterq; solus volebat Susannam interpellare: quod cum frustra sępe fecissent: tandem alter alteri fassus est amorem suum. Sicut heri. pro pridie. Et nudiustertius. id est die præcedẽte diẽ pridianũ. Smegmata. saponem & alia quæ ad muliebres mundicias apta sunt. Nam smegmo est purgo: & inde smegmata purgatoria. Per posticũ: idest pomarij ostiũ secretius. Emisisti puellas. ne essent testes adulterij. Mors mihi est. s. parata ex lege mosi. Absq; opere. idest sine peccato. Senes loquuti sunt. mentientes quod non viderant. Dies crastina: idest postera ei9 diei quo hæc acta erant.

Et euerterunt sensum suũ; & declinauerunt oculos suos; vt non viderẽt cœlum: neq; recordarẽtur iudiciorum iustoꝝ. Factum est autem cum obseruarẽt diem aptum; quãdo eam possent inuenire solam: ingressa est aliquãdo sicut heri & nudiusterti9 cum duab9 solis puellis; voluitq; lauari in pomario. Aestus quippe erat; & nõ erat ibi quispiam præter duos senes absconditos: & contẽplantes eam. Dixit ergo puellis, Afferte mihi oleũ & smegmata; & ostia pomarij claudite; vt lauer. Cum autem egressæ essent puellæ; surrexerunt duo senes: & occurrerũt ad illam: & dixerunt. Ecce ostia pomarij clausa sunt: & nemo nos videt: & in concupiscentia tui sumus. Quamobrem assentire nobis: & commiscere nobiscum. Quod si nolueris: dicemus cõtra te testimoniũ: q fuerit tecum iuuẽnis: & ob hãc causam emisisti puellas a te. Ingemuit Susanna: & ait. Angustiæ mihi sunt vndiq;. Si eñ hoc egero; mors mihi est. Si autem non egero: non effugiam manus vestras. Sed melius est mihi absq; opere incidere in manus vestras; q̃ peccare in conspectu domini. Exclamauit voce magna Susanna: Exclamauerũt autem & senes aduersus eam. Et occurrit vnus ad ostia pomarij; & aperuit. Cum aũt audissent clamorem in pomario: famuli dom9 irruerũt per posticum; vt viderẽt quid nam hoc esset. postq̃ autem senes locuti sunt: erubuerũt serui vehementer; quia nunq̃ dictus fuerat sermo huiusce modi de Susanna. Et facta est dies crastina. Et cum venisset populus ad virum eius Ioachin: venerũt & duo presbyteri pleni iniqua cogitatione aduersus Susannam; vt interficierẽt eam. Et dixerunt coram populo,

Mitte ad Susannam filiam Elchię vxorem Ioachim. Et statim miserunt: & venit cũ parentibus & filijs: & vniuersis cognatis suis. Flebant igitur sui: & omnes qui nouerant eam. Consurgentes autem duo præsbyteri in medio populi: posuerũt manus super caput eius. Quæ flens suspexit ad cœlũ. Erat autem cor eius fiduciam habens in domino. Et dixerunt præsbyteri. Cum deãbularemus in pomario soli: ingressa est hæc cum duabus solis puellis: & clausit hostium pomarij: & dimisit a se puellas. Venitq; ad eã adolescens qui erat absconditus; & concubuit cum ea. Porro nos cum essemus in angulo pomarij videntes iniquitatem; cucurrim⁹ ad eos; & vidim⁹ eos pariter cõmisceri. Et illũ quidẽ nequiuim⁹ cõprehendere; quia fortior nobis erat. Et aperto hostio exiliuit. Hãc autẽ; cũ apprehendissemus; interrogauimus quis nam esset adolescens: & noluit indicare nobis. Huius rei testes sum⁹. Credidit eis multitudo quasi senioribus & iudicibus populi: & condẽnauerunt eã ad mortem. Exclamauit voce magna Susanna: & dixit. Deus æterne qui absconditorũ es cognitor: q nosti oĩa anteq̃ fiãt: tu scis qm̃ falsũ cõtra me tulerũt testimonium. Et ecce morior cum nihil horum fecerim: quæ isti maliciose composuerunt aduersum me. Et exaudiuit dominus vocem ei⁹. Cũq; duceretur ad mortem: suscitauit dominus spiritũ pueri iunioris: cui nomen Daniel. Et exclamauit voce magna; dicens. Mundus ego sum a sanguine huius. Et conuersus omnis pupulus ad eum; dixit. Quis est iste sermo quem tu loquutus es? Qui cum staret in medio eorũ: dixit. Sic fatui filiji israel nõ iudicantes: neq; quod verũ est cognoscentes: condẽnastis filiã israel. Reuertimini ad iudiciũ: quia falsum testimoniũ loquuti sunt aduersus eam: Reuersusq; est ergo populus cũ festinatiõe: Et dixerũt ei senes; veni & sede in medio nostrũ: & indica nobis; qa tibi deus dedit ho-

Mittite ad Susannã. scilicet: vt veniat in iudiciũ. Duo presbyteri. i. seniores illi iudices. Manus super caput. hoc faciebant testes: quorũ testimonio quispiã erat cõdẽnãdus. vt habeť ex leuiti. xxiiij. Cum deãbularemus. hęc est forma testimonij falsi quæ satis liquet.

Deus æterne. consciẽtiã suam testatur Susanna. A sanguine huius. quia innocens est. Senes dixerunt ei. scilicet alij qui & ipsi iudices erãt: siue duorum illorum iudicum assessores. Honorem senectuti. quia cani hominis sapientia illius. Inueteratæ dierum malorũ. idest in malis operibus cõsũptorũ. Peccata tua. idest peccatorum tuorũ pœna. Dicente domino. hoc scriptũ est in Deut. cap. xxvij. Sub chino. i. sub lentisco. Scindet te. qa dixit sub schino: subiunxit alludens ac schini nomen schise. idest scindet te. &c. Semẽ chanaã. quia & si de tribus esset

norem ſenectutis. Et dixit ad eos Daniel. Separate illos ab inuicem procul: & dijudicabo eos. Cum ergo diuiſi eſſẽt alter ab altero: vocauit vnũ de eis; & dixit ad eũ. Inueterate dierũ maloꝝ: nũc inuenerũt te peccata tua: q̃ operabaris priꝰ, indicãs iudicia iniuſta. Innocẽtes opprimẽs: & dimittẽs noxios: dicẽte dño. Innocentẽ & iuſtũ non interficies. Nũc ergo ſi vidiſti eã: dic ſub qua arbore videris eos pariter colloquẽtes ſibi? Qui ait. Sub ſchino. Dixit aũt ei Daniel. Recte mẽtitus es tu in caput tuũ. Ecce eñ angelus dñi accepta ſententia ab eo: ſcindet te mediũ. Et amoto eo iuſſit venire aliũ: & dixit ei. Semen chanaã & nõ iuda: ſpecies decepit te: & cõcupiſcẽtia ſubuertit cor tuũ Sic faciebatis filiabꝰ iſrael: & illę timẽtes loq̃bant vobis. Sed nõ filia iuda ſuſtinuit iniq̃tatẽ vrãm. Nũc ergo dic mihi ſub q̃ arbore cõprehẽderis eos colloquẽtes ſibi? Qui ait. Sub prino. Dixit aũt ei Daniel. Recte mẽtitꝰ es & tu ĩ caput tuũ. Manet eñ angelꝰ dñi gladiũ habẽs: vt ſecet te mediũ: & interficiat vos. Exclamauit itaq; omis cœtus voce magna: & bñdixerunt deũ qui ſaluat ſperãtes in ſe. & cõſurrexerũt oẽs aduerſꝰ duos preſbyteros. Conuicerat aũt eos Daniel ex ore ſuo falſũ dixiſſe teſtimoniũ, fecerũtq; eis ſicuti male egerãt aduerſꝰ ꝓximũ & ĩterfecerũt eos. & ſaluatꝰ eſt ſãguis innoxiꝰ ĩ die illa.

Dñica. iiij. ad Galatas. Cap. iiij.

FRatres. Scriptũ eſt enim q̃m Abraã duos filios habuit; vnum de ancilla: & vnũ de libera. Sed q̃ de ancilla ſcd̃m carnẽ natus eſt. q aũt de libera: ꝑ repromiſſionẽ: q̃ ſunt ꝑ allegoriã dicta. Hæc eñ ſunt duo teſtamenta. Vnũ quidẽ in monte Sinai in ſeruitutem generans: quæ eſt agar. Sina enim mons eſt in Arabia: q cõiunctus eſt ei: quæ nũc eſt Ieruſalẽ: & ſeruit cũ filijs ſuis. illa aũt quæ ſurſum eſt Ieruſalẽ: libera eſt quæ eſt mater nr̃a. Scriptũ eſt eñ. Lætare ſterilis q̃ nõ paris, erũpe & clama quæ nõ parturis:

iuda degenerabat in chanaços. Species. pulchritudo puellę. Loquebant vobis aſſentientes. Filia iuda. Suſanna q̃ nobilis & generoſa erat. Sub prino. i. ſub ilice. Secet te. q̃a dixerat ſub prino alludens ad nomẽ ſubiũxit Priſe. i. ſecabit te mediũ de quibꝰ vide Hieronymũ in procemio Danielis pluribꝰ hunc locũ exponentẽ. Cętera patent.

¶ Dominica. iiij. in. lx.

FRatres. Scriptum eſt quoniã Abraã. Ex epiſtola Pauli ad Galatas. ca. iiij. In quo poſteaq; per rõnes egerat de ceſſatiõe legis moſaicę: illud idẽ ꝑ ſimilitudines oſtendit. & primo de filio hęrede ſub tutoribus relicto. nũc de libero & ſeruo ſcriptum eſt Geñ. xxvi. d̃ iſmaele. xxi de Iſaac. de ancilla. ſ. agar De libera. i. ſara. Secudũ carnẽ. i. naturali mõ. vñ huiuſmodi naturales filij dicunt. Per repromiſſionẽ. ſ. factam a deo: hoc eſt ſpũali quodãmodo. Per allegoriã. i. ꝑ ſimilitudinẽ. nã ait Hierony-

quia m[l]ti filij desertae; magis q[uam] eius que ha bet virũ. Nos aũt fratres sc[un]d[u]m Isaac p[ro]missionis filij sum[us]. Sed quomõ tũc is qui sc[un]d[u]m carnẽ nat[us] fuerat; persequebat[ur] eũ qui sc[un]d[u]m spiritũ: ita & nunc. Sed quid dicit scriptura? Eijce ancillã & filiũ eius. nõ e[ni]m heres erit filius ancille cũ filio libere. Itaq[ue] fratres iã non sumus ancillae filij. sed liberae. Qua libertate christus nos liberauit.

Fra.ij. Lectio libri Regũ.iij. Cap.iij.

IN dieb[us] illis. Venerũt due mulieres meretrices ad Regem Salomonẽ: steterũtq[ue] corã eo. Quarum vna ait. Obsecro d[omi]ne mi: ego & mulier haec habitabamus in domo vna: & peperi apud eã in cubiculo. Tertia vero die postq[uam] ego peperi: pe[per]it & hec. Et eramus simul, nullusq[ue] alius in domo nobiscũ: exceptis nobis duab[us]. Mortu[us] est aũt filius mulieris hui[us] nocte: dormiẽs quippe oppressit eũ. & cõsurgẽs in tẽpeste noctis silentio: tulit filiũ meũ de latere meo ancille tuae dormientis & collocauit in sinu suo: suũ aũt filiũ q[ui] erat mortu[us] posuit in sinu meo. Cũq[ue] surrexissem mane; vt darẽ lac filio meo: apparuit mortu[us]. Quẽ diligẽtius intuẽs clara luce deprehẽdi non esse meũ quẽ genuerã. Respõditq[ue] altera mulier. Nõ est ita: sed fili[us] tuus mortu[us] est: me[us] aũt viuit. ecõtrario illa dicebat. Mẽtiris. fili[us] quippe me[us] viuit: & filius tus mortu[us] est. Atq[ue] in hũc modũ contẽdebãt corã rege. Tũc rex ait. Haec dicit fili[us] meus viuit: & filius tuus mortus est. & ista respondit; nõ: sed filius tuus mortuus est: & me[us] viuit. Dixit ergo rex. Afferte mihi gladiũ. Cũq[ue] attulissent gladiũ coram rege; ait. Diuidite inquit infantẽ viuũ in duas partes: & date dimidiã p[ar]tẽ vni: & dimidiã p[ar]tẽ alteri.

mus. allegoria aliud p[re]tẽdit i verbis: aliud signat in sensu. Duo testamẽta. nouũ & vet[us]. In mõte sina. vbi data est lex vet[us] p[er] Mosen. Cõiũct[us] est ei. in greco habet[ur] q[uod] vergit in Ierusalẽ alioqui sina longe a Ierusalẽ distat. Seruit. i. degit in seruitute legis. Illa ierusalẽ. i. eccl[es]ia que per Sarã designat[ur], sicut p[er] agar synogoga. Letare sterilis. Esaie. ca. liiij. & fuit sara sterilis: quia vnicũ i senectute genuit. Agar aũt plures: nã post sare obitũ illã Abraã sup[er]induxit vxorẽ mutato nomine in Cethurã: & ex ea cõplures genuit. Multi filij desertae. i. eccl[es]iae q[uae] in initio paucos habuit: sed deinceps plures genuit in christo.

¶ Feria.ij. sequẽti.

IN diebus illis. Venerũt due mulieres. Ex. iij. Reg. cap. iij. In quo habet[ur] quo pacto Salomõ deo permittẽte vt optaret q[ui]cquid velit: post habitis omnib[us] alijs elegit sapiẽtiã. Et in experimẽtũ doni a deo accepti. ponit iudiciũ primũ q[uo]d fecit de duab[us] mierculis disceptantib[us] se iudice. Lc[tio] tõ expositiõe nõ eget Nocte intempesta & noctis silẽtiũ d[icitu]r media nox quo tẽpore oĩa silẽt: & tẽpus nõ est quidpiã administrãdi. Commota sunt quippe viscera ei[us] sup[er] filio suo. Haec omnia p[er] parenthesim dicta sunt.

¶ Feria.iij. sequenti.

Dicit autem mulier cuius filius erat viuus ad regem (commota sunt quippe viscera eius super filio suo) Obsecro domine; date illi infantem viuum & nolite interficere eũ. Econtrario illa dicebat. Nec mihi nec tibi sit; sed diuidat̃. Respõdit rex: & ait. Date huic infantẽ viuũ: & nolite occidere eum. Hæc est enim mater eius. Audiuit itaq; omnis israel iudicium quod iudicasset rex; & timuerunt regem videntes sapientiam dei esse in eo ad faciendum iudicium.

Feria tertia. Exodi. Cap. xxxij.

Locutus est dominus ad Moysen: dicens. Descende de monte. Ex exodo. capite xxxij. vbi posteaquam populus absente Moyse conflauit vitulum: illumq; colere instituisset hic ostendit quid deus mosi faciendum præcipit: sed tandem illius precibus est platus. Populus tuus. quasi dicat: iam per idolatriam non meꝰ. Conflatilem. ex conflatione fornacis fusum. & formatum.
Dure ceruicis. idest ceruicosus & durus atq; indocilis: dimitte me. idest non interponas preces in hoc quod volo exequi. In gẽtem magnam: idest principem gentis magnę. Ne dicant ægyptij. qa si quod minaris facis. Dicẽt ęgyptij &c. quod locutus fuerat: scilicet Mosi cum interminabatur illi hebræorum perniciem.

¶ Feria quarta sequenti.

IN diebus illis. Locutus est dominus ad Moysen dicens. Descẽde de mõte; quia peccauit populus tuꝰ quem eduxisti de terra ægypti. Recesserũt cito de via quã ostẽdisti eis: feceruntq; sibi vitulum cõflatilem & adorauerunt; atq; immolantes ei hostias: dixerunt. Isti sunt dij tui israel; qui te eduxerunt de terra ægypti. Rursumq; ait dominus ad Moysen. Cerno q populus iste dure ceruicis sit. dimitte me; vt irascatur furor meꝰ contra eum; & deleam eos: faciãq; te in gentem magnam. Moyses autem orabat dominum deum suum: dicens. Cur dñe irascitur furor tuus contra populum tuum quem eduxisti de terra ægypti: in fortitudine magna & in manu robusta. Ne quęso dicant ægyptij. callide eduxit eos vt interficeret in montibus: & deleret de terra. Quiescat ira tua: & esto placabilis super nequitia populi tui. Recordare Abraam & Isaac & Israel seruorum tuorum; quibꝰ iurasti per temetipsum: dicẽs. Multiplicabo semen vestrũ sicut stellas coeli. & uniuersã terrã hãc de qua locutus sum: dabo semini vestro & possidebitis eã semper. Placatusq; est dñs: ne faceret malum quod locutus fuerat aduersum populum suum; & misertus est populo Dominus deus noster.

Feria. iiij. Ezecielis. Cap. xxxvi.

HAec dicit dominus deus. Sanctificabo nomen. Ex Ezachielele capite.xxxvi. In quo posteaq̃ minatus est pp̃lo israelitico aduersa: in eorum consolationem prædixit illis prospera. Sanctificabo nomẽ tuum. idest sanctum ostendam liberando vos ex seruitute. Pollutum est. per idolatriam miscendo vos ritibus gentiũ inter quas versati estis. De gẽtib9 inter quas estis diffusi. Terrã vestrã.s.promissionis. Mundamini. ab effectu: quia lustrat peccatũ originale. Cor nouũ & spiritum.qa lex euangelica tota est spiritualis: cũ Mosaica sit carnalis. Cætera satis patẽt: neq3 indigẽt expositiõe.

HAec dicit dñs deus. Sanctificabo nomẽ meum magnum; quod pollutum est inter gentes; quod polluistis in medio earum; vt sciant gentes quia ego dñs: cum sanctificatus fuero in vobis coram eis. Tollam quippe vos de gentibus; & cõgregabo vos de vniuersis terris; & adducam vos in terrã vestram. & effundam super vos aquã mundam; & mundabimini ab omnib9 inquinamentis vestris; & ab vniuersis idolis vestris mundabo vos: & dabo vobis cor nouum: & spiritum nouum ponam in medio vestri. & auferam cor lapidum de carne vestra: & dabo vobis cor carneum: & spiritum meũ ponam in medio vestri: & faciam vt in præceptis meis ambuletis: & iudicia mea costodiatis & operamini: & habitabitis in terra quã dedi patrib9 vr̃is. & eritis mihi in pp̃lm: & ego ero vobis in deum. Dixit dñs op̃s.

Lectio Esaiæ prophetæ. Cap.i.

HAec dicit dominus deus. Lauamini: mundi estote. auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis. Quiescite agere peruerse: discite bene facere. Quærite iudiciũ: subuenite oppresso: iudicate pupillo: deffẽdite viduã: & venite arguite me: dicit dñs. Si fuerint pecata vr̃a vt coccinum: quasi nix dealbabuntur: & si fuerint rubra quasi vermiculus: velut lana alba erunt. Si volueritis: & audieritis me: bona terræ comeditis. Dicit dominus omnipotens.

HAec dicit dñs. Lauamini & mũdi estote. Ex Esa. cap̃.i. In quo posteaq̃ interminat9 est peccatorũ punitionẽ. hic ponit remedium quo sit interim vtendum. Lauamini.s. a peccatorum maculis. Et mundi estote. cauendo a futuro: ne recidatis ĩ pristinos errores. Cogitationum.i. interiorum & occultorum criminum. Quiescite.i. cessate. sed quia non est satis abstinere a malo: sed bonum etiã facere subiungit benefacere. Venite & arguite me.i. si nõ retulero vobis p̃mia pro vr̃is bonis operib9. Sicut coccinũ. idest rubra. vt est coccinus color. est aũt coccũ: qđ hispani vocãt grana q̃ colligũtur ex qsquilia frutice nota. Vermicul9 opinor interpres p vermiculũ ipm coccũ intelligere: qđ in vermicl'os resoluitur tandem: si nõ vtribus cuntineatur. Si volueritis. scilicet præceptis meis obtemperare. Bona terræ comedetis. idest spiritualibus bonis ditabimini.

¶Feria quinta sequenti.
IN diebus illis. Venit mulier. Ex.iiij. Regū. cap.iiij. In quo postea q̄ mulier sunamitis concepit Heliseo prędicante & peperit filium: quem adultū deinde amisit: hic ponit quo pacto ē ab eodem propheta restitut⁹ vitę: Mulier sunamitis ex Sunā vrbe Palestinæ Iudæę. In mōtem carmeli; quem Helisęus frequētabat. Respondit: recte: dissimulauit forte dolorem: ne prohiberetur accedere. Amoueret. a pedibus prophetæ. Celauit a me. quia prophetę nō vidēt: nisi quę a spiritu sancto reuelantur illis. Petiuit filium (quasi dicat) tu sponte obtulisti: & impetrasti: igitur & suscitare potes amissum. Viuit dominus. modus iurādi frequens in scriptura. i. per vitam meam: & tuā. Super se & super puerū: idest post se & puerū. sic quoq; supra exposuim⁹. Reuersus in galgalam. locus quoq; ab Helisęo frequētatus quemadmodū & carmelus: distatq; a Ierico duobus passuū mil lib⁹: ceciditq; in sortem tribus iuda.

Feria.v. Lectio libri. Reg.iiij. Cap.iiij.
IN diebus illis. Venit mulier sunamitis ad Helisęum prophetam in mōtem carmeli. Cūq; vidisset eam vir dei de contra: ait ad Giezi puerū suum. ecce sunamitis illa. Vade ergo in occursum eius & dic ei. Recte ne agitur circa te; & circa virum tuum; & circa filiū tuū? Quæ dixit. Recte. Cūq; venisset ad virum dei in mōtem: apprehendit pedes eius; & accessit Giezi: vt amoueret eam; & ait homo dei. Dimitte illam: aīa eius in amaritudine est; & dn̄s celauit ad me: & non indicauit mihi. Quæ dixit illi. Nunquid petiuit filium a domino meo? Nunquid non dixi tibi; ne illudas me? Et ille ait ad giezi. Accinge lumbos tuos; & tolle baculum meum in manu tua; & vade. Si occurrerit tibi homo non salutes eum. & si salutauerit te quispiam: nō respondeas illi. & pones baculum meū super faciē pueri. Porro mater pueri ait. Viuit dn̄s: & viuit aīa tua; nō dimittā te. Surrexit ergo; & secut⁹ est eā. Giezi aūt prę cesserat ante eos; & posuerat baculū sup faciē pueri: & nō erat ei vox neq; sens⁹. Reuersusq; ē giezi in occursum ei⁹: & nūciauit ei: dicēs. Nō surrexit puer. Ingressus est ergo Helisę⁹ domū: & ecce puer mortu⁹ iacebat in lectulo ei⁹. Ingressusq; clausit hostiū sup se: & sup puerū: & orauit ad dn̄m. & ascēdit & incubit sup puerū. Posuitq; os suū sup os pueri; & oculos suos sup oculos ei⁹. & man⁹ suas sup manus eius: & incuruauit se sup eū: & calefacta ē caro pueri. At ille reuersus deambulauit in domo semel huc & illuc. & ascendit: & incubuit se sup eū: & oscitauit puer septies: aperuitq; oculos. At ille vocauit Giezi & dixit ei. Voca sunamitē hanc. Quæ vocata: ingressa est ad deū. Qui ait. Tolle filiū tuū. Venit illa: & corruit ad pedes eius & adorauit sup terrā. Tulitq; filiū suū, & egressa ē. Helisę⁹ vo reuers⁹ est in galgalā.

¶ Feria sexta sequenti.

IN diebus illis. Aegrotauit fili9. Ex tertio Regum cap. xvij. In quo post eaq̃ posuit miraculum illud: de quo supra dictum est: quo pacto diuertit ad mulierem viduam Sareptanã: pauitq̃ illam filiumq̃ illius: & ipse mirabiliter ab ea pastus est ex vno pugillo farinæ: nunc ponit quemadmodum mortuus puer: est ab eadẽ propheta suscitat9. Mulieris. scilicet sareptanę. Halitus. i. spirit9: quo extincto sequat mors necesse est. Quid mihi & tibi. idest quid negocij erat tibi ĩ domo mea. Iniq̃tates meę: quasi ex ingressu illius in domum eius viderit mulieris pccã: quę alias nõ vidisset. In cœnaculum. partem domus superiorem. Expandit se. idest explicauit se. Mensus est. a metior. iris. sic Vergilius Hæsperiam metirę iacens. Inferiorem domum. quia (vt dixim9) cœnaculũ pars est superior. Nũc cognoui. idest experimento didici.

Feria. vi. Lectio libri Regum. iij. Cap. xvij.

IN diebus illis. Aegrotauit filius mulieris matris familias; & erat langor fortissim9: ita vt non remaneret in eo halitus. Dixitq̃ ergo ad Heliam. quid mihi & tibi vir dei? ingressus es ad me; vt rẽmorarentur iniquitates meę: & interficeres filiũ meum: & ait ad eã Helias. Da mihi filiũ tuũ. Tulitq̃ eum de sinu illius: & portauit in cœnaculũ; vbi ipse manebat: & posuit super lectũ; & clamauit ad dñm: & dixit. Domine deus meus: etiamne viduã apud quam ego vt cũq̃ substẽtor afflixisti: vt interficeres filium eius? & expãdit se atq̃ mensus est super puerum trib9 vicibus; clamauitq̃ ad dñm: & ait. Dñe deus meus; reuertatur obsecro anima pueri hui9 in viscera eius. & exaudiuit dñs vocẽ Helię: & reuersa est anima pueri intra eum & reuixit. Tulitq̃ Helias puerũ: & deposuit eum in cœnaculo in inferiorem domum & tradidit illũ matri suæ. & ait illi. en viuit filius tu9. Dixitq̃ mulier ad Heliam. Nunc in isto cognoui: quoniã vir dei es tu: & verbum domini in ore tuo verum est.

Lectio Esaiæ prophetæ. Cap. xlix.

HAec dicit dominus. In tempore placito exaudiui te: & in die salutis auxiliatus sum tui. & seruaui te: & dedi te in fœdus ppli: vt suscitares terrã: & possideres hereditates Iacob dissipatas: vt diceres his qui vincti sunt; exite: & his qui in tenebris sunt: reuelamini. Super vias pascentur: & in omnibus planis erunt pascua eorum.

HAec dicit dominus. In tempore placito. Ex Esaia propheta cap. xlix. Q đ etiam secũdum hebręos de messia est exponendum: hoc est de christo vẽturo. In tempore placito. idest legis gratiæ. Exaudiui te. vox patris est ad filium. In die salutis. idest passionis tuæ: que fit omnium salus. Auxiliatus sum. dando constantiam patiendi.

In fœdus populi. vt per te deo fœderaretur: reconciliaretur que. Terram. i. terre habitatores. Qui vincti sunt. i. peccatis impliciti. Reuelamini in veritatis cognitione. Pascentur. loca pastionis commemorat. Non esurient. in translatione pastionis perstat. Montes meos. per euangelii predicationẽ nihil erit inuium. Semitæ meę. hoc est pcepta. De longe venient. scilicet ad fidẽ per prędicationẽ. Et mari. quod est occasum iudeæ. Laudate cœli. gratiarum actio est pro tanto bñficio. Et dixit sion. idest illi qui fuerunt habitatores sion: ducti in captiuitatẽ. Illa mulier. quæ peperit. Ego nõ obliuiscar. scilicet ppli mei.

HAec dicit domin9 Omnes sitientes. Ex Esaia propheta. cap. lv. Quod ad christi prædicationem discipulorumque per mũdum dispersionem gẽtiumque vocationem pertinet.

Venite ad aquas salientes. scilicet in vitam æternam. Non habetis argentum. quia bona spiritualia non emuntur. Vinũ & lac. per quæ intelligit cibos spirituales. Nõ in panibus. sed in aliis quæ magis famẽ augent. Comedite bonũ. i. cibum q non perit: sed in æternũ saliat. Pactum sempiternum. idest legem euangelicam. quia lex Mosi temporalis fuit. Fideles non fidelis. Paul9 actuũ. xiii. Hoc citat ex septuaginta interpretatiõe sancta. Dauid fidelia. Testẽ dedi eũ. pater de filio dicit hoc. Quam nesciebas. superius de filio loquebatur: nunc ad filium.

Querite dominum. oẽs hortatur nunc: vt in tẽpore gratiæ quęrãt deũ.

Non esuriẽt neque sitient amplius: & nõ percutiet eos æstus & sol: quia miserator eorũ reget illos: & ad fontes aquarũ potabit eos. & ponam oẽs montes meos in viam: & semitæ meę exaltabuntur. Ecce isti de longe venient: & ecce illi ab aquilone & mari: & isti de terra australi. Laudate cœli & exltet terra: iubilate montes laudem: quia consolatus est domin9 populum suum: & pauperũ suorum miserebitur. & dixit sion. Dereliquit me dominus: & dñs oblitus est mei. Nunquid obliuisci potest mulier infantem suum: vt nõ misereatur filio vteri sui? & si illa oblita fuerit: ego tamen nõ obliuiscar tui. Dicit dominus omnipotens.

Lectio Esaiæ prophetæ. Cap. lv.

HAec dicit dominus. Omnes sititenes venite ad aquas: & qui non habetis argentũ; properate; emite & comedite: venite emite absque argento: & absque vlla commutatione vinũ & lac: quare appenditis argentũ non in panibus: & laborẽ vestrũ non in saturitate? Audite audiẽtes me: & comedite bonum: & delectabitur in crassitudine anima vestra. Inclinate aurẽ vestram & venite ad me: audite & viuet anima vestra. & feriam vobiscum pactũ sempiternũ, mĩas Dauid fideles. Ecce testem populis dedi eũ ducẽ ac pręceptorẽ gentibus. ecce gentem quam nesciebas; vocabis: & gentes quę nõ cognouerunt; ad te current ppter dominũ deum tuum & sanctum israel; quia glorifi-

cauit te. Quærite dominũ; dum inueniri potest; inuocate eum dum prope est. Derelinquat impius viam suam: & vir iniquus cogitationes suas & reuertatur ad dominum & miserebitur eius; & ad deum nostrũ; quoniã multus est ad ignoscẽdum. Non eñ cogitationes meæ: cogitiões vestræ; neq; viæ meæ viæ vestræ: dicit dominus. Quia sicut exaltantur cœli terra; sic ex altatæ sunt viæ meæ a vijs vr̃is; & cogitatiões meę a cogitatiõibus vr̃is. & quõ descẽdit imber & nix dę cœlo: & illuc vltra nõ reuertetur: sed inebriat terrã & infundit eam: & germinare eam facit: & dat semen serenti: & panem comedenti: sic erit verbum meum: quod egredietur de ore meo. Non reuertetur ad me vacuum: sed facit quæcũq; volui; & prosperabitur in his ad quæ misi illud. Dicit dñs omnipotẽs.

Dñica in passiõe. Ad hebræos. Cap: ix.

FRatres. Christus autẽ assistens Pontifex futurorũ bonorum; per amplius & perfectius tabernaculum non manufactũ; idest non huius creatiõis; neq; per sanguinem hircorum aut vitulorum: sed per proprium sanguinem introiuit semel in sancta æterna; redemptione inuenta. Si enim sanguis hircorũ aut taurorũ: & cinis vitulæ aspersus inquinatos sanctificat ad emũdationẽ carnis; quanto magis sanguis xp̃i qui p sp̃m sc̃tm̃ semetip̃m obtulit immaculatũ deo emũdabit conscientiam nostrã ab opibus mortuis: ad seruiẽdũ deo viuẽti. & ideo noui testamenti mediator est; vt morte intercedẽte: in redẽptionẽ earũ præuaricationũ quę suberãt sub priori testamento repromissionem accipiãt; qui vocati sunt æternæ hæreditatis. in Christo Iesu domino nostro.

Quoniã mult⁹ est. idest ꝓpensus & liberalis. Cogitationes meæ. quasi dicat. aľr deus: aľr homo in his se habet: & ponit cõparationẽ manifestã. sed hæc in superioribus iam exposita sunt.

¶Dominica in passione.

CHrist⁹ assistẽs. Ex epistola Pauli ad Hebręos cap. ix. In quo ministeria veteris legis cõparat nouę: & postea narrauit qd in veteri fiebat: nunc quid in noua fit: demonstrat, dicens. Christus assistens. in græco adueniens. Pontifex futurorũ. sicut Aaron fuit pręteritorũ. Tabernaculũ non manufactũ. quale fuit Mosi: sed per spiritũ sanctũ. Introiuit semel: idest in ęternũ In sancta. scilicet sanctorum æterna redemptione inuenta. in gręco inuẽtus est. nã refert ad xp̃m Si enim. locus est a minori ad maius. Cinis aspersus: quia vt dicit numeri cap. xix: Cineres vitulę combustę imponebãtur aquę: qua immũdi lustrabãtur. Emũdauit. in græco per futurum emũdabit. Mediator est. intercedẽte morte: per quam eius testamẽtum est confirmatum. Vt qui sunt vocati ęternę hęreditis. idest ad hęreditem. Accipient repromissionẽ. s. factã abraã. In redẽptionẽ pręuaricationũ: quæ in veteri lege per sacrificia non poterant tolli.

¶ Feria. ij. sequenti.

FActum est verbum dñi. ex Iona ꝓpheta cap. iij. in quo continet quo pacto Ionas executus est sibi a deo imperatū (hoc est) vt iret niniuē &c. Secūdo: quia illud idem preceperat. que loquor. i. antea sum locutus. Itinere trium dierū. vt vici omnes vrbis peragrarētur. Adhuc quadragita dies. subaudi restāt: qui sunt dati ad pñiam. Saccis. i. cilicio ex pilis caprarum. Sedit in cinere. humilians se videlicet coram dño & clamauit. Ex ore Regis. s. p præconē. In fortitudine. i. fortiter Si cōuertatur: quia sicut ꝓpter peccata nostra est iratus: ita & per pœnitētiam placabitur. Misert9 est super maliciam: quā locutus fuerat: idest pœnam quam fuerat illis interminat9. quæ quia fuit comminatoria: illis mutatis & pœna est mutata.

¶ Feria. iij. sequenti.

COngregati sūt Babylonij. Ex Daniele ꝓpheta. ca. xiiij. in quo posteaꝙ narrauit quomodo Danielis industria idolum belis euersum est: nūc ostēdit quēadmodum Babylonij petierunt a rege: vt Daniel dederetur morti: & quo pacto liberatus est ex lacu leonum: pastus in pœnuria alimentoꝝ. Aduersus regem: quia fecerunt in vrbe seditionem. In lacum leonū: idest caueam vbi adseruabantur & cu

Feria. ij. Lectio Ionæ prophetæ. Cap. iij.

IN diebus illis. Factū est verbū dñi ad Ionam ꝓphetā secūdo: dicēs. Surge & vade ad Niniuē ciuitatē magnā: & prędica in ea prędicationē: quā ego loquor ad te. & surrexit Ionas & abijt in Niniuē: iuxta verbum domini. & Niniue erat ciuitas magna itinere dierum trium: & cœpit Ionas introire in ciuitatē itinere diei vnius. & clamauit: & dixit. Adhuc quadraginta dies: & Niniue subuertetur. & crediderūt viri Niniuitæ in dño & prędicauerūt ieiuniū: & vestiti sunt saccis: a maiore vsq; ad minorē. & peruenit verbū ad regem Niniue: & surrexit de solio suo: & abiecit vestimētum suum a se: & indutus est sacco. Et sedit in cinere: & clamauit: & dixit: in Niniue ex ore regis & principum eius. dicens Homines & iumēta & boues & pecora non gustent quicquā: nec pascātur; & aquā non bibāt. & operiātur saccis: homines; & iumēta clamēt ad dñm in fortitudine. & conuertatur vir a via sua mala: & ab iniquitate: quæ est manib9 eorum. Quis scit si cōuertatur: & ignoscat deus: & reuertatur a furore iræ suæ; & nō peribimus: Et vidit deus opera eorum: quia conuersi sunt a via sua mala & misertus est super maliciā quā locutus fuerat vt faceret eis: & nō fecit Dñs de9 noster.

Fer. iij. Lectio Danielis ꝓphetæ. Ca. xiiij.

IN diebus illis. Cōgregati sunt Babylonij ad regem: & dixerūt ei. Trade nobis Danielem qui bel destruxit & draconē interfecit. alioqui interficiemus te & domū tuam. Vidit ergo rex ꝙ irruerēt in eum vehementer & necessitate compulsus tradidit eis Danielem. Qui miserunt eum in locum leonū & erat ibi sex diebus. Porro in lacu erant leo

nes septem: & dabantur eis cotidie duo corpora: & duæ oues. & tunc non data sunt eis vt deuorarent Danielem. erat autē Abacuc propheta in iudea; & ipse coxerat pulmentum: & intriuerat panes in alueolo: & ibat in campū; vt ferret messorib9. Dixit angel9 dñi ad Abacuc. Fer prādiū qđ habes in Babylonē Danieli: q est in lacu leonū. & dixit Abacuc. Dñe babylonē nō vidi: & locū nescio; & apprehēdit eū angel9 dñi i verticē ei9; & portauit eū capillo capitis sui: posuitq; illū in Babylone sup lacū in impetu spūs sui: & clamauit Abacuc: dicēs Daniel serue dei: tolle prādiū; qđ misit tibi de9; & ait. Daniel. Recordatus es ēm mei es dñe de9 meus; & nō dereliqsti diligētes te. Surgēsq; daniel comedit. Porro angel9 dñi restituit Abacuc cōfestim in loco suo. Venit ergo rex die septima vt lugeret. Danielē; & venit ad lacum & introspexit: & ecce Daniel sedēs in medio leonū. & exclamauit rex voce magna. dicēs. Magn9 es dñe de9 Daniel' & extraxit eū de lacu leonū. Illos aūt qui pditiōis ei9 causa fuerāt; intromisit in lacum: & deuorati sunt in momēto corā eo. Tūc rex ait. Paueāt habitātes in vniuersa terra deū Danielis. qa ipse est liberator & saluator: faciēs signa & mirabilia in cœlo & in terra. qui liberauit Danielē de lacu leonū.

Fer. iiij. Lectio libri Leuitici, Cap. xix.

IN dieb9 illis. Locut9 est dñs ad Mosem: dicēs. Loqre ad oēm cœtū filiorꝝ isrl': & dices ad eos. ego dñs de9 vr̄. Nō facietis furtū: non mētiemini: nec decipiet vnusqsq; pximū suū Nō piurabis i noīe meo. neq; pollues nomē dñi dei tui. ego dñs. Non facies calūniā pxīo tuo: nec vi oppmes eū. Nō in orabit op9 mercenarij tui apđ te mane. Nō maledices surdo

stodiebātur leones. Duo corpora hominum. quia subdit & duę oues. Erat Abacuc. quomodo in fame pastus est Daniel & ex leonib9 liberat9 Abacuc. vn9 ex duodecim pphetis minorib9. Pulmētum. carnes sine ossibus Intriuerat panes i. ex intrita formauerat. Est aūt intrita massa iformis cuiuscunq; rei. In alueolo. alue9 est vas siue receptaculum rei fluxę. messoribus. quos in messes secandas conduxerat. In vertice eius. pro ex capitis vertice. Capillo. quia capillum capitis apprehendit & sic eū portauit sublimen. Impetu spūs: idest virtute sua spirituali. In loco suo. vnde illum rapuerat. Vt lugeret. quia putabat illum extinctū.

Feria. iiij. sequenti.

LOcutus est dominus. Ex Leui. capi. xix. vbi inter alia legis pręcepta: quę sequuntur commemorat: quæ pertinent ad proximum Non periurabis. in damnum pximi: quod etiam religionē lędit. Pollues. idest pfanabis. Calūniā. falsam accusationem intentans. Vi. violētis quibusdā modis. Opus mercenarij: idest merces pro ope illius quē cōduxisti. Surdo. atq; pinde absenti. Offendiculum. idest obijcem in quem offendens cespitet. Personam pauperis. quia in distributiua iusticia debet cō

considerari: nō autem in commutatiua. Criminator. ideſt delator criminum occultorum. Suſurro.i.murmurator. Contra ſanguinem.ſ.innocētis. Non oderis. cum rācore. Publice. ſecundum euāgeliū Matthęi. xviij. Si peccauerit in te frater tuus &c. Vltionem. amore vindictę. Sicut teipm. quia hoc amicitię lex exigit. Eſt nihilominus in amore ordo quidam vt nos magis amemus quā alios.

Feria.v.ſequenti.

ORauit Daniel: dicens.ex Daniele ꝓpheta.cap.iij. quæ oratio non Danieli: ſed Azarię in ignis fornace poſito tribuit. Dilectū tuum: quem dilexiſti & trāſtuliſti in paleſtinam ex Hur caldęorum. Pollicens. hæc repromiſſio Abraam primo: deinde poſteris facta eſt a deo. Imminuti ſum9. exules: diſpſi:&ab oīb9 alijs hoīb9 contēpti. Nō eſt princeps. quia Sedechias captiuus erat. Neq; ꝓpheta qui nobis denūciet quomodo ſis placādus. neq; holocauſtum.i.ſacrificia quia non habemus ſacerdotes in captiuitate poſiti. In anima contrita. ſic Dauid.pſal.l.cor contritum & humiliatum. Sacrificium noſtrum:ſcilicet.ſ. cordis contriti. Ne confundas nos. qui non impetrat quod petit: relinquitur quaſi cōfuſus. In mirabilib9 tuis. faciē

nec coram cæco pones offendiculum;ſed timebis dn̄m deum tuum; quia ego ſum dominus. Non facies ꝙ iniquū eſt; nec iniuſte iudicabis. Nec conſideres perſonam pauperis;nec honores vultum potētis. Iuſte iudica proximo tuo. Non eris criminator;nec ſuſurro in populis. Non ſtabis contra ſanguinem proximi tui. Ego dn̄s. Non oderis fratrem tuum in corde tuo; ſed publice argue eum.ne habeas ſuper illo peccatum. Non quæras vltionem. nec memoreris iniuriæ ciuium tuorum. Diliges amicum tuum ſicut teipſum. Ego dominus. Leges meas cuſtodite. Ego enim ſum dominus veſter.

Feria.v. Lectio Danielis ꝓphetæ. Ca.iij.

IN diebus illis orauit Daniel dicens. Domine deus ne deſpicias populum tuum neq; auferas mīam tuam a nobis;ꝓpter Abraam dilectum tuum; & Iſaac ſeruū tuū; & iſrael ſanctum tuum:quibus locutus es pollicēsq; multiplicares ſemē eorum ſicut ſtellas cœli; & ſicut arenam quæ eſt in littore maris;quia domine imminuti ſumus pluſq; omnes gētes;ſumuſq; humiles in vniuerſa terra hodie propter peccata noſtra. Et non eſt in tempore hoc princeps & propheta:& dux neq; holocauſtum:neq; ſacrificiū:neq; oblatio: neq; incenſum: neq; locus primitiarum coram te vt poſſimus inuenire mīam tuam;ſed in animo contrito:& ſpiritu hūilitatis ſuſcipiamur. Sicut in holocauſto arietum & taurorum;& ſicut in millibus agnorum pinguium;ſic fiat ſacrificium noſtrum in conſpectu tuo hodie vt placeat tibi:quia non eſt cōfuſio cōfidentibus in te. & nunc ſequimur te in toto corde; & timemus te;& quærim9 faciē tuam. Non confundas nos; ſed fac nobiſcum iuxta man

do in nostra liberatione mirabilia: sicut ante hac fecisti. Da gloriam. facien do hæc miracula. In oīpotentia. in qua. s. confidunt. Et sciāt. i. experiātur.

¶ Feria sexta sequenti.

DIxit Ieremias. Domine oēs qui te derelinquūt. Ex Ieremia. cap. xvij. Hæc lectio cōtinuatur superiori: quæ legebatur feria quinta secundę dominicæ in quadragesima. Qui te dereliquunt. seruiendo dījs alienis. In terra: idest in inferiorib⁹ terræ: hoc est apud inferos. Venam aquarum. salietium in vitam æternā. Ioānis. iiij. Sana me dn̄e. Ieremię præcatio est. Et sanabor a morbo quē tu solus potes sanare. Ipsi. quibus verba tua denunciaui. Verbum dn̄i: idest pœna quam nobis minabaris. Veniat. s. verbum illud: quasi dicat: non veniet. Non sum turbatus. ꝓpter verba eorum. Sequens te. i. mandata tua exequēs. Diem hoīs. i. vitam deliciosam quā plærique homines sequūtur. Quod egressum est. malos coarguendo. In conspectu tuo. quia tu illud mihi iussisti. Non sis formidini. i. pœna quā alijs es minatus nō veniat super me. Confundētur ꝓ cōfundātur. Duplici cōtritione. hoc est mortis & captiuitatis. Contere eos. i. cōteres vt supra. i. non optatiue aut imperatiue: sed enunciatiue.

¶ Sabbato sequenti.

DIxerunt impij. Ex Ieremia propheta cap. xviij. paucis verbis immutatis. Nam pro eo quod hic legitur: dixerunt impij iudæi ad inuicem: in originali legitur. Et dixerūt venite &

suetudinem tuam & secūdum multitudinē misericordiæ tuæ: & erue nos in mirabilib⁹ tuis: & da gloriā nomini tuo domine: & cōfundantur omnes qui ostendunt seruis tuis mala. Confundantur in omni potentia: & robur eorum conteratur. & sciāt quia tu es dominus deus solus. & gloriosus super orbem terrarum Domine deus noster.

Feria sexta. Lectio Ieremiæ prophetæ. Cap. xvij.

IN diebus illis. Dixit Ieremias. Domine omnes qui te derelinquunt confundent. Recedentes a te in terra scribentur: quoniā dereliquerunt venam aquarum viuētium dominum. Sana me domine. & sanabor: saluum me fac & salu⁹ ero: qm̄ laus mea tu es ecce ipsi dicunt ad me: vbi est verbum dn̄i: veniat: & ego non sum turbatus: te pastorē sequens: & diem hominis non desideraui: tu scis. Quod egressum est de labijs meis: rectum in conspectu tuo fuit. Non sis tu mihi formidini: spes mea tu in die afflictionis. Cōfundantur qui me persequerunt: & non cōfundar ego. Paueant illi: & nō paueam ego. Induc super eos diem afflictionis: & duplici contritione cōtere eos. Dn̄e deus noster.

Sabbato. Lectio Ieremiæ prophetæ. Cap. xviij.

IN diebus illis. Dixerunt impij iudęi ad inuicem. Venite cogitemus contra iustū cogitationes. Non enim peribit lex a sacerdote: neque consilium a sapiente: neque sermo a

cogitem⁹ cõtra Ieremiã cogitationes: & est obstinatio iudæorum in christum par illi quam habuerũt in Ieremiam. Cogitationes. i. vias quib⁹ illũ occidamus tanq̃ prophetam falsa nobis denunciãtem. Lex a sacerdote. q̃a nihilominus docebit eam. Consilium a sapiente. i. a septuaginta seniorib⁹ quos Moses instituit. Sermo a propheta. qui futura nobis denunciet. Percutiam⁹ lingua. testimonia falsa intẽdẽtes. Attẽde dñe. deprecatio est Ieremię. Audi. ad puniẽdũ eos. Pro bono malũ. qua si dicat: certe reddit mihi ab his. Foueã aĩæ meę. i. pniciẽ vitę meę. In cõspectu tuo. i. q̃d tibi sim obsecut⁹ faciẽdo q̃ illis erãt vtilitati. Clamor de domibus. s. fame & gladio pereuntiũ. Latronẽ. qui eos distrahat atq̃ disturbet: & in captiuitatem ducat. Propitieris. relinquẽdo impunitã iniquitatẽ illorũ. In tẽpore furoris. i. vindictę tuæ.

¶ Dñica i ramispalmarũ. FRatres. Hoc sentite in vobis. Ex ep̃la ad Philip. cap. ij. Philippẽses exẽplo xp̃i Paulus ad hũilitatẽ hortat̃. Hoc sentite in vobis. s. q̃d xp̃s sensit in se. In forma dei. i. p essentiã de⁹. Nõ rapinã. q̃si rẽ alienã sibi vsurpãs. Exinaniuit se. i. abiecit se. Formã serui. i. hoĩs dei seruitio geniti. In similitudinẽ. q̃a & si ver⁹ hõ: non tñ in originali pctõ genitus. Habitu. i. figura: vti græco habet̃. Vsq̃ ad mortẽ. & nõ quãcũq̃ mortẽ: sed mortem crucis. scilicet ignominiosam. Propt̃ quod. idest propter quã humilitatẽ. Exaltauit illum. in resurrectione & ascensione. Super omne nomen.

propheta. Venite percutiam⁹ eum lingua: & non attendamus ad vniuersos sermones eius. Attẽde dñe ad me & audi vocẽ aduersariorũ meorũ. Nũquid reddit̃ p bono malũ; q̃a foderũt foueã animæ meæ? Recordare q̃ steterim in cõspectu tuo; vt loquerer p eis bonũ: & auerterẽ indignationẽ tuã ab eis. Propterea da filios eorũ in famẽ; & deduc eos in manus gladij. Fiãt vxores eorũ viduæ absq̃ liberis: & vir earũ interficiãtur morte. Iuuenes eorũ confodãtur gladio in p̃lio. audiat̃ clamor de domib⁹ eorũ. Adduces em̃ super eos latronẽ repẽte: quia foderunt foueã: vt caperẽt me; & laqueos abscõderunt pedib⁹ meis. Tu aũt dñe scis om̃e cõsiliũ eorũ aduersum me in mortẽ. Ne ppitieris iniquitati eorũ: & peccatũ eorum a facie tua non deleat̃. Fiãt corruẽtes in cõspectu tuo in tẽpore furoris tui Dñe deus noster.

Dñica in ramispalmarũ. Beati Pauli ad Philippenses. Cap̃. ij.

FRatres. Hoc em̃ sentite in vobis: q̃d & in christo Iesu. Qui cũ in forma dei esset nõ rapinã arbitratus est esse se æqualẽ deo: sed semetipsum exinaniuit formã serui accipiens: in similitudinẽ hominũ factus; & habitu inuentus vt hõ. Humiliauit semetipsum factus obediẽs vsq̃ ad mortẽ; mortẽ autẽ crucis. Propter quod & deus exaltauit illũ: & donauit illi nomẽ: quod est sup omne nomẽ: vt in noĩe Iesu oẽ genu flectat̃; cœlestiũ terrestriũ & infernorũ. Et oĩs lingua cõfiteat̃: q̃a dñs iesus xp̃s in gl̃ia est dei patris.

idest quod sit christus deus & homo. Cœlestium. tres mundi partes complectitur, cœlum: terras, inferos. ¶ Feria secunda sequēti.

DIixit Esaias. Dominus deus aperuit. Ex Esaia. cap̄. l. quod sine cōtrouersia de christi passione intelligendū est: in cuius persona dicit propheta: Aperuit mihi aurē insinuādo futuram passionem. Non contradico. Dixi em̄ fiat voluntas tua. Retrorsum nō abij. sed me quęrētib⁹ obtuli. Corp⁹ & genas. hoc & euāgelistę testant̄ sicut & quæ sequuntur. Nō sum cōfus⁹. i. passus a patre repulsam. Vt petrā. ad perpetiēdū durissima quęq;. Qui iustificat me. s. pater qui est iustus: qm̄ vtriusq; eadem natūa. Qui condēnet me. scilicet iuste. alio qui iniuste condēnatus est. Cōteretur. i. luēt pœnas sceleris in me cōmissi. Serui sui. i. christi hominis. q (vt ait Paulus) formam serui accepit. In tn̄bris. scilicet ignorantiæ. Non est lumē ei (quasi dicat) nullus. Speret in nomine domini. s. omnis fidelis. Et innitat̄. quia in illo est omne fundamentū & stabilitas.

Fr̄a. ij. Lc̄tō Esaiæ ꝓphetæ. Cap̄. l.

IN dieb⁹ illis. Dixit Esaias. Dn̄s deus aperuit mihi aurē: ego aūt nō cōtradico: retrorsum nō abij. Corpus meū dedi ꝑcutiētib⁹: & genas meas vellentib⁹. Faciē meam non auerti ab increpātibus & cōspuētib⁹ in me: dn̄s de⁹ auxiliator me⁹; & ideo nō sum cōfusus. Ideo posui faciē meā vt petrā durissimā; & scio qm̄ non cōfundar. Iuxta est qui iustificat me; quis cōtradicet mihi? Stemus simul. Quis est aduersari⁹ meus? Accēdat ad me. Ecce dn̄s deus auxiliator me⁹. Quis est qui condēnet me? Ecce oēs quasi vestimentū conterent̄: tinea comedet eos. Quis ex vobis timens deū; audiēs vocem serui sui? Quis ābulabit in tenebris: & nō est lumen ei? Speret in nomine dn̄i: & innitatur super dominum deum suum.

Fr̄a. iij. Lc̄tō Ieremiæ ꝓphetæ. Cap̄. xi.

IN dieb⁹ illis. Dixit Ieremias. Dn̄e demōstrasti mihi; & ego cognoui: tu ostendisti mihi studia eorū; & ego quasi agnus māsuetus qui portat̄ ad victimā: & non cognoui: qa cogitauerūt sup me cōsilia: dicētes. Mittamus lignū in panē eius: & erradam⁹ eū de terra viuentiū. Et nomē ei⁹ nō memoret̄ amplius. Tu aūt dn̄e deus sabaoth qui iudicas iuste: & probas renes & corda: videam vltionē tuā ex eis. Tibi enim reuelaui causam meā Domine deus meus.

Feria iij. sequēti.

DIxit Ieremias. Dn̄e demōstrasti mihi. Ex Ieremia cap̄. xi. qđ totum ad xp̄i passionē ꝑtinet. Et sunt verba xp̄i sub ꝑsona prophetę. Studia eoꝶ. q̄ oīa mihi reuelasti futura. Lignū. subaudi venenatū puta taxū: aut rhododaphnen. Tu aūt dn̄e. subaudi attēde orōni meæ. Vltionē tuā q̄ illoꝶ scelera vlciscaris. & hoc non zelo vindictę: sed amore iusticię. ¶ Fr̄a. iiij. seq̄nti.

Feria quarta. Esaiæ prophetę. Capite. lxij. & lxiij.

Dicite filię sion. Ex Esaia. cap. lxij. &.lxiij. Qui loci de christo exponuntur partim de eius aduentu: partim de eiusdem passione. Dicite filię sion.i.eccl'iæ, hoc est fidelium congregationi. Venite pro venturus est. Merces cū eo. cuiq; secūdum opera sua. Vocabunt eos. s. angeli. Populus sanctus vocatiuus est. Tu autem. s. ó eccl'ia. Ciuitas quęsita. quā de9 quęsiuit. Et non derelicta. in potestate demonū Quis est iste. verba sunt angelorum admirantiū xp̄i ascēsionē. De edon. idest idumęa vbi regnauit Esau: qui cognominat9 est edom, hoc est ruber. De bosra. ciuitate Arabię. vbi vestes purpura inficiebātur. In stola sua. i. veste insigni castitatis. hoc est in humanitate. Ego. christus respōdet. Propugnator. i. defensor eorum qui me sequuntur. Quare. verba sunt iterum angelo℞: quibus subditur christi respōsum. Torcular calcaui. idest vuas torcularis per quas intelligim9 passionis tormenta. Nō fuit vir mecum. quia est ab omnibus derelictus. Calcaui eos. hæc verba ad tēpus aliud ptinēt: puta ad antichristum. Dies vltionis. cui9 meminisse necesse ē. Retributiōis. in iudicio vniuersali. Circūspexi. hoc ēt ad supiora ptinet. De ātichristo quidam hæc omnia intelligunt. sed in prophetis sēper ordo permutatur earum rerum: quas futuras aut factas p̄dicarūt.

Dixit Esaias. Dn̄e quis credidit auditui nostro. Ex Esa. cap. liij. quod totum de chisti passione exponitur. Quis credidit. p

Haec dicit dn̄s deus. Dicite filiæ sion. Ecce saluator tuus vinit; Ecce merces eius cum eo; & opus illius coram illo. Et vocabunt eos populus sanctus; redēpti a dn̄o: Tu autē vocaberis quęsita ciuitas: & nō derelicta. Quis est iste qui venit de edon tinctis vestib9 de bosra; Iste formosus in stola sua; gradiēs in multitudine fortitudinis suę? Ego qui loquor iusticiam; & propugnator sum ad saluandum. Quare ergo rubrū est indumentū tuum; & vestimēta tua sicut calcantium in torculari? Torcular calcaui sol9; & de gentibus non est vir mecum. Calcaui eos in furore meo: & conculcaui eos in ira mea. Et aspersus est sanguis eorū super vestimenta mea; & omnia indumenta mea inquinaui. Dies enim vltionis in corde meo: annus retributionis meę venit. Circūspexi; & nō erat auxiliator: q̄siui & nō fuit qui adiuuaret. Et saluauit mihi brachiū meū; & indignatio mea; ipsa auxiliata est mihi. Et cōculcauit populos in furore meo; & inebriaui eos in indignatione mea; & detraxi in terram virtutem eo℞. Miserationum domini recordabor. laudē domini super omnib9 quæ reddidit nobis Domin9 deus noster.

Lectio Esaia prophetę. Cap. liij.

In dieb9 illis. Dixit Esaias. Domine quis credidit auditui nostro: & brachium dn̄i cui reuelatū est? Et ascendit sicut virgultum coram eo: & sicut radix de terra sitienti. Et non est species ei neq; decor. Et vidim9,

credet quod est frequens apud ꝓphetas. Auditui nostro. pro sermone quē a spiritu sancto audiuimus. Brachium dñi. i. filius per quem pater operat̄. quasi dicat: paucis. Et ascendet. i. nascetur. Coram eo. scilicet patre. Quasi virgultū. idest frutex. De terra sitienti. idest de virgine impolluta. Species. cum illuderetur a iudæis. Et desiderauimus. hoc fecerunt patriarchæ & prophetæ. Quasi absconditus. præ pudore. Nec reputauimus. scilicet saluatorem: sed erat reuera. Quasi leprosum. cum non esset. Pacis nr̄æ. reconciliationis cum deo. Cuius liuore. idest sanguine decolori. Iniquitatem omnium. vt vnus pro omnibus satisfaceret. Oblatus est. idest ad passionem venit. De angustia. scilicet mortis ꝑ resurrectionem. Et de iudicio quo omnes descendebant id inferos. Generationem eius. scilicet diuinā. Quia. si legeretur quare: sensus esset manifestus. nam dixit ineffabilem eius generationē: sed ait mortuus? respondit propter scelus. &c̄. Percussi eum. idest percuti permisi. Et dabit impios. mortis autores: quod factum est Hierosolymis a Tito euersis. Si posuerit animam. sed ponet. igitur videbit. Semen longæuum. idest christianismum longe lateq; patentem: & vsq; in sæculi finem permanētem. Voluntas domini per illū fiet.

eum: & nō erat aspectus: & desiderauimus eum despectum & nouissimum virorum: virum dolorum & scientem infirmitatem. Et quasi absconditus vultus eius & despectus. vnde neq; reputauimus eum. Vere lāguores nostros ipse tulit: & dolores nostros ipse portauit. Et nos reputauimus eum quasi leprosum: & percussum a deo; & humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras: attritus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostrę super eum: & liuore eius sanati sum⁹. Omnes nos quasi oues errauimus; vnusquisq; in viam suā declinauit: & dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrū. Oblatus est quia ipse voluit; & nō aperuit os suum. Sicut ouis ad occisionem ducetur: & quasi agnus coram tondente se obmutescet: & non aperiet os suum. De angustia & de iudicio sublat⁹ est. Generationem illi⁹ quis enarrabit? Quia abscisus est de terra viuentium. Propter scelus populi mei percussi eū. Et dabit impios pro sepultura; & diuites pro morte sua: eo ꝙ iniquitatem non fecerit: nec dolus fuerit in ore eius: & dn̄s voluit cōterere eum in infirmitate. Si posuerit pro peccato animam suam: videbit semen longęuum; & voluntas domini in manu eius dirigetur. pro eo quod tradidit in mortem animam suam: & cum sceleratis reputatus est. Et ipse peccata multorum tulit: & pro transgressoribus rogauit vt nō perirent. Dicit dn̄s op̄s.

¶ Feria quinta in cœna domini.

FRatres cõuenĩẽtibus vobis. Ex.i.Pauli epl'a ad Corinthios. cap. xi. Corinthios paul9 instituit circa corprois christi cõmuniõis vsum. Cõueniẽtibus in vnũ.ad sacramẽti eucharistię participationẽ. Non est.i.non cõtingit vobis. Dñicam cœnã.qa ordinẽ perturbatis. Pręsumit. idest ante sumit.s.quã veniat ad cõmunionẽ. Ebrius est.ex vino qđ p̃sumpsit. Domos nõ habetis in gręco nõ particula: nõ habet. quasi dicat: non licet vobis facere ante cõmunionem. Contẽnitis. nõ veniẽtes cũ aliis. Confunditis. in eorũ cõfusionem hoc faciẽtes. Laudo vos. subaudi i aliis. A domino. qui mihi hoc reuelauit. Tradebat. a iuda p̃ditore. Fregit. post verba cõsecrationis. Simili' calicẽ.i. vinum in calice. Nouũ testamẽtũ. quemadmodũ vetus in sanguine agni: ita & nouũ i sanguine christi. Annunciabitis. ipsam recolẽdo & memorando. Donec veniat. in fine seculi ad iudicandũ. Ostẽsa deinde tanti sacramẽti institutiõe: demõstrat qualiter sit sumendũ. Indigne.i. nõ obseruatis: quæ sunt obseruãda. Reus erit. accusandus veniet. Probet se.i. conscientiam suam examinet. Non diiudicans. idest discernens hunc cibum spiritalem. Ideo. idest ex hac causa quod indigne accipiunt. Dormiunt. obeunt. Iudicaremur. scilicet a deo per talem modũ. Dum iudicamur. idest a domino sic castigamur. Dãnemur. scilicet ęternaliter.

¶ Feria sexta sequenti.

Fria.v.in cœna dñi. Ad Chorin.i. Cap.xi.

FRrates. Conueniẽtib9 ergo vobis in vnũ: iã nõ est dñicam cœnã mãducare. Vnusquisq3 em̃ suã cœnã p̃sumit ad mãducandũ. Et alius quidem esurit: alius autẽ ebri9 est. Nũquid domos nõ habetis ad mãducandũ & bibendũ? Aut ecclesiã dei cõtẽnitis: & cõfunditis eos qui nõ habẽt? Quid dicam vobis? Laudo vos: in hoc nõ laudo. Ego enim accepi a dño: qđ & tradidi vobis: qm̃ dñs iesus in qua nocte tradebat: accepit panẽ: & g'as agẽs fregit: & dixit. Accipite: & mãducate. Hoc est corpus meũ: quod p̱ vobis tradetur. hoc facite in meã cõmemorationẽ. Similiter & calicẽ: postq3 cœnauit: dicẽs. Hic ca'ix nouũ testamentũ est in meo sanguine. Hoc facite: quotiẽscũq3 biberitis: in meã cõmemorationẽ. Quotienscũq3 em̃ mãdubabitis panẽ hunc: & calicem bibetis: mortẽ dñi annũciabitis donec veniat. Itaq3 quicũq3 mãducauerit panẽ hũc: & biberit calicẽ dñi indigne; reus erit corporis & sanguinis dñi. Probet aũt seipsum hõ: & sic de pane illo edat; & de calice bibat. Qui enim mãducat & bibit indigne: iudiciũ sibi mãducat/ & bibit; nõ diiudicãs corpus dñi. Ideo inter vos multi infirmi & imbecilles: & dormiũt multi. Qđ si nosmetipsos diiudicaremus: non vtiq3 iudicaremur. Dum iudicamur autẽ; a dño corripimur: vt non cũ hoc mũdo damnemur.

Feria.vi.i parasceue. Lectio Oseę. Cap.vi.

IN tribulatione sua. Ex Oseæ propheta. cap. vi. in quo propheta demonstrat miseratione diuinam & imprimis quibus hęc misericordia cōceditur. Dicit igitur in tribulatione sua. idest peccatorū pœnitentia. Mane quod fuit sub Ioanne baptista qui pcessit christum: vt lucifer solem. Venite. verba sunt properantium ad baptisma Ioannis. Cepit. in captiuitatem duxit. Percussit. idem dixit sed alijs verbis. Post duos dies. quib9 fuit xp̄s in sepulchro. Suscitabit nos. qa illius resurrectio fuit causa nostræ: vt ait Paul9. Quasi diluculū. quia est lux vera & sol iusticię. Imber tēporane9. idest opportunus ad terræ fertilitatē. Serotinus. ideoq; magis desiderat9. Quid faciam. dicit quib9 misericordia denegatur. Ephraim & iuda. duas tribus alloquitur. Nubes matutina. q̄ dissoluitur & dissipatȓ a sole sine vtilitate. Dolaui in prophetis. i. per prophetas vos correxi. Et occidi eos. i. a vobis occidi permisi: cū prędicarēt v̄ba mea. Et iudicia tua. per quę punieris. Quasi lux. quia manifesta erūt. Misericordiā volui. subaudi a te. Et sciētiā dei. i. cognitionē. vos aūt non cognouistis aut cognoscere voluistis.

HAec dicit dn̄s. In tribulatione sua mane consurgent ad me. Venite & reuertamur ad dn̄m: quia ipse cepit & sanabit nos: percutiet & curabit nos. Viuificabit nos post duos dies: & in die tertio suscitabit nos: & viuemus in cōspectu eius: & sciem9; sequemurq; vt cognoscamus dn̄m. Quasi diluculum præparatus est egressus eius: & venit quasi imber nobis tēporaneus & serotin9 terræ. Quid faciam tibi ephraim? quid faciam tibi iuda? Misericordia vestra quasi nubes matutina; & quasi ros mane pertransiens. Propter hoc dolaui in pphetis: & occidi eos in v̄bis oris mei: & iudicia tua quasi lux egredienȓ. Quia miam volui: & nō sacrificiū; & scientiā dei plusq̄ holocaustum.

Exodi. Cap̄. xij.

IN diebus illis. Dixit dn̄s ad Moysem & Aaron in terra ęgypti. Mensis iste vobis est principiū mensium: primus erit in mensibus anni. Loquimini ad vniuersum cœtum filiorum israel: & dicite eis. Decima die mensis huius: tollat vnusquisq; agnum per familias & domos suas. Sin autem minor ē numer9 vt sufficere possit ad vescēdū agnū: assumat vicinum suum qui coniunctus est domui suæ; iuxta numerum animarū q̄ sufficere possint ad esum agni. Erit aūt agn9 absq; macula: mascul9 annicul9. Iuxta quē ritū tolletis & hędū: & seruabitis eum vsq; ad quartā decimā diem mensis huius.

DIxit dn̄s ad Moysen & Aaron. Ex libro Exodi cap̄. xij. In quo agitur de celebratione agni paschalis qui pręsignabat xp̄i passionē. Mensis iste. i. luna proxima ęquinoctio verno: quę fere contingit in in mense Martio. Prim9 erit. qd̄ iudæi adhuc obseruāt p intercalationes.

Vnusquisq;.scilicet paterfamilias. Tollat agnum. qui poterat esse quoq; hædus, vt paulopost dicturus. Tolletis & hędum. non quod vtrumq; deberent sacrificare: sed alterutrũ. Ad vesperam. post occasum solis ei9 diei. Vtrumq; postem. idest vtrumq; ostium siue ianuã. Azymos panes. idest sine fermento. Lactucis agrestibus. idest amaritudinibus: vt est in hebręo. Coctũ aqua. idest elixũ. Accingetis. quasi expediti ad fugam: hoc est pręcincti & cum baculis: quod est viatorũ. Est enim phase. quod sequitur transitus domini ab interprete adiectum est. Et nota q; hic phase non ponitur proprie: sed per allusionẽ ad transitum angeli percutiẽtis primo genita ęgyptiorum.

¶Sabbato sequenti.

IN principio creauit deus. Ex Gene. licbro cap. i. In quo agitur de creatione mũdi: quod pertinet ad primum articulum fidei: in qua potissimum instituebãtur eo die cathecumini: cum pręsertim illis temporibus esset manicheorum secta frequens. qui dicebant hæc visibilia: non a deo: sed a dæmone fuisse creata: & quia lectio qđ ad cõtextum attinet est plana: nõ tangã nisi qnosdam locos ambiguos. Inanis & vacua: idest nõ ornata: vt nunc est. Ferebatur super aquas. in hebręo volitabat: ĩ chaldęo insuflabat. Hierony m9 in hebraicis quęstionibus incubabat aquis: siue fouebat aquas. Fiat lux. in hebræo sit lux. Dies vnus. idẽq; primus omniũ dierum. Aquas. ab aquis. idest cœlũ cry-

Immolabitq; eũ vniuersa multitudo filiorum israel ad vesperam: & sument de sanguine eius; ac ponent super vtrunq; postẽ: & in superliminaribus domorum: in quib9 comedent illum Et edent carnes nocte illa assas igni: & azymos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid; nec coctũ aqua: sed assum tantũ igni. Caput cum pedibus eius & intestinis vorabitis: nec remanebit quicq; ex eo vsq; mane. Si quid residuum fuerit: igne comburetis. Sic autem comedetis illum. Renes vestros accingetis: & calciamenta in pedibus: tenentes baculos in manibus: & comedetis festinãter. Est enim phase. idest trãsitus dñi.

Sabbato sancto paschæ. Genesis. Cap. i.

IN principio creauit de9 cœlum & terrã. Terra autem erat inanis & vacua: & tenebrę erant super faciem abyssi: & spiritus domini ferebatur super aquas. Dixitq; de9. Fiat lux. Et facta est lux. Et vidit deus lucẽ q; esset bona: & diuisit lucem a tenebris. Appellauitq; lucem diem: & tenebras noctem. Factumq; est vespere: & mane dies vnus. Dixit quoq; deus. Fiat firmamemtũ in medio aquarum: & diuidat aquas ab aquis. Et fecit deus firmamentũ. Diuisitq; aquas quę erant sub firmamento ab his quæ erant super firmamẽtum. Et factum est vespere: & mane dies secundus. Dixit vero deus. Congregentur aquę quæ sub cœlo sunt in locũ vnum: & appareat arida. Factumq; est ita.

Et vocauit deus aridam: terrā: congregationesq; aquarū appellauit maria. Et vidit de⁹ q̄ esset bonum; & ait. Germinet terra herbam virentem: & facientem semē: & lignū pomiferū faciēs fructū iuxta genus suum; cuius semen in semetipso sit super terram. Et factū est ita. Et ꝓtulit terra herbam virētem: & afferentē semen iuxta genus suum: lignumq; faciens fructum: & habens vnū quodq; sementē scd̄m speciē suam. Et vidit deus q̄ esset bonum: factūq; est vespere: & mane dies tertius. Dixit aūt deus. Fiāt luminaria in firmamento cœli: & diuidāt diē ac noctē; & sint in signa. & tempora; & dies: & annos: vt luceant in firmamento cœli: & illuminent terrā. Et factum est ita. Fecitq; de⁹ duo magna luminaria: luminare maius: vt pręesset diei: & luminare minus; vt pręesset nocti: & stellas. Et posuit eas in firmamēto cœli: vt lucerent super terrā: & præessent diei ac nocti; & diuiderent lucem a tenebris. Et vidit deus q̄ esset bonum. Factūq; est vespere: & mane dies quart⁹. Dixit etiam deus. Producant aquæ reptile animę viuētis: & volatile super terram sub firmamento cœli. Creauitq; deus cete grandia: & omnem animam viuentem atq; motabilem quam produxerant aquæ in species suas: & omne volatile secundum genus suum. Et vidit de⁹ q̄ esset bonum. benedixitq; eis: decēs. Crescite & multiplicamini: & replete aquas maris: auesq; multiplicent super terram. Et factum est vespere: & mane dies quintus. Dixit quoq; deus. Producat terra animam viuentem in genere suo iumenta & reptilia: & bestias terræ secundum species suas. Factumq; est ita. Et fecit deus bestias terræ: iuxta species suas: & iumenta: vt omne reptile terrę in genere suo. Et vidit deus q̄ esset bonum: & ait. Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram; & præsit piscibus maris; & volatilibus cœli: & bestijs vniuersę terrræ: omniq; reptili quod mouetur in terra. Et creauit deus hominem ad imaginem & similitudinem suam: ad imaginē dei creauit illū: masculū & fœminā creauit eos. Benedixitq; illis deus: & ait. Crescite & multiplicamini: & replete terram: & subijci

stallinum ab inferiorib⁹ elementis: vnde in cantico. aquæ omnes que super cœlos sunt. Cuius semē. sicut nuclei in pomis & grana in siliqs. & spicis: vnde possint risemi nari. Eas in firmamento. idest in octaua sphera. Reptile. idest aquatilia: quę potius reptant quā gradiātur. Cetę grādia. puta balenas: orcas physeteras. Omne volatile. etiam aues ex aqua produxit. Masculū & feminam. Hinc forte Plato in symposio accepit quod homo in vtroq; sexu est creatus primum: deinde sectus in vtrūq; sexum. & adhuc secabilis: quoniā omīa membra habet duplicia.

te eam:& dominamini piscibus maris & volatilibus coeli:& vniuersis animantibus quæ mouentur super terrā. Dixitq; deus. Ecce vobis dedi om̄em herbā bam afferentem semen super terram:& vniuersa ligna quæ habent in semetipsis sementem generis sui; vt sint vobis in escam:& cunctis animātibus terræ: omniq; volucri coeli & vniuersis quæ mouentur in terra: & in quibus est anima viuens; vt habeāt ad vescendum. Et factū est ita. Viditq; deus cūcta q̄ fecerat:& erāt valde bona. Et factū est vespere:& mane dies sextus. Igitur perfecti sunt coeli & terra:& omnis ornat[9] eorum. Compleuitq; deus die septimo opus suum quod fecerat:& requieuit die septimo ab vniuerso opere quod patrarat.

Omnis ornatus eorū. coeli, stelle, sol, & luna. Terræ arborū & animalium.

Lectio exodi. Cap. xiiij.

IN diebus illis. Factum est in vigilia matutina;& ecce respiciens dominus super castra ægyptiorum per columnā ignis & nubis: interfecit exercitum eorum:& subuertit rotas curruū; ferebanturq; in ꝓfundū. Dixerunt ergo ægyptij. Fugiamus israelē: dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait dominus ad Moysen. Extende manū tuam super mare: & reuertantur aquæ ad ægyptios super currus & equites eorum. Cumq; extendisset Moyses manum cōtra mare: reuersum est primo diluculo ad priorem locum. Fugiētibusq; ęgyptijs occurrerunt aquæ & inuoluit eos dominus in medijs fluctibus. Reuersæq; sunt aquæ:& operuerunt currus:& eqtes cūcti exercitus Pharaonis: qui sequentes ingressi fuerant mare: nec vnus quidem superfuit ex eis. Filij autem israel perrexerūt per medium sicci maris; & aquæ eis erant quasi pro muro a dextris & a sinistris. Liberauitq; domin[9] in die illa israel de manu ægyptiorum:& viderūt ægyptios mortuos super littus maris:& ma

FActum est in vigilia. Ex libro Exodi capite. xiiij. In quo posteaq; dixit profectionem hebręorum ex ęgypto:& maris rubri diuisionem:& ægyptiorū insequētium ardorem: nūc quid deus fecerit in hostibus perdendis. In vigilia matutina: quia nox in quattuor vigilias diuidebatur. Per colūnā ignis & nubis. in quib[9] hebræos præcedebat. Exercitū. hoc est magnā partem exercitus. Egyptij. qui non erant occisi. Ad ægiptios. i. contra ægyptios. Quod vero quidam dicunt mare diuisum p̄ duodecim meatus & vnamquamq; tribum suum iter arripuisse: ego nescio vnde hoc acceperint.

APprehēdet septē mulieres. Ex Esaia prophetę.cap. iiij. In quo post eaq́ propheta prædixit vastationē & mala peruentura: nūc quid inde sequatur ostendit: dicens: quod viris bello interemptis. Septem mulieres. &c. consueuerunt hebræi numerum septenarium pro pluribus ponere. Panem nostrum. idest, nostris manibus acquisitum, & sic de vestibus. Nomē tuū. s. qđ dicamur vxores tuæ. Opprobrium nostrum. sterelitatis (scilicet) aut viduitatis. In die illa. s. tēpore legis gratiæ. Germen dn̄i. christus dei filius. Fructus terrę. i. virginis xp̄i matris. Qui saluati sunt. i. crediderūt ex iudęis. In sion. i. in ecclesia. In vita. idest in libro vitę: in quo facti cō scripti sunt. Si abluerit. immo qa abluet. sic em̄ in pluribꝰ locis si reperitur. Filiaꝝ siō. i. ecclesię. Iudicij & ardoris. i. iusticiæ & amoris: nā propt̄ hæc duo christus pro nobis passus est. Et creauit dominus. ad bonorum consolationem & protectionē: procreabit. Nubem. scilicet in vmbram quæ protegat ab ęstu. Per diem. quemadmodum filios israel præcedebat per diem in colūna nubis & fumi: & per noctem in flamma ignis ad quæ hoc in loco alludit.

num magnā quā exercuerat dn̄s cōtra eos. Timuit populꝰ dominū: & crediderūt dn̄o & Mosi seruo eius. Tunc cecinit Moses & filij israel carmen hoc dn̄o: & dixerunt.

Lectio Esaiæ prophetæ. Cap.iiij.

IN diebꝰ illis. Apprehendent septē mulieres virū vnū in die illa; dicētes. Panē nostrū comedemus: & vestimētis nr̄is operiemur: tm̄modo inuocet̄ nomen tuū sup̄ nos; aufer opprobriū nr̄m. In die illa erit germē domini in magnificētia & glia: fructus terrę sublimis: & exultatio his q̄ saluati fuerint de israel. Et erit oīs q̄ relictꝰ fuerit in sion residuꝰ i Ierusalē: sanctꝰ vocabit̄ oīs q̄ scriptꝰ est in vita in Ierusalē. Si abluerit dn̄s sordē filiarū siō: & sanguinē Ierusalē lauerit de medio eius: in sp̄ū iudicij & sp̄ū ardoris. Et creabit dn̄s sup̄ oēm locū montis siō: & vbi inuocatus est nubē p̄ diē & fumū & splēdorē ignis flāmātis in nocte. Sup̄ oēm em̄ gloriā protectio & tabernaculū erit i vmbraculū diei ab ęstu: & in securitatē & absconsionem a turbine & a pluuia.

Lectio Esaiæ prophetæ. Cap.lv.

HAec est hæreditas seruorꝝ dn̄i: & iusticia eorum apud me: dicit dn̄s. Oēs sitientes venite ad aquas: & qui nō habetis argentū properate: emite; & comedite. Venite emite absq́ argento: & absq́ vlla commutatiōe vinū & lac. Quare appenditis argentum nō in panibꝰ; & laborem vestrum non in saturitate? Audite audientes me: &

HAec est hæreditas. Ex eodē Esaia. capite. liiij. In calce capitis: quod iungitur cū principio capitis. lv. quod iam expositum est supra feria sexta dominicę quartę in quadragesima. Pete illic expositionē cum lectione.

comedite bonum;& delectabitur incrassitudine anima vestra. Incli-
nate aurem vestram & venite ad me: audite & viuet anima vestra.
Et faciã vobiscũ pactũ sempiternũ: misericordias Dauid fideles. Ecce
testẽ populis dedi eũ; ducẽ ac præceptorem gentibus. Ecce gentem
quã nesciebas vocabis: & gentes quæ nõ cognouerunt te ad te cur-
rent propter dominum deum tuum;& sanctum israel: quia glorifi-
cauit te. Quærite dominum dum inueniri potest; inuocate eum dũ
prope est. Derelinquat impius viam suam;& vir iniquus cogitatio-
nes suas;& reuertatur ad dominum & miserebitur eius: & ad deum
nostrum; quoniam multus est ad ignoscendum. Non enim cogita-
tiones meæ cogitationes vestræ: neq; viæ vestræ viæ meæ: dicit do-
minus. Quia sicut exaltantur cœli a terra; sic exaltatæ sunt viẹ meæ
a vijs vestris: & cogitationes meæ a cogitationibus vestris. Et quo-
modo descendit imber;& nix de cœlo;& illuc vltra non reuertetur:
sed inebriat terram,& infundit eam;& germinare eam facit: & dat
semen serenti:& panem comedenti; sic erit verbum meũ quod egre
dietur de ore meo. Non reuertetur ad me vacuũ: sed faciet quẹcũq;
volui:& prosperabitur in his ad quæ misi illud. Dicit dñs oþs.

Ad colossenses. Cap.iij.

FRatres. Si cõsurrexistis cum christo: quæ sursum sunt quẹrite: vbi christus est in dextera dei sedens. Quẹ sursum sunt sapite: nõ quæ super terram. Mortui enim estis;& vita vestra abscondita est cum christo in deo. Cum aũt christus apparuerit vita vestra: tunc & vos apparebitis cum ipso in gloria.

Dominica in recurrectione
Ad Corinthios.i. Cap.v.

FRatres. Expurgate vetus fermẽtum: vt sitis noua conspersio: sicut estis azymi. Etenim pascha nostrum immolatus est christus. Itaq; epulemur. Non in fermento veteri: neq; in fermento maliciæ & nequitiẹ; sed in azymis synceritatis & veritatis.

Feria secunda. Actuum. Cap.x.

FRatres. Si consurrexistis cũ xpo. Ex epl'a Pauli ad Colossen. cap.iij. in quo postea q̃ illos in fidei veritate instituit: nũc hortat̃ illos ad bona spiritualia optãda. Cõsurrexistis. p fidẽ & charitatẽ. Quę sursũ sunt. i. cœlestia. Vbi. s. in cœlo. Mortui estis. i. xp̃o in baptismate cõsepulti. Abscõdita. quia mortui mũdo: viui aũt deo. Cũ apparuerit in iudicio finali. Vita vr̃a. i. p quẽ viuitis. Appar̃bitis cũ ip̃o eiusdẽ gl'ię participes.

Dñica in resurrectione.

FRatres. Expurgate vetus fermentũ. Ex epl'a Pauli ad Chorinthios. i. c. v. quia in fine p̃cedẽtis lectionis dixit apl'us cauendũ esse

ab inani glřia: qa modicū fermentū totā massam corrūpit: sic parua scintil- la magnū excitat ignē: nūc infert igit̃ fratres expurgate. &c̄. hoc est nō resi deat in vobis aliqs fomes veteris peccati. Noua cōspersio. i. massa siue mix- tura. Sicut estis azymi. i. p baptismū a pcto veteri mūdati. & alludit ad pa nes azymos quib9 in pascha vescebant. Pascha nostrū. qđ signabatur per agnū: sicut per azymos panes, puritas nostræ cō sciētię. Igitur ad has epu las apostolus Corithios hortatur expulsis veteri bus peccatis.

IN diebus illis. Stās Petrus in medio plæ bis: dixit. Viri fratres vos scitis q̃ factum est verbū p vniuersam iudeā. Incipiēs em̄ a Galilea post baptistmū qđ p̄dicauit ioānes Iesum a nazareth: quomō vnxit eū de9 spi- ritu sancto & virtute: q pertrāsijt benefaciē do & sanando oēs oppressos a diabolo: q̃m deus erat cū illo. Et nos testes sumus omniū quæ fecit in regione iudæoꝝ & Ierusalem: quē occiderunt suspendētes in ligno. Hunc deus suscitauit tertia die & dedit eū manife- stum fieri nō omni populo; sed testibus prę ordinatis a deo; nobis q mādu cauim9 & bi- cū illo: postq̃ resurrexit a mortuis. Et pręce pit nobis prędicare populo; & testificari qa ipse est q cōstitutus est a deo iudex viuorū & mortuoꝝ. Huic oēs pphetæ testimoniū perhibēt: remissionē peccatoꝝ accipere per nomen eius: oēs qui credunt in eum.

Feria. iij. Actuū aploꝝ. Cap. xiij.

IN diebus illis. Surgens Paulus & manu silentiū indicēs: ait. Viri fratres filij gene ris Abraā: & qui in vobis timēt deū. vobis verbū salutis huius missum est. Qui enim habitabāt Ierusalem & principes eius hunc ignorātes, & voces prophetarum quæ per omne sabbatū leguntur: iudicātes impleue runt. Et nullam causam mortis inuēientes

¶ Feria. ij. sequēti.

IN diebus illis. Stans Petrus in medio. Ex Actibus apostolorū. cap. x. in quo Petrus ac- cersitus a Cornelio cētu rione & rogatus ab illo & alijs compluribus: vt de christi religione illos doceret: inter cætera hæc dicit. Vos scitis. &c̄. Verbum. s. prædicatio- nis euangelicę. Incipiens enim. s. verbum. A gali- læa vnde incepit prędica re posteaq̃ baptizatus est christus. nā antea nō prędicauit. Iesum naza- renū. cōstructio inusita- ta idiomati latino. Quo mō. scilcet spiritu scto vnxit eū. s. iesū. sic & ps. cuius participatio eius. Pertransijt. s. per omnē iudæam. Testes sumus. quia omnibus interfui- mus. non omni populo. quia ea quæ transcendūt naturam de9 reuelat pri- mo superioribus ordini bus: & per illos inferio- ribus. Nobis. s. testibus. quib9 dixit: & eritis mi hi testes in ierusalē & iudæa. Iudex viuorū. quia pr̃ oē iudiciū dedit filio. Ioā. ca. v. Oēs pphetę. i. nō solū nos sum9 testes.

¶ Feria. iij. sequenti.

SVrgens Paulus & manu. Ex actib9 apostoloꝝ. cap. xiij. in quo narrat quomō Paul9 aplus venit Antiochiā cognomine pisidię: ad differētiā Antiochię magnę. vbi rogatus a principib9 synogogę: hunc habet ser

monē. Manu. sic em̄ fieri cōsueuit, vt Persi9. Fert anim9 calide fecisse silentia rixę maiestate man9. Vobis. s. qui estis ex genere Abraā xp̄o p̄dicante qđ missus est ad oues q̄ perierūt dom9 israel. Verbū salutis. i. xp̄s saluator. Qui habitabāt. i. plebs. Et principes. i. maiores. Ignorātes. q̄a si dn̄m glorię cognouissent: nunq̄ crucifixissent illū. Voces prophetarū. s. ignorātes. Impleuerūt. s. oīa q̄ sunt de illo scp̄ta. Cū cōsumassent. s. mali ex iudęis. Deponētes. s. boni. Suscitauit eū. i. xp̄m hoiem. Per dies multos. s. p̄ q̄dragin ta. Ad plebē. i. apđ mł̄titudinē. Et nos. auctate scripturę, p̄bat repromissionē abraę factā i filijs illoꝝ rū esse cōpletā p̄ christū iesum. ¶ Fra. iiij. sequēti.

APeriens Petr9 os suū. Ex actib9 apostoloꝝ cap. iij. Sed hęc v̄ba q̄ p̄ponūt. s. viri israelitę & q̄ timetis deū audite. aliūde sunpta sūt & cōcinnatore diuini officij adiecta. Verba autē Petri hęc sūt. De9 abraā. &c̄. quib9 v̄bis Petrus vtit̄ ad pp̄l̄m stupētē ob miraculū illđ qđ claudū ābulare fecit: dicitq; non in v̄tute p̄pria id fecisse: sed in noīe iesu xp̄i illius quē crucifixerāt. Illo iudicāte dimit. i. dimittēdū esse: id em̄ Pilat9 cēsebat. Virū hōicidā. i. barrabbā seditiosū illū atq; p̄in de homicidā. De9. p̄ oīnipotentiā suam suscitauit xp̄m q̄ hō erat. Hūc quē videtis. s. claudū. Nomē ei9. s. xp̄i. Cōfirmauit. i. in pedes suos stabiliuit. Sed nūc quid aliđ restat: nisi vt pœnitētiā agatis.

¶ Firia. v. sequenti.

ANgel9 dn̄i. Ex actib9 Ap̄loꝝ. ca. viij. In quo posteaq;

in eo: petierūt Pilato vt interficerēt eū: Cūq; cōsumassent oīa q̄ de eo scripta sunt; deponētes eū de ligno; posuerūt in monumēto. De9 vero suscitauit eū a mortuis tertia die: q̄ vis9 est p̄ dies mł̄tos his q̄ simul ascēderāt cū eo de Galilęa in Ierusalē: q̄ vsq; nūc sunt testes ei9 ad plebē. & nos vobis annūciam9 eam: q̄ ad patres nr̄os repromissio facta est: qm̄ hāc de9 adimpleuit filijs vr̄is resuscitās Iesum christum dominum nostrum.

Feria. iiij. Actuū ap̄loꝝ. Cap. iij.

IN dieb9 illis. Aperiēs Petr9 os suū: dixit. Viri israelitę: & q̄ timetis deū audite. De9 abraā; & de9 Isaac: & deus Iacob: de9 patrū nostroꝝ glorificauit filiū suum iesum: quē vos quidē tradidistis & negastis ante faciē Pilati: iudicāte illo dimitti. Vos aūt scт̄ūm & iustū negastis: & petistis virū homicidā donari vobis. autorē vero vitę interficistis: quē de9 suscitauit a mortuis: cui9 nos testes sum9. & nūc fratres scio q̄ p̄ ignorātiā fecistis: sicut & principes vr̄i. Deus autē q̄ prenūciauit p̄ os omnium p̄phetarū pati christum suum: impleuit sic. Pœnitemini igitur & cōuertimini: vt deleant̄ vr̄a pc̄ta.

Feria. v. Actuū ap̄lorū. Cap. viij.

IN dieb9 illis. Angelus dn̄i locutus est ad Philippū: dicēs. Surge & vade cōtra meridianū ad viam; quę descēdit ab Ierusalem in Gazā: hęc est deserta. & surgens abijt: & ecce vir ęthiops eunuch9 potēs Cādacis reginę æthiopū: q̄ erat sup̄ oēs gazas ei9; venerat adorare in Ierusalē. & reuertebat̄ sedēs

posuit pdicationē Philippi apostoli in Samaria: nunc describit quomō eunuchū ęthiopē baptizauit. Angel9 dñi. missus a deo. Contra meridianum. quia Gaza meridionalis est ad Ierosolymā: vnde Philippus pfectur9 erat. Hæc est deserta. i. non Gazā: quę illo tēpore extabat: & erat Palestinę iudeę emporiū nobile. nā alia fuit Gaza vetus: de qua in Genesi & iudicū libro: & in pphetis q̃ fuit euersa, de qua hoc in loco.

super currū suū legēsq Esaiā pphetā: Dixit autē spiritus Philippo. Accede & adiūge te ad currū istū. Accurrēs aūt Philippus: audiuit illū legentē Esaiā prophetā: & dixit. Putasne intelligis quæ legis? Qui ait. & quomodo possum intelligere: nisi aliquis ostenderit mihi? Rogauitq Philippū vt ascenderet: & sederet secū. Locus aūt scripturæ quē legebat erat hic. Tanq ouis ad occisionem ductus est; & sicut agnus coram tondēte se sine voce; sic nō aperuit os suū. In humilitate iudiciū eius sublatū est. Generationē eius quis enarrabit? Qm̃ tolletꝛ de terra vita ei9. Respondēs aūt eunuchus Philippo: dixit. Obsecro te: de quo ppheta dicit hoc: de se. aut de alio aliquo; Aperiens aūt Philippus os suū: & incipiēs a scriptura ista; euāgelizabat illi iesum. & dum iret per viā: venerunt ad quādā aquā: & ait eunuch9. Ecce aqua. Quis prohibet me baptizari? Dixit autem Philipp9. Si credis ex toto corde: licet. & respōdēs dixit. Credo filiū dei esse Iesum christū. & iussit stare currū. & descēderūt vterq in aquā Philippus & eunuchus: & baptizauit eum. Cum autem ascēdissent de aqua: spiritus domini rapuit Philippum: & amplius non vidit eum eunuchus. Ibat autem per viā suam gaudens. Philippus autem inuētus est in Azato. & ptransiēs euangelizabat ciuitatib9 cūctis; donec veniret Cęsareā.

Cādacis reginę: hui9 meminit Strabo: vbi de æthiopia: dicitq habuisse filiū luscū. Legens Esaiā. ex quo videbatur hic iā didicisse litteras hebraicas: atq inde cognouisse christum venturum. Ad currum. quo vehitur eunuchus. Tanq ouis. quod est i Esaia. cap. liiij. q loc9 nimirum de christo intelligitur. Obmutescet. quia malū pro malo non reddidit. In humilitate. quia p mortē abiectissimā pueñit ad hoc: vt daretꝛ sibi ius & potestas. quia pater omne iudiciū dedit filio. Generationē eius. aut de generatione illi9 ęterna: qua processit ex patre loqtur: aut qd multos christicolas creabit. Tolletur de terra. q a nisi granū frumenti mortuum fuerit: ipsum solū manet. Ioānis. xij. De aliquo alio. puta de messia in lege promisso. & tunc Philippus arripiēs occasionem cepit illum docere. Rapuit Philippū. ex quo patuit eunucho fuisse missum a deo: ideo subdit quod ibat gaudēs. in azoto ciuitate Palestinę. s. nō obtenta a tribu iuda. cui fuerat sorte data. Euangelizabat. s. Iesum christū: & eius doctrinā. Cæsaream. ciuitatem quoq Palestinę iudeę in ora maritima quæ prius turris stratonis dicebatur. ¶ Feria. vi. sequēti.

CHristus semel pro peccatis. Ex prima Petri epla cap. iij. In quo Petrus fideles instruit dicens: q melius est benefacere q̃ malefacere: ponit exemplū de christo: qui mortuus est p peccatis non suis, sed nr̄is. Mortificatos carne .i. insensibiles factos ad desederia carnis. Viuificatos spū. i. intelligentes spiritualia. In quo. predicatio Noe vocando ad poenitētiā pctores fuit figura predicatiōis xp̄i: ideo dicit in q̄.i.ad significandū pctoꝝ mortificationē in carne: & viuificationē in spū. In carcere. ligati cōsuetudine peccādi. Predicauit. s. p Noe seruū suū. Expectabāt dei patiētiā. per annos. s. centū vigin ti. vt scribit Gen. cap. vi. Cū.i. quo tēpore medio Noe fabricabat arcā. Baptisma p aquā. s. Est aūt in hoc similitudo quod noe & familia ex diluuio euasit in arca. nos aūt ex peccatis p baptisma. Depositio carnis sordiū. qa nō tā corp⁹ q̃ aīam abluit. Interrogatio bone cōscientie. qa baptizād⁹ interrogat: an credat i deū. Per resurrectionē. qa & nos simili resurgemus. Deglutiēs mortē. q̄ ātea nos deglutiebat. De qua ppheta. Ero mors tua ó mors: & mors⁹ tu⁹ iferne

¶ Sabbato sequēti.

DEponētes omnem maliciā. Ex prima Petri epla cap. ij. In q̄ posteaq̃ aplus instituit fideles de regeneratiōe spūali. nūc instituit eos de educatiōe cōseqnti ipsā regenerationē. & qa vitia sunt pri⁹ abijciēda: quā virtutes inserant. Deponētes. &c. Simulatiōes. q̄s greci vocāt hypocrisis. Detractiōes. pximis detrahēdo. Sicut mō geniti. s. innocētes & simplices: sed nō ignorātes: sed rōne vtētes. Lac. i. doctrinā fidei facilē. Ad quē. s. xp̄m. Lapidē viuū. in se & effectiue. Reprobatū. de quo psalmista. Lapidē quē reprobauerūt edificātes. & ipsi. s. vos. Superedificationi domos i. in domorū similitudinē: siue templorū: in quib⁹ estis sacerdotes. Scriptura. Esaie cap. xxviij. ex trāslatiōe septuaginta.

Fra. vi. Lctō. btī Petri apli. Cap. iij.

CHarissimi. Christus semel pro peccatis nostris mortuus est: iust⁹ p iniustis: vt nos offerret deo; mortificatos quidē carne: viuificatos autem spiritu. In quo & his qui in carcere erant: spiritu veniēs p̄dicauit: qui creduli fuerant aliquando: expectabāt dei patiētiā i dieb⁹ Noe: cū fabricaret arca: in q pauci. i. octo aīe salue factæ sūt sup aquā. qd & nos nūc similis formæ saluos facit baptisma; nō carnis depositio sordiū: sed cōsciētie bone īterrogatio in deū. Per resurrectionē iesu xp̄i dn̄i nr̄i qui est in dextera dei patris.

Sabbato. Lctō btī Petri apli. i. Cap. ij.

CHarissimi. Deponētes oēm maliciā & oēm dolū: & simulationes & inuidias: & oēs detractiones: sicut modo geniti infantes ratiōabile sine dolo lac cōcupiscite: vt in eo crescatis in salutē: si tn̄ gustatis qm̄ dulcis est dn̄s. Ad quē accedētes lapidē viuum: ab hoībus quidē reprobatū: a deo aūt electū & honorificatū: & ipsi tanq̃ lapides viui sup edificamini domos spūales i sacerdotiū sanctum: offerētes spūales hostias acceptabiles deo: per iesum xp̄m. Propter quod cōtinet scriptura. Ecce pono in siō lapidē summum angularē; pbatū: electū preciosum; & omis qui crediderit in eum nod confundetur.

Lapidem summum.i.christū.de quo in psal.Hic fact9 est in caput anguli. Vobis honor.scilicet erit hic lapis. Nō credentibus.scilicet erit lapis offensionis. In quo & positi sunt. idest fundati esse deberēt:nunc autem sunt increduli. Populus acquisitionis. idest quem sibi saguine suo acquisiuit. Non populus.ante conuersionem.

Vobis igitur honor credentibus; non credentibus autem lapis quē reprobauerunt ædificantes:hic factus est in caput anguli.& lapis offensionis;& petra scādali:his q offendunt verbo nec credūt in quo & positi sunt. Vos autem genus electum regale sacerdotium:gens sancta:& populus acquisitionis; vt virtutes annūcietis eius:qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suū. Qui aliquādo non populus dei: nunc autem populus dei. Qui non consecuti misericordiā: nunc antem misericordiam consecuti.

Dominica in albis.Ioannis apostoli.i. Cap.v.

CHarissimi. Omne quod natum est ex deo vincit mundum.& hęc est victoria:quæ vincit mundum fides nostra. Quis est autem qui vincit mundum:nisi qui credit quoniam Iesus est filius dei? Hic est qui venit per aquam & sanguinē iesus christ9. Non in aqua solū:sed in aqua: & sanguine. & spiritus est qui testificatur: qm christ9 est veritas. Quoniā tres sunt qui testimonium dāt in cœlo. Pater: verbū:& spiritus sanct9. & hi tres vnū sunt. Et tres sunt qui testimonium dāt in terra: spiritus: aqua: & sanguis. & hi tres vnū sunt. Si testimoniū hominū accipim9:testimonium dei maius est. quoniā hoc est stimonium dei :quod maius est: quia testificatus est de filio suo. Qui credit in filium dei;habet testimonium dei in se.

¶ Dominica in albis.

OMne quod natum est ex deo.Ex prima Ioannis epła cap.v.In quo agit de generatione diuini verbi: & quia dixit omē quod natum est. &c. subdit. Hæc est victoria.i.quod facit vincere. s. fides nostra: quā de verbo habemus incarnato. Fili9 dei generatione æterna. Per aquam & sanguinem.nā vtrūq; ex apto latere exiuit: vt significaret aquā baptismatis habere vim omnē ex christi passiōe. Et spiritus.s.sanctus dat huius rei testimoniū: qñ missus est:ceciditq; sup discipl'os. docuitq; illos omnē veritatē. Qm tres sūt. hęc manifestatio est per apertā beatorū visionem. Vnū sunt.in sustantia & natura,q designantur per genus neutrum. Et tres sunt.quę manifestant veritatē verbi. Spiritus.i.anima xpi descendens ad inferos. Aqua & sanguis.i.baptisma vnū sunt:quia conueniunt in assertione vnius veritatis. Testimoniū.qa ī ore duorū vel triū.&c. ergo multomagis dei testimonio credemus. De filio suo.qd ficit in baptismate & transfiguratone: dicēs. Hic est fili9 me9 &c. Habet testimoniū.i.effectū illius testimonij. Cætera manifesta sunt.

¶ Feria quarta sequenti.

SI autē christus prędicatur. Ex prima Corinthiorum epistola cap̄.xv. In quo agitur de mortuorū resurrectiōe.quod probat ex christi ipsi⁹ resurrectione.Si christus prædicatur:s. a me & ab aliis apostolis.consequentia tenet ex hoc:quod inpossibile est prædicationis opus tam diuinū esse inanē. Neq; christus resurrexit . sed resurrexit:igitur & mortui resurgent.& hæc apostoli argumenta procedūt deducendo ad inconuenientia.s.quod christus nō resurrexit. & quod fides Corinthiorū est inanis: &apostolorꝫ prędicatio vana. Estis in peccatis: quia per fidē nō estis mūdati: quod etiā est inconueuiēs.sicut & qđ sequit̄ ꝙ mortui in xp̄o perierunt. In christo sperantes sumus.i.expectantes hic tantū ab eo remunerari.Miserabiliores: qui sustinemus mala: & non fruimur bonis.Nūc aūt. hic ꝓbat condicionalē.s. qđ si xp̄s resurrexit. ex consequenti etiā mortui resurgēt. In suo ordine: quia prim⁹ q resurrexit fuit xp̄s & multa corpora sanctorꝫ surrexerunt. sed in fine scl'i oēs simul resurgēt in momento & ictu:vt ait ap'lus.

Feria.iiij.ad Chorinthios.i. Cap̄.xv.

FRatres. Si autē christus prędicat̄ ꝙ resurrexit a mortuis ; quō quidā dicunt in vobis ꝙ resurrectio mortuorꝫ non est? Si autē resurrectio mortuorū nō est;nec christus resurrexit. Si autē christus nō resurrexit;inanis est ergo prædicatio nostra;inanis est & fides nostra. Inuenimur autē & falsi testes dei; qm̄ testimonium diximus aduersus deū;ꝙ suscitauerit christum;quē non suscitauit;si mortui non resurgunt; nā si mortui non resurgunt; neq; christus resurrexit. Quod si christus non resurrexit ; vana est fides vestra. Aduc enim estis in peccatis vestris . ergo & qui dormierunt in christo perierūt.Si in hac vita tantū in christo sperātes sumus;miserabiliores sumus omnib⁹ hominibus. Nunc aūt christus resurrexit a mortuis primitiæ dormientiū.qm̄ quidē per hominē mors;& per hominē resurrectio mortuorum.& sicut in Adā omnes moriuntur; ita & in christo omnes viuificabūtur. vnusquisq; autē in suo ordine primitiæ christus.

¶ Feria.vi.sequenti.

CVm adhuc essem⁹. Ex ep'la ad Romanos. cap̄.v.In quo posteaq; apostol⁹ ostendit virtutē fidei in iustificatione credētiū:in hac ponit iustificationis motiuū:qđ excludit a nobis dicēs.vt qd xp̄s cum essemus infirmi.s.ꝑpt̄ peccatū. Mortu⁹ est scđm tēp⁹.s. triū dierū spacio. Pro iusto.i.opus hōis quātumcūq; iusti vix meret̄:vt quis ꝓ eo velit mori:igit̄ multo minus peccator hoc pōt mereri.Cōmēdat aūt.i.cōmendabilē osten-

Feria.vi.ad Romanos. Cap̄.v.

FRatres.Cū adguc essem⁹ infirmi:christus secūdū tēpus ꝓ impiis mortu⁹est. Vix em̄ ꝓ iusto quis morit̄. Nā pro bono forsitā quis audeat mori. Cōmēdat aūt suā charitatē deus in nobis:qm̄ si cū adhuc peccatores essemus secundū tēpus; christ⁹ pro

dit. Ab ira.i.ab inferno.quia maius est peccatorē iustificare:q̃ ipsum a pœna liberare. Cũ inimici essemus.per peccatũ Adę. Reconciliati.per mortē.s. xp̄i. In vita.s. post gl'iosam resurrectionē. Nõ solũ aũt..in gręco nõ solũ id autē.s.salui erimus in futuro.Sed & gloriamur.subaudi nũc in pręsenti.

¶ Dominica secunda post pascha.

nobis mortu⁹ est: multo igit̃ magis iustificati nũc in sanguine ipsi⁹ salui erimus ab ira p̃ ipsum. Si em̃ cũ inimici essemus recõciliati sum⁹ deo p̃ mortē filij ei⁹; multo magis recõciliati salui erim⁹ i vita ipsi⁹. Nõ solũ aũt; sed gl'iamur in deo. Per Iesum xp̄m dñm nr̃m.

Dñica.ij.post pascha bti.Petri. Cap̄.ij.

CHarissimi. Christ⁹ passus est p̃ nobis; vobis relinqens exẽplũ; vt sequamini vestigia ei⁹. Qui pct̃m nõ fecit nec inuẽtus est dolus in ore ei⁹. Qui cũ malediceret̃; nõ maledicebat; cũ pateret̃: non cõminabat̃. Tradebat autē iudicanti se iniuste: qui pct̃a nr̃a ipse pertulit in corpore suo sup lignũ; vt peccatis mortui iusticię viuamus; cuius liuore sanati estis. Eratis enim sicut oues errantes; sed conuersi estis nunc ad pastorē & episcopum animarum vestrarum.

Feria.iiij.ad Hebræos. Cap̄.xiij.

FRatres. Obedite p̄positis vr̃is & subiacete eis. Ipsi em̃ puigilãt: quasi ratiõẽ p̃ animab⁹ vr̃is reddituri: vt cũ gaudio hoc faciãt & nõ gemẽtes. Hoc em̃ nõ expedit vobis. Orate p̃ nobis. Cõfidimus em̃ quia bonã conscieẽtiã habem⁹ in omnib⁹ bene volẽtes cõuersari. Ampli⁹ aũt deprecor vos hoc facere; quo celeri⁹ restituar vobis. Deus autē pacis qui eduxit de mortuis pastorē magnũ ouiũ in sãguine testamẽti æterni dñm nr̃m Iesum xp̄m: aptet vos in omni bono: vt faciatis ei⁹ voluntatē: faciens in vobis q̃d placeat coram se p̃ Iesum christum. Cui est gloria in sæcula sæculorum. Amen.

CHrist⁹ passus est p̃ nobis. Ex p̃ria Pe. ep̄la.cap̄.ij. In quo ad patiẽtiã xp̄ianos hortat̃. nã dixerat in hoc em̃ vocati estis.i. vt iniuriã patient̃ toleretis: & tunc infert: xp̄s passus est &c̃. Vestigia ei⁹.i.imitãtes illũ. Qui pct̃m nõ fecit.in hoc imitari nõ possum⁹. Tradebat se. offerẽdo se quęrẽtib⁹ ad mortē iniustam. In corpore suo. pœnã p̃ nobis sustinendo. Pct̃is mortui.i. nõ peccãdo. Iusticię.i.xp̄o nos iustifictãi. Cui⁹ liuore. Ex Esaia sumptũ est. Episcopũ.i.speculatorem.

¶ Feria.iiij.sequẽti.

OBedite prępositis vr̃is. Ex ep̄la Pauli ad hebręos.cap̄.xiij. In q̃ ap̄ls docet quõ hebræi se debent habere circa p̄latos. Ipsi em̃. reddit rationē quare debeãt obedire illis. Cũ gaudio. cũ viderint vos sibi obsequentes. Nõ expedit vobis. s. q̃d illi laborẽt: & vos nõ obediatis. Orate p̃ nobis.i.adiuuate nos p̄cib⁹ vr̃is apud deũ. Bene volẽtes cõseruari.i. desiderãtes bonã cõuersationẽ omniũ. Restituar vobis: aberat em̃ ab hierosolymis. De⁹ pacis. bñ præcat̃ illis in clausula ep̄læ. Eduxit pastorē.i.a morte suscitauit. testamenti æterni. quod sanguine christi cõfirmatum est.

¶ Feria. vi. sequenti.

MVltitudinis autem credentium. Ex actibus apostolorum. cap. iiij. in quo describitur credentium sancta communio & primo in genere. Cor vnũ. quia inuicem connectebantur charitate. Virtute magna. quia faciebant miracula virtute diuina. Gratia magna. i. amor q facit omnia cõmunia. vñ sequitur. neq; quisq; erat egens: quia omnia erant omnium. quæ sequũtur per se patent.

¶ Dominica tertia post pascha.

OBsecro vos tanq; aduẽas. Ex prima Petri epl'a. cap. ij. & continuatur epistolæ pręcedenti: cuius initiũ est. Deponentes omnem maliciam. Itaq; inducit hoc in loco apostolus fideles ad diffusionẽ fidei per exemplum sanctæ cõuersationis: dicẽs. Obsecro vos. Aduenas & peregrinos. scilicet a ciuitate cœlesti. A carnalibus desiderijs. sicut peregrini qui non immorantur in voluptatibus quæ occurrunt in via: sed properant in patriam. Conuersationem bonam. non ad propriã laudẽ: sed ad dei gloriam. ideo subdit vt glorificent deũ. In die visitationis. i. cum diuina gratia illos conuertent. Omni creaturæ humanæ. s. habitãti a deo regiminis autoritatem. ideo subdit siue regi, siue mis-

Feria. vi. Actuum Apostolorum. Cap. iiij.

IN diebus illis. Multitudinis autem credẽtium erat cor vnum: & anima vna. Nec quisquam eorum quæ possidebat aliquid suũ esse dicebat: sed erant illis omnia cõmunia. Et virtute magna reddebãt apostoli testimonium resurrectionis Iesu christi domini nostri: & gratia magna erat in oĩbus illis. Neq; enĩ quisq; egẽs erat inter illos. Quot quot enim possessores domorũ aut agrorum erãt; vendẽtes afferebãt precia eorum quę vẽdebant: & ponebant ante pedes apostolorum. Diuidebant aũt singulis, prout cuiq; opus erat.

Dominica tertia. Beati Petri apostoli prima. Cap. ij.

CHarissimi. Obsecro vos tãq; aduenas & peregrinos abstinere vos a carnalibus desiderijs quæ militãt aduersus animã. Conuersationẽ vestrã inter gentes habentes bonã: vt in eo quod detractant de vobis tanq; de malefactoribus ex bonis operibus vos considerantes: glorificent deum in die visitationis. Subiecti estote omni humanæ creaturæ propter deũ. Siue regi quasi præcellenti; siue ducibus tanq; ab eo missis: ad vindictã malefactorum: laudẽ vero bonorum. Quia sic est voluntas dei: vt benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorãtiam. Quasi liberi: & non quasi velamen habentes maliciæ libertatẽ; sed sicut serui dei. Omnes honorate: fraternitatem diligite. Deum timete: regem honorificate. Serui subditi estote in omni timore dñis. Non tãtum bonis & modestis: sed etiã dyscholis. Hęc ẽ enim gratia: In christo Iesu domino nostro.

sus a rege. Quasi liberi. scilicet libertate vera: quæ est a vitijs. & nō sub prę textu libertatis non obediēdo superioribus. quę sequuntur patēt vsq; ad verbū dyscholis. Sunt enim dyscholi homines morosi & difficiles: & quibus mala est conuersatio: quod olys particula in compositione in malū sonat semper. Gratia dei. i. res gratas deo.

Feria quarta. Ad hebræos. Cap. ix.

FRatres. Non enim in manu facta sancta Iesus introiuit exēplaria verorū: sed in ipsum cœlum: vt appareat nunc vultui dei ꝓ nobis. Neq; vt sæpe offerat semet ipsum: quemadmodum pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno. Alioquin oportebat eum pati frequenter ab origine mūdi. Nunc autem semel in cōsummatione sæculorum ad destitutionē peccati per hostiam suam apparuit. Et quēadmodum statutū est hominib⁹ semel mori: post hoc autem iudicium: sic & christus semel oblatus est ad multorum exhaurienda peccata. Secūdo sine peccato apparebit omnibus expectantibus se in salutem.

Feria. vi. Ad Romanos. Capite. xiiij.

FRatres. Nemo nostrum sibi viuit: & nemo sibi moritur. Siue enim viuim⁹: domino viuimus. Siue morimur: domino morimur. Siue ergo viuim⁹: siue morimur; domini sumus. in hoc enim christus mortuus est; & resurrexit: vt & mortuorum & viuorum dominetur. Tu autem quid iudicas fratrem tuum in manducando: & quare spernis fratrem tuum in non edendo? Omnes enim stabimus ante tribunal dei. Scriptum est enim. Viuo ego dicit domin⁹: quoniam mihi flectetur omē genu: & omnis lingua confitebitur deo. Itaq; vnusquisq; nostrum pro se rationem reddet deo.

¶ Feria quarta sequēti.

NOn enim in manu facta. Ex epistola Pauli ac hebręos. capite. ix. In quo postea q; multa de sacerdotio veteris legis dixit: cōparat illud christi sacerdotio. Manu facta. quale fuit tabernaculum Mosis & Salomonis templū Verorꝫ. quia tēpla fiunt ad cœli similitudinem. Pro nobis. s. mediator. Vt sępe offerat se. sed semel oblatus est: vt dicit ad multorꝫ exhauriēda: hoc est tollenda peccata multorum: quia nō oēs sunt digni. Post hoc iudicium. s. extremū erit. Sine peccato. nam in primo aduētu venit in similitudinē peccati. nam qđ Faber dicit: qđ christus in primo aduētu sine peccato apparuit: aliud est apparere: & aliud esse. vnde & Esaias dixit cū sceleratis reputatus ęst: & quasi peccator īducit in corpore mystico.

¶ Feria sexta sequēti.

NEmo nostrū sibi viuit. Ex epistola Pauli ad Romanos. capite. xiiij. In quo ostēdit quomō maiores habere se debēt ad minores. Et ponit rō quæ accipitur ex parte eius ad quē pertinet de seruo alteri9 iudicare, hoc est de ꝓximo. is autē est xps:

cui omnes viuimus aut morimur. Nemo. quia nos non sumus domini vitę aut mortis nostrę. In hoc. idest hoc dominium est morte sua cõsecutus: vt sit dominus noster per redemptionem. Tu autem. ponitur ratio quę accipitur ex parte eius qui iudicat temere de alio. In manducando. s. ea. quæ sunt in lege Mosi prohibita. In nõ edendo. reputando illum insanum: quia non edit in lege prohibita. Ante tribunal. vbi de his iudicamur. Scriptũ est Esaia. xlv. Itaq;. conclusio est intenti.

¶ Dñica. iiij. post pascha

OMne datum optimum. Ex epistola Iacobi. capite. i. In quo remouet errorẽ dicẽtium quod bonum meriti non est a deo: sed ab ipso homine. Datum optimum. i. bonum meriti. Et omne donũ perfectum. idest bonũ glorię. A patre luminũ. cui oĩa sunt aperta sicut in lumine diei claro. Immutatio & obũbratio. sicut nobis qui semper immutamur & aliquãdo dies: aliquando nox. Genuit nos. per modum adoptionis. In verbo. i. per filiũ. Initium creaturæ. scilicet quantum ad gratiam. Scitis. pro scire debetis. Sit autẽ. pręcepta moralia proponit quę satis patent per se. Insitũ verbum. i. quod mẽtib9 inserendum est.

¶ Feria quarta sequenti.

OMnes eñ vos. Ex epl'a prima Pauli ad Thessaloñ. capite. v. In q̃ posteaq;. posuit incertitudinem diei iudicij: facit illos cautos circa illius expectationẽ & quia paulo ante dixit fratres non estis in tenebris: nunc dicit filij lucis

Dominica quarta Iacobi Apostoli. Capite. i.

FRatres. Omne datum optimum: & omẽ donum perfectum de sursum est; descendẽs a patre luminum. Apud quẽ nõ est trãsmutatio: nec vicissitudis obũbratio. Volũtarie eñ genuit nos verbo veritatis: vt sim9 initium aliquod creaturę eius. Scitis fratres mei dilectissimi. Sit autẽ omnis homo velox ad audiendũ; tardus autem ad loquendũ; & tardus ad iram. Ira enim viri iusticiam dei nõ operatur. Propter quod abijciẽtes oẽs immunditiã & abundantiã maliciæ: in mansuetudine suscipite insitum verbum. Quod potest saluare animas vestras.

Feria quarta. Ad Thessalonicenses prima. Capite. v.

FRatres. Omnes eñ vos filij lucis estis: & filij dei. Non sumus noctis; neq; tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut & cæteri: sed vigilemus: & sobrij simus. Qui enim dormiunt; nocte dormiũt: & qui ebrij sunt: nocte ebrij sunt. Nos autem qui diei sumus: sobrij sim9 induti loricã fidei & charitatis: & galeam spem salutis: quoniam non posuit nos deus in iram: sed in acquisitionẽ salutis per dominum nostrum Iesum christum; qui mortuus est pro nobis. Vt siue vigilemus: siue dormiamus: simul cum illo viuamus. Propter quod consolamini inuicẽ: & ædificate alterutrum In christo iesu domino nostro sicut & facitis.

estis.i.christi qui est lux vera. Sicut cęteri.s.infideles. Qui dormiunt.s.noctis & ignorantiæ filij. &c. Diei sumus. subaudi filij. Loricam fidei.i.armaturam quæ corpus munit. per quam intelligimus fidem charitate informatam. Spem salutis. & sic tetigit tres virtutes quæ sunt proprie christianorum. In iram.i. in dānationē æternā. In acquisitionē salutis.i. saluationem.

Feria.vi. Ad Colossenses. Cap̄.i.

FRatres. Gratias agimus deo & patri qui dignos nos fecit in partē sortis sanctorum in lumine. Qui eripuit nos de potestate tenebrarū: & transtulit in regnum filij dilectionis suæ: in quo habemus redemptionem & remissionem peccatorum. Qui est imago dei inuisibilis primogenitus oīs creaturę. Quoniam in ipso condita sunt vniuersa in coelis & in terra visibilia. Siue throni: siue dominationes: siue principatus: siue potestates; oīa p ipsum & in ipso creata sunt. Et ipse est ante omnes: & omnia in ipso constant. Et ipse est caput corporis ecclesiæ: qui est principium primogenitus ex mortuis; vt sit in omnibus ipse primatū tenēs. Quia in ipso cōplacuit omnē plenitudinē diuinitatis inhabitare: & p eū reconciliari omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis ei⁹: siue quæ in coelis sunt: siue quæ in terra.

¶ Feria sexta sequenti.

GRatias agam⁹ deo. Ex epistola Pauli ad Colossēses. capite.i. In quo apostolus inducit Colossenses ad tenendum firmiter euāgelium. Et primo captat illorum beniuolētiam: cū dicit se orare pro ipsorū foelici cōsumatione. Nos fecit: scilicet tam iudæos ꝙ gentiles. Sortis sanctorū. & hoc per baptismi gratiam. De potestate tenebrarum. idest diaboli. Dilectionis. quia pater diligit filium: & per illū nos. In quo. idest p quē. Primogenit⁹. i. ante oīa alia creata. genit⁹ per naturā: cū sint alia per creationem. In ipso condita. idest p ipsum. quia verbo domini omnia creata sunt. Siue throni. quattuor angelorum ordines nominat: p quos & alios quinq; intelligit. Caput ecclesiæ. in corpore mystico. Principium. idest prim⁹ qui resurrexit ad vitam immortalem. Cōplacuit. scilicet deo. Inhabitare in ipso. i. in christo homine. Alia patēt.

Dn̄ica.v. Iacobi apostoli. Cap̄.i.

CHarissimi. Estote factores verbi & nō auditores tantū: fallētes vosmetipsos. Quia si qs auditor ē verbi & nō factor; hic comparabitur viro consideranti vultum natiuitatis suę in speculo. Considerauit enim se & abijt: & statim oblitus est qualis fuerit.

¶ Dominica quinta post pascha.

EStote factores verbi. Ex epistola Iacobi apostoli. capite.i. In quo apostolus inducit fideles ad acqescendū veritati: & ipsam opere adimplēdo. Fallētes vos. qa illud ī perniciē vr̄am redūdat. In speculo. qa tamē si videt se, hō: tn̄ pfecte: sed vmbratice: & sic sermo est vmbra & nō res vera.

Legem libertatis.i.euangelij.quia lex vetus seruitutis erat. & permanserit operando.ea quę inde didicit. Religiosum.i.christianum verum. Nō refrenans.iactando se quod satis est illi si crediderit:& si non fuerit operatus. Seducens cor suum.idest seipsum fallens. Visitare pupillos.& quę sequūtur. hæc autem sunt opera christiani.

¶ Feria.ij.rogationū

COnfitemini alterutrum. Ex epistola Iacobi apostoli cap̄.v. In quo inducit fideles ad pœnitētiæ sacramētum: per quod remittūtur peccata mortalia. Alterutrum.i. non tantum deo:sed etiam alteri homini. Pro inuicem.i. vicissim.i.alter ꝓ altero. Deprecatio iusti. ergo iniusti non est accepta. Helias. quod dixit probat Helię exemplo sumpto ex.iiij. Regū.ca.xvij. Et nō pluit. quod factū est ꝓpt̄ peccatū Achab: & Iezabel vxoris illius. Rursum orauit. Ex eodem libro.capite sequēti. A veritate. siue fidei: siue morū. Operit multitudinem peccatorū. s. vt dixerimus quod non videbuntur a deo.

¶ Feria.iiij. sequenti.

OBsecro vos primū. Ex prima epistola Pauli ad Timotheum cap̄.ij. In quo Timotheū instituit qd̄ orare debeat pro subditis: immo:& pro omnibus. Vt quietam.i. pro temporum quiete & trāquillitate. Pietate.i.religione. Castitate quę cōiuncta est religioni. Vergilius. & casta maneant in religiōe nepotes. Hoc bonum.s.orare ꝓ omnibus. Veritatis.s.euange

Qui aūt perspexerit in lege perfectę libertatis:& permanserit in ea: non auditor obliuiosus factus:sed factor operis;hic beatus in facto suo erit. Si quis autem putat se religiosum esse nō refrenans linguā suā: sed seducens cor suum:huius vana est religio. Religio mūda & immaculata apud deum & patrem hæc est. Visitare pupillos & viduas in tribulatiane eoꝝ:& immaculatum se custodire ab hoc sæculo.

Feria secunda rogationum.

Iacobi apostoli.Capite.v.

CHarissimi. Confitemini alterutrū peccata vestra:& orate ꝓ inuicem: vt saluemini. Multū eñ valet depcatio iusti assidua. Helias homo erat similis nobis passibilis; & oratione orauit: vt non plueret super trrā;& non pluit annos tres;& menses sex. Et rursum orauit in cœlum;& dedit pluuiā & trra dedit fructū suū. Fratres mei si q̄s aūt ex vobis errauerit a veritate; & cōuerterit quis eum scire debet: quoniam qui conuerti fecerit peccatorem ab errore vitæ suæ; saluabit animam ei⁹ a morte;& operit multitudinem peccatorum.

Feria.iiij. Ad Timotheū.i. Cap̄.ij.

CHarissimi. Obsecro igit̄ primū oīum fieri obsecrationes;orationes; postulationes; gratiarum actiones pro omnib⁹ hominibus;& pro regibus;& omnibus qui in sublimitate sunt constituti; vt tranquillā & quietam vitam agamus in omni pietate &

liceȩ vult omnes venire. Vnus deus. scilicet est qui oēs creauit: & vult illos saluos esse. Vnus mediator. qui nos deo reconciliat. Testimonium confirmatum est per apostolorū prædicationem: & miraculorum operationem. In fide & veritate. idest quȩ pertinēt ad fidei veritatem.

castitate. Hoc enim bonum est & acceptū coram saluatore nostro deo: qui omnes homines vult saluos fieri: & ad agnitionē veritatis venire. Vnus est em̄ deus: & vnus mediator dei & hominum: homo christus Iesus: qui dedit redemptionem semetipsum ꝑ omnibus. cuius testimonium temporibus suis cōfirmatum est: in quo positus sum ego prædicator apostolus. Veritatem dico: nō mentior doctor gentium in fide & veritate.

In vigilia ascēsiōis. Ad Ephesios. Cap. iiij.

FRatres. Vnicuiq; nostrū data est gratia secundum mensuram donationis christi. Propter quod dicit. Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem; dedit dona hominib⁹. Quod aūt ascēdit: quid est nisi quia & descēdit primum in inferiores partes terræ? Qui descendit ipse est. & qui ascēdit super omnes cœlos: vt adimpleret oīa. & ipse dedit quosdam quidem apostolos: quosdam autem prophetas; alios vero euāgelistas: alios aūt pastores & doctores ad cōsumationē sanctoꝝ in op⁹ ministerij in ȩdificationem corporis christi: donec occurramus omnes in vnitatem fidei: & agnitionis filij dei: in virum perfectum: in mensurā ȩtatis plenitudinis christi domini nostri.

In die ascensionis. Lectio Actuū apostolorum. Capite. primo.

PRimū quidem sermonē feci de omnibus ó Theophile quæ cepit Iesus facere & docere; vsq; in diem qua præcipiens

¶ In vigilia ascensionis.

VNicuiq; nostrum data ē gratia. Ex epistola Pauli ad Ephesios cap. iiij. In quo ostendit quod omnes fideles sunt vnum corpus mysticum: cuius caput est christus. Secundum mēsurā. alijs scilicet plus & alijs minus. Dicit. sub audi scriptura. Ex Esaia cap. lxvij. Captiuitatē. i. illos qui in limbo inferorum erant detēti. Dedit dona. in die pentecostes dedit dona spiritus sancti. & quotidie dat quibus vult. Quid est. idest qualiter intelligendum. Descendit hominem assumptur⁹. Impleret oīa. quæ de illo per prohetas scripta erant. Dedit. scilicet distribuendo diuisa dona. Consumationem sanctorum. i. perfectionem fidelium. Corporis christi. scilicet ecclīȩ cuius caput est christus. In vnitatem fidei. i. qui sumus in illius fide vniti. In virum perfectum. quia oēs in ȩtate christi sumus suscitandi.

¶ In die ascensionis.

PRimū quidem sermonem feci. Ex initio apostolicȩ historiæ: quam Lucas euangelista scripsit: quā Theophilo mittit quē dicunt fuisse episcopum Asiaticum. Primum sermonē. euangelium dicit: quod

scriptum incipiens a sacerdotio Zachariæ: & terminauit in ascensione domini. Vsq in diem. scilicet ascensionis. Pręcipiens. quid essent facturi. Prebuit se viuum. post resurrectionem vsq ad ascensionem: qui fuerunt dies quadraginta. Argumentis. idest figuris (vt modo hortolan9 Magdalenę: nunc peregrinus duobus discipulis) Conuescens. idest simul cum illis comedens. Promissionem patris. demissiõe scilicet spiritus sancti. Ioãnis capite. xiiij. Spiritu sancto quẽ non conferebat Ioãnis baptista. Qui conuenerant. scilicet cũ illo mãducantes & bibẽtes. Regnum israel. nam adhuc non sentiebant spiritualiter. Virtutem spiritus sancti. ad prædicandum euãgelium meum. Intuerentur admirantes illius ascensionem. Viri. angeli in specie virorum. Sic veniet. in fine sęcli ad iudicandum homines. scilicet in forma humana: vt nũc vidistis ascendentẽ.

apostolis per spiritum sanctum quos elegit; assumptus est. Quibus & prębuit seipsum viuum post passionem suam in multis argumentis: per dies quadraginta apparens eis & loquens de regno dei: & conuescens præcepit eis ab hierosolymis ne discederent: sed expectarent promissionem patris; quam audistis (inquit) per os meum. Quia Ioannes quidem baptizauit aqua: vos autẽ baptizabimini spiritu sancto: non post multos hos dies. Igitur qui conuenerant interrogabant eum: dicẽtes. Domine: si in tempore hoc restitues regnum israel? Dixit autem eis. Non est vestrum nosse tẽpora vel momenta: quæ pater posuit in sua potestate. Sed accipietis virtutem superuenietis spiritus sancti in vos: & eritis mihi testes in Ierusalem: & in omni iudęa & Samaria. & vsq ad vltimũ terræ: & cum hoc dixisset videntibus illis eleuatus est: & nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cũq intuerentur in cœlum eũtem illum: ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis: qui & dixerunt. Viri galilæi quid statis aspiciẽtes in cœlũ? Hic Iesus qui assumptus est a vobis in cœlum; sic veniet quemadmodũ vidistis eum euntẽ in cœlum.

Dominica post ascensionem.

ESTote prudentes & vigilate. Ex epistola Petri. i. cap. iiij. In q. posteaq apostolus fideles ordinauit i seipsos & in proximos: nũc hortatur illos ad timorẽ instantis iudicij: & mẽtis: puritatem in ordinẽ ad seipsos & ad proximos. Operit. ne videantr a deo: vt supradicit in epistola Iacobi: Hospitales. hospitio excipientes hospites vestros. Sine murmuratione. scilicet expensarum. Accepit gratiam. scilicet a domino: hoc est gratis. Boni dispensatores. qui gratis dãt: gratis

Dominica post ascensionem.
Beati Petri apostoli. Cap. iiij.

CHarissimi. Estote prudentes: & vigilate in orationibus. Ante omnia autẽ

dandū accepere. Si quis loquitur. scilicet verba exhortatoria. Sermões dei. Non sibi sed deo deferēdo. Si quis ministrat. scilicet quoq; non ad se sed ad deum referat: qui sibi talia dedit ad distribuendum pauperibus.

mutuam in vobis metipsis charitatem continuam habentes; quia charitas operit multitudinē peccatorū. Hospitales inuicē sine murmuratione. Vnusquisq; sicut accepit grām in alterutrum illam administrantes; sicut boni dispensatores multiformis gratiæ dei. Si quis loquitur; quasi sermones dei. Si quis ministrat; tanq; ex virtute quam administrat deus: vt in omnibus honorificetur deus; per Iesum christum dominū nr̄um.

Feria. vi. post octauas ascensionis.
Ad hebręos. Capite. ij.

FRatres. Vidimus Iesum propter passionem mortis gloria & honore coronatum; vt gratia dei pro omnibus gustaret mortem. Decebat eum propter quem oīa; & per quem omnia; qui multos filios in gloriam adduxerat; autorem salutis eorū per passionem consumari. Qui enim sanctificat; & qui sanctificātur ex vno omnes. Propter quā causam nō confundit̄ fr̄es eos vocare; dicēs. Narrabo nomen tuum fratrib9 meis; in medio ecclesiæ laudabo te. & iterū. Ego ero fidens in eū. & iterum. Ecce ego & pueri mei; quos dedit mihi deus. Quia ergo pueri cōmunicauerunt carni & sanguini; & ipse similiter participauit eisdē; vt per mortem destrueret; eum qui habebat mortis imperium; id est diabolum. & liberaret eos q̄ timore mortis p̄ totā vitā obnoxij erāt seruituti. Nusq; em̄ angelos apphēdit; sed semē abrahę apphendit. Vnde debuit p̄

¶ Feria sexta post octauas ascensionis.

VIdim9 iesum christum propter passionem. Ex epistola Pauli ad hebręos capite. ij. vbi quia supra citauerat testimoniū ex propheta: minuisti eum paulominus ab angelis: nūc vero expōit v̄ba de christo: dicens. Vidimus iesum propter passionem. idest ex merito passiōis. Vt gratia dei. hoc est nō ex nostris meritis. Decebat. Conueniens erat vt deus per passionem filij nos perduceret in gloriā Proprer quem. idest ad quem omnia referunt. Et per quem. qui est causa efficiens. Adduxerat. idest adducere volebat. Cōsumare. idest vsq; ad consumationem perducere. Autorem salutis. i. iesum christū. & hoc per illi9 passionem. Ex vno. idest ex eodem patre. sed christus per generationē: homines alij per creationem. Non confunditur. idest non erubescit. Dicens psalmus. xxi. qui de christo etiam in sensu litterali debet intelligi. Et iterum. Esaiæ capite. octauo. Pueri mei d̄ quibus Ioānis decimo octauo hominibus (inquit) quos dedisti mihi.

Quia ergo pueri cōmunicauerunt. s. in natura passibilitatis. Nusq̃ angelos. idest naturam angelicam assumpsit sicut humanam. Vt repropiciaret. faciēdo deum propicium per sui corporis oblationem. In eo. idest in natura humana. Et tētatus a dæmone in deserto. Apostolū. idest christū a patre missum. Apostol9. enim missus interpretatur.

omnia fratribus assimilari: vt misericors fieret: & fidelis pontifex ad deum: vt repropiciaret delicta populi. In eo ẽm in quo passus est ipse & tentat9: potēs est: & eis qui tentaṫ auxiliari. Vnde fratres sancti vocatiōis cœlestis participes considerate apostolū & pōtificem confessionis nostræ Iesum christū dominum nostrum.

¶In vigilia pentecostes.

TEntauit de9 Abraã Ex Genesi. cap̃. xxi. In quo exponitur quo pacto deus tentauit Abraam: an sibi in filio occidendo obtemperaret. In mōtem visionis. idest vnde poterat videri tota adiacēs regio qui tunc erat iuxta Ierusalē: sed postea fuit vrbi adiectus: mons autem ille vocabatur Moria. Die tertio tantū temporis sufficiebat ad veniendum de Bersabeę ad montē moria: hoc est ad Ierusalem. Deus prouidebit. hoc iã prophetice dictū est: qm̃ deus prouidit de hostia cędenda pro filio. Vsq̃ hodie dicitur. i. in puerbiū circūfertur per ora hebręorū quotiensc͞uq; sunt in aliqua angustia: in monte dominus videbit. Vocauit secundo

Sabbato in vigilia pentecostes, Genesis Capite. xxij.

TEentauit deus Abraam: & dixit ad eū. Abraam Abraã. At ille respondit. adsum. Ait illi. Tolle filium tuum vnigenitū quem diligis Isaac: & vade in terram visionis: atq̃ ibi offeres eum in holocaustum; super vnum montiū quem mōstrauero tibi. Igitur Abram de nocte cōsurgens; strauit asinum suum: ducens secum duos iuuenes: & Isaac filium suum. Cūq̃ concidisset ligna in holocaustum: abijt ad locum: quem præceperat ei deus. Die autē tertio eleuatis oculis; vidit locum procul. Dixitq̃ ad pueros suos. expectate hic cum asino: ego & puer illuc vsq̃ properantes: postquã adorauerimus reuertemur ad vos. Tulit quoq̃ ligna holocausti: & imposuit super Isaac filium suum. Ipse vero portabat ignem & gladiū in manibus. Cūq̃ duo pergerent simul: dixit Isaac patri suo. Pater mi: At ille respondit. Quid vis fili: ecce (īquit) ignis & ligna: vbi ē victima holocausti: Dixit aūt Abraã. Deus prouidebit sibi victimam holocausti fili mi. Pergebant ergo pariter; & venerunt ad locum quem ostenderat ei deus: in quo ædificauit altare: & desuper ligna composuit. Cūq̃ alligasset Isaac filiū suum: posuit eū in altare super struē lignorum. extēditq̃ manum & arripuit gladiū:

vt immolaret filium suum. & ecce angelus domini clamauit de coe-lo: dicens. Abraam Abraã. Qui respondit adsum. Dixit ei. Non ex tendas manum tuam super puerum; nec facias illi quicq̃. Nunc co-gnoui q̃d timeas deũ: & nõ pepercisti filio tuo vnigenito ꝓpter me. Leuauit Abraam oculos suos: viditq̃ post tergum arietem inter ve pres hærentem cornibus: quem assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellauitq̃ nomen loci illius: dominus videt. Vnde vsq̃ ho-die dicitur. In mõtem dominus videbit. Vocauit autẽ angelus do-mini Abraam secundo de coelo: dicens. Per memetipsum iuraui: di cit dñs; quia fecisti hanc rem: & non pepercisti vnigenito filio tuo: benedicam tibi & multiplicabo semen tuũ sicut stellas coeli & velut arenam quę est in littore maris. possidebit semẽ tuum portas inimicorum suorum; & benedicentur in se-mine tuo omnes gentes terræ: quia obedi-sti voci meæ. Reuersusq̃ est Abraã ad pue ros suos: abieruntq̃ Bersabeæ simul. & ha-bitauit ibi.

quia facta fuerat promis sio Abraam: quam nunc iterum iuramento con-firmat. Per memetipsum. quia nihil est deo maius per quod iurare possit. Abierunt ad Bersabeæ. vnde fuerant profecti ad montem Moria.

Lectio libri Deuteronomij. Cap. xxxi.

SCripsit Moyses canticũ: & docuit filios israel. Præcepitq̃ dñs Iosue filio Nun: & ait. Cõfortare & esto robustus. Tu enim in troduces filios israel in terram quam polli-cit⁹ sum eis: & ego ero tecũ. Postq̃ ergo scri psit Moyses verba legis hui⁹ in volumine: atq̃ compleuit: præcepit leuitis qui porta-bant arcam foederis domini: dicens. Tolli-te librum istum: & ponite illum in latere ar-cæ foederis domini dei nostri: vt sit ibi con-tra te in testimonium. Ego enim scio contẽ-tionem tuam: & ceruicem tuam durissimã Adhuc viuente me & ingrediente vobis-cum: semper contentiose egistis contra do-minum: quãtomagis cum mortuus fuero? Congregate ad me omnes maiores natu per tribus vestras atq̃ doctores. & loquar

¶Lectio altera.

SCripsit Moyses can-ticum. Ex Deutero-nomio capite. xxxi. In quo propheta popu-lum israeliticum in legis iam traditę obseruatiõe. & Iosue suum successo-rem hortatur: & quid fa cere debeat: admonet. Scripsit canticum. quod ponitur cap. sequenti: sci licet. Audite coeli quæ lo quor. Verba legis. supra scriptę. Leuitis. qui erãt de tribu leui ad quos id officiũ pertinebat. Arcę foederis. non cõstat vtrũ intra aut extra arcam po neretur. In testimoniũ. ne pretendas legis igno-rantiam. Contẽtiose egi stis. vt patet in Exodo. & in libro numerorum.

Sermões istos. scilicet cā tici insequentis: hoc est audiēt cœli. Noui enim. per spiritum propheticum. In extremo tempore. cum vestrum messiā: hoc est christum vestrū occidetis.

audiētibus eis sermones istos; & inuocabo contra eos cœlum & terram. Noui enim ꝙ post mortem meam inique agetis: & declinabitis cito de via quā pręcepi vobis. & occurrent vobis mala in extremo tēpore quādo feceritis malum in conspectu domini: vt irriteris eum per opera manuū vestrarum. Locutus est ergo Moyses audiente vniuerso cœtu filiorum israel verba carminis huius: & ad finem vsqꝫ compleuit.

¶ Lectio tertia.

Apprehendent mulieres septem. sed iā exposita est in parte superiori in vigilia resurrectionis dñi.

Lectio Esaiæ prophetæ. Cap. iiij.

Apprehendent septem mulieres virū vnum in die illa; dicentes. Panem nostrū comedemus; & vestimentis nostris operiemur: tantummodo inuocetur nomen tuum super nos; aufer opprobriū nostrū. In die illa erit germē domini in magnificētia & glīa; & fructus terræ sublimis; & exultatio his qui saluati fuerint de israel; & erit omnis qui relictus fuerit in sion: & residuus in Ierusalem. Sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in Ierusalem. Si abluerit domin⁹ sordem filiarum sion; & sanguinem Ierusalem lauerit de medio eius: in spiritu iudicij & spiritu ardoris; & creabit dominus super omnem locum montis sion: & vbi inuocatus est nubem per diem & fumum & splendorē ignis flammātis in nocte. Super omnem enim gloriam protectio; & tabernaculū erit in vmbraculū diei ab ęstu: in securitatē & abscōsionē a turbine & a pluuia.

¶ Lectio quarta.

Audi israel mandata vitę. Ex Baruch Ieremiæ prophetæ scriba. capite tertio. in quo Baruch populū Israel ad sapientiæ desiderium hortatur. Mandata. idest ad vitam inducentia. Prudentiam. idest rerum diuinarum sapiētiam. Inimicorum.

Lectio Baruch prophetæ, Capite. iij.

Audi israel mandata vitę: & auribus percipe: vt habeas prudentiā. Quid est Israel ꝙ in terra inimicorum tuorū es? Inueterasti in terra aliena; coinquinatus es cum mortuis. Deputat⁹ es cum ijs qui sunt apd̄ inferos: q̄a dereliq̄sti fontem sapiētiæ. si in via domini ambulasses: Nā habitasses vtiqꝫ in pace super terram. Disce vbi sit sapientia: & vbi sit fortitudo: & vbi pruden-

tia: v scias simul vbi sit longitudo vitæ & victus: vbi sit lumen oculorum & pax. Quis inuenit locum eius? & quis intrauit in thesauros eius? Vbi sunt principes gentium? & qui dominantur feris quæ sunt super terram? Qui in auibus cœli ludunt: qui argẽtum thesaurizant & aurum: in quo confidunt homines; & non est finis acquisitionis eorum? Qui argentum fabricant. & soliciti sunt; nec est inuentio operum illorum. exterminati sunt; & ad inferos descenderunt: & alij in loco illorum surrexerũt. Iuuenes viderunt lumen: & habitauerunt super terram. Viam autem disciplinæ nescierunt; neq̧ intellexerunt semitas eius: neq̧ susceperunt eam filij eorum; a facie ipsorum longe facta est. Nõ est audita in terra chanaã: neq̧ visa est in Theman. Filij quoq̧ agar qui exquisierunt prudentiam: quæ de terra est: negociatores terræ & Theman. & fabulatores & exquisitores prudentiæ & intelligentiæ: viam autem sapientiæ nescierunt: neq̧ inuenerunt semitas eius. O israel quam magna est domus dei: & ingens locus possessionis eius. Magnus est & non habet finem: excelsus & immensus. Ibi fuerunt gigantes nominati: illi qui ab initio fuerunt statura magna cientes bellum. Non hos elegit dominus: neq̧ viam disciplinæ inuenerunt: propterea perierunt. Et quoniam non habuerunt sapientiam: interierunt propter suam insipiẽtiam. Quis ascẽdit in cœlum & accepit eam: & eduxit eã de nubibus? Quis trãsfretauit mare; & inuenit illam: & attulit eam super aurũ electũ? Non est qui sciat viam eius: neq̧ qui exquirat semitas ei9. Sed qui scit vniuersa: nouit il

idest in captiuitate. Cũ mortuis. idest peccatoribus. In infernum. idest cum idolatris. Dereliquisti. hæc est horum causa. & est responsio ad quęstionem. In pace. relinquentes autem viam dei: bellis oppressi sunt. Et victus. idest verus animarum pastus.
Lumen oculorum. vidẽdo apertã salutis viam.
Et pax. idest qes. Quis. quasi dicat: nemo ex fidelibus. Locum eius. scilicet sapientiæ siue prudentiæ. Principes gentium. qui omnes erant idolatrę & deum ignorantes. Bestias per venationẽ illarum. In auibus cœli. per aucupium. Thesauros. quia per hęc putant se posse dominari. Non est finis. quia ex Solonis sentẽtia diuitiarum nullus est termin9. Fabricant in vasa & pecunias. Nec est inuentio. q̃a nõ cõsequunt̃ q̃ volũt. Viderũt lumẽ. scit illã aliquã veri bõi. Disciplinã ignorauerũt obcęcati voluptatibus. Filij eorum. non bene a patribus instituti. In terra Canaã. vbi antequã ab hebręis possideretur erat dei cultus ignotus. Filij Agar. idest ismaelitę. omnes inquam hi viam vitæ ignorauerunt. O israel. subaudi considera. Quam magna. idest quam late patens. Magnus est. s. deus. Fuerunt gigantes. ad superiora refertur. scilicet ad terrã Canaam & The

man. Non hos. sed te o israel elegit. Accepit eam. scilicet sapientiam. Sup aurum electum. quasi dicat: nullus: quia a deo tātum reuelata est per filiū suum. In æterno tempore. idest in æternum duratura. Lumen. scilicet solis & lunæ per solem: & aliarum quoq; stellarū. Dixerūt adsumus. rebus inanimatis dat sermonē. per prosopopœiā. Luxerunt ei. idest eius imperio. Aduersus eum. idest qui ei aduersetur. In terris visus est. quia non est loquut⁹ iam per prophetas: sed per seipsum suscepta carne humana prædicās quæ ante dixerat per prophetas.

¶Alia lecttio.

FActum est cū apollo esset Corinthi. Ex actibus apostolorum cap̄. xix. In quo Lucas describit Pauli p̄dicationē Ephesi. Apollo. pauli coauditor ī euāgelij prædicatiōe. Ephesum. ciuitatem minoris Asiæ siue Ioniæ. Spiritū sanctum. scilicet in signo visibili: quia tunc sic dabatur baptizatis. Audiuim⁹. mirum est q̄ isti dicunt cum in forma baptismi nominetur: sed in baptismo Ioannis nō exprimebant nomina triū personarum. Duodecim qui sic baptizati sunt. Suadens. suasionib⁹ oratorijs ad euangelij fidem inducens. Cętera patent.

lam: & adinuenit eam prudentia sua. Qui præparauit terram in æterno tempore; & repleuit eā bipedibus & quadrupedibus. Qui emittit lumen & vadit: & vocauit illud: & obedit illi in tremore. Stellę autē dederūt lumē in custodijs suis; & lętatæ sunt. Vocatæ sunt; & dixerunt. Adsumus. Et luxerunt ei cum iucunditate; qui fecit illas. Hic est deus noster: & nō æstimabitur ali⁹ aduersus eum. Hic adinuenit omnem viā disciplinæ: & dedit illam Iacob puero suo: & israel dilecto suo. Post hæc super terram visus est; & cum hominibus conuersat⁹ est.

Lectio Actuum apostolorum. Capite. xix.

IN diebus illis. Factū est cum Apollo esset Corinthi; & Paulus peragratis superioribus partibus veniret Ephesum: & inueniret quosdam discipulos: dixitq; ad eos. Si spiritum sanctum accepistis credentes? At illi dixerunt ad eum. Sed neq; si spiritus sanctus est; audiuimus: Ille vero ait. In quo ergo boptizati estis? Qui dixerunt. In Ioānis baptismate. Dixit autem Paulus. Ioannes baptizauit baptismo pœnitentiæ populum; dicens. In eum qui venturus est post ipsum; vt crederent: hoc est in Iesum. His auditis, baptizati sunt in nomine domini Iesu. Et cum imposuisset illis manus Paulus; venit spiritussanct⁹ super eos; & loquebantur linguis & prophetabant. Erant autem omnes viri fere duodecim. Introgressus autem synagogā; cum fiducia loquebatur per tres menses disputans & suadens de regno dei.

¶In festo spiritussancti.

DVm complerentur dies pentecostes. Ex actibus apostolorū. cap. ij. In quo Lucas ponit spiritussancti missionem: quemadmodum christus promiserat. Pētecostes. idest quinquagesimę a die: videlicet resurrectionis. In eodem loco. idest in cœnaculo vbi erant illę centum viginti animę: de quibus in capite superiori dixit. Venientis spiritus. i. ventus violens. Repleuit. subaudi splendore. Linguę. quia donum linguarum illis dandū erat. Ex omni natione. quia conuenerant ratione festi. Cōfusa est. admiratiōe rei. Galilæi. quorum erat lingua distincta ab alijs. Parthi. enumerat regiones vnde iudæi venerāt. s. parthiā, mediam, mesopotamiā. idest syriā inter duo flumina, hoc est tigrim & euphratem. Pōtum. cui annexa est bythinia. Pāphilia. contermina cilicię. & hę omnes erant in asia. Egyptus vero partim in asia: partim in aphrica. Circa cyrenem. idest regionem cyrenaicam: quæest inter ægyptum & aphricam propriedictā. Proselyti. i. conuersi de gētilitate ad iudaismū. Cretes. ex insula creta. Arabes ex triplici arabia.

In die sanctispiritus. Lectio Actuū apostolorum. Capite. secundo.

IN diebus illis. Dum cōplerentur dies pētecostes: erant omnes pariter in eodē loco. Et factus est repēte de cœlo sonus; tanq̃ aduenientis spiritus vehementis: & repleuit totam domum vbi erant sedentes. Et apparuerunt illis dispertitę linguę tanq̃ ignis: seditq́ supra singulos eorū. Et repleti sunt omnes spiritusancto: & cœperunt loqui varijs linguis: prout spiritussanctus dabat eloqui illis. Erant autem in Ierusalem habitantes iudęi viri religiosi ex omni natione quę sub cœlo est. Facta autem hac voce conuenit multitudo & mente confusa est: q̃m audiebat vnusquisq́ lingua sua illos loquentes. Stupebant autem omnes & mirabant̃: dicentes. Nonne ecce omnes isti qui loquūtur galilęi sunt? Et quomodo nos audiuimus vnusquisq́ linguam nostram in qua nati sumus? Parthi: & medi: & elamitæ: & qui habitāt mesopotamiā: iudęā: & cappadociā: pontū: & asiam; phrygiam: pamphiliā: ægyptum: & partes libyæ; quæ est circa cyrenē: & aduenæ romani: iudæi quoq́ & proselyti: cretes & arabes: audiuimus eos loquētes nostris linguis magnalia dei.

¶Feria. ij. sequenti.

APeriens Petrus os suum. Ex actibus apostolorū. cap. x. In quo post Cornelij cōuersionē: ponit petri prędicationem. Prædicare & testificari. quando dixit: eritis mihi testes. Viuorum & mortuorum. idest bonorum & malorum. Omnes prophetæ.

Feria. ij. Actuū aplorū. Cap. x.

IN diebus illis. Aperiens Petrus os suū: dixit. Viri fratres & patres: nobis præcepit dominus prædicare populo & testificari; quia ipse est qui cōstitutus est a deo iudex

non solum nos qui illum audiuimus. Cecidit spiritussanctus in signo visibili. Ex circuncisione. idest. iudæi ad fidem cōuersi. In nationes. idest in gētiles. Nunquid aquam. quasi dicat: ex quo spiritussanctus præuenit baptismum quis prohibet eos baptizari? In nomine iesu christi. quia in primitiua ecclesia sic baptizabantur.

¶ Feria. iij. sequenti.

CVm audisset apl'i. Ex actib9 apostolorum. cap. viij. In quo posuit p̄dicatiōem Philippi: nūc ponit profectionem Petri & Ioannis in samariam quę iam crediderat. Spiritum sanctum. qui baptizatis nōdum venerat. quē tamen illis superuenientibus acceperunt per manum impositionem.

¶ Feria. iiij. sequenti.

DIligite iusticiam. Ex libro Sapiētię. cap. i. Sūt q dicāt librum illum esse philonis iudęi. Ambrosius Salomonis esse putat. cui omnes fere refragantur. Et est hoc libri initium. in quo autor hortat au ditores ad iusticiam, sapientiamq; amplectēdā. Sentite de domino: idest bene de illo sentite. Simplicitate. idest innocētia. Nō tentant. i. quod possunt assequi ratione humana expectant a deo. Separant. quemadmodum & bonę cōiungunt. Probata virt9. scilicet a deo. Insipientes. idest p ignorantiam peccātes. In maliuolam. idest mala appetentem. Spiritus disciplinę. idest autor sapientiæ in discipulo. Effugiet fictum. idest qui non quærit rem: sed apparētiam rei. Auferet se. ab effectu

viuorum & mortuorū. Huic oēs prophetæ testimonium perhibent: remissionē peccatorum accipere per nomen eius: omnes qui credunt in eum. Adhuc loquēte Petro verba hæc; cecidit spiritus sanct9 super oēs qui audiebant verbum. Et obstupuerūt ex circuncisione fideles; qui venerāt cū Petro; quia & in nationes gr̄a spiritussancti effusa est. Audiebant enim illos loquētes linguis & magnificantes deum. Tunc respōdit Petrus. Nunquid aquam quis prohibere potest: vt nō baptizentur hi qui spiritum sanctum acceperunt; sicut & nos? Et iussit eos baptizari in nomine dn̄i nr̄i iesu xp̄i.

Feria tertia. Lectio Actuum Apostolorum. Capite. viij.

IN diebus illis. Cum audissent apostoli qui erant hierosolymis q̄a recepit samaria verbum dei: miserunt ad eos Petrum & Ioannē. Qui cum venissent: orauerūt pro ipsis vt acciperent spiritum sanctum. Nondum eñ in quēquam illorū venerat; sed baptizati tantū erāt in nomine dn̄i Iesu. Tūc imponebant manus super illos: & accipiebant spiritum sanctum.

Feria. iiij. Lectio libri Sapiētiæ. Cap. i.

IN diebus illis. Dixit Salomō filijs israel. Diligite iusticiam: qui iudicatis terram. Sētite de domino in benedictione: & in simplicitate cordis quærite illum: quoniam inuenitur ab ijs qui non tentant illum: apparet aūt eis qui fidē habent in illū. Peruersæ enim cogitationes separant a deo; probata

alioqui est vbiq;. Sine intellectu. idest sine ratione. Et corripietur. idest punietur ab iniquitate. quia peccatum sequens: est pœna præcedentis. Spiritus sapientiæ. subaudi dator. Maledictum. i. hominem obstinatum in peccatis. A labijs suis. idest blasphemijs lingua perpetratis. Linguæ auditor. ergo multo magis operum spectator. Repleuit: quia vbiq; est. Continet omnia. habet per amorē intra se cōnexa. Scientiā vocis. quę est inter illius dona.

autem virtus corripit insipientes. Quoniā in maliuolam animam non introibit sapientia: nec habitabit in corpe subdito peccatoris. Spūs eñi sanct⁹ disciplinę effugiet fictū: & auferet se a cogitationibus quæ sunt sine intellectu; & corripientur a superueniente iniquitate. Benignus est enim spiritus sapiētiæ. & nō liberabit maledictum a labijs suis: quoniam regnum illi⁹ testis est deus: & cordis eius scrutator est verus: & linguæ illius auditor. Quoniam spiritus domini repleuit orbem terrarum: & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis.

Lectio Actuum apostolorum. Cap. v.

IN diebus illis. Per manus apostolorum fiebant signa & prodigia multa in plebe. Et erant vnanimiter omnes in porticu Salomonis. Cæterorū autem nemo audebat se cōiungere illis: sed magnificabat eos populus. Magis autem augebatur credentiū in dño multitudo virorū ac mulierū: ita vt in plateis eijcerent infirmos & ponerent in lectulis & grabatis: vt veniēte Petro: saltem vmbra illius obumbraret quemq; illorū: & liberarētur oēs ab omnibus infirmitatibus suis. Cōcurrebat aūt & multitudo vicinarū ciuitatū Ierusalē: afferentes ægros & vexatos ab spiritibus immūdis: q curabant oēs.

¶ Lectio alia.

PEr manus apostolorum. Ex actib⁹ apostolorum. cap. v. In quo Lucas posuit Petri prædicationem propriam: & mira quę faciebat: nunc ponit omnium in comune tam prædicationem quam miracula. In plebe. quia principes & sacerdotes obstinatiores erant. In porticu salomōis. vbi erat maior hominum concursus. Coniungere illis. scilicet ficte timentes ananię pœnam. Magnificabat. propter mirabiles infirmorū curationes. Quæ autem sequuntur ex dictis manifesta sunt.

Feria. v. Lectio actuū aplorū. Cap. viij.

IN diebus illis. Philippus descendens in ciuitatem Samariæ: prædicabat illis chri-

¶ Feria quinta sequenti.

PHilippus descēdēs. Ex actibus apostolorum. capite. viij. In quo Lucas: posteaq̃ descripsit gesta Stephani diaconi. hic prosequitur facta Philippi apostoli. Ciuitatē Samariæ. quæ fuit metropolis decem tribuum israel: quia ibi erant semijudæi: quoniam partem legis acceperant: hoc est quinq; libros Mosi.

Intendebant.idest atten te audiebāt: maxime vi= dentes miracula quæ ab illo fiebant curando pa= ralyticos.&c̄:

stum. Intendebant autem turbæ his quæ a Philippo dicebantur vnanimiter audiētes; & videntes signa quæ faciebat. Multi em̄ eorum qui habebant spiritus immundos: clamantes voce magna exibant. Multi autem paralytici & claudi curati sunt. Factum est enim gaudium magnum in illa ciuitate.

¶ Feria sexta sequēti.

APeriens Petr9 os suum. Ex actibus apostolo℞ cap̄.ij. Sed hæc verba aperiens Petrus. ex superioribus sunt. Et ꝓbat Petrus ꝑ autoritates sacræ scripturę q̄d iesus quē iudæi crucifixerūt: est messias in lege promissus. Israelitę. iudæos alloquitē faciens illos attētos. Probatum in vobis. per miracula quæ in pręsentia vestra fecit. Per illum.i. per hominem christum. Definito consilio. idest certa quadam dei prædestinatione pro mundi salute. Doloribus inferni. quia nec ipse neq; patres senserunt dolores cū ad illos descendit. Ab eo. i. ab inferno. Dauid enim dicit psal.xv. Ne cōmouear. ne vlla ex parte perturber. Requiescet ī spe. scilicet resurgendi. Animā meam. in morte separatam a corpore. Sanctū tuum.i. corpus sine aīa.

Feria.vi. Lectio Actuum apostolorum. Capite.ij.

IN dibus illis. Aperiens Petrus os suū dixit. Viri israelitæ audite verba hæc. Iesum nazarenum virum approbatū a deo in vobis virtutibus: & ꝓdigijs & signis; quę fecit per illum deus in medio vestri (sicut scitis) hunc definito consilio & præscientia dei traditum per manus iniquorum affigētes: interemistis. Quem deus suscitauit solutis dolorib9 inferni: iuxta q̄d impossibile erat teneri illū ab eo. Dauid em̄ dicit ī eū. Prouidebam dominum coram me semper: quoniam a dextris est mihi ne cōmouear. Propter hoc lætatum est cor meum: & exultauit lingua mea: insuper & caro mea requiescet in spe. Quoniam non derelinques animam meam in inferno: nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Notas mihi fecisti vias vitæ; replebis me iucunditate cum facie tua.

¶ Sabbato in vigilia trinitatis.

EFfundam spiritū. Ex Ioele propheta cap̄.ij. in quo posteaq; propheta prędixit. populo bona temporalia: hic ꝓmittit bona spiritualia: quod est completum in missione spiritus

Sabbato in vigilia pentecostes.

Iohelis prophetæ. Cap̄.ij.

HAec dicit dominus deus. Effundā spiritum meum super omnem carnem: & prophetabunt filij vestri & filiæ vestræ. Senes vestri somnia somniabūt: & iuuenes vestri visiones videbūt. Sed & super seruos & ancillas in diebus illis effundam de spiritu meo: & dabo ꝓdigia in cœlo & in ter=

sancti. Super carnem. idest hominem. Filij. iuuenes & senes. omnem ætatem & sexum designat. Somnia. idest reuelationes in somnijs. Super seruos. modo sint baptizati. Et dabo. Hęc signa pręcedēt iudiciū vniuersale: & quod in sensu litterali sic debeat intelligi: testis est Petrus Actuum secundo. qui citat hæc verba prophetæ.

ra sanguinem & ignem & vaporem fumi. Sol conuertetur in tenebras: & luna in sanguinem; anteq; veniat dies domini magn⁹ & horribilis. Etenim omnis quicūq; inuocauerit nomen domini: saluus erit.

Lectio libri Leuitici. Cap. xxiij.

IN diebus illis. Loquutus est dominus ad Mosen: dicens. Loquere filijs israel: & dices ad eos. Cum ingressi fueritis terram: quam ego dabo vobis: & messueritis segetem: feretis manipulos spicarum primicias messis vestræ ad sacerdotem: qui eleuabit fasciculum coram domino: vt acceptabilis sit pro nobis altero die sabbati; & sanctificabit illum. Numerabitis ergo ab ipso die in quo obtulistis manipulos primiciarū septem hebdomadas plenas; vsq; ad alterū diem expletionis hebdomodę septimę: & sic offeretis sacrificiū nouum dn̄o: ex omnibus habitaculis vestris. Panes primitiarum duos de duobus decimis similæ fermētatæ: quos eleuabit sacerdos corā dn̄o. Cūq; eleuauerit eos sacerdos cum panibus primiciarum coram domino: cędent in vsum eius. Et vocabitis hūc diem celeberrimum atq; sanctissimum. Omne opus seruile nō facietis in eo. Legitimum sempiternū erit in cūctis habitaculis: & generationibus vestris. Dicit dominus omnipotens.

Lcītō libri. Deuteronomij. Cap. xvi.

IN dieb⁹ illis. Dixit moyses ad filios israel. Septē hebdomadas nūerabis tibi ab ea

¶ Alia lectio.

LOquut⁹ est domi. ad Mosen: dicens. Ex Leuitico. cap. xxiij. In quo agit de oblatiōe primiciarū: quod erat in die festi quinquagesimæ. Manipulos spicarum. etiam si nondum fuerit metendi tempus. Libamenta offerentur. cum paucis quæ sequuntur: prætermittunt vsq; locum illum numerabitis ergo ab altero die sabbati: i quo celebrabatur pascha vsq; ad septē hebdomadas integras: quibus conficiuntur quinquaginta dies. Sacrificium nouū. idest de frugibus. Decimis duab⁹. illæ autem decimę erant partes Ephi. sed amphibologia est an quilibet panis haberet duas decimas: an singuli singulas. In vsum eius. scilicet sacerdotis.

¶ Alia lectio.

DIxit Moses ad filios israel. Septem hebdomadas. Ex Deutero. cap. xvi. & est materia eadem cum præcedenti lectione. Septem hebdomadas. quę (vt supra diximus) cōficiunt dies quinq̄ginta: in quorum fine celebrabatur festum oblationis. In segetē. quando messuisti manipulos primiciarū: sed mirum est quod dicit cū

eo tempore nondum frumēta sint matura ad metendum. Epulabaris. & addit octo hominum genera: cum quibus epulaturus est. Quod fueris seruus: atq; proinde gratus: & memor libertatis adeptę. Solemnitatem tabernaculorum: quae celebratur mēse septembri. & ita colligit qđ hęc tria sunt festa illorū pcipua.

die qua falcem in segetem miseris; & celebrabis diem festum hebdomadarū domino deo tuo oblationem spōtaneam manus tuę: quam offeres iuxta benedictionem domini dei tui; & epulaberis corā dño deo tuo; & filius tuus: & filia tua: & seru⁹ tuus; & ancilla tua; & leuites qui est intra portas tuas; & aduena; ac pupillus ac vidua: qui morāt vobiscum in loco quem elegerit dominus deus tuus: vt habitet nomen eius ibi. & recordaberis quoniam seruus fueris in aegypto: custodiesq; ac facies q̃ tibi precepta sunt. Solemnitatem quoq; tabernaculorū celebrabis p septem dies quando collegeris de area & torculari fruges tuas: & epulaberis in festiuitate tua: tu & filius tuus & filia: & seruus tuus: & ancilla tua: leuites quoq; & aduena: & pupillus ac vidua: & qui intra portas tuas sunt; septem diebus domino deo tuo festa celebrabis: in loco quem elegerit dominus. Benedicetq; dñs deus tuus cūctis frugib⁹ tuis; & in omi opere manuū tuarū: eris q; in lętitia dicit dñs ops.

Lectio alia.

LOquere filijs israel. Si in preceptis. Ex Leuitico cap. xxvi In quo pmittit bona hebreis si pcepta sua seruauerint: & cōtra mala si neglexerit. Tēporib⁹ suis. qa intēpestiue poti⁹ nocēt: quā prosūt. Tritura vindemiā. qa messiū collectio prę m̄ltitudine & copia cōtinuabitur vindemię. Absq; pauore ab hostibus vestris. Pactū meū. quod pepigi cum Abraā. Vetustissima veterū. i. fruct⁹ anni pteriti pertingēs fruct⁹ futuri: itaq; noui excludēt veteres. Tabernaculū meū. i. ero & habitabo vobiscū: vt possitis me familiarit̄ consulere.

Lectio libri Leuitici. Cap. xxvi.

IN diebus illis. Dixit dominus ad Moysen. Loquere filijs israel. Si in praeceptis meis ambulaueritis; & mandata mea custodieritis; & feceritis ea: dabo vobis pluuias temporibus suis: & terra gignet germen suum; & pomis arbores replebuntur. Apprehendet messium tritura vindemiam; & vindemia occupabit sementem: & comedetis panē vr̄um in saturitate: & absq; pauorē habitabitis in terra vr̄a. Dabo pacem in finibus vestris: dormietis: & non erit qui exterreat. Auferam malas bestias a vobis: & gladius non transibit terminos vestros. Persequemini inimicos vestros; & corruent corā vobis. Persequentur quinq; de vestris centū alienos: & cētum ex vobis decem millia. Cadent inimici vestri in conspectu vestro

gladio. Respiciam vos & crescere faciam: multiplicabimini: & firmabo pactũ meum vobiscum. Et comedetis vetustissima veterum: & veterata nouis superuenientibus proijcietis. Ponam tabernaculum in medio vestri: & non abijciet vos vltra anima mea. Ambulabo inter vos: & ero vester deus: vosq; eritis populus meus. Dicit dñs ops.

Lectio Danielis prophetæ. Cap. iij.

IN diebus illis. Angelus domini descẽdit cum Azaria & socijs eius in fornacẽ; & excussit flãmã ignis de fornace: & fecit mediũ fornacis quasi ventũ roris flãtẽ. Flãma autem diffusa est super fornacẽ cubitis quadraginta nouẽ: & incẽdit quos repijt iuxta fornacem de chaldæis ministros regis qui eũ incendebant: & non tetigit eos omnino ignis nec cõtristauit: nec quicq̃ molestię intulit. Tũc hi tres q̃si ex vno ore laudabãt; & glorificabant: & benedicebant deum in fornace: dicẽtes. Benedictus es domine de⁹ patrum nostrorum: & laudabilis & gloriosus & super exaltatus in sæcula. & benedictum nomen gloriæ tuæ sanctum: & super exaltatum in omnibus sęculis. Bedederictus es domine in templo sancto glorię tuę: & superlaudabilis & supgl'iosus in sęcl'a. Bñdictus es i throno regni tui: & suplaudabilis & sup exaltatus in sæcula. Benedictus es qui intueris abyssos: & sedes super cherubin; & laudabilis & superexaltatus in sæcula. Benedictus es in firmamento cœli: & laudabilis & gloriosus in sæcula. Benedicite omnia opera domini domino: benedicite cœli domino. Benedicite angeli domini domino: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicite aquæ omnes quæ super cœlos sunt domino; benedicite omnes virtutes domini domino. Benedicite sol & luna domino: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicite stellæ cœli domino: bñdicite hymber & ros domino. Bñdicite omnis spiritus dei domino: hymnum dicite & superexaltate eũ in sęcula. Benedicite ignis & æstus dño; benedecite frigus & æstas dño.

¶Lectio alia.

ANgel⁹ domini descendit. Ex Daniele ꝓpheta cap. iij. In quo ponitur liberatio trium puerorum ex fornace ignis & ipsorũ hymnus ex liberatione. Et socijs eius. s. Anania & misaele. Vno ore. spiritu sancto dictãte illis verba & verborum modulationem. Nomẽ glorię. scilicet tetragramaton. i. quattuor litterarũ. In tẽplo. ad humanitatẽ christi referri potest: in qua deus habitat. In throno. & hoc ad virginẽ deiparã. Abyssos. i. spiritus dãnatos & infides angelis. Firmamento. idest cœlo empyreo. Cætera patent ad finem vsq;.

Benedicite rores & pruina dn̄o: hymnū dicite & superexaltate eum in sęcula. Benedicite glacies & niues dn̄o: benedicite noctes & dies domino. Benedicite tenebræ & lumen domino; hymnum dicite & super exaltate eum in sæcula. Benedicite frigus & ęstas domino: benedicite pruina & niues domino. Benedicite fulgura & nubes dn̄o: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicat terra dominum: benedicite montes & colles domino. Benedicite omnia nascentia terræ domino; hymnum dicite & super exaltate eū in sæcula. Benedicite maria & flumina domino: benedicite fontes domino. Benedicite cete & omnia quæ mouentur in aquis domino: hymnū dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicite om̄es volucres coeli domino: benedicite bestiæ & vniuersa pecora domino. Benedicite filij hominum domino: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicite israel domino: bn̄dicite sacerdotes domini dn̄o. Benedicite serui domini domino; hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicite spiritus & animæ iustorū domino. Benedicite sancti & humiles corde domino: hymnum dicite & superexaltate eum in sæcula. Benedicite Anania Azaria Misael dn̄o: hymnū dicite & super exaltate eum in sæcula.

¶Lectio alia.

Conuenit vniuersa ciuitas. Ex actib9 Apostolorum capite. xiij. In quo posteaquā posuit apostoli Pauli prædicationem factam in Anthiochiam pisidię. Hoc in loco ponit cōtradictionem principum synagogę aduersantiū paulo. Vniuersa ciuitas. s. antiochensium. Repleti zelo. s. inuidiæ. & non amoris. Blasphemantes. idest maledicentes & detrahētes. Vobis primum. q̄a christus principaliter venit propter oues israel. Conuertimur ad gētes. quarum vocatione futura ē scriptura sacra. Præcepit dominus. cū dixit.

Lectio Actuū Apostolorū. Cap. xiij.

In diebus illis. Conuenit vniuersa ciuitas audire verbum domini. Videntes autē turbas iudæi repleti sunt zelo: & contradicebant his: quæ a Paulo dicebātur blasphemantes. Tunc constanter Paulus & Barnabas dixerunt. Vobis oportebat primum loqui verbum dei: sed quoniā repellistis illud: & indignos vos iudicastis vitę ęternæ: ecce conuertimur ad gentes. Sic enim præcepit nobis dominus: Posui te in lucem gentium vt sis in salutem vsq; ad extremū terræ. Audientes autem gentes gauisi sunt: & glorificabant verbum domini: & crediderunt quotquot erant præordinati ad vitā æternam. Disseminabatur autem verbum dn̄i per vniuersam iudęam. Iudei autem concitauerūt religiosas mulieres; & honestas: &

primos ciuitatis: & excitauerunt persecutionem in Paulũ & Barnabam: & eiecerũt eos de finibus suis. At illi excusso puluere pedũ in eos: venerunt iconiũ. Discipuli autem replebantur gaudio & spiritu sancto.

Dominica in trinitate.

Apocalyp. Cap. iiij.

IN diebus illis. Vidi ostium apertũ in cœlo; & vox prima quã audiui tanq̃ tubę loquẽtis mecũ dicẽs. Ascẽde huc: & ostẽdã tibi q̃ oportet fieri cito. Post hæc statim fui in spũ: & ecce sedes posita erat in cœlo: & supra sedẽ sedẽs: & q sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis & sardinis. & iris erat in circuitu sedis similis visioni smaragdinę. & in circuitu sedis sedilia viginti quattuor: & supra thronos viginti quattuor seniores sedẽtes circũamicti vestimẽtis albis: & in capitib⁹ eorꝝ coronas aureas. & de throno ꝓcedebãt fulgura; & voces & tonitrua. & septẽ lãpades ardẽtes ante thronũ; q̃ sunt septem spũs dei. & in cõspectu sedis tanq̃ mare vitreũ simile crystallo. & in medio sedis & ĩ circuitu sedis q̃ttuor . aĩalia plena oculis ante & retro. & animal primum simile leoni: & scđm aĩal simile vitulo: & tertiũ aĩal habens faciẽ quasi hoĩs: & quartũ aĩal simile aquilę volãti. & quattuor animalia: & singl'a eorꝝ habebãt alas senas: & in circuitu & int⁹ plena sunt oculis. & requiẽ nõ habebãt die ac nocte: dicẽtia. Sctũs. Sctũs. Sctũs. Dñs deus omp̃s: qui erat: & q est: & q venturus est. & cũ darent illa animalia gloriã: & honorẽ: & benedictionẽ sedẽti super thronũ viuẽti in sæcula sęcl'orꝝ: procidebãt viginti quattuor seniores ante sedem in throno: & adorabãt viuentem in sæcula sęculorum. Amen.

eritis mihi testes in Ierusalem. In lucem gẽtium. Esaię. xlix. Gauisi sunt. scilicet de sua conuersione & salute. Præordinati. idest a deo p̃destinati. Excusso puluere. sicut dixerat saluator. Matth. x. Venerunt iconium. quæ est ciuitas.

¶ Dñica in trinitate.

VIdi ostium apertũ ĩ cœlo. Ex apocalypsi. cap. iiij. In quo ponitur reuelatio facta Ioanni: ꝗs de rebus quæ pertinent ad fidem eccl'ię vniuersalem. & primo describitur dei maiestas reuelãtis. Vox quã audiui. hęc vox erat angeli. Quæ oportet fieri. ex dei ordinatiõe. Iaspidis & sardinis . lapilli sunt preciosi. Iris. arcus cœlestis. Smaragdinę. q est vnus ex coloribus iridis. Viginti quattuor seniores. tale consortium ad maiestatem pręsidentis pertinet. De throno. scilicet dei. Septem lampades. & quid per illas intelligatur: ipse subdit quod sunt septem spiritus sancti dona. Mare vitreum. per quod significatur sacramentum baptismi. Quattuor animalia. per quæ intelligũtur quattuor euangelistæ. Alas senas. idest quodlibet animal alas sex. Qui erat. per hoc designãtur dei æternitas. Procidebant. scilicet adorantes deum viuentem in sæcula seculorũ. idest in vitã æternam.

¶ Feria iiij. sequenti.

RESpondens autem Petrus. Ex actib9 apostolorum capite. v. In quo posteaq̃ Lucas posuit icrepationem apostolorũ: qui dicebantur concitare plebem inducendo nouam doctrinam. hic ponit responsum Petri & apostolorum. Exaltauit. per resurrectionem. & ad coelum ascensionem. Poenitentiam. idest tẽpus poenitendi. Sumus testes. quia interfuimus. Dissecabãtur. idest fremebãt Honorabilis. idest qui habebatur ab omnibus honori. Ad breue. scilicet tempus. vt in apostolorum absentia loqueretur. Theodas. cuius rei etiam Iosephus meminit. Esse aliquem. idest magnum Persius sese aliquem credens. Occisus est. a Fudo (scilicet) Syriæ pręside. Iudas Galileus. alterum exemplum ad hoc inducit. In dieb9 professiõis. quib9 q̃sq̃ ibat in ciuitatem suam: vt ibi profiteretur nomen suum & familiæ.
Et nunc applicat hæc exẽpla ad negocium pręsens hoc. Cõsilium hoc. idest doctrina. Dissoluetur. sicut horũ quos dixit. Consenserunt illi. scilicet Gamalieli. Cęsis. idest verberatis apostolis: puta pugnis & alapis. Gaudentes. tametsi vulnerati.

Feria quarta Actuum Apostolurum. Capite. v.

IN dieb9 illis. Respondẽs autem Petrus & apostoli: dixerunt ad plebem. Obedire oportet deo: magis q̃ hominibus. Deus patrum nostrorum suscitauit iesum: quem vos interemistis: suspẽdẽtes in ligno. Hũc principem; & saluatorẽ deus exaltauit dextera sua ad dandam poenitentiam israel & remissionem peccatorum. & nos sumus testes horum verborum: & spiritus sanctus quem dedit deus omnibus obediẽtib9 sibi. Hæc cum audissent dissecabantur: & cogitabant interficere illos. Surgens autem quidam in concilio pharisęus nomine Gamaliel legisdoctor honorabilis vniuersę plebi: iussit foras ad breue homines fieri. Dixitq̃ ad illos. Viri israelite attendite vobis super omnib9 istis: quid acturi sitis. Ante hos enĩ dies extitit Theodas dicens se aliquem esse. Cui cõsensit numerus virorum circiter quadringentorũ: qui occisus est: & omnes qui credebãt ei: dissipati sunt: & redacti ad nihilum. Post hũc extitit iudas galileus in dieb9 professionis: & auertit populum post se; & ipse perijt: & omnes quotquot consenserũt ei: dispersi sunt; & nunc itaq̃ dico vobis: discedite ab omnibus istis: & sinite illos. Quoniam si est ex hominibus cõsiliũ hoc; aut opus: dissoluetur. Si vero ex deo est: nõ poteritis dissoluere: ne forte & deo repugnare videamini. Consenserunt autem illi: & conuocantes apostolos: cęsis denunciauerũt ne omnino loquerentur in nomine Iesu: & dimiserunt eos. & illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilij: quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu cõtumeliam pati.

Omni autem die non cessabant in templo; & circa domos docentes, & euangelizantes iesum christum.

Infesto corporis christi Ad Corinthios.i. Capite.xi.

FRatres, Ego enim accepi a domino quod & tradidi vobis. Quoniam dominus iesus in qua nocte tradebatur, accepit panem: & gratias agens; fregit, & dixit. Accipite, & mãducate. Hoc est corp⁹ meũ; quod ꝑ vobis tradetur. Hoc facite in meã cõmemoratione. Similiter & calicẽ postq̃ cœnauit; dicens. Hic calix nouum testamẽtum est in meo sanguine. Hoc facite; quotienscũq; biberitis in meam commemorationem. Quotienscũq; enim manducabitis panem hunc: & calicem bibetis; mortẽ domini annunciabitis; donec veniat. Itaq; quicunq; manducauerit panem; & biberit calicem domini indigne: reus erit corporis & sanguinis domini. Probet autem seipsum homo: & sic de pane illo edat; & de calice bibat. Qui enim manducat: & bibit indigne; iudicium sibi manducat & bibit: non dijudicans corpus domini.

Dominica prima post festum Trinitatis. Ioannis primo. Cap.iiij.

CHarissimi. De⁹ charitas est. In hoc apparuit charitas dei ĩ nobis: q̃m filiũ suũ vnigenitum misit deus in mundum; vt viuamus per eum. In hoc est charitas: nõ quasi nos dilexerimus deum; sed quoniam ipse prior dilexit nos: & misit filiũ suũ propiciatorẽ pro peccatis nostris. Charissimi: si dilexit nos deus: & nos debemus alterutrum diligere. Deum nemo vidit vnq̃. Si diligimus inuicem; deus in nobis manet; & cha-

¶In festo corporis christi.

EGo enĩ accepi a domino. Ex prima epistola Pauli ad Corinthios cap.xi. In quo apostolus ostendit hui⁹ sacramenti dignitatem. A domino. scilicet. domino reuelante. Iesus. a quo est sacramentorum institutio. Tradebatur a iuda proditore. Fregit. nõ ante consecrationẽ. itaq; per prolepsim hoc dicit. Hoc est corpus meum. verba sunt consecrationis. nouum testamentũ. in quo promittũtur bona spiritualia sicut in veteri temporalia. Annunciabitis. repſentando ipsam per hoc sacramentũ. Donec veniat. ad iudiciũ vltimũ. Itaq;. hortatur. ad hoc sacramentum digne accipiendum. Reus erit. idest punietur: ac si christum occiderit. Probet se. idest cõscientiam suam examinet. Et sic. scilicet digne accipiendo. Non dijudicans. idest discernens ab alijs cibis.

Dominica prima post Trinitatẽ.

DEus charitas est. Ex epistola Ioannis prima. capite quarto. In quo apostolus hortatur fideles ad charitatem proximi: dicens: quia qui fratrem diligit: est ex deo: & dei filius: & qui non diligit. & cetera.

In hoc dei exemplo idē facit: qui nos dilexit. Viuamus per eum. vita gratiæ. Propiciationē. quia sic fecit nos deo amicos ex inimicis per peccatū. Nemo vidit. nihilominꝰ tamē in nobis habitat. Vidimus. humanitatem christi oculis corporalibus. Deus in eo manet. s. per gratiā. In die iudicij. quia hæc dilectio dat nobis securitatem. Sicut ille est benefaciens in cœlo iustis & iniustis: ita & nos debemus facere amādo bonos & malos amicos & inimicos. alia patēt.

¶ Feria quarta sequenti.

NOn regnet peccatu. Ex ep'la Pauli ad Romanos capite. vi. In quo induxit fideles ad dimittendum peccatum: hic ostēdit dimittendi modū. Vt obediatis. quia q est subditꝰ peccato trahitur ab appetitu irrationali. Membra vestra. quæ sunt instrumenta bene aut male operandi. Arma iusticiæ. idest bonorum operum instrumenta. Non dominabitur. idest fomes inclinans ad peccandum. Sub lege mosaica. quæ gratiam non conferebat. Peccauimus. quasi dicat: non peccauimꝰ. An nescitis. quasi dicat: scire debetis. Siue peccati. quia qui facit peccatū seruus est peccati. In formam doctrinę. s. catholicæ per christum & apostolis diuulgatę.

ritas eiꝰ in nobis perfecta est. In hoc cognoscimus: quoniam in eo manemus & ipse in nobis: quoniam de spiritu sancto suo dedit nobis; & nos vidimus & testificamur; quoniam pater misit filium suum saluatorē mūdi. Quisquis confessus fuerit: quoniam Iesus est filius dei; deus in eo manet: & ipse in deo. Et nos cognouimus & credimus charitati: quam habet deus in nobis. Deus charitas est: & q manet in charitate: in deo manet: & deus in eo. In hoc enim perfecta est charitas dei nobiscum: vt fiduciam habeamus in die iudicij; quia sicut ille est: & nos sumus in hoc mundo. Timor nō est in charitate; sed pfecta charitas foras mittit timorem: quoniam timor pœnam habet. Qui autem timet: nō est perfectus in charitate. Nos ergo diligamus deum: quoniam ipse prior dilexit nos. Si quis dixerit: quoniam diligo deum; & fratrem suum oderit: mendax est. Qui enim non diligit fratrem suū quem videt: deum quem nō videt quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus a deo; vt qui diligit deum; diligat & fratrem suum.

Feria quarta beati Pauli
Ad Romanos. Cap. vi.

FRatres. Nō regnet peccatū in vestro mortali corpore: vt obediatis concupiscētijs eius: sed neq exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato; sed exhibete vos deo tāq ex mortuis viuētes: & mēbra vestra arma iusticiæ deo. Peccatū enim vobis nō dominabitur. Nō eñi sub lege estis: sed sub gratia. Quid ergo? Peccauimus: quoniam non sumus sub lege; sed sub gratia? Absit. An nescitis: quoniam cui exhibe

tis vos seruos ad obediendũ: serui estis eius cui obedistis; siue peccati ad mortẽ; siue obeditionis ad iusticiam. Gratias autem deo; q̃ fuistis serui peccati; obedistis autem ex corde in eam formam doctrinæ; in quam traditi estis. Liberati autem a peccato; serui autẽ facti estis iusticię. Per iesum christum dominum nostrum.

Feria sexta Beati Pauli ad Ephesios. Capite primo.

FRatres. Nõ cesso gratias agens pro vobis memoriam vestri faciẽs in orationibus meis; vt deus pater domini nostri Iesu christi pater glorię det vobis spiritum sapientię/ & reuelationis in agnitionẽ eius; illuminatos habere oculos cordis vestri; vt sciatis quæ sit spes vocationis eius: & quæ diuitiæ glorię hæreditatis eius in sanctis: & quæ sit supereminens magnitudo virtutis ei⁹ in nos; qui credimus secundũ operationem potentię virtutis eius; quam operatus est in christo: suscitãs illum a mortuis; & cõstituens eum ad dexteram suam in cœlestibus supra omnem principatum; & potestatem; & virtutem; & dominationem; & om̃e nomem quod nominatur; non solum in hoc sæculo: sed etiam in futuro: & omnia subiecit sub pedibus eius: & ipsum dedit caput supra omnem ecclesiam: quæ est corpus eius/ & plenitudo eius; qui omnia in omnibus adimpletur.

Dominica secunda beati Ioannis apostoli. i. Capite. iij.

CHarissimi. Nolite mirari si odit vos mundus. Nos scimus quoniam trans-

¶Feria. vi. sequenti.

NOn cesso gratias. Ex epistola Pauli ad Ephesios. capite primo. vbi posteaquã præmisit salutationẽ in principio epistolarũ dici solitã: agit deo grãs de illorum conuersione ad fidem & mutua charitate. In agnitionem eius. i. vt illum cognoscatis. Quæ sit spes. idest credentes quid sperare debeant. Quę diuitiæ. vnde nobis det præmia. In nos. ad nobis benefaciẽdum. In christo. idest p christum. Omne nomẽ. vltra quattuor ordines spirituum, quos nominauit: vsq; ad vltimam hierarchiam. Sub pedibus eius. cum data est illi omnis potestas in cœlo & in terra. Matthei vltimo. Super ecclesiam. tam militantem q̃ triũphantem. Corpus ipsi⁹. scilicet mysticum. Qui omnia. ordo est. Plenitudo ei⁹ adimpletur. idest perficitur per eum. qui omnia in omnibus operatur. idest per christũ.

¶Dominica scđa post trinitatẽ.

NOlite mirari si odit vos mundus. Ex epistola Ioannis. i. capite. iij. In quo posteaq̃ induxit fideles ad charitatem: nunc deterret illos ab odio. Si odit vos. quia opera mũ

mundi maligna sunt & sine charitate. De morte ad vitam. & hoc per charitatem. In morte. idest in peccato. Homicida est. sui & alteri9 quem odit. Vitam. quæ confertur per gratiam. Cognouimus. per experientiam. Pro fratribus. s. corporalem pro spirituali illorum. Qui habuerit. duos ponit cas9: in q eleemosyna de necessitate facięda est: quod si non fecerit: non erit in eo charitas.

latisumus de morte ad vitam: quoniam diligimus fratres. Qui non diligit: manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum: homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida: non habet vitam æternam in se manentem. In hoc cognouimus charitatem dei; quoniam ille pro nobis animam suam posuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit substātiam huius mundi: & viderit fratrem suum necessitatem habere: & clauserit viscera sua ab eo; quomodo charitas dei manet in eo? Filioli mei non diligamus verbo tantum nec lingua: sed opere & veritate.

¶ Feria. iiij. sequenti. Mortificate membra vr̄a. Ex epistola pauli ad Colossenses. cap. iij. In quo apostolus inducit colossenses ad conseruandam vitæ sanctimoniam per fugam vitiorum. Super terram. idest quę sunt ad pręsentē vitam pertinentia. Idolorum seruitus. quia auarus magis colit pecuniam q̄ deum. Propter quæ. scilicet vitia superiora. Ira dei. idest vindicta. Incredulitatis. i. qui non credunt credenda. Vos ambulastis. ante conuersionem. Nunc deponite. scilicet vitia spiritualia. Mentiri inuicē. decipientes vos. Veterē hominem. idest vitia illa gentilitatis vestræ ante conuersionem. Nouum hominem. qui est renouat9 per baptismum & dei cognitionem. Imaginem ei9. idest partem rationalem, quę est dei imago. nā irrationalis similis est bestiis. Mascul9 & fœmina. quæ non est distinctio ex parte mentis: sed corporis. In omnib9 christus. sine distinctiōe sexus & nationis.

Fr̄a. iiij. Beati Pauli ad Colossen̄. Cap̄. iij.

FRatres. Mortificate membra vestra quæ sunt super terrā; fornicationē immūdiciā; libidinē; concupiscientiā malā; & auariciā: quæ est simulachroꝝ seruit9. Propter quæ venit ira dei super filios incredulitatis; in quib9 & vos ambulastis aliqn̄ cū viueritis in illis. Nunc autem deponite & vos oīa: irā: indignationem; maliciā: blasphemiā: turpē sermonē de ore vestro. Nolite mentiri inuicē: expoliantes vos veterē hominē cū actibus suis; & induentes nouum eū; qui renouat in agnitionē dei secundum imaginem eius qui creauit eum: vbi nō est masculus & fœmina: gētilis & iudæus: circūcisio & p̄putium: barbarus & scyta: seru9 & liber. Sed oīa & in omnibus christus.

Feria sexta Beati Ioannis apostoli. i. Capite. i.

¶ Feria sexta sequenti.

HAec est annūciatio. Ex epistola .i. Ioānis capite primo. In quo posito pœmio accedit ad institutionem fidelium, ijs de rebus quæ maxime ad fidem pertinent. Annunciatio. idest euangelium. Audiuimus ab eo. scilicet a verbo incarnato. Lux est. Ioannis. ix. Ego sum lux mūdi. In tenebris. scilicet culpę & ignorantiæ. Mētimur. scilicet verbo. Veritatem nō facimus. scilicet opere. nam veritas etiam in operibus est. Ethicorum. iiij. In luce ambulamus. iuste viuendo. Societatem habem9. scilicet in charitate viuētes. Emundat nos. per sacramēta. Seducim9 nos. qa nō sumus in societate cum deo. Confiteamur. scilicet nos esse peccatores. Peccauim9. in pręterito. Mendacem eum fecimus. quia sępe in scriptura dicit: quod nemo immunis est a culpa.

CHarissimi. Hęc est annūciatio; quā audiuimus ab eo: & annunciamus vobis; quoniam deus lux est; & tenebræ in eo non sunt vllæ. si dixerimus quoniā societatem habemus cum eo; & in tenebris ambulamus; mentimur; & non facimus veritatē. Si autem in luce ambulam9; sicut & ipse est in luce; societatem habemus ad inuicem; & sanguis Iesu filij eius emundat nos ab om̄i peccato. Si dixerimus; quoniā peccatū non habemus; ipsi nos seducimus; & veritas in nobis nō est. Si cōfiteamur peccata nostra; fidelis est & iustus; vt remittat nobis peccata nr̄a; & emundet nos ab om̄i iniquitate. Si dixerimus; quoniam non peccauimus; mēdacem facimus eum; & verbum eius in nobis non est.

Dominica tertia Beati Petri Apostoli .i. Capite .v

CHarissimi. Humiliamini sub potenti manu dei; vt vos exaltet in tempore visitationis. Omnē solicitudinē vestrā proijcientes in eum; q̄m ipsi cura est de vobis. Sobrij estote & vigilate; quia aduersarius vester diabolus tanq̄ leo rugiēs circuit quęrens quē deuoret; cui resistite fortes in fide; scientes eandē passionem ei quę in mundo est vestræ fraternitati. Deus autem omnis gratię; qui vocauit nos in æternam suā gloriam in christo Iesu modicū passos; ipse perficiet; confirmabit, solidabitq;. Ipsi gloria & imperium in sæcula sæculorum.

¶ Dominica tertia post trinitatem.

HVmiliamini sub potēti manu dei. Ex epistola Petri .i. cap. v. In quo post eaquā instituit seniores: hic instituit iuniores. s. maxime ad humilitatem & obedientiam. Omnē solicitudinem. nō quod sint negligētes: sed quod a deo sit omne bonū putātes. Sobrij. in victu & vestitu. Circuit. parans vobis insidias in quas incidatis. In fide. charitate informata. Et fraternitati. i. fratribus vestris qui sunt p̄ oēm mundū disp̄si: q̄ eadē patiunt̄. Omnis gr̄ę. s. largitor. In modicum passos. quia pœna temporalis breuis est.

¶ Feria quarta sequenti.

OMne quodcūq; facitis. Ex epistola Pauli ad Colossēses. capite tertio. in quo loco apostolus induxit ad perfectionem operis. In nomine christi. omnia in eius gloriam referentes. Patri per ipsum. quia mediator est inter nos & deum in omnibus. In domino. idest in licitis & honestis (nam in turpibus non licet.) Amari esse. i. duri & difficiles. Obedite parentibus. quos debere honorari etiam in pręceptis legalibus tradidit. Vt non pusillo animo fiant. siue fugam arripientes: siue non potentes vobis obtemperare propter sęuiciam vestrā. Ad oculum. i. nō tantū in pręsentia: sed etiam in absentia. Placentes. idest vt illis placeant. Timentes dominum. idest placentes deo & non hominibus. Ex animo. idest voluntarie & nō coacti.

¶ Feria. vi. sequēti.

REportantes finem fidei. Ex epistola Petri. i. cap. i. Pēdet autem lectio ex superioribus (nā dixerat in quem nunc quoq; videntes creditis.) Credentes autem exultabitis lætiticia inenarrabili & glorificata. tunc sequitur reportantes finem fidei. scilicet salutem animarum. In quod vel quale. scilicet salus illa per christū esset ventura. Passiones & glorias. vt Esaiæ. capite. liij. Non sibimetipsis. scilicet prophetis. Vobis. prænunciando quæ vestris temporibus erāt futura. Spiritusancto. in die pentecostes.

Feria quarta. Beati Pauli ad Colossenses. Capite. iij.

FRatres. Omne quodcunq; facitis in verbo aut in opere: omnia in nomine domini iesu christi facite: gratias agētes deo & patri per ipsum. Mulieres subditę estote viris: sicut oportet in domino. Viri diligite vxores vestras: & nolite amari esse ad illas. Filij obedite parētib[9] per omnia; hoc enim placitum est in domino. Patres nolite ad indignationē prouocare filios vestros: vt non pusillo animo fiant. Serui obedite per om̄ia dominis carnalibus; non ad oculum seruientes: quasi omnibus placentes: sed in simplicitate cordis timentes dominum. Quodcunq; facitis: ex animo operamini; sicut domino & non hominibus: scientes q̄ a domino accipietis retributionē hęreditatis. Per iesum christum dominum nostrum.

Feria sexta. Beati Petri apostoli. prima. Capite. i.

CHarissimi. Reportantes finem fidei vestræ salutem animarum. De qua salute exquesierūt: atq; scrutati sunt prophetæ; qui de futura in vobis gratia prophetauerunt: scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis spiritus christi: prænuncians eas; quæ in Christo sunt passiones & posteriores glorias: quibus reuelatum est: quia non sibimet ipsis. Vobis autem mistrabant ea; quæ nunc nunciata sunt

In quem.scilicet spiritum sanctū cum trinitate. Propter quod. idest quia estis filij dei per adoptionē. Succincti lumbos. idest casto corpore & mēte. In reuelationem.idest per reuelationem. Configurati.idest conformati. Secundum eum.scilicet deum. Scriptum est. Leuitici.xix. Et si patrē inuocatis.i. quia inuocatis. Incolatus vestri.idest vitę & alludit ad illud psalmistæ. Incolatus meus prolongatus est.

vobis per eos: qui euangelizauerunt vobis spiritu sancto misso de coelo: in quem desiderāt angeli prospicere. Propter quod succincti lumbos mentis vestræ sobrij; perfecti; sperate in eam quæ offertur vobis gratiā in reuelationē Iesu christi: quasi filij obedientiæ; non configurati prioribus ignorātiæ vestræ desiderijs: sed secundū eum qui vocauit vos sanctū: vt & ipsi sancti in omni cōuersatione sancti sitis. Quoniam scriptū est. Sancti eritis; quoniam ego sanctus sum. Et si patrē inuocatis eum qui sine acceptione personarum iudicat secundum vniuscuiusq; opus: in timore incolatus vestri tēpore conuersamini.

Dominica.iiij. Beati Pauli ad Romanos. Cap.viij.

FRatres. Existimo enim q non sint condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam: quæ reuelabitur in nobis. Nam expectatio creaturæ reuelationē filiorum dei expectat. Vanitati enim creatura subiecta est non volens: sed ppter eum qui subiecit eam in spe. Quia & ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatem glorię filiorū dei. Scimus eñ q omnis creatura ingemiscit: & parturit vsq; adhuc. non solum autem illa: sed & nos ipsi primicias spiritus habentes: & ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum dei; expectantes redemptionem corporis nostri In iesu christo domino nostro.

¶ Dominica quarta post trinitatem.

EXistimo enim qd non sint. Ex epistola ad Romanos capite.viij.dixit ī superioribus: qd per adhęsionē ad christum: consequimur vitā æternam. nunc qualis illa sit vita ostendit: & quantum hac pręstat. Cōdigne.i.ęquales. Huius temporis.i. vitæ temporalis. Spectatio creaturæ: idest hominis. Reuelationem: idest beatitudinem: & hoc per patientiam laborum. Vanitati.i. morti & passionibus. Non volens. quasi dicat, velit nolit: & hoc p peccatū Adā. Propter eum qui. idest deum patientes. In spe.scilicet resurrectionis. A seruitute.idest a mortalitate. Ingemiscit. est in cōtinuo dolore: & parturit.i. labore solui desiderat. Vsq; ad huc. idest in hac vita. Nos ipsi.s. apostoli qui primi spiritum sanctum accepimus. Gemimus. scilicet in tribulationib9. Expectātes adoptionem. idest pręmiū adoptionis nostræ in filios dei. Et redēptionē. idest liberationem a corruptione.

¶ Feria.iiij. sequenti.

SIcut per vnius delictum. Ex epistola Pauli ad Romanos. cap. v. In quo apostolus comparat peccatum ad donum christi. Et primo quantum ad peccatum Adam. deinde quantum ad peccatum in lege. Vnius delictum. scilicet primi parentis. Per vnius iusticiam. i. christi. Inobedientiam vnius. qui non obediuit deo: & preuaricatus est. Obeditionem vni9. idest christi: qui fact9 est obediens patri vsq3 ad mortem. Subintrauit. i. successit. vt abundaret delictum: quia ante legem licebat hoc, vel alio modo agere. sed post legem nõ licet sine peccato trãsgredi. Supabundabit & gratia. per christum. Cętera patent.

¶ Feria. vi. sequenti.

PAtientes estote. Ex epistola Iacobi apostoli. cap. v. In quo iustos consolatur: ne in tribulationib9 deficiãt. Ad aduentum domini. cum accipietis laborum vestro℞ mercedem. Ecce agricola. exẽplo agricolę expectãdum esse dicit. Tẽporaneum. i. suo tẽpore. Et serotinũ. i. postea prouenientem. Appropinquabit. idest prope est merces vestra. Ingemiscere ĩ alterutrũ. scilicet videntes alterius labores. Non iudicemini. idest condemnemini impatientiæ. Iudex assistit. idest prope est christus qui vos liberabit. Exemplum accipite. scilicet prophetas. Exitus mali. idest mortis quæ non est malum culpę: sed poenę. Lõganimitatis. i. spei. Beatificamus eos. idest beatos dicimus. Finẽ dñi. quia & ipse mortem subijt.

FRatres. Sicut p vnius delictũ mors in oẽs hoĩes in condemnationem; sic & per vnius iusticiam in omnes homines in iustificationem vitę. Sicut eñ per inobediẽtiam vnius hominis peccatores constituti sunt multi; ita & per vnius obeditionem iusti constituentur multi. Lex autem subintrauit vt abũdaret delictũ. Vbi autem abũdabit delictum; superabundabit & gratia. Vt sicut regnauit peccatum in mortem; ita & gratia regnet per iusticiam in vitam ęternam Per Iesum christũ dominũ nostrum.

Feria sexta beati Iacobi apostoli. Capite. v.

CHarissimi. Patientes estote vsq3 ad aduentum domini. Ecce agricola expectat preciosum fructum terrę: patienter ferens; donec accipiat temporaneũ & serotinũ. Patiẽtes igĩ estote; & vos cõfirmate corda vestra; quia aduentus domini appropinquabit. Nolite ingemiscere fratres in alterutrum; vt non iudicemini. Ecce iudex ante ianuam assistit. Exemplum accipite fratres exitus mali & longanimitatis; & laboris: & patientiæ prophetas: qui locuti sunt in nomine domini. Ecce beatificamus eos qui sustinuerumt. Sufferentiam Iob audistis & finem dñi vidistis. Quoniam misericors est deus & miserator.

Dominica quinta beati Petri Apostoli. Capite. iij.

¶Dominica quinta post Trinitatem.

OMnes vnanimes in oratione. Ex epistola Petri prima. capite. iij. In quo apostolus informat fideles ordinando eos ad proximum. Illud vero quod dicit in oratione in clausula superiori est: vbi dicitur: vt non impediantur orationes vestrę. Compatientes. scilicet inuicem alter al

CHarissimi. Omnes vnanimes in oratiōe estote cōpatiētes; cōfraternitatis amatores; misericordes; modesti; humiles. Non reddētes malum pro malo; nec male dictum pro maledicto; sed econtrario bene dicentes. Quia in hoc vocati estis: vt benedictionem hęreditate possideatis. Qui em̄ vult vitam diligere; & videre dies bonos: coerceat linguā suā a malo: & labia eius ne loquanť dolū. Declinet autem a malo: & faciat bonum; inquirat pacē; & sequatur eā; quia oculi domini super iustos: & aures eius in preces eorum. Vultus autem domini super faciētes mala: & qs est q vobis noceat si boni ęmulatores fueritis? Sed & si quid patimini propter iusticiā: beati. Timorem autem eorum ne timueritis: vt non conturbemini. Dominum autem christum sanctificate in cordibus vestris.

Feria iij. beati Pauli ad Romanos. Capite. iij. & iiij.

FRatres. Arbitramur em̄ iustificari hominem per fidē sine operib⁹ legis? An iudęorū deus tantum? Nōne & gentium? Immo & gentiū. Qm̄ quidē vnus est deus qui iustificat circuncisionem ex fide: & præpucium per fidem. Legem ergo destruim⁹ per fidē? Absit. Sed legē statuimus. Quid ergo dicimus inuenisse Abraā patrē nr̄m secundū carnem? Si enim Abrahā ex operibus legis iustificatus est: habet gloriā; sed non apud deū. Quid enim scriptura dicit?

terum. In hoc. i. ad hoc: vt benedicatis: etiam maledicētibus vobis: Qui enim vult. Hoc sumptū est ex psal. xxxiij. Oculi super iustos. respiciens eos fauorabiliter. Aures eius. sup. paratę ad audiēdum. Vult⁹ domini. scilicet iratus ad illorū punitionē. Aemulatores boni. idest virtutis & bonitatis. Beati. s. eritis. Timorem eorum. idest terrorem quo vos tentant a bono depellere. Cōturbemini. impatienter aduersa sustinendo. Sanctificate dn̄m. i. firmate.

¶Feria. iiij. sequenti.

ARbitramur enim iustificari. Ex epistola Pauli ad Romanos cap. iij. & iiij. In quibus comparat legem veterem legi euangelicę. Arbitramur. &c̄. quasi dicat: non: quia fides sine operibus mortua est. Deus tantū. quia est etiā gentium. Deus est. scilicet iudæorū & gentiliū. Circuncisionem. idest iudæos. Preputium. idest gentiles: & vtrosq; per fidem christi venturi: aut qui iā venit. Legem statuimus. i. confirmamus veterē per nouā. Patrem nr̄m. a quo p carnē iudęi descendebāt. Habet gloriā. s. apud hoīes. qđ obediuit deo. Et q operatur. quia illud quod cōcedit

alicui sicut merces operis traditur per modum debiti: vita autem æterna conceditur per viam gratiæ. igitur non propter legis opera. Qui non operatur. idest legis opera non facit. ¶ Feria sexta sequenti. Accedam ad vos in iudicio. Ex Malachia propheta capite. iij. In quo propheta ponit christi aduentum in iudicium finale. Testis velox. quia breui tẽpore terminabit. & de quibus sit prolaturus sentẽtiam subdit: quia de ijs q̃ sunt capitaliora. Mittam Heliam. hoc ex capite sequẽti sumptum est. qui ante domini aduentum ad hoc in vita reseruatus predicabit contra antichristum. Corda patrũ ad filios. idest incredulos reducent ad fidem parentum fidelium. Ne forte veniam. immo sine forte. quod est frequens in sacris litteris. aut dicit hoc propter temporis incertitudinem. Anathemate. idest æterna separatione. quia vltra nõ inhabitabitur.

¶ Dominica sexta post trinitatem.

Quicunq; baptizati sumus. Ex ep̃la Pauli ad romanos. cap̃. vi. Quia dixit paulo ante: quod vbi abundauit delictum superabundauit & gratia: diceret quispiã ergo perstandum est in peccatis. hũc apostolus errorem remouet: dicens. Quicũq; baptizati. &c. In morte ipsius. ex qua baptismus habet efficatiã. Cõsepulti. sed ille surrexit ad vitam. & nobis surgẽdum est a peccatis ad vitę renouationem. Complantati ex mala terra in bonam. Vet⁹ homo no

Credidit Abraam deo: & reputatum est illi ad iusticiam. Ei autem qui operatur: non imputatur secundum gratiam; sed secundũ debitum. Ei autem qui non operatur; credenti autem in eum qui iustificat impium: reputatur fides eius ad iusticiam.

Feria sexta. Lectio Malachię prophetæ. Capite. iij.

HAec dicit dominus deus. Accedam ad vos in iudicio: & ero testis velox: maleficis & adulteris & periuris; & qui calũniantur mercedem mercenarij: & humiliant viduas & pupillos; & colaphizant capita populorum: & opprimũt peregrinos; nec timuerũt me: dicit dominus exercituũ. Ecce ego mittam vobis Heliam prophetã anteq̃ veniat dies domini magnus & horribilis: & conuertet corda patrum ad filios; & cor filiorum ad patres eorũ; ne forte veniam; & percutiam terram anathemate.

Dominica. vi. beati Pauli ad Romanos. Capite. vi.

FRatres. Quicunq; baptizati sum⁹ in christo iesu: in morte ipsius baptizati sumus. Cõsepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: vt quomodo christus resurrexit a mortuis per gloriã patris; ita & nos in nouitate vitæ ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudine mortis ei; simul & resurrectionis erimus. Hoc sciẽtes: quia vetus homo noster simul crucifix⁹ est; vt destruatur corpus peccati;

ster.qui per baptismũ surrexit in nouum hominem. Crucifixus est. id est mortuus vnde surgat nouus. Mortuus est.scilicet peccato.Iustificat9 est: scilicet per baptismum. Mortuus est peccato. id est propter peccatum delendum. Semel. quia mors illa fuit sufficiens ad delenda omnium peccata. Ita & vos.similitudinem applicat.

vt vltra non seruiamus peccato.Qui enim mortuus est:iustificatus est a peccato.Si aũt mortui sumus cum christo: credimus:quia etiam simul viuem9 cũ illo.Scientes q christus resurgens a mortuis iam non moritur: mors illi vltra nõ dominabitur. Quod eñ mortu9 est pctõ: mortuus est semel. Quod autem viuit; viuit deo. Ita & vos existimate vos mortuos quidem esse peccato.viuentes autem deo In christo Iesu dño nostro.

Feria quarta Pauli ad Hebręos. Capite. xij. &. xiij.

FRatres. Habemus gratiam per quam seruiamus placentes deo: cum metu & reuerentia.Et enim deus noster ignis consumens est. Charitas fraternitatis maneat in vobis: & hospitalitatem nolite obliuisci.Per hanc enim placuerunt quidam angelis hospitio receptis. Mementote vinctorum tanq̃ simul vincti: & laborantium tanq̃ & ipsi in corpore morantes. honorabile cõnubium omnibus:& torus immaculatus.Fornicatores enim & adulteros iudicabit deus. Sint mores sine auaricia:cõtenti p̃sentibus. Ipse enim dixit;non te deseram:nec derelinquam:ita vt cõfidenter dicamus. Dñs mihi adiutor est: non timebo quid faciat mihi homo.Mementote prępositorum vestrorum qui vobis locuti sunt verbum dei. Quorũ intuentes exitum;conuersationis imitamini fidem.Iesus christus heri & hodie ipse & in sæcula sæculorum. Amen.

¶Feria.iiij.sequenti.

HAbemus gratiã. Ex epistola Pauli ad Hebræos cap. xij. &. xiij. & pendet lectio ex supioribus.itaq; regnum immobile suscipientes.subdit per quid possimus illud acquirere:dicens. Habemus gratiam. id est facile habere possumus. Metu & reuerentia.quæ sunt religionis instrumẽta. Ignis cõsumens.s.malos,purgãs vero bonos. Charitas fraternitatis.id est amor fraternus. & tangit tria in quibus debet ostendi charitas vera.quorũ primum est, hospitalitas. Angelis hospitio rece. vt Abraam & Loth.Genesis. xviij. &. xix. Mementote vinctorũ. id est eorum qui sunt in catenis vincti, quod est secũdum.Et laborãtium.scilicet i paupertate. quod est tertium. In corpore morantes:quia indigentia vestri corporis debet vos mouere de indigentia aliorum. Honorabile cõnubium. quoniam est libidinis repressiuũ. Torus immaculatus. i. legitimus.Ipse enim dixit Iosue primo.Domin9 mihi adiutor.ex psal. Pręposìtorũ. id est pręlatorum.

¶Feria.vi.sequenti.

HAec scribo vobis. Ex epistola .i. Ioãnis cap. ij. In quo ex prędictis in capite superiori infert intẽtum. Si quis peccauerit. ex humana fragilitate. Iustum. idest qui pro vere pœnitentib9 interpellat. Propiciatio. nam seipsum obtulit pro nostra expiatione. In hoc scimus. scilicet per experientiam. Se nosse deum. argumentum est a contrario. In hoc scimus. i. per experiẽtiam cognoscimus. Et ipse ambulare. scilicet imitando illũ. Mandatum nouum. scilicet antiquum: tam ex lege naturali, q̃ ex lege diuina in quibus iubemur proximos diligere sicut nosmetipsos. Mãdatum nouum. idest in lege euãgelica renouatũ. Quod est verum. idest verificatum. In ipo. idest in christo: qui passus est pro nobis. Et in vobis. quia dixit mandatum nouũ do vobis. &c.

¶ Dominica septima post trinitatem.

HVmanũ dico propter infirmitatẽ. Ex epistola Pauli ad Romanos. Capite. v. In quo posteaq̃ induxit romanos ad peccata dimittenda: nunc inducit illos ad bene viuendum. & primo ex operis facilitate: & quia paulo ante dixerat: liberati a peccato serui facti estis iusticiæ: nunc infert dicens. Humanum dico. i. nihil difficile pręcipio: sed rationi cõsonum. & quod ab homĩs fragilitate pręstari potest. quod ꝓbat e diuerso. quia quemadmodum actiones vitiosę sunt in potestate nostra: & ille quę per virtutem. Ita nunc. post conuersio

Feria sexta Beati Ioannis apostoli. i. Capite. ij.

CHarissimi. Hæc scribo vobis: vt non peccetis. Sed si quis peccauerit: aduocatum habemus apud patrem Iesum christũ iustũ: & ipse est ꝓpiciatio ꝓ peccatis nostris. Nõ pro nostris aũt tm̃: sed etiã ꝓ totius mũdi. & in hoc scimus qm̃ cognouim9 eũ si mandata eius obseruamus. Qui dicit se nosse eum; & mandata eius nõ custodit: mẽdax est; & in eo veritas non est. Qui autem seruat verbum ei9 vere: in hoc charitas dei perfecta est. In hoc scimus: quoniam in ipso sumus. Qui dicit se in christo manere: debet sicut ille ambulauit & ipse ambulare. Charissimi: non mandatum nouum scribo vobis; sed mandatum vetus quod habuistis ab initio; mandatum vetus est verbũ quod audistis. Iterũ mandatũ nouũ scribo vobis; quod est verũ; & in ipso: & in vobis. Qm̃ tenebræ transierunt: & lumẽ verũ iã lucet.

Dominica septima Beati Pauli ad Romanos. Capite sexto.

FRatres. Humanum dico propter infirmitatẽ carnis vestrę: sicut enim exhibuistis membra vestra seruire immundicię & iniquitati ad iniquitatem: ita nunc exhibete mẽbra vestra seruire iusticiæ in sanctificationem. Cum enim serui essetis peccati liberi fuistis iusticiæ. Quem ergo fructũ habuistis tunc in illis: in quibus nũc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero

nem vestram. In sactificationem. idest vsq; ad sanctitatis consumationem.

¶ Feria quarta sequenti.

NIhil nunc damnationis. Ex epistola ad Romanos capite. viij. In quo posteaq; ostendit cessationem legis veteris factam per christū: nunc dicit adhęrendum esse christo legis gratiæ autori. Nihil damnationis. i. nulla damnationis causa. Lex spūalis quemadmodum est euāgelica. A lege peccati. i. ab obligatione peccati actualis. Et mortis. qa tollit oēm pœnam debitam pro peccato. Nam quod impossibile. declarat modū hui9 liberationis. Legi veteri. qa nō purgabat a peccatis aīæ: sed carnis. Infirmabatur. idest erat imp̄fecta. Per carnē. quia non mundabat nisi corpus. Similitudinē carnis. quæ fuit passibilis: tamen non peccatrix. De peccato. i. de seipso facto hostia p̄ peccato. Dānauit peccatum. idest deleuit. Prudētia carnis. i. qua quis carnalia quærit. Mors est. i. ad mortem ducit. Prudētia spiritus: pax. i. reqes.

liberati a peccato: serui autem facti deo. habetis fructū vestrum in sanctificationem; finem vero vitam æternam. Stipendia em̄ peccati mors. Gratia autē dei vita æterna. In christo Iesu domino nostro.

Feria quarta beati Pauli ad Romanos. Capite. viij.

FRatres. Nihil nūc dānatiōis est his qui sunt in christo iesu: qui non secundum carnem ambulant. Lex enim spiritus vitæ in christo Iesu liberauit me a lege peccati & mortis. Nā quod impossibile erat legi, in quo infirmabatur per carnem: deus filiū suum mittens in similitudinem carnis peccati: & de peccato dānauit peccatū in carne: vt iustificatio legis impleretur in nobis: qui nō scd̄m carnē ambulamus: sed secundum spiritū. Qui em̄ scd̄m carnē sunt; quæ carnis sunt; sapiunt Qui vero scd̄m spiritum: quę sunt spiritus; sentiunt. Nam prudentia carnis mors est. Prudentia autem spiritus vita & pax. In christo iesu domino nostro.

¶ Feria. vi. sequenti.

SApiētia carnis inimica est deo. Ex eadē epistola: & coniungitur lectio epistolę superiori. Sapiētia carnis. sapientia hic, & prudentia superi9 improprie accipiunt. Inimica deo. quia repugnās illis p̄ceptis. Neq; pōt. qa nemo potest duob9 dn̄is seruire. Nō estis. i. esse debetis. Si habitat ī vobis. idest. cū baptismo spūm sanctum accepistis. & cū fide spiritū. Nō habet. qa p̄didit gratiā. Nō ē ei9. s. mēbrū. Mortuū ē. s. mortis necessitati subiectū.

Feria. vi. beati Pauli ad Rom̄. Cap̄. viij.

FRatres. Sapientia carnis inimica est deo. Legi em̄ dei nō est subiecta; neq; em̄ potest. Qui aūt in carne sunt: deo placere non possunt. Vos autem in carne non estis sed in spiritu: si tamen spiritus dei habitat in vobis. Si quis autem spiritū christi nō habet: hic nō est eius: Si autē christus in vobis est; corpus quidem mortuū est propter pc̄tūm: spūs vero viuit p̄pter iustificationē.

Quod si spiritus eius. idest dei. Habitat in vobis. perseuerando in fide & gratia: qui suscitauit illum: etiã suscitabit corpora vestra. & hoc propter spiritum habitantem in vobis.

¶ Dominica octaua post trinitatem.

DEbitores sumus non carni. Hæc lectio superiori continuatur. & est conclusio pendẽs ex superiorib9: & patet lectio. Spiritu dei agũtur. quia nemo venit ad me (dicit saluator) nisi pater meus traxerit illum. iterum in timore. sicut i veteri lege quæ fuit lex timoris. Adoptionis filiorum. scilicet per gratiam. In quo. s. spiritu. Clamamus. clamare possum9. Abba. quod interpretatur pater. s. quia sumus adoptionis filij. Spiritus. s. sanctus, tertia in diuinis psona. Testimoniũ reddit. s. quod sum9 dei filij per reuelationẽ Apostolo factam: atq; etiam alijs compluri b9. Si filij. cõsequens est: qđ si sumus filij: erimus hæredes: non quasi filius naturalis: quem constituit hęredẽ vniuersorum: sed glorię: quia adoptiui.

¶ Feria quarta sequenti.

NOn misit me christ9 baptizare. Ex prima epistola ad Corinthios cap. i. Apostol9 in supiori parte dixit se poucos admodum baptizasse. cuius rationem nunc reddit: q̃ nõ tã ad baptizandum: quam ad docendum missus est, quod est maioris officij. tametsi ad vtrunq; missi sunt apostoli. In sapiẽtia verbi. idest mũdana quę verbis exquisitis peragitur. Euacuet crux xpi.

Quod si spiritus eius qui suscitauit Iesum a mortuis habitat in vobis: qui suscitauit Iesum cristum a mortuis: viuificabit & mortalia corpora vestra propter inhabitãtem spiritum eius in vobis.

Dominica. viij. Beati Pauli ad Romanos. Capite. viij.

FRatres. Debitores sumus: non carni: vt secundũ carnem viuamus. Si enim secundum carnem vixeritis: moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortificaueritis: viuetis. Quicunq; enim spiritu dei agũtur: hi filij sunt dei. Non enim accepistis spiritũ seruitutis iterũ in timore: sed accepistis spiritum adoptionis filiorũ dei: in quo clamamus abba pater. Ipse enim spiritus testimoniũ reddet spiritui nostro: q̃ sumus filij dei. Si autem filij: & hęredes. hęredes quidẽ dei: cohæredes autem christi.

Feria quarta Beati Pauli ad Corinthios. Capite. i.

FRatres. Non enim misit me christus baptizare: sed euangelizare. Non in sapientia verbi: vt non euacuetur crux christi. Verbum enim crucis pereuntibus quidẽ stulticia est: his autẽ qui salui fiunt. idest nobis virt9 dei est. Scriptum est enim. Perdam sapientiam sapientum: & prudentiam prudentiũ reprobabo. Vbi sapiẽs: vbi scriba: vbi inquisitor huius sęculi: Nonne stultam fecit deus sapientiã huius mũdi: Nam quia in dei sapientia non cognouit mund9

idest fides passionis eius. quæ videtur gentibus stultitia: quia non argu-mentis sed fide continetur. Verbum crucis.i.prędicatio passionis. Pereuntibus.idest infidelibus. Virtus dei est. quia per crucem diabolus deuictus est.Scriptum est.Esaię.xxix.Sapientiam.ingenio humano ad inuentam de rebus diuinis. sicut prudentiam quæ est de agibilibus. Vbi sapiens? quasi dicat: nusquam est in rebus ab homine adinuentis. Vbi scriba? idest legisperitus. Inquisitor sęculi. idest rerum sæcularium. Huius mundi. quasi dicat: immo fecit. In dei sapientia. idest cognitione creaturarum quæ sunt dei speculum. Mundus. idest mundi sapientes. Per stulticiam prædicationis: idest quā isti putabant stulticiam. Signa petūt. qualia fuerūt cum illis tradaretur lex. Sapientiam. non diuinā: sed qualem ipsi inuenerunt. Iudæis scandalum. idest offendiculum. Stulticiam. opinione ipsorū. Vocatis. idest electis tā ex iudęis q̄ ex gentilib9. Dei virtutē. scilicet esse christum.

per sapientiam deum: placuit deo per stulticiam prædicationis: saluos facere credentes. Quoniam & iudæi signa petunt: & gręci sapientiam quærunt. Nos autem prædicamus christum crucifixum: iudæis quidē scandalum: gentib9 autem stulticiam. Ipsis autem vocatis iudæis atq; græcis christum dei virtutem & dei sapientiam. Quia quod stultum est dei: sapientius est hominib9. Et quod infirmū est dei: fortius est hominibus.

Feria sexta beati Pauli ad Corinthios.i.Cap.i.

FRatres. Videte vocationem vestram: quia non multi sapientes secundum carnem: non multi potentes; non multi nobiles: sed quę stulta sunt mundi elegit deus: vt confundat sapientes. Et infirma mundi elegit deus: vt confundat fortia. & ignobilia mundi: & contēptibilia elegit deus: & ea quæ non sunt: vt ea quæ sunt destrueret: vt non glorietur omnis caro in conspectu eius. Ex ipso autem vos estis in christo iesu: qui factus est nobis sapientia a deo; & iusticia; & sanctificatio; & redemptio: vt quemadmodum scriptum est; qui gloriatur in domino glorietur.

¶Feria.vi.sequenti.

VIdete vocationē. Ex prima epistola Pauli ad Corinthios cap̄ primo. Et continuatur principium huius lectionis cū fine precedētis. vbi ostendit q̄d modus docendi per sapientiam verborum: nō conuenit fidei catholicę. Vocationem. idest modum vocationis. Sapientes. potentes, nobiles: sed illitterati. & pauperes & rustici. Stulta mundi. idest quos mund9 stultos putat. Infirma mundi.i. quæ mundus putat infirma. Fortia.i. qui putantur fortes. Ea quę nō sunt. idest. quę ab his putātur nullius esse momenti. Ea quę sunt.i. existimantur esse magna. Nō omnis caro. idest nullus homo. ex modo loquendi apud hebręos. Ex ipso. idest ex ipsi9 virtute. Sapiētia. scilicet nostra. quod est christus. Scriptum est Ieremię capite nono, qui gloriatur. &c.

¶ Dominica.ix.post trinitatem.

NOn simus concupiscentes. Ex epistola prima ad Corin.cap.x.& pēdet lectio ex superiorib9: dixerat nāq. Hęc autē in figura facta sunt nostri:& tunc infert: vt non simus concupiscentes malorū: sicut illi fuerunt.s.hebręi: post tot beneficia a deo accepta. Idolatrię.vt hebręi fuerūt circa lationem legis. Scriptū ē.Exodi.xxxij. Surrexerūt ludere.i vituli cultu. Fornicati sunt. cum fœminis ex Madiā. vt habetur numeri.xxv. A serpētibus.vt scribit Numeri.xxi. Sicut quidam eorum murmurauerunt. vt patet in plurib9 scripturę locis. Ab exterminatore.scilicet angelo antea q ingrederent terrā promissiōis. In quos fines deuenerūt.i.sumus in vltima mundi ętate. Stare.s.in deo. Ne cadat. ex tētatione. Nisi humana.idest quæ non potest oīno ab homine euitari. Id quod potestis.subaudi vincere. Prouētum.i. meriti augmentū & fructum ex tentatione.

¶ Feria.iiij.sequenti.

NOn oīs caro. Ex prima ad Corinthios epistola capite.xv. In quo Apostolus disputat de resurrectione mortuorum in propriam cuiuscūq; animam & corpus:& pēdet lectio ex fine superioris lectionis. dixit autē: de9 dat vnicuiq; secūdū propriū corp9:& tūc infert. Non omnis caro: eadem caro. qa sunt diuersarū specierū, sicut & ipsa animalia. Cœlestia .q conueniūt & corporalitate saltem. Cœlestium gloria. idest pulchritudo.

Dn̄ica.ix. Pauli ad Corinthios.i. Cap̄.x.

FRatres. Nō simus cōcupiscētes malorū: sicut & illi concupierūt. Neq; idolatræ efficiamini sicut quidā ex ipsis queadmodū scriptū est. Sedit populus mādūcare & bibere; & surrexerunt ludere. Neq; fornicemur; sicut quidā ex ipsis fornicati sunt; & ceciderūt vna die viginti millia. Neq; tētemus christū; sicut quidā eorū tentauerūt:& a serpentib9 perierunt. Neq; murmuraueritis; sicut quidā eorū murmurauerūt & perierūt ab exterminatore Hæc aūt oīa in figura contingebāt illis. Scripta sunt aūt ad correctionē nostrā; in quos fines sæculorū deuenerūt. Itaq; q se existimat stare; videat ne cadat. Tētatio vos nō apprehendat nisi hūana. fidelis aūt deus est: q non patiet vos tētari supid qđ potestis. Sed faciet cū tentatione etiā prouentū; vt possitis sustinere.

Feria.iiij. beati Pauli ad Corin.i. Cap̄.xv.

FRatres. Nō oīs caro; eadē caro. sed alia hominū: alia pecorū; alia volucrū; alia pisciū; & corpora cœlestia; & corpora terrestria. Sed alia quidē cœlestium gloria: alia autē terrestrium. Alia claritas solis; alia claritas lunæ:& alia claritas stellarū. Stella enim a stella differt in claritate: sic & resurrectio mortuorū. Seminat in corruptiōe; surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate: surget in gloria. Seminatur in infirmitate: surget in virtute. Seminatur corp9 animale; surget spiritule. Si est corpus anima-

Si resurrectio. non est omnino simile. quia in resurrectione erit identitas numeralis. in his autē non est huiusmodi identitas. Seminatur. ponit differētias inter corpora mortuorum & resurgentiū. Si est corpus animale. i. quia est. Scriptū est. Geñ. ij. In animam viuentem. idest vitam animalem. Spiritum viuificantem. s. alios. Sed non prius. sicut patet de Cain & Abel. de Ismaele & Isaac. de Iacob & Esau.

le: est & spirituale; sicut scriptum est. Factus est primus homo Adam in animam viuētem: nouissimus adam: in spiritu viuificantem. Sed non prius quod spirituale est: sed quod animale: deinde quod spirituale. In christo iesu domino nostro.

Fra. vi. beati Pauli ad Coriñ. i. Cap. xv.

FRatres. Sicut in adam omnes moriuntur; ita & in christo oēs viuificabunt. Vnusquisque aūt in suo ordine primitię christus. Deinde hi qui sunt christi: qui in aduentum eius crederunt. Deinde finis cum tradiderit regnū deo & patri: cum euacuauerit omnem principatum; & potestatem; & dominationem; & virtutē. Oportet autē illū regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius. Nouissime aūt inimica destruetur mors. Omnia enim subiecit sub pedibus eius. Cum autē dicat omnia subiecta sunt ei: sine dubio præter eum qui subiecit ei oīa. Cū aūt subiecta illi fuerint omnia: tunc & ipse filius subiectus erit illi; qui sibi subiecit oīa: vt sit deus omnia in omnib9. In christo iesu domino nostro.

¶ Feria sexta sequenti. SIcut in Adā oēs moriuntur. Ex eadē epistola & capite: & qa pauloante dixit: quod si xp̄s resurrexit: & mortui resurgent: tūc infert sicut in Adā. &c̄. In suo ordine. quia prim9 fuit christus tēpore & dignitate. reliqui oēs simul tēpore: sed dignitate differēter. Qui sunt christi. idest ipsi9 mēbra. Deinde. s. post resurrectionē. Regnū deo. i. fideles quibus pręfuit in hac vita. Euacuauerit. qa remanebunt ordines angelorū: sed indistincti. Oportet regnare. Ex psal. cix. Donec ponat. i. nō solū vsque ad inimicorū subiectionem, sed ex modo loquēdi sacræ scripturæ deinceps multomagis. Sub pedib9 ei9. Ex psal. viij. Destruetur mors. qa restat vita inmortalis. Qui subiecit ei omnia. qa xp̄s qua homo est patri subijcitur. Omnia in oib9. i. qd̄ potestas & dignitas oib9 insit a deo.

Dñica. x. btī Pauli ad Corint. i. Cap. xij.

FRatres. Scitis quoniam cum gētes essetis ad simulachra muta; p̄ut ducebamini euntes. Ideo notū vobis facio; q̄ nemo in spiritu dei loq̄ns: dicit anathema iesu. Et nemo potest dicere dn̄s iesus: nisi in sp̄ū sc̄tō. Diuisiones vero gratiarum sunt: idem au-

¶ Dñica. x. post trinita. SCitis qm̄ cum gētes essetis. Ex ep̄la prima ad Coriñ. cap. xij. In q̄ disputat de grā quę cōtinetur in sacramētis: dicēs de spiritualibus. i. gratijs: nolo vos ignorare. Gentes essetis. idest more gentilico viueretis.

Prout ducebamini.in greco quo pacto ducebamini seducti. Anathema iesu.blasphemando illius nomen: quod gentiles faciebant. Dominus Iesus. confitendo illum dominum & saluatorem. Idem spiritus.quia in deo coniunctę:in fidelibus diuisę. Idem dominus.cui omnia ministrant. Ad vtilitatem.scilicet ecclesiæ: manifestando euangelium.& prosequitur alia spiritus sancti dona. scilicet sermonem scientię, fidē: gratiam sanitatū. Et reliqua.

¶ Feria.iiij.sequenti.

SCimus quoniā si terrestris. Ex secunda ad Corinthios epistola capite. v. In quo apostolus commendat ministerium noui testamenti ex premio fidei. Terrestris, domus.idest corp9 terrenum moriatur. Habemus domum. perstat in translatione. Non manu factam.scilicet corp9 glorificatū, quod est immortale. Ingemiscimus cupientes. quod alibi dixit.cupio dissolui & esse cum christo. Vestiri. s. corpore hoc mortali. Et nō nudi.i. spoliati eo: qa cupimus immortalitatē & nolumus perdere hāc mortalitatē.sed nisi granum frumēti cadēs. &c. Ingemiscimus de dissolutione corporis & animæ. Mortalitas a vita. s. per gloriam superuenientem. In hoc ipsum.idest vt habemus vtrunq3 appetitū. Pignus spiritus. idest gratiā: vt spiritualem illam vitam appetamus. Audentes & scientes. idest quia hoc scim9 & audemus. Per fidem. parenthesis est. Per speciem: vidētes rem sicuti

tem spiritus: & diuisiones ministrationum sunt: idem autem domin9. & diuisiones operationum sunt; idem vero deus qui operatur omnia in omnibus. Vnicuiq3 autem datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. Alij quidem per spiritum datur sermo sapiētiæ: alij autē sermo scientiæ secundū eundē spiritū. Alteri fides in eodē spiritu: alij gratia sanitatū in vno spiritu. Alij operatio virtutū. alij prophetia. Alij discretio spirituum: alij genera linguarū: alij interpretatio sermonū. Hæc autem omnia operatur vnus atq3 idē spiritus: diuidens singulis ꝓut vult.

Feria quarta Beati Pauli ad Corinthios.ij. Capite.v.

FRatres. Scimus qm̄ si terrestris dom9 nostra huius habitationis dissoluatur. ꝙ edificationem ex deo habemus domum nō manufactam: sed æternam in cœlis. Nā & in hoc ingemiscimus habitationem nostrā: que de cœlo est super indui cupientes. Si tamē vestiti & nō nudi inueniamur. Nā & qui sumus in hoc tabernaculo ingemiscimus grauati: eo ꝙ nolumus expoliari: sed superuestiri: vt absorbeatur quod mortale est a vita. Qui autē efficit nos in hoc ipsum deus est: qui dedit nobis pignus spūs. Audentes igitur semper & scientes. qm̄ dum sumus in hoc corpore; peregrinamur a domino (per fidem eñi ambulam9; & nō per speciē.) Audemus autem: & bonā voluntatem habemus magis peregrinari a corpo-

est. Audem9 inquã. peregrinari a corpore. sub. quã a dño. Placere illi. quo modocũq; velimus nolimus. Omnes enim. necessitatem ponit resurrectio nis. Timorem domini. i. timendum esse. Manifesti sumus. quia scrutãs cor da. In conscientijs vestris. idest cuius vos conscij estis.

re & presentes esse ad dominũ. & ideo con tendimus siue absentes siue presentes pla cere illi. Omnes eñ nos manifestari oportet ante tribunal xpi; vt referat vnusquisq; pro pria corpis put gessit siue bonũ siue malũ. Scientes ergo timorẽ dñi; hominib9 suade mus: deo aũt manifesti sumus. Spero autẽ & in cõscientijs vestris manifestos nos esse. Per Iesum dominum nostrum.

Feria. vi. beati Pauli ad Rom. Cap. viij.

FRatres. Spe enim salui facti sum9. Spes aũt que videt: nõ est spes. Nã quod vi det quis: quid sperat? Si aũt quod nõ vide mus speramus; per patientiã expectamus. Similiter aũt & spũs adiuuat infirmitatẽ no strã. Nam quid oremus sicut oportet: nesci mus: sed ipse spiritus postulat pro nobis ge mitibus inenarrabilibus. Qui autem scru tatur corda: scit quid desideret spiritus: quia secundũ deum postulat pro sanctis.

Dominica. xi. beati Pauli ad Corinthios. i. Capite. xv.

FRatres. Notum vobis facio euangeliũ quod prædicaui vobis: quod & accepi stis: in quo & statis: per qđ & saluamini; qua rõne predicauerim vobis: si tenetis: nisi fru stra credidistis. Tradidi eñ vobis in primis; qđ & accepi; quoniã xps mortuus est ppec catis nostris scđm scripturas. Et quia sepul tus est: & quia resurrexit tertia die secundũ scripturas: & qa visus est cephe; & post hoc vndecim. Deinde visus est plusq; quingen

¶ Feria sexta sequenti.

SPe enim salui facti su mus. Ex epistola ad Romanos cap. viij. vbi apostol9 incipit ex hortari ad patiẽtiam & tollerãtiam passionum: ad quam maxime cõfert spes. Ideo; subdit: spe sal ui facti sumus. Spes quæ videtur. quia non vide mus deũ clare: sed sumus in expectatione videndi. sed cum videmus iam nõ est spes. Per patientiam. quæ est coniuncta spei. Spiritus adiuuat. diregẽ do nos ad christũ. Sicut oportet. idest vt conue niens est ad salutem. Po stulat p nobis. idest po stulare nos facit. Quid desideret spiritus. de an gelo cuiq; nostrum attri buto quidã intelligunt.

¶ Dominica vndecima post trinitatem.

NOtũ vobis facio: Ex epistola ad Co rinthios. i. cap. xv. In quo agitur de resurre ctione mortuorũ. & im primis cõmendat euan gelij excellẽtiam. In quo statis. erepti & non iacẽ tes. Qua ratiõe. quia nõ humana: sed diuina. Fru stra. i. sine effectu. Quod accepi. s. a deo. Secundũ scripturas. s. prophetarũ de illo. Cephe. i. petro: qa syrisce dictus est cephas. grece vo & latine Petr9.

de quo visu Lucę vlti. Vndecim. Ioã.xx. Quingentis.in galilęa.Mat.vlti. Iacobo.de hoc non legitur apud euangelistas. Apl̃is omnibus: in die ascensionis. Mihi tanq̃ abortiuo.i.post ascẽsionem vocato. de quo actuum.ix. Vocare apostolus.sed quicquid sum:gratia dei sum.quia ex me persecutore tantum. Vacua non fuit.idest sine operibus.

¶Feria.iiij.sequenti.

NEscitis qm̃ corpora vr̃a. Ex prima ad Corinthios epistola cap.vi. In quo agit de affinitate corporis humani ad corp9 christi.& hoc p̱ baptismũ & fidẽ. Mẽbra christi.s. subtrahendo me ab ipso. Meretricis.p̱ carnis libidinẽ. Meretrici.non legitime vxori. Inquit scriptura Genesis.ij. In carne vna. proprie aũt cũ vxore:cũ meretrice auttem quodã mõ. Vn9 spũs est.secũdũ amorem. Fugite fornicationẽ.de qua victoria in sola fuga ẽ. Extra corp9 est. qa maculãt solã animã. In corp9 suũ.quia tã corp9 q̃ animã coinquinat. Tẽplũ spũssancti.p̱ fidẽ & baptismum. Non estis vr̃i.i.p̱prij iuris: sicut mẽbrũ non est sui iuris,sed toti9 corporis est magis q̃ suum.

Feria.vi.sequẽti.

SCripsi vobis in ep̃la. Ex prima apl̃i epistola ad Carinthios cap. partim quinto, partim sexto: & quia fortasse in alia quadam ep̃la scripserat:ne cõmiscerent̃ fornicarijs. & illi putabãt q̃d intelligeret Paul9 de fornicatione spũali, hoc est idolatria, nũc dicit illud intelligendũ esse de omnibus criminosis. Fornicarijs hui9 mũdi.i. peccato

tis fratribus simul: ex quibus multi manẽt vsq̃ adhuc; quidã autẽ dormierunt. Deinde visus est Iacobo: deinde apl̃is omnibus. Nouissime aũt omniũ:tanq̃ abortiuo visus est & mihi. Ego enim sum minim9 apostolorum:qui nõ sum dignus vocari apostol9; quoniã persecutus sum ecclesiã dei. Gratia autem dei sum id;quod sum: & gratia eius in me vacua non fuit.

Feria quarta beati Pauli ad Corinthios prima. Cap.vi.

FRatres. Nescitis quoniam corpora vestra mẽbra christi sunt? Tollens ergo mẽbra xp̃i:faciã mẽbra meretricis? Absit. An nescitis:quoniã qui adhæret meretrici; vnum corpus efficitur? Erũt(inquit)duo in carne vna. Qui autẽ adhęret dñõ;vnus spiritus est. Fugite fornicationẽ. Omne enim peccatũ; quodcũq̃ fecerit hõ:extra corpus est:qui aũt fornicatur;in corpus suũ peccat. An nescitis quoniã mẽbra vestra templum sunt spiritussancti;qui in vobis est;quẽ habetis a deo:& nõ estis vestri? Empti enim estis precio magno. glorificate & portate deum in corpore vestro.

Feria.vi. Beati Pauli ad Corinthios.i. Cap.v.&.vi.

FRratres. Scripsi vobis in epistola ne cõmisceamini fornicarijs. Non vtiq̃ fornicarijs huius mundi: aut auaris; aut rapacibus; aut idolis seruientib9; alioquin debueratis de hoc mundo exisse. Nunc aũt

rib9 in reb9 mūdanis. Rapacib9. s. alieni inuasoribus: Mūdo exisse. i. mori. potius q̄ talia fecisse. Non cōmisceri. aliquo mō: & numerat cū quib9 non. Qui foris sunt. i. infidelib9: qui non sunt in foro eccl'ię. Iudicare. debetis. Auferte malū. i. malos homines. Negociū. i. litē. quasi dicat: nō bene facitis si illū cōuenitis apud iudices iniquos: & nō potius apud iustos. Sancti iudicabunt. i. erunt venturo iudici assessores: iuxta illud Matthęi. xix. Sedebitis sup sedes. xij. iudicātes. In vobis. i. p vos in die iudicij. De minimis. i. his paruis mundi reb9. Angelos. qui ceciderunt cū Lucifero. Cōtēptibiles. i. minoris ęstimatiōis: quia tales sunt prudentiores in agibilibus: sapiētiores ad maiora seruati. Dico. s. hoc qđ sequitur. s. quod sunt inter vos lites. Iudicia inť vos. non sequentes pręceptum euangelicum. Iniuriā. quia deteri9 est iniuriam facere q̄ pati: vt inquit Plato.

scripsi vobis nō cōmisceri. Si is qui frater inter vos nominať: est fornicator: auarus; aut idolis seruiens; aut maledicus; aut ebriosus: aut rapax; cū huiusmodi nec cibū sumere. Quid em̄ mihi de his qui foris sunt iudicare: Nōne de his q̄ int9 sūt vos iudicatis: Nā eos qui foris sunt; de9 iudicabit. Auferte malū ex vobisipsis. Audet aliquis vestrum habēs negociū aduersus alterū iudicari apud iniquos; & non apud sanctos: An nescitis q̄m sancti de hoc mūdo iudicabunt: Et si in vobis iudicabiť mūd9; indigni estis q de minimis iudicetis: Nescitis q̄m angelos iudicabimus: quanto magis sæcularia: Secularia igiť iudicia si habueritis; cōtēptibiles q sunt in eccl'ia: illos cōstituite ad iudicādū. Ad verecundiā vestrā dico. Sic nō est inter vos sapiens quisq̄ q possit iudicare inter fratrem suū; sed frater cū fratre iudicio contēdit; & hoc apud infideles. Iam quidē omnino delictū est in vobis: q iudicia habetis inter vos. Quare nō magis iniuriā accipitis: Quare non magis fraudē patimini: Sed vos iniuriam facitis & fraudatis: & hoc fratribus.

Dominica. xij. Beati Pauli ad Corinthios. ij. Cap. iij.

FRatres. Fiduciā talē habemus p christū ad deū: nō q sufficiētes sim9 aliqd cogitare a nobis q̄si ex nobis; sed sufficentia nr̄a ex deo est. Qui & idoneos nos fecit ministros noui testamenti: non littera; sed spū. Littera enim occidit; spiritus autē viuificat.

¶ Dominica. xij. post trinitatem.

FIduciam talem habemus. Ex epistola secunda ad Corinthios capite tertio. In quo posteaquā ostendit se non egere hominum commendatione: nunc dicit: omnia deo accepta esse referenda. Cogitare. quod minus est q̄ dicere. A nobis. scilicet quasi ex nobis. Non littera. sicut hebræis. Sed spū. scilicet infuso. quo lex euengelica constat. Ministratio mortis. cuiusmodi erat veteris legis. In lapidibus. idest tabulis lapideis.

Fuit in gloria.idest gloriosa. Faciē Mosi. quae erat cornuta: vt legitur Exodi.xxxiiij. Euacuatur. scilicet per euangelicam legem. Non magis. quasi dicat: multomagis erat in gloria. Damnationis: quae inducebatur per legem Mosi. Ministerium iusticiae. quod est in lege euangelica.

¶ Feria quarta sequenti.

NOn pdicam⁹ nosmetipsos. Ex epistola Pauli.ij. ad Corinthios cap.iiij. In quo quia superius vocauit euangelium suum: & hic vocat euangelium christi: putaret aliqs esse duo euāgelia: ideo dicit. Non praedicamus.s. tanquam autores euangelij. Seruos vestros.s.administrando vobis doctrinā christi. Qui dixit.idest dicendo fecit. Genesis.i. Illuxit.i.lucem spiritualem infudit. Ad illuminationem scientiae.i.ad manifestationem noticiae diuinę. In faciem iesu christi. meli⁹ in gręco in persona christi. Thesaurum istū.i. illuminationē dei. In vasis fictilibus.i. in hoc corpe mortali. Sublimitas.i. hoc magnū qđ facimus. Non angustiamur. idest defatigamur. Aporiamur.i. indigem⁹ quia gręce aporia est indigētia. Non derelinquimur.s.a đo. Deijcimur.s. in piculū. Mortificationē iesu.i.cōpassionē. Manifestetur.s. in iudicio.

¶ Feria.vi. sequēti.

SEmp nos q viuimus. Ex eadem epistola & capite: & continuatē lectio cū fine superioris eplę: & est eadē eplę sententia. Ergo mors.s.xpi animando nos ad tolerādos labores.

Quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria: ita vt non possent intendere filij israel in faciem Mosi propter gloriam vultus eius quae euacuatur: quomodo non magis ministratio spiritus erit in gloria? Nam si ministratio donationis est in gloria: multo magis abūdat ministerium iusticię in gloria.

Feria quarta beati Pauli ad Corinthios.ij. Capite.iiij.

FRatres. Non praedicamus nosmetipsos: sed iesum christum dominū nostrum: nos autem seruos vestros per iesum. Quoniā deus qui dixit de tenebris lucem splendescere: ipse illuxit in cordibus nostris ad illuminationem scientię claritatis dei in faciem christi iesu. Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilib⁹: vt sublimitas sit virtutis dei: & nō ex nobis. In oībus tribulationem patimur: sed non angustiamur. Aporiamur: sed non destituimur. Persecutionē patimur: sed non derelinquimur. Deijcimur: sed non perimus. Semper mortificationem Iesu christi in corpore nostro circunferentes: & vt vita iesu in corporib⁹ nostris manifestetur.

Fr̄a.vi. btī Pauli ad Corin̄.ij. Cap̄.iiij.

FRratres. Semper nos qui viuim⁹ propter iesū: in mortē tradimur: vt & vita Iesu manifestetē in carne nr̄a mortali. Ergo mors in nobis operatē: vita aūt in vobis. Habētes aūt eūdē spm̄ fidei: sicut scriptū ē.

Vita.scilicet christi conferēdo spem resurrectionis. Habētes.ordo est nos credimus & loquimur habentes. &c.Scriptum est.psal.cxv. Omnia propter vos.subaudi facimus & patimur. Vt gratia abundans.scilicet a nobis in vos. Per multos.qui ex nostro opere agant deo gratias. Non deficimus. scilicet in substinendis laboribus. Qui foris est.idest homo carnalis. Qui intus est. idest spiritualis. In psenti.scilicet corpore subiecto coruptioni. Pondus æternū. idest rem magnā: hoc est gloriam æternam.

Credidi propter quod loquut⁹ sum: & nos credimus: propter qd & loquimur. Sciētes quoniā qui suscitauit Iesum: & nos cum Iesu suscitabit: & constituet nobiscum. Omia enim propter vos: vt gratia abundans per multas in gratiarum actiōes abūdet in gloriam dei: Propter quod non deficimus. Sed licet is qui foris est noster homo corrumpatur: tamen is qui intus est: renouatur de die in diem. Id enim quod in psenti est momentaneum: & leue tribulationis nostræ: supra modum in sublimitate æternū gloriæ pondus operatur in nobis: nō cōtemplantibus nobis quæ videntur: sed quæ non vidētur. Quæ videntur temporalia sunt: quæ autē non videntur; æterna sunt.

Dominica.xiij. Beati Pauli ad Galatas. Capite.iij.

FRatres. Abraæ dictæ sunt promissiones & semini eius. Non dicit ex seminibus quasi in multis: sed quasi in vno; & semini tuo: qui est christus. Hoc autem dico testamentum confirmatum a deo: quæ post quadringentos & triginta annos facta est lex: non irritum facit ad euacuandā promissionē. Nam si ex lege hæreditas: iam nō ex promissione. Abraæ autem per repromissionem donauit deus. Quid igitur lex? Propter transgressionem posita est: donec veniret semen: cui promiserat ordinata per angelos in manu mediatoris. Mediator autem vnius est; deus autem vnus est. Lex er

¶Dominica.xiij post trinitatem.

ABraę dictę sunt pmissiones. Ex epistola Pauli ad Galatas cap.iij. In quo declaratur: qd hæreditas æterna non datur per legem Mosi: sed per christi fidem. Semini eius. quę impleta sunt ī christo. ideo dicit semini & non seminibus. Hoc testamētum. idest promissiones p modum testamenti. Quę.s. lex. Et est ordo quæ lex facta est. &c. Non irritū facit. idest non tollit promissionē Abraę factam. Ex lege hęreditas. subaudi datur. Non ex promissione. sed datur ex pmissione: ergo non ex lege. Quid igitur lex? subaudi aliqs diceret quid profuit? Propter transgressionem. idest punitionē delictorum. Semen. idest christ⁹ de semine abraæ. Cui promiserat. idest in in quo erat promissio cōplēda. Per angelos. quia lex non fuit data a deo Mosi; nisi per angelū. vt habetur Actuum.vij. In manu mediatoris. idest in potestate xpi ad mutādum eam pro voluntate

sua. Vnius. sed duorum. scilicet dei & hominum. Viuificare. i. est vitã ęternam dare. Scriptura. idest lex Mosi.

¶ Feria quarta sequenti.

MOrtificati estis legi. Ex epistola ad Romanos cap̄. vij. In quo agitur de lege Mosaicæ cessatione per aduentum legis euãgelicæ. Mortificati legi. scilicet Mosaicæ. Sitis alterius. idest eiusdem christi. Fructificetis. opera nouę legis faciendo. Essemus in carne. ante cõuersionem. Morti. idest opera morte digna. Nũc autem sub lege euangelica. Lex peccatum est? idest nunquid infertur ex verbis nostris: quia fuit peccãdi occasio? Peccatum non cognoui. scilicet esse malum. Nesciebam. subaudi peccatum esse. Non concupisces. Exod. xx. Occasione. itaq; nõ fuit lex peccatum: sed occasio peccandi. Omnem cõcupiscentiã. idest augmẽtauit in me incentiuum peccãdi. Nam peccatum. idest concupiscentia. Occasione accepta. per legẽ (vt dictũ est.) Seduxit. trahendo me ad peccato consentiendum. Occidit me. scilicet inducendo ad op9. Quod bonum est. scilicet in se. Factum est mors. i. mortis causa. sed non idcirco malum: ideo dicit absit. Peccatum. i. concupiscentia. Vt appareat peccatum. idest malum. Per bonum. idest p legẽ quę distinguit malum a bono. Operatum est mihi in mortẽ. idest induxit me ad peccatũ.

¶ Feria. vi. sequenti.

SCimus quia lex. Ex eadem epistola & ca-

go aduersus ꝓmissa dei? Absit. Si enim data esset lex quę posset viuificare: vere ex lege esset iusticia. Sed cõclusit scriptura oĩa sub peccato: vt ꝓmissio ex fide Iesu christi daretur credentibus.

Feria. iiij. Beati Pauli ad Rom̃. Cap̄. vij.

FRatres. Mortificati estis legi per corpus christi: vt sitis alteri9 q ex mortuis resurrexit: vt fructificetis deo. Cũ eẽ essemus in carne: passiones peccatorũ quę per legẽ erãt operabãtur in mẽbris nr̃is: vt fructificarent morti. Nunc autẽ soluti sumus a lege mortis in qua detinebamur; ita vt seruiam9 in nouitate spiritus: & nõ in vetustate litterę. Quid ergo dicem9? Lex peccatũ est? Absit. Sed peccatũ nõ cognoui nisi ꝑ legẽ. Nã cõcupiscentiã nesciebã: nisi lex diceret. Nõ cõcupisces. Occasione aũt accepta: peccatũ ꝑ mandatũ operatũ est in me oẽm cõcupiscentiã. Sine lege eẽ peccatum mortuũ erat. Ego autẽ viuebã sine lege aliquando: sed cũ venisset mãdatũ; peccatũ reuixit. Ego aũt mortuus sum. Et inuentũ est mihi mandatũ qđ erat ad vitã: hoc esse ad mortẽ. Nã pct̃m occasione accepta ꝑ mãdatũ seduxit me: & ꝑ illud occidit. Itaq; lex quidẽ sancta & mãdatũ sanctũ & iustũ & bonũ. Qđ ergo bonũ est: mihi factũ est mors? Absit. Sed peccatũ vt appareat peccatũ: per bonũ operatum est mihi mortem.

Feria. vi. beati Pauli ad Rom̃. Cap̄. vij.

FRatres. Scimus quia lex spiritalis est. Ego autem carnalis sum venundatus

pite ad Romanos. & continuatur lectioni pcedentis epistolæ. vbi apostolus pbat quod dicit per testimonium legis naturalis. Lex spiritalis. idest ordinans ad rationis instinctum. Ego carnalis. idest sequens appetitum irrationalē. Venundatus. s. a primo parente. Quod operor. s. per appetitum nō intelligo per rationē: quia ignorat om̄is flagitiosus quę operat. Quod volo. per rationem. Hoc ago. appetitu obstante. Qđ odio. s. per rationē. Cōsentio legi. in quantū nolo. repugno aūt in quātū facio. Nō operor. s. qđ dictat ratio. Peccatum. i. peccati cōcupiscētia. Habitat bonū. i. inclinatio ad bonū. Velle adiacet. i. volitio boni per rationē. Nō inuenio. impediente appetitu. Inuenio legem mihi. s. volenti facere bonū rationi cōsonū. Malū. idest inclinatio ad peccatū. Cōdelector legi. i. consentio p rōnē. Aliā legē. i. inclinationē ad malū. Legi mētis. s. naturali q̄ inducit ad bonum. Mortis huius. nō dicit simplicit̄ de corpe: sed addit mortis aliōqui corporis immortalitas appetibil' est. Grā dei. s. liberabit.

sub peccato. Quod enim operor nō intelligo. Nō em̄ quod volo bonū: hoc ago; sed quod odio malū; illud facio. Si autem quod nolo illud facio: cōsentio legi qm̄ bona est. Nūc autem iam nō operor illud: sed quod habitat in me peccatū. Scio enim quia non habitat in me: hoc est in carne mea bonū. Nam velle adiacet mihi: perficere autē bonum; nō inuenio. Nō enim quod volo bonum; hoc facio: sed ꝙ nolo malū, hoc ago. Si autē ꝙ nolo illud facio: iam non ego operor illud; sed quod habitat in me peccatum. Inuenio igitur legem volēti mihi facere bonum: qm̄ mihi malū adiacet. Condelector enim legi dei secundum interiorē hominē. Video autem aliā legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ: & captiuātē me in lege peccati: quæ est in membris meis. Infœlix ergo homo: quis me liberabit de corpore mortis hui⁹? Gratia dei; per Iesum christū dn̄m nostrū.

¶ Dn̄ica. xiiij. post trini. Spiritu ambulate. Ex epistola pauli ad Galatas. cap. v. quia superi⁹ dixit nō esse viuendū scđm carnē: sed scđm spiritū: nūc infert. Spū ambulate. &c. Caro aduers⁹ spiritū. vnde cōflatur bellū illđ plusq̄ ciuile. Quęcūq̄ vultis. per rationē. Faciatis. obstante appetitu. Sub lege. i. seruitute legali subiecti. Manifesta. qa sunt sēsibilia. Prędico vobis. āteaq̄ veniat dei iudiciū: quia tūc non erit pœnitentiæ locus.

Dominica. xiiij. Beati Pauli ad Galatas. Capite. v.

FRatres. Spiritu ambulate: & desideria carnis nō perficietis. Caro enim cōcupiscit aduersus spiritum: spiritus autē aduersus carnē. Hæc enim sibi inuicem aduersantur; vt non quęcūq̄ vultis; illa faciatis. Qđ si spiritu ducimini: nō estis sub lege. Manifesta aūt sunt opa carnis: q̄ sunt fornicationes; im̄ūditię; īpudicitię; luxurię; idolorꝝ

Fructus autem. enumeratis multis peccatorum generibus: enumerat ope-
ra spiritus. Aduersus huiusmodi. immo hęc omnia legi consentiunt. Qui
sunt cristi. scilicet imitatores. Crucifixerũt carnem. idest in his concupiscẽ
tię vitia mortua sunt cum carne.

¶ Feria quarta sequenti.

NOlite iugum duce
re. Ex epistola ad
Corinthios secun
da. capite. vi. In quo apo
stolus hortatur Corin
thios: vt deuitent infide
lium cõsuetudinem, a bo
bus iugo subditis. Quæ
participatio. antitheton
est. idest cõtra positum:
opponuntur nanq̃ iusti
cia iniquitati. lux tene-
bris. christus belial. fide-
lis infideli. templum ido
lis. Templũ dei. idest in
quibus deus inhabitat.
Sicut dicit de⁹. Leuitici.
xxvi. Ponam tabernacu
lum meum in medio ve-
stri: pro quo apostolus
dicit: hic inhabitabo in
illis. Propter quod: idest
quia ita est. Dicit domi-
nus. Esaiæ. lij. Exite de
medio. tria tangit in hac
admonitione. Primum
quod eorum peccata de-
feramus. secũdum vt pec
catorum occasionem fu-
giamus. tertium ne dissi-
mulem⁹ eorum mala: sed
potius reprehendamus.
Has promissiones. hoc
iã ex capite septimo est.
hortaturq̃ Corinthios
ad mundationem pecca-
torum tam spiritualiũ
q̃ corporalium.

Feria sexta
sequẽnti.

seruitus: venefica; inimicitiæ; cõtentiones;
æmulationes; iræ: rixę: dissensiones; sectę; in
uidiæ; homicidia; hebrietates; commessatio
nes: & his similia. Quę prædico vobis sicut
prædixi: quoniam qui talia agunt: regnum
dei non consequuntur. Fructus autem spiri
tus est; charitas; gaudium; pax; patientia; lõ
ganimitas; bonitas; benignitas; mãsuetudo;
fides; modestia; continentia; castitas. Aduer
sus huiusmodi nõ est lex. Qui autem sunt
christi; carnem suam crucifixerunt cum vi-
tijs & concupiscentijs.

Feria quarta Beati Pauli ad
Corinthios. ij. Capite. vi.

FRatres. Nolite iugum ducere cum in
fidelibus. Quæ enim participatio iu-
sticiæ cum iniquitate? Aut quæ societas lu-
ci; ad tenebras? Quæ autem cõuentio chri
sti; ad belial? Aut quæ pars fideli. cum infi-
deli? Qui autem consensus templo dei; cũ
idolis? Vos enim estis templum dei viui: si-
cut dicit deus. Quoniã inhabitabo in illis:
& inambulabo inter eos: & ero illorũ deus:
& ipsi erũt mihi popul⁹. Propter quod exi
te de medio eorum: & separamini dicit do-
minus. Et immundum ne tetigeritis: & ego
recipiam vos. Et ero vobis in patrẽ: & vos
eritis mihi in filios & filias: dixit dominus
omnipotens. Has igitur promissiones ha-
bentes charissimi; mundem⁹ nos ab omni
inquinamento carnis & spiritus: perficiẽtes
sanctificationẽ in timore dei Per iesum chri
stum dominum nostrum.

AN nescitis quia iniqui. Ex epistola ad Corinthios.i.cap.vi.& continuatur epistolæ superiori: quę legebatur feria sexta post dominicā .xi. post trinitatem. vbi dixit quare non magis fraudem patimini.& tūc infert. An nescitis quia iniq. quasi dicat videtur quod nesciatis. Nolite errare. Duos errores remouet. prior est: quod credebant per fidem & baptismum etiā sine operibus peccata deleri. Molles. libidinis molliciem exercentes. Martialis. forsitan & posset vincere mollis otho. Fuistis hæc.i. his vitijs detenti. Omnia licent. idest possum facere(modo nō sit cōtra legem.) Non omia expediūt.i. sunt vtilia ad finem consequēdum. vt licet vxorem ducere: sed alicui nō est vtile. vt philosopho. Sub nullius potestate. vt sim puta sub imperio vxoris. exēplū est a simili de ventre & esca: quia licet comedere: sed nō expedit aliquādo. Destruet. post corporū resurrectionem: quando erit venter: sed non erit illius vsus. Corpus domino.s. ordinat dñs corpori. quia suscitabit ab illo. Dñm suscitauit.i. christum: atq; ex consequēti nos q̄q; suscitabit.

Feria sexta Beati Pauli ad Corintios.i. Cap.vi.

FRatres. An nescitis q̄a iniqui regnū dei non possidebunt? Nolite errare; neq; fornicari; neq; idolis seruientes: neq; adulteri; neq; molles; neq; masculorum cōcubitores; neq; fures; neq; auari; neq; ebriosi; neq; maledici; neq; rapaces regnum dei possidebunt. Et hæc aliquando quidam fuistis: sed abluti estis: sed sanctificati estis; sed iustificati estis in nomine domini nostri Iesu christi & in spiritu dei nostri. Omnia mihi licent: sed non omnia expediūt. Omnia mihi licent. Sed ego sub nullius redigar potestate. Esca ventri; & venter escis: deus autem & hunc & hanc destruet. Corpus autē non fornicationi; sed domino: & dominus corpori. Deus vero & dominum suscitauit: & nos suscitabit: per virtutem suam.

Dominica.xv. Beati Pauli ad Galatas. Capite.vi.

FRatres. Si spū viuimus: spiritu & ambulemus. Non efficiamur inanis gloriæ cupidi: inuicem prouocantes: inuicē inuidentes. Fratres; & si præocupatus fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spirituales estis; huiusmodi instruite in spū lenitatis. Considerās teipsum ne & tu testeris: Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legē christi. Nam si quis existimat se aliquid esse (cū nihil sit) ipse se seducit. Opus autē suum probet vnusquisq;; & sic in semetipso

¶ Dñica.xv. post triñ.

SI spiritu viuim9. Ex epl'a Pauli ad Galat. cap.vi. Nisi qđ p̄mittitur clausula ex fine capitis superioris. q̄ etiam pendebat ex epistola q̄ legebatur in dñica p̄cedenti vnde inferebatur qđ hic legimus. Si spū. &c. Inuicē p̄uocātes.s. ad rixam & cōtentiones. Pręoccupat9. ab aliqua passione carnali. Qui spirituales estis.i. liberi a tali

passione. Considerans. ex plurali facit transitum ad singularem Sed potius
ita distingue vt hęc verba iungenda sint inferioribus. Alter alterius. pro
inuicē. Se esse aliquid. idest per se sufficientē sine alterius adiutorio. Se sedu
cit. idest decipitur falsa de se opinione. In semetipso. idest non pendebit ex
alterius iudicio, sed conscientia sua teste viuet. Onus suum. i. pœnā sui pec
cati. est quale illud Ver-
gilij qsqꝫ suos patimur
manes. Qui catheciza-
tur. idest instituitur ad
fidē. In bonis. & nō imi-
temur illum in malis. Er
rore. s. circa hoc. Non
irridetur. idest non deci-
pit. Quę seminauerit. i.
secūdū opera sua merce-
dē recipiet. Cętera patēt.
¶ Feria quarta sequenti.
QVicunqꝫ sūt sub
iugo. Ex episto-
la. i. ad Timoth.
capite. vi. In quo aposto
lus inducit Timotheum
ad ea facienda quę ad pō
tificem pertinent. Domi
minos suos: etiam infide
les. vt Paulinus episco-
pus Nolensis, qui serui-
unt infideli domino pro
filio cuiusdā viduę. Blas-
phemetur. a domino infi
deli. Fratres sunt. in chri
sto sub eadem fide. Bene
ficij. i. baptismi eiusdem.
Si quis aliter. s. quā a me
dictū. Scd̄m pietatē. i. reli
gionē christianā. Super-
b9. subaudi ē talis. i. ino-
bediēs. Nihil sciēs. i. igna
r9. Et lāguēs. i. stupid9 &
insensat9. Cōflictatiōes.
controuersię. A veritate
priuati. s. vitę: iusticię &
doctrinę. Pietatē. i. reli-
gionis p̄dicationē facien
dam esse ꝓpē lucrū. Quę
st9 magn9. i. satis magnū
lucrū p̄dicatori. Pietas. i.
pietatis exercitatio cum
sufficētia rerꝫ necessariarꝫ

tantum gloriam habebit: & non in altero.
Vnusquisqꝫ enim onus suum portabit. Cō
municet autē is qui cathecizatur verbo ei
qui se cathecizat in omnibus bonis. Nolite
errare: deus nō irridetur. Quæ enim semi
nauerit homo: hæc & metet. Quoniā qui
seminat in carne sua: de carne & metet cor-
ruptionem. Qui autem seminat in spiritu:
de spiritu & metet vitam æternam. Bonū
autē facientes nō deficiamus: tempore eīn
suo metemus; nō deficientes. Ergo dum tē-
pus habem9: operemur bonū oēs; maxi-
me autem ad domesticos fidei.

Feria quarta beati Pauli ad
Timotheum. Capite. vi.

CHarissime. Quicunqꝫ sunt sub iugo
serui: dominos suos omni honore di-
gnos arbitrentur; ne nomen domini & do-
ctrina blasphemetur. Qui autē fideles ha-
bent dominos: nō cōtemnant: quia fratres
sunt: sed magis seruiant: quia fideles sunt &
dilecti: qui beneficij participes sunt: hæc do
cet & exhortare. Si qs aliter docet & nō ac
quiescit sanis sermonib9 dn̄i nostri Iesu chri
sti; & ei qui secundum pietatem est doctri-
næ superbus: nihil sciens; sed languēs circa
quęstiones & pugnas verborum: ex quib9
oriuntur inuidiæ, contētiones; blasphemiæ;
suspitiones; malæ conflictationes hominū
mente corruptorū. & qui a veritate priuati
sunt: existimātiū quęstū esse pietatē. Est au-
tem quæstus magnus pietas cū sufficiētia.

¶Feria sexta sequenti.

NIhil intulimus in hunc. Ex eadem epistola & capite. & cõtinuatur lectio superiori epistolæ, nam dixit cum sufficiẽtia: quasi dicat: nihil aliud curantes: & tunc infert nihil intulimus. &c. Quibus tegamur. idest vestes. Diuites fieri. s. ex officio prædicationis. In tentationẽ. quia diuitiæ plerisq; sunt instrumenta peccandi. Cupiditas. in græco nõ est simplicit. cupiditas: sed pecuniæ siue argenti amor: hoc ẽ philagyria. Dolorib9. quia ob diuitias multi perierunt. O homo dei. priuatim hortatur Timotheum ad hæc fugienda. Coram multis testib9. quod fecit in prædicatione sua sæpe & quãdo ẽ ad põtificatũ assumptus. Viuificat. idest in quo viuunt. Sub pontio Pilato. quãdo dixit christ9. Ego ad hoc veni i mũdũ: vt testimoniũ perhibeam veritati. Bonã confessionem. scilicet præcipio. Mandatum. scilicet prædicationis euangelicæ. In aduentum. scilicet in articulo mortis tuæ. Suis temporibus in die iudicij. Cætera patent.

Feria. vi. beati Pauli ad Thimo. i. Cap. vi.

CHarissime. Nihil intulim9 in hũc mũdum haud dubiũ: q̃a nec auferre quid possumus. Habentes autẽ alimenta: & quibus tegamur: his cõtenti simus. Nam qui volũt diuites fieri: incidunt in tentationẽ: & in laqueũ diaboli; & desideria multa inutilia & nociua: quæ mergũt homines in interitũ & perditionẽ. Radix enim omniũ malorum est cupiditas, quam quidẽ appetẽtes errauerunt a fide; & inseruérũt se dolorib9 multis. Tu autem o homo dei hæc fuge. Sectare vero iusticiam; pietatẽ; fidẽ; charitatẽ; patientiam; & mansuetudinem. Certa bonũ certamen fidei. Apprehende vitã æternam in qua vocatus es: & cõfessus bonam cõfessionẽ corã multis testibus. Præcipio tibi corã deo q̃ viuificat om̃ia & christo Iesu q̃ testimoniũ reddidit sub pontio Pilato bonã cõfessionẽ; vt serues mãdatũ sine macula irreprehẽsibile vsq; in aduentũ dñi nr̃i Iesu christi: quẽ suis tẽporibus ostẽdet beatus & solus potens: rex regũ & dñs dominantiũ. q̃ sol9 habet imortalitatẽ; & lucẽ habitat in accessibilẽ quẽ null9 hoĩm vidit: nec videre põt. Cui honor & ĩperiũ sempiternũ. Amẽ.

¶Dominica. xvi. post trinitatem.

OBsecro vos ne deficiatis. Ex epistola Pauli ad Ephesios capite tertio. vbi in originali habetur: propter quod peto ne deficiatis. idest quia confidẽtiam habeo per christũ exaudiri: oro. In tribulationibus meis. quas sustineo pro vobis. Deficiatis. scilicet territi. Gloria vestra. scilicet si non deficiatis.

Dominica. xvi. Beati Pauli ad Ephesios. Capite. iij.

FRatres. Obsecro vos ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis; quæ est gloria vestra. Huius rei gratia;

Huius rei. scilicet ne deficiatis. Omnis paternitas. quia est prima: qua pater per naturam genuit filium. Virtutem. scilicet patientiæ. Corrobarari: idest vt corroboremini. Christum habitare. idest vt christus habitet. In charitate. quæ est propria christianorum virtus. Conprehendere. idest cognoscere. Longitudo: latitudo: sublimitas: & profundum. omnes dimēsiones numerat per quas intelligit deum omnia continentem: qui tamen nō comprehenditur. Scire etiam. idest vt sciatis. Supereminentem. idest quę vincit cognitionē. Hoc negaret Thomas qđ charitas dei vincit scientiā. Plenitudinem. idest donis quæ datur cum charitate. Ei autem. repete ab inferioribus sit gloria. Superabundanter. idest: abundantius.

¶ Feria quarta sequenti.

VIdete ne quis vos decipiat. Ex epistola ad Colossen. capite. ij. In quo apostolus hortatur illos ne decipiātur a pseudo apostolis. Per philosophiā. quia rationes physicę repugnant fidei. Inanem fallaciam. idest sophistica argumenta ab hominibus inuenta ex principijs naturalib⁹ & nō ex fide. Corporaliter quia verbum assūmpsit naturam humanā, hoc est corpus. & animam. In illo. idest per illum. Repleti: scilicet gratia. In expoliatione carnis. idest prępurtij ablatione. In circūcisione christi. idest baptismum: quod successit circuncisioni. Surrexistis. ad vitā gratię. Operationis dei. idest quam deus operatur. Et vos cum mortui. ordo est: &

flecto genua mea ad patrem dñi nostri Iesu christi: ex quo omnis paternitas in cœlis & in terra nominat̄: vt det vobis sc̄dm diuitias gloriæ suæ: virtutē corroborari p̄ sp̄ūm ei⁹ in interiori hoīe: habitare christū p̄ fidē in cordib⁹ vestris. In charitate radicati: & fūdati: vt possitis comprehendere cum omnib⁹ sanctis: q̄ sit latitudo; longitudo; sublimitas: & profundum. Scire etiam supereminentē scientiæ charitatem christi: vt impleamini in omnem plenitudinem dei. Ei autem qui potens est omnia facere super abundanter quam petimus aut intelligimus; secūdum virtutem quæ operatur in nobis. Ipsi gloria in ecclesia; & in christo Iesu in omnes generationes sæculi sæculorum. Amen.

Feria quarta beati Pauli
ad Colossen. Cap. ij.

FRatres. Videte ne quis vos decipiat per philosophiam: & inanem fallaciā secundum traditionem hominum; secundum elementa mundi; & non secundum christum; quia in ipso inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corpalit̄: & estis in illo repleti: qui est caput omnis principatus & potestatis. In quo & circuncisi estis; circuncisione non manufacta in expoliatione corporis carnis: sed in circūcisiōe iesu xp̄i: cōsepulti in baptismo: in quo & surrexistis per fidē operationis dei: qui suscitauit illum a mortuis. Et vos cum mortui essetis in delictis: & præputio carnis vestræ: cōuiuificauit cū

cōuiuificauit vos cū illo.i.a peccatis vos erexit:& resurgēs quēadmodum & ille resurrexit: quia resurrectio christi fuit nostræ resurrectionis causa.

¶ Feria sexta sequenti.

QVicūq; iniuriā facit. Ex ep̄la ad Colossenses partim.iij.partim.iiij. capitibus.nā in fine capitis tertij verba sunt. qui iniuriā facit. &c̄.

illo donans vobis omnia delicta. Per iesum christum dominum nostrum.

Feria.vi. beati Pauli ad Colossenses. Capite.iij.&.iiij.

FRatres. Quicunq; iniuriam facit; recipiet id quod inique gessit; & nō est personarum acceptio apud deum. Domini qđ iustum est & æquum seruis præstate: scientes quoniam & vos dominū habetis in cœlo. Orationi instate vigilantes in ea in gratiarum actione: orantes simul & pro nobis: vt deus aperiat nobis ostiū sermonis ad loquēdum mysterium christi. Propter quod etiam vinctus sum; vt manifestem illud: ita vt oportet me loqui. In sapientia ambulate ad eos qui foris sunt: tempus redimentes. Sermo vester semper in gratia sale sit conditus: vt sciatis quomodo oporteat vos vnicuiq; respondere.

nam quia supra dixerat: quomodo se inuicē deberent habere diuersæ hominum conditiones: tūc infert ꝙ quisq; sui operis mercedē accipiet. Domini qđ iustū est. initiū est quarti capitis: & qa dixit in capite superiori de seruis in dn̄os: nūc de dominis in seruos. In cœlo. cui daturi estis rōnē. orationi. hoc ad orationes pertinet. Ostium sermonis. i. libertatem ad prædicādum euangeliū. Vinctus sum. i. in carcere ne p̄dicem verbū dei. quod factū est ephesi vnde scribit. Vt manifestē illud. iūge ei quod dixit. apiat nobis ostiū. Qui foris. i. extra ecclesiam. Tēpus redimentes. idest oportunitatē hoc faciendi captantes. Sale conditus. i. gratus audientib9, non molestus: & est conditus penultima longa a cōdio.is. Vt sciatis. quia cuiusq; personæ inspiciēdi est conditio.

Dominica. xvij. Beati Pauli ad Ephesios. Capite.iiij.

FRratres. Obsecro vos ego vnictus in domino; vt digne ambuletis vocatiōe qua vocati estis: cū omni humilitate & mā suetudine: cum patientia supportātes inuicem in charitate. Sollicitiseruare vnitatē spiritus in vinculo pacis. Vnū corpus & vnus spiritus: sicut vocati estis in vna spe vocationis vestræ. Vnus dominus: vna fides: vnū baptisma: vnus deus: & pater omnium qui sup omnes: & per omnia: & in omnibus nobis; qui est benedictus in sæcula sæculorū.

¶ Dn̄ica. xvij. post trini.

OBsecro vos ego vīct9 in dn̄o. Ex ep̄la Pauli ad Ephesios cap̄.iiij. In quo Ephesios ap̄ls instituit in morib9 christianis. Vinct9. nam quo tēpore hanc scripsit epistolā in vinculis erat. In dn̄o.i.propter dn̄i obsequiū. Vocatione. qua vocati estis.i.pie & iuste

vt fideles decet. Supportantes inuicem.idest mutuos defect9 tollerantes. Vnitatem spiritus.idest ecclesiæ quam facit spiritus sanctus. Vnũ corpus. scilicet mysticũ sub.sitis. Vocationis vestrę ad fidẽ christi. In vna spe.s.vitę æternę. Vnus dominus.sub.est cui oẽs seruitis. Vnus deus & pater.s. per creationẽ.Sup oẽs.p excellẽtiã.Et p oĩa.p gubernationẽ. Cętera patẽt.

¶ Fra.iiij.q̃ttuor tẽpor̃.

ECce dies veniunt. Ex Amos propheta cap.ix. In quo ad litteram ponitur tẽpli reędificatio:per quam intelligimus euangelij prędicationẽ. Dicit igitur ecce dies veniunt.i.euangelij diuulgatio. Arator messorẽ. & calcator vuæ mittentẽ semẽ. per quod significatur acceleratio publicationis eunagelij quæ ꝓpagabitur indies: Dulcedinẽ. s. euangelicę doctrinæ. & per montes intelligit apostolos, per colles doctores. Captiuitatem liberãdo eos a potestate diaboli. Ciuitates desertas.cultu diuino destitutas. & ita expone q̃ sequunt de xp̃i cultu.

¶ Alia lectio.

COngregat9 est oĩs populus. Ex Neemia.capite. viij. In quo posteaꝗ in superioribus posuit ciuitatis iersusalem instaurationẽm: hic describit populi congregatio:vt pcaretur dominum ne propter peccata populi iterum euerteretur. Quasi vir vnus.i. vnanimiter. Porta aquarũ.quæ alio nomine vocat porta fontis. Librũ legis de quo Esdre.vij. Mensis septimi. in quo erat festum tubarum.vt habetur Leuitici.xxiij. Et legit. obscuriora de-

Feria.iiij.quattuor tẽporum.Lcẽ Amos prophetæ,Capite.ix.

HAec dicit dominus, Ecce dies veniũt: & comprehendet arator messorẽ:& calcator vuæ mittentem semen.& stillabũt montes dulcedinẽ;& oẽs colles culti erunt. Et conuertẽt captiuitatẽ populi mei israel; & ædificabũt ciuitates desertas; & habitabunt in eis. Et plantabũt vineas:& bibẽt vinum earum:& facient hortos:& comedent fructus eorum. Et plãtabo eos super humũ suã:& non euellã eos vltra de terra sua; quã dedi eis. Dicit dominus omnipotens.

Lectio libri Neemiæ. Cap.viij.

IN diebus illis. Cõgregatus est omnis populus quasi vir vnus ad plateam quæ est ante portam aquarum. Et dixerunt Esdræ scribæ: vt afferret librum legis Mosi quem ꝑcepit dominus israeli. Attulit ergo Esdras sacerdos librum coram multitudine virorũ ac mulierum; cunctisꝗ qui poterant intelligere in die prima mensis septimi. Et legit in eo in platea quæ erat ante portam aquarum:a mane vsꝗ ad medium diem: in conspectu virorum & mulierum & sapientiũ. Et aures omnis populi erãt erectę ad librũ. Stetit autem Esdras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquẽdum. Et aperuit Esdras librum coram omni populo; & benedixit Esdras domino deo magno. Et respondit omnis populus. Amen amẽ. Eleuantes autem manus suas incuruati sunt.

clarãdo. Erectę. vt attentius audirent. Gradum ligneum. quasi cathedram siue sedem: sed hic non sedebat: sed stabat pedibus insistens: & interponuntur hic quidam assessores: quos pretermisit: quia non faciũt ad rem. In gradu suo. idest in cuneis inferioribus q̃ Esdras. Nolite lugere. lugebãt & flebant cum audirent verba legis. Bibite mulsum. idest vinum melle cõditũ. Gaudium domini. idest gaudentes spiritualiter. In dño est fortitudo nostra. i. confortatio.

& adorauerunt deum proni in terra. Porro leuitæ silentium faciebant in populo ad audiendam legem: populus autẽ stabat in gradu suo: & legerũt in libro legis dei distincte; & aperte ad intelligẽdũ. Dixit autem Neemias sacerdos & Esdras scriba: & leuitę interpretantes vniuerso populo. Dies sanctificat⁹ est domino deo nostro: nolite lugere; & nolite flere. Flebat em̃ oĩs ppl's cũ audiret verba legis. Et dicit eis. Ite & comedite pinguia & bibite mulsum; & mittite partes eis qui non preparauerunt sibi. quia sanctus dies dñi est; & nolite cõtristari. Gaudiũ etenim domini est fortitudo nostra.

Feria. vi. Lectio Oseæ ꝓphetę. Cap. xiiij.

HAec dicit dominus deus. Conuertere israel ad dominum deum tuum; quoniam corruisti in iniquitate tua. Tollite vobiscum verba; & conuertimini ad dominũ: & dicite ei. Omnem aufer iniquitatẽ: & accipe bonum: & reddemus vitulos labiorũ nostrorum. Assur non saluabit nos. Super equos non ascendemus; nec dicemus vltra dij nostri opera manuũ nostrarũ; q̃a ei⁹ qui in te est misereberis pupilli. Sanabo cõtritiones eorum; diligam eos spontanee: quia aduersus est furor me⁹ ab eis. Ero quasi ros: israel germinabit quasi lilium: & erũpet radix eius vt libani. Ibunt rami eius: & erit quasi oliua gloria eius: & odor eius vt libani. Conuertentur sedentes in vmbra ei⁹: viuent tritico: & germinabunt quasi vinea.

¶ Feria. vi. sequenti.

COnuertere israel ad dñm. Ex Osee propheta cap̃. xiiij. In quo ꝓmissa decem tribuũ punitione subdit diuinę misericordię ꝓmulgationẽ. Q m̃ corruisti. idest a statu gratię cecidisti. Verba. i. duplicia in peccatarum confessione. Accipe bonum. i. sacrificium de bonis & facultatibus nostris. Vitulus labiorum. i. sacrificia laudis ex ore nostro. Assur. idest rex assyriorũ: quasi dicat: non cõfugimus alio petituri salutẽ. Sup equos. quasi dicat: non aliunde petemus auxilium q̃ a te. Pupilli. i. eius qui nõ habet patrẽ: cuius modi erat israel ante christi aduẽtum. Sanabo: hoc dicit propheta in persona christi. Spontanee. idest antequã ipsi diligant me. Quasi ros. vnde Esaię. lv. Rorate cœli desuper & nubes pluãt iustum. Radix eius. idest ecclesiæ qui est christus. Vt libani. siue thuris siue montis phœnices: nã vtrũq; significat. In vmbra eius. scilicet christi. Viuent tritico. idest eucharistiæ sacramento.

Quasi vinea.vnde saluator. Ioan.xv.Ego sum vitis. Vinum libani.quod generosum est prope montem illum. Exaudiam.orationes eius. Dirigam. in viam salutis.Ego vt abietem.subaudi faciā eum. Fructus tuus.Ex tertia ad secundam personam facit transitum. Quis sapiens.paucitatem credentium admiratur propheta. Quia recte.& vide raritatem credentium.

Loquutus est dominus ad Mosen.Ex leuitico capite.xxiij. vbi agit de festo expiationis: quo tempore descendit Moses de monte portans secundas tabulas. Affligetis animas.scilicet ieiunijs & vigilijs. Offeretis holocaustū.de quo in libro numerorū cap̄.xxix. Die nono mensis septimi.hoc est pridie ei⁹ diei:qui est expiationis, & hoc quia festa hebręorum frequēter incipiebant a vespere diei pręcedentis.Cætera vsq; ad finē epistolę per se manifesta sunt.

¶Alia lectio.

Quintodecimo die mensis.Ex Leuitico.capite.xxiij vbi agitur de festo tabernaculorum:quod referebat temp⁹ illud quo filij israel vagabantur in deserto:in desertis habitantes. Celebrabitis ferias. idest dies festos religiose obseruandos. Fructus arboris pulcherrimæ.non constat quæ sit arbor hęc.sunt qui dicāt esse citrum:sed neq; adhuc quæ sit citrus inter viros doctos constat satis cum in eo genere sint complures species. Spathulas palmarū, has græci vocāt spadices.& sunt

Memoriale ei⁹ sicut vinum libani.Effraim quid mihi vltra idola? Ego exaudiam & dirigam eum;ego vt abietē virentem ex me: fructus tuus inuentus est. Quis sapiēs & intelliget ista; intelligens & sciet hæc? Quia rectæ viæ dn̄i; & iusti ambulabunt in eis. Preuaricatores vero corruent in eis.

Sabbato.Lectio libri Leuitici.Cap̄.xxiij.

IN diebus illis.Loquutus est dominus ad Mosen:dicens.Decimo die mēsis huius septimi:dies expiationum erit celeberrim⁹; & vocabitur sanctus.affligetisq; animas vestras in eo:& offeretis holocaustū domino; Omne opus seruile non facietis in tempore diei huius;quia dies propitiatiōis est:vt propitietur vobis dominus deus noster. Om̄is anima quæ afflicta non fuerit die hac:peribit de populis suis: & quę operis quidpiam fecerit:delebo eam de populo suo.Nihil ergo operis facietis in eo. Legitimum sempiternum erit vobis in cunctis generationib⁹ & habitaculis vestris. Sabbatum requietionis est; affligetisq; animas vr̄as. Die nono mensis a vespere vsq; ad vesperam celebrabitis sabbata vestra. Dicit dn̄s omnipotēs.

Lectio libri Leuitici. Cap̄.xxiij.

IN diebus illis.Loquutus est dominus ad Mosen:dicens.Quintodecimo die mensis septimi;quando congregaueritis omnes fructus terræ vestræ celebrabitis ferias domini septem diebus. Die primo & die octauo erit sabbatū,idest requies;sumetisq; vo-

siliquæ ille in quib9 nascunt palmulæ siue dactyli. Ligni densarũ frondiũ. necq̃ arbor hęc q̃ sit: manifestũ est: nisi ad quãcunq̃ referatur quæ modo sit frondosa: vmbraculis. idest scęnis. vnde & scęnopegia dicũtur. idest tabernaculorum fixiones.

bis die primo fruct9 arboris pulcherrimæ: spathulasq̃ palmarũ; & ramos ligni densa- frondium: & salices de torrente: & lætabimini coram domino deo vestro. Celebrabitisq̃ solemnitatem eius septem diebus per annum. Legitimum sempiternũ erit in generationibus vestris. Mense septimo festa celebrabitis: & habitabitis in vmbraculis septem dieb9. Omnis qui de genere est israel manebit in tabernaculis: vt discant posteri vestri q̃ in tabernaculis habitare fecerim filios israel: cum educerem eos de terra ægypti; ego dominus deus vester.

Lectio Micheæ prophetæ. Cap. vij.

DOmine deus noster. Pasce populum tuum in virga tua: gregem hæreditatis tuæ habitãtes solos in saltu iuxta dies antiquos. Videbunt gentes & confundentur super omni fortitudine sua. Quoniam quis deus similis tui qui aufers iniquitatẽ: & trãsfers pctm̃ reliquiarũ hæreditatis tuę? Non immittet vltra furorem suũ: quoniã volens misericordiam est. & reuertetur & miserebitur nostri. Deponet iniquitates nostras: & proijciet in profundum maris oĩa peccata nostra. Dabis veritatem Iacob: misericordiã Abraã: quæ iurasti patribus nostris a diebus antiquis: Domine deus noster.

Lectio Zacharię prophetæ; Cap. viij.

IN dieb9 illis. Factum est verbum domini ad me: dicẽs. Hæc dicit dñs exercituum. Sicut cogitaui; vt affligerẽ vos cũ ad iracundiam me prouocassent patres vestri; & non

¶ Alia lectio.

DOmĩe de9 noster. Ex Michea pphe- ta cap. vij. Vbi denunciat populo consolationem post reditum captiuitatis ex Babilonia. In virga. sicut pastores virga siue baculo vtuntur. Solos in saltu. idest in solitudine saltuosa. Iuxta dies antiquos. i. sicut fecisti in exitu israel de ęgypto. Videbunt gẽtes. idest finitimi perturbabũtur de nostra prosperitate. Surde erunt. i. audire nolẽt. Similis tui. quasi dicat: nemo. Aufers iniquitatem per pœnę medicinã. Non immittet. ex secũda persona trãsit ad tertiam. Proijciet in profundum. idest faciet eas non apparere ad punitionem. Dabis virtutem. iterũ reuertitur ad secundam personam. Veritatem Iacob. i. promissiones factas patrib9 nostris.

¶ Alia lectio.

FActum est verbũ domini. Ex Zacharia ppheta. in quo agitur de promissione reędificationis Ierusalem, & quod deus miserebitur israel. Sicut cogitaui. quia tunc erat illis irat9: nunc vero placatur, & respicit ad tempus messię potius quam ad Ierusalem restitutionem.

Verba.idest opera ex verbis meis. Iudicat.sine personarum acceptione. In portis vestris.quia in portis ciuitatum reddebatur ius. Vnusquisq; ne cogitetis. solœcismus est in sermone latino. Ieiunium quarti. scilicet mensis in quo capta fuit Ierusalem. Ieiunium quinti. in quo templum & ciuitas combusta sunt. Ieiunium septimi .in die expiationis. Ieiuniũ decimi quã do rumor captiuitatis iudęorũ peruenit ad eos qui erant in babylone. erit in gaudium.idest cõuertet in prosperitatẽ.

Alia lectio.

ANgel9 domini descendit cum Azaria. Ex Daniele capite. iij. sed iam exposita est supra in sabbato post dominicam in quadragesima: & meminit iterum in vigilia trinitatis:

¶Ex epistola pauli.

Alia lectio.

TAbernaculũ factũ est. Ex epistola ad hebręos capete.ix. In quo tabernaculum & sacerdotiũ veteris legis comparat christo: in cuius figura fiebãt illa. Tabernaculũ primum erat illa pars vnde ingrediebantur in templum. Candelabrum. immo vnum erat candelabrum habẽs septẽ lucernas ex oleo ardentes. Et mensa & propositio. idest semptẽ panes in mensa propositi. Dicitur sancta. quoniam interior dicebatur sancta sanctorum. Post velamentum: idest cortinam intermediam. Aureum thuribulum.&c̃.Exodi. xxv.habẽs munera. Exodi. xvi. Virgam Aaron: Numeri.xvij.Super q̃.supradicta. Cherubin gloriç.s.dei cui angeli seruiunt.Obũbrantia.scilicet

sum misertus: sic cõuersus cogitaui in diebus istis: vt bñfaciã Ierusalẽ & domui iuda. Nolite timere. Hæc ergo sunt verba quę facietis. Loquimini veritatẽ vnusquisq; cum ꝓximo suo. Veritatẽ & iudicium pacis iudicate in portis vr̃is. Et vnusquisq; malũ contra amicũ suũ ne cogitetis in cordibus vr̃is: & iuramentũ mendax ne diligatis. Omnia eñ hæc sunt q̃ odi: dicit dñs. Et factũ est verbũ dñi exercituũ ad me dicẽs. Hęc dicit dñs exercituũ: ieiuniũ quarti: & ieiuniũ quinti: & ieiunium septimi; & ieiuniũ decimi erit domui iudæ in gaudiũ & lætitiã: & in solẽnitates præclaras. Veritatẽ tñ & pacẽ diligite. Hæc dicit dominus exercituum.

Lectio Danielis ꝓphetæ. Cap. iij.

IN dieb9 illis. Angelus dñi descendit cum Azaria & socijs eius in fornacẽ; & excussit flammã ignis de fornace: & fecit mediũ fornacis quasi vẽtũ roris flantẽ. Flãma autẽ diffusa est super fornacem cubitis quadraginta nouẽ: & incẽdit quos reperit iuxta fornacẽ de caldæis ministros regis qui eã incendebant. Et nõ tetigit eã omnino ignis: nec contristauit: nec quicq; molestiæ intulit. &c. vt supra in vigilia natalis dñi.

Ex ep̃la beati Pauli ad Hebręos. Cap. ix.

FRatres. Tabernaculũ factum est primũ in quo erãt candelabra: & mensa; & propositio panũ: quę dicitur sancta. Post velamentũ autem: secũdũ tabernaculũ q̃d dicitur sancta sanctorũ; aureũ habens thu-

ribulũ:& arcã testamenti circuntectam: ex omni parte auro; in qua erat vrna aurea habens mãna:& virga Aarõ:quę fronduerat; & tabulę testamenti. Super quæ erant cherubin gloriæ obumbrantia propiciatoriũ: de quibus nõ est modo dicendũ per singula. His vero ita cõpositis:in priori quidẽ tabernaculo semper introibant sacerdotes sacrificiorũ officia consummãtes. In secundo vero semel in anno solus pontifex:nõ sine sanguine:quẽ offerret ꝓ sua:& populi ignorantia. Hoc significante spiritu sancto nondum propalatã esse sanctorum viã: adhuc priori tabernaculo habente statũ. Quæ parabola est tẽporis instantis. Iuxta quã munera & hostiæ offeruntur; quæ nõ possunt iuxta consciẽtiam perfectam facere seruientem solũmodo in cibis;& in potib⁹; & in varijs baptismatibus:& iusticijs carnis:vsqꝫ ad tempus correctionis impositis. Christus autem assistẽs põtifex futurorum bonorum per amplius:& perfectius tabernaculũ non manufactũ:idest non huius creationis:neqꝫ per sanguinem hircorum aut vitulorũ; sed per propriũ sanguinẽ introiuit semel in sancta;æterna redemptione inuenta.

Dominica.xviij. Beati Pauli ad Corinthios.i. Capite.i.

FRatres. Gratias ago deo meo semper pro vobis in gratia dei quæ data est vobis:in christo Iesu. Quia in omnibus diuites facti estis in illo in omĩ ṽbo & in omĩ sciẽtia. Sicut testimoniũ xp̃i cõfirmatũ ẽ in vobis: ita vt nihil desit vobis ĩ vlla grã expectãtibus reuelationẽ dñi nostri Iesu christi.

alijs suis. In priori tabernaculo. quę pars dicebatꝫ sancta. Sẽper introibãt, idest quotidie cõsummãtes.s. per incendiũ. In secundo. idest intra sancta sanctorum. Non sine sanguine.scilicet in anno semel. alias aũt sine sanguine intrabat. Significante spũ sancto. s. qd via perueniendi ad cœlestia:nõdum erat patefacta. Priori tabernaculo. idest veteri legi manente. Quæ parabola.i.figura. Tẽporis instantis. i. præsentis hoc est nouę legis. Iuxta quam.s.parabolam. Perfectum facere. s. a peccatis mundando. Seruiẽtẽ in cibis & potibus. in lege iussis:& baptismatis. idest ablutionib⁹ a lepra. Christus autẽ. hæc clausula iam fuit enerrata dominica in passione.

¶ Dominica.xviij. post trinitatem.

GRatias ago Deo meo semp. Ex ep̃lã.i. ad corĩ. cap. i. In quo posita salutatiõe agredit ep̃lę materiã.dicitqꝫ in primis se agere grãs. &c. In grãs dei. i. ꝓpter gratiã. Diuites facti.i.abũdãtes. In illo.i. ꝑ illũ. In omni verbo: & sciẽtia.qa baptizati accepto spũ sancto hæc accipiebãt. Testimoniũ confirmatũ.i. firmit' iudicatũ,alioqui nõ esset recta sciẽtia si a xp̃i testimõio discordaret. Expectantib⁹.s.in diem iudicij. Sine crimine. i. pc̃tõ mortali.

¶ Feria.iiij.sequenti.

NEscitis quia templum dei estis. Ex prima ad Corinthios epistola capite.iij. Nam posteaq̃ dixit quod decipiẽs fideles per falsam doctrinam in maius crimen incurrit quã si templum materiale incenderet: tunc infert. Templum dei. idest in quo deus spiritualiter habitat. Templũ violauerit. corrumpendo & violando per falsam doctrinam. Disperdet illum. in æternum. Se seducat. arrogando sibi sapiẽtiam. Sapiens in hoc sæculo. idest sapientia humanit9 ad inuẽta. Vt sit sapiens. scilicet sapientia diuina. Scriptũ est. Iob capite.v. In astutia. idest in sophismatis argute excogitatis. Et iterum psal. xciij. Nemo glorietur. conclusio est principaliter intenta. Sed in omnibus Iesus christus: hoc a concinnatore officij adiectum est.

¶ Feria sexta sequenti. NOn enim in sermone. Ex.i. ad Corinthios. epistola capite.iiij. &.v. Nam in fine prioris capitis apostolus pollicitus est se venturum ad illos ad dignoscẽdum inter illos: qui nitebantur inflati sermone & non in veritate doctrinę. deinde subiungit. Nõ enim in sermone. idest in verbis inanib9: sed in veritate. In virga. idest vt castigem vos acriter increpando. An in charitate. idest clementer admonẽdo: & de quo sit increpaturus ostendit. Inter gentes. idest gentiles qui viuunt sola naturæ lege. Inflati estis. idest superbi & dedignantes huiusmodi scęlera castigare. Cõgregatis vobis. idest simul vobiscum.

Qui & cõfirmabit vos vsq; in finẽ sine crimine. In die aduentus dñi nr̃i Iesu christi.

Feria.iiij. beati Pauli Coriñ.i. Cap̃.iij.

FRatres. Nescitis quia tẽplum dei estis; & spiritus dei habitat in vobis? Si quis autem templum dei violauerit; disperdet illum deus. Templum enim dei sanctum est; quod estis vos; Nemo se seducat. Si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc sæculo; stultus fiat; vt sit sapiens. Sapientia enim huius mundi; stultitia est apud deum. Scriptũ est enim. Comprehendam sapiẽtes in astutia eorum. Et iterum. Dñs nouit cogitationes sapientium; quoniam vanæ sunt. Itaq; nemo glorietur in hominibus; sed in omnibus Iesus christus.

Feria sexta Beati Pauli ad Corinthios. Capite.iiij. &.v.

FRatres. Non enim in sermone est regnum dei; sed in virtute. Quid vultis? In virga veniam ad vos: an in charitate & spiritu mãsuetudinis? Omnino auditur fornicatio inter vos; & talis fornicatio; qualis nec inter gẽtes; ita vt vxorem patris sui aliquis habeat. Et vos inflati estis; & non magis luctum habuistis; vt tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit. Ego quidem absens corpore; pręsens autem spiritu iam iudicaui; vt præsens eũ; qui sic operatus est; in nomine dñi nostri Iesu christi: congregatis vobis: & meo spiritu cum virtute domini Iesu; tradere huiusmodi hominem

Tradere sathanæ. idest extra fidelium comunionem eñcere. In interitum carnis. idest vt faciat pœnitentiam in carne, sicut in carne peccauit. In die domini. idest in die mortis. ¶ Dominica. xx. post trinitatem.

RENouamini spiritu. Ex epistola ad Ephesios cap. iiij. In q̃ quia dixerat deponendam esse veterem conuersationem: & veterem hominẽ: hoc est veteris hominis peccata nunc dicit renouandos esse: & induendũ nouum hominem. idest christũ per imitationẽ. Scd̃m deũ quantũ ad humanam naturã. In veritate. quia non fuit in illo dol9. Mendacium: quod veritati opponitur. Inuicem mẽbra: ex quo alẽ alterũ defraudare nõ debet. Irascimini. ex. ps. iiij. Nolite peccare. igit̃ ira potest esse citra peccatũ: modo sit a ratione modificata. Sol non occidat. quia vt Oratius ait. Ira furor breuis est. quæ si durat vertitur in odiũ. Qui furabatur. ante cõuersionẽ. Magis laboret. vnde habeat necessaria, non modo sibi sed etiam unde aliis largiri possit.

sathanæ in interitum carnis; vt spiritus saluus sit in die domini nostri Iesu christi.

Dominica. xix. beati Pauli ad Ephesios. Capite. iiij.

FRatres. Renouamini spiritu mẽtis vestrę: & induite nouum hominem: qui secundum deum creatus est in iusticia & sanctitate veritatis. Propter quod deponẽtes mendacium; loquimini veritatẽ vnusquisq; cum proximo suo: quoniã sumus inuicem mẽbra. Irascimini & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestrã. Nolite locum dare diabolo. Qui furabat̃: iam non furetur. Magis autem laboret operando manib9 suis; quod bonum est: vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti.

Feria. iiij. Pauli ad Thessalonicenses. ij. Capite. ij. & iij.

FRtres. State & tenete traditiones q̃s didicistis; siue per sermonem; siue p epistolam nostram. Ipse autẽ dominus noster iesus christus & deus & pater noster qui dilexit nos: & dedit consolationem æternam & spem bonã in gratia: exhortet̃ corda vestra; & cõfirmet in omni opere & sermone bono. De cætero fratres orate p nobis: vt sermo dei curet & clarificetur: sicut & apud vos: & vt liberemur ab importunis & malis hominib9. Non enim omnium est fides. Fidelis autẽ deus est qui cõfirmabit vos; & custodiat a malo. Cõfidimus autem fratres: de vobis in dño: qm̃ quæcunq; præcipim9

¶ Feria. iiij. sequẽti.

STate & tenete traditiones. Ex epistola ad Thessalonicenses capite secundo & tertio. cõstat enim ex fine prioris & principio sequentis capitis. Itaq; inducit illos ad perseuerandum in bonis operib9. State. idest perseuerate. Traditiones. pręcepta. Per sermonẽ. in psentia. Per epistolam. in absentia. Ipse autem deus. bene precatur illis. Orate p nobis. & quid debeant orare p eo subdit. Vt sermo dei. idest euangelium quod

prædicamus. Currat & clarificatur. s. per omnes gentes. queadmodum & apud vos cucurrit; & clarificatū est. Liberemur ab importunis. s. pseudo apostolis: & perturbātibus verbū dei. Non omniū. quia nondū adhuc oēs gētes p me crediderūt. Fidelis deus. in suis promissis adimplendis. Custodiet a malo. i. a persecutione ob acceptā fidē. De vobis. i. de vr̄a obedientia nobis exhibita. Dn̄s aūt dirigat. ad implendū sua mādata. In charitate dei. scilicet erga proximos. Et in patientia christi. erga persecutores vestros.

¶ Feria. vi. sequēti.

OMnis anima potestatib9. Ex epistola ad Romanos capite. xiij. In q̄ apostolus eos instituit: & primo quomodo se debeant habere minores erga maiores. Potestatibus. idest p̄latis: quoniā prelatio illa est a deo. Boni opis. sed mali: quia sicut p illorum officia reprimūtur mali: ita etiā pmouētur boni. Potestatē. i. iusticię p̄sidē. Time. s. iudicē illū. Gladiū portat. quo puniat criminosos. In irā. i. punitionē & vindictā: ex eo qd̄ malū agit.

Dominica. xx. post trinitatem.

VIdete quomā caute ambuletis. Ex epistola ad Ephesios. capite. v. In quo inducit illos ad imitādum christi sapientiam. Caute ambuletis. malorū cōmercia fugientes. Redimentes tempus. i. habita oportunitate bonis operib9 insistēdo. Mali sūt. i. bene agendi facultatē impediētes. Fieri imprudētes. i. de futuris improuidi. Volūtas dei: qui vult oēs homines saluos fieri

& facitis; & facietis. Dn̄s autē dirigat corda & corpora vestra in charitate dei & patientia christi.

Feria. vi. ad Romanos. Cap. xiij.

FRatres. Omnis anima potestatib9 sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a deo. Quæ autem sunt: a deo ordinata sunt; Itaq3 qui resistit potestati; dei ordinationi resistit. Qui autē resistunt: ipsi sibi damnationem acquirūt. Nā principes non sunt timori boni operis: sed mali. Vis autē non timere potestatē: bonū fac: & habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autē male feceris: time. Non eñ sine causa gladium portat. Dei eñ minister est; vindex in iram ei; qui malum agit.

Dominica. xx. Beati Pauli ad Ephesios. Capite. v.

FRatres. Videte quomodo caute ambuletis; non quasi insipientes: sed vt sapiētes; redimētes tēpus: qm̄ dies mali sunt. Propterea nolite fieri imprudentes: sed intelligentes: quæ sit voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria: sed implemini spiritusancto: loquentes vobismet ipsis in psalmis; hymnis; & canticis spiritualibus: cantantes & psallentes in cordib9 vestris domino. Gratias agentes semper pro omnib9 in nomine domini nostri Iesu christi deo & patri: subiecti inuicem in timore christi.

ex illorũ bonis operibus. Inebriari vino. qđ rationem excęcat. Spiritu sancto. qui nõ habitat nisi in sobrijs. Loquẽtes vobismetipsis. i. inuicẽ: & qđ loqui debeant exprimit. s. psalmos. hymnos & cantica spiritualia. In timore christi. qui timor est charitati annexus.

Feria quarta Beati Pauli ad Thessaloni. ij. Capite. iij.

FRatres. Denunciamus vobis in nomine domini nostri Iesu christi: vt subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate: & non secundum traditionem quam acceperũt a nobis. Ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos. Quoniam non inquieti fuimus inter vos: neq̃ gratis panem manducauimus ab aliquo: sed in labore & fatigatione nocte ac die operantes: ne quem vestrum grauaremus. Non quasi non habuerimus potestatem: sed vt nosmetipsos formam daremus vobis ad imitãdum nos. Nam & cum essemus apud vos: hæc denunciabamus vobis: quoniã si quis non vult operari: nec manducet. Audiuimus enim inter vos quosdam ambulantes inquiete: nihil operantes: sed curiose agentes. His autem qui huiusmodi sunt: denũciamus: & obsecramus in domino Iesu christo: vt cum silentio operantes suum panem manducent. Vos autem fratres nolite deficere benefacientes In christo Iesu domino nostro.

Feria sexta Beati Pauli ad Timotheũ. i. Cap. vi.

CHarissime. Pręcipe diuitibus huius sęculi non sublime sapere: neq̃ sperare in incerto diuitiarũ: sed in deo viuo qui pręstat nobis oĩa abũde ad fruẽdũ: bene agere diuites fieri in omnib⁹ operibus bonis.

¶ Feria quarta sequẽti.

DEnũciam⁹ vobis. Ex epistola Pauli secũda ad Thessaloniceñ. capite. iij. Et continuatur lectio epistolæ superiori quæ legebatur feria. iiij. post dñicã. xix. itaq̃ nũc instituit Ephesios ad mali euitationẽ. Subtrahatis vos. euitando illius cõsortiũ. iuxta illud psalmographi. cum peruerso peruerteris. Quã acceperũt. verbo. s. & opere. Imitari nos. & in quo debeant imitari ostẽdit. Inquieti. i. ociosi. s. laborantes. Laborantes. vt ex labore nostro victũ quęramus. Habuerim⁹ potestatẽ. s. accipiẽdi a vobis necessaria. Formam darem⁹. i. exẽplum quod vos imitaremini. Inqete. i. negociose: sed in rebus q̃ non ad rẽ: sed ad curiositatẽ pertinent. Cũ silentio operantes. i. quieti & pacifici. Panẽ suum. i. suo labore acquisitũ. Deficere. i. destruere: nam actiuum est.

¶ Feria. vi. sequenti.

PRęcipe diuitib⁹ huius sæculi. Ex epistola Pauli ad Timoth. cap. vi. Et est clausula totius epistolæ: in qua Timotheum docet quomõ instituere debeat diuites. Sublime sapę. i. in sup̃biã erigi. In icerto. q̃si ũtipẽrio fortunę subiecti. Pręstat abũde. tã in p̃senti tẽporalia q̃ in futuro ęt na.

Bene agere. repete a superioribus precipe. In bonis operibus quæ sunt veræ diuitię. Tribuere & communicare. bona sua temporalia. Thesaurizare. quod in euangelio saluator pręcipit.

¶ Dominica. xxi. post trinitatem.

CONfortamini in dn̄o. Ex epistola ad Ephesios. cap̄. vi. In quo aposto lus instituit Ephesios in moribus: exhortando illos ex spe & confidentia: quam habere debent post fidem acceptā. Armaturā dei. qa arma militiæ nr̄æ nō sunt carnalia: ideo spūalia: hoc est virtutibus. Aduersus carnem & sanguinem. i. homines mortales. Principes. potestates. rectores. i. dęmones nobis insidiantes. Spiritualia nequitię. idest malos spiritus. In cœlestibus. idest in hoc aëre caliginoso. In die malo. idest in p̄senti vita. vbi est tentationis pugna. In omnibus. scilicet prosperis & aduersis. succincti lumbos. scilicet cingulo castitatis. In veritate. idest non hypocrisi. Lorica iusticiæ. i. omni virtute, quæ est propria armatura. In pręparatione euangelij. idest ad prædicandum christi euangelium.

¶ Feria quarta sequēti.

FInis pręcepti est charitas ex prima ep̄la Pauli ad Thimoth. capite. i. In quo apostolus pręcepit non esse intēdendum legalibus obseruantijs & genealogijs indeterminatis: quæ nihil conferunt ad diuinę legis complementum: sed magis impediunt: dicit igitur quod finis pręce

Facile tribuere: communicare: thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum: vt apprehendant vitam æternam.

Dominica. xxi. Beati Pauli ad Ephesios. Capite. vi.

FRatres. Confortamini in domino: & in potentia virtutis eius. Induite vos armaturam dei: vt possitis stare aduersus insidias diaboli: quia nō est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem: sed aduersus principes & potestates: aduersus mundi rectores tenebrarum harum: contra spiritalia nequitiæ in cœlestibus. Propterea accipite armaturam dei: vt possitis resistere in die malo: & in omnibus perfecti stare. State ergo succincti lumbos vestros in veritate: & induti loricā iusticiæ: & calciati pedes in pręparatione euangelij pacis. In omnib⁹ sumētes scutū fidei: in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Et galeā salutis assumite. & gladium spirit⁹ quod est verbum dei.

Feria. iiij. ad Thimotheū. i. Cap̄. i.

CHarissime. Finis pręcepti est charitas de corde puro: & conscientia bona; & fide nō ficta. A quibus quidam aberrātes: cōuersi sunt in vaniloquiū: volentes esse legis doctores nō intelligētes: neq; q̄ loquuntur: neq; de quib⁹ affirmāt. Scim⁹ aūt qa bona est lex: si quis ea legitime vtatur. Sciētes hoc quia iusto lex non est posita: sed iniustis & non subditis: impijs & peccatoribus: sce

pti est charitas. De corde puro quantũ ad appetitum. Conſciẽtia: quantũ ad intellectũ. Fide non ficta. ideſt vera & non ſimulata. quia oris confeſſio fit ad ſalutem Conuerſi ſunt in vaniloquium. aſſerendo quod neceſſe eſt legalia obſeruari. Legis doctores. cũ nõ fuerint diſcipuli. Legitime vtatur. puta moribus ſemper cerimonialibus vſq; ad chriſtum. Lex non eſt poſita iuſto. quia iuſtus non cohibetur timore pœnę. Nõ ſubditis. i. rebellib9. Plagiarijs. i. qui vendũt liberos pro ſuis: quod capitale crimẽ eſt. Sanę doctrinę. & quæ ſit doctrina ſubdit: quæ eſt ſecundum euangelium: cui cõcordat om̃is veritas: q̃d euãgeliũ creditũ ẽ mihi: ſubaudi p̃dicãdũ iudæis & gẽtilib9. Gratias ago ex hoc. i. quod mihi credita ẽ euangelij p̃dicatio.

leratis & cõtaminatis patricidis: matricidis: homicidis: & fornicarijs: maſculorum concubitoribus: plagiarijs: mendacibus: periurís. Et ſi quid aliud ſanę doctrinę aduerſat᷑: que eſt ſecundum euangelium gloriæ beati dei (quod creditũ ẽ mihi.) Gratias ago ei q̃ me confortauit In chriſto ieſu dñ̃o noſtro.

Feria ſexta Beati Pauli ad Timotheum. i. Capite. ij.

CHariſſime. Veritatem dico; non mentior; Doctor gentium in fide & veritate. Volo ergo viros orare in om̃i loco; leuãtes puras man9 ſine ira & diſceptatiõe. Similiter & mulieres in habitu ornato cum verecundia & ſobrietate; ornantes ſe nõ in tortis crinibus; aut auro; aut margaritis; vel veſte precioſa. ſed q̃d decet mulieres promittẽtes pietatem per opera bona. Mulier in ſilẽtio diſcat cum omni ſubiectione. Docere autẽ mulieri non permitto: neq; dominari in virum; ſed eſſe in ſilentio. Adam enim prim9 format9 eſt; deinde Eua: & Adam non eſt seductus: mulier autem ſeducta in preuaricatiõe fuit. Saluabitur autem per generationem filiorum; ſi permanſerit in fide; & dilectione: & ſanctificatione cum ſobrietate.

¶ Feria ſexta ſequenti. VEritatẽ dico. Ex prima ad Timotheũ ep̃la. cap̃. ij. In quo dicit ſe prædicatorem & apoſtolũ. hoc eſt a deo miſſum: quod ſibi non arrogaſſe nũc dicit. ſed reuera de eo gloriatur. In fide & veritate. i. in ijs q̃ pertinẽt ad fidẽ & mores: in quib9 cõſiſtit veritas. In omni loco. i. non ſolũ in eccleſia. Leuãtes. per quod ſignificatur mentis eleuatio. Diſceptatione. cũ proximis cõtrouerſia. Similit᷑ mulieres. ſubaudi orare volo. Cum verecundia. quæ proprie eſt fœminarum virtus & puerorũ. In tortis criminib9. i. calamiſtratis. Pietatem. i. pietatis opera in ſumptus pauperũ huiuſmodi veſtium precia diſtribuendo. Diſcat. ideſt non doceat. Eſſe ſilentio. viro non contradicendo. Adam primus. atq; proinde mulieri præferendus. Saluabitur aũt. non docẽdo. ſed per prolis educandę induſtriam.

Dominica. xxij. Beati Pauli ad Philippenſes. Capite. i.

¶Dominica.xxij. post trinitatem.

COnfidimus in domino iesu. Ex epistola ad philippenses. capite. i. paucis verbis immutatis: in originali sic est confidens hoc ipsum: quia qcepit. &c. In quo loco apostolus Philippenses facit beniuolos cũ dicit se de illis bene sperare. Vsq; in diem christi. iudicium finale intelligit.

Sentire. s. de bono principio bonum finem sperare: cum p̃sertim vos diligam. Socios. quia gaudetis de victoria mea i euãgelij p̃dicatione. In omi scientia. nam crescẽte charitate crescit scientia. Vt probetis. i. eligatis & approbetis meliora. Synceri. idest mundi in vobis. Sine offensa. in ꝓximis. Fructu iusticię. idest bonis operibus.

¶Feria quarta sequẽti.

MAnifeste est magnũ pietatis. Ex ep̃la ad Timotheum prima. partim ex calce capitis tertij: partim ex capite. iiij. vbi agitur de Timothei institutione ad ecclesiam pertinere. Pietatis sacramentum. scilicet de verbi incarnatiõe. Iustificatum in spiritu. scilicet sancto iusticiam christi testificante. Apparuit angelis. quod antea per experientiam non cognouerunt. Assumptũ in gloria. cũ resurrexit a mortuis. Spiritus. s. sanctus. Nouissimis temporibus. s. Antichristi. Spiritus erroris. idest ducẽtibus in errorẽ. In hypocrisi. i. sanctitate simulata. Cauteriatam conscientiã. idest diaboli cauterio inustã. Prohibentium nubere. q̃si hoc sit malũ. Abstinere a cibis. quasi illicitis.

FRatres. Confidimus in domino Iesu: quia qui cœpit in vobis opus bonum: p̃ficiet vsq; in diẽ christi Iesu. Sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnib⁹ vobis: eo ꝙ habeam vos in corde & in vinculis meis: & in defensione & confirmatione euangelij: socios gaudij mei omnes vos esse. Testis enim mihi est deus quomodo cupiam oẽs vos esse in visceribus christi iesu. Et hoc oro: vt charitas vestra magis ac magis abundet in omni scientia & in omni sensu. vt probetis potiora: & sitis synceres & sine offensa in diem christi: repleti fructu iusticiæ per Iesum christum in gloriam & laudem dei.

Feria. iiij. Beati Pauli ad Timotheum. i. Capite. iij. & iiij.

CHarissime. Manifeste est magnũ pietatis sacramẽtum: quod manifestum est in carne: iustificatum est in spiritu: apparuit angelis: prædicatum est gentibus. creditum est in mundo: assumptum est in gloria. Spiritus autẽ manifeste dicit: quia in nouissimis temporibus discedent quidam a fide: attendẽtes spiritibus erroris & doctrinis dęmoniorum in hypocrisi: loquentium mendacium & cauteriatam habentium suam cõscientiam: prohibentiũ nubere: abstinere a cibis quos deus creauit ad percipiẽdum cũ gratiarũ actione fidelibus: & ijs qui cognouerunt veritatem. Quia omnis creatura dei bona est: & nihil reijciendum: quod cũ gratiarum actione percipitur. Sãctificatur

Sanctificatur enim. ratio cur est bona. Hæc preponẽs. quod nuptię nõ sunt malæ nec cibi illiciti. Deuita. quia talia non faciunt ad nostram fidẽ. Ad pietatem. id est ad religionem. Exercitatio corporis. per ieiunium & vigilias. Ad modicum. scilicet ad subijciendum menti carnem.

em̃ per verbũ dei & orationẽ. Hæc proponens fratribus bonus eris minister christi Iesu: enutrit⁹ verbis fidei: & bonæ doctrinæ quã assecutus es. Ineptas aũt aut inanes fabulas deuita. Exerce aũt teipsum ad pietatẽ. Nam corporalis exercitatio ad modicũ vtilis est: pietas autẽ ad oĩa vtilis est: promissionẽ habẽs vitæ; q̃ nunc est & futuræ.

Feria sexta beati Pauli ad Timotheum. i. Cap. iiij. & v.

CHarissime. Fidelis sermo & omni acceptione dignus. In hoc em̃ laboramus: maledicimur & dijudicamur: q̃a speramus in deũ viuũ q̄ est saluator omniũ hominũ. maxime fidelium. Pręcipe hęc & doce. Nemo adolescẽtiã tuã contẽnat: sed exẽplum esto fideliũ: in verbo; in cõuersatione, in charitate: in fide; in castitate. Dũ venio attende lectioni: exhortatiõi; & doctrinę. noli negligere gratiã q̃ est in te: quę data est tibi p̄ prophecia cũ impositiõe manuũ p̄sbyterij. Hęc meditare: ĩ his esto: vt ꝑfectus tu⁹ manifest⁹ sit omnib⁹. Attẽde em̃ tibi & doctrinę: insta in illis. Hoc em̃ faciẽs & teip̄m saluũ facies: & eos q̄ te audiẽt. Seniorẽ ne increpaueris; sed obsecra: vt patrem. Iuuenes vt fratres. Anus vt matres. Iuuẽculas vt sorores in oĩ castitate. Viduas honora q̃ verę viduę sũt. Si qua autẽ vidua filios aut nepotes habet: discat primũ domũ suã regere. & mutuã vicem reddere parẽtib⁹. Hoc em̃ acceptũ est coram deo.

Dñica. xxiij. bt̄i Pauli ad Philip. Cap̄. iij.

¶ Feria. vi. sequenti.

FIdelis sermo. Ex. i. epistola ad Timotheum. partim capite. iiij. partim. v. & continuatur epistolæ superiori. vbi inducens Timotheũ ad virtutis exercitium dicit. Fidelis sermo. id est verus & dign⁹ acceptiõe: quia vtilis capientibus. Speramus in deum. qui retribuet nobis laborum mercedem. Adolescentiam contemnat. erat enim in ea ętate: sed hortatur illũ vt opera senis faciat. In verbo. id est doctrina. In conuersatione. i. vitę sanctimonia. Attende lectioni. sacræ scilicet scripturæ: vt possis alios exhortari & docere. Data est per prophetiam. nam Paulo reuelatum est hunc vtilem futurũ ecclesiæ: atq; ideo ordinandum. Præsbyterij. id est episcopat⁹. Hæc meditare. id est doctrinã. In his esto. scilicet opere exequẽdo. Seniorem. posuit modum dicendi generalem: nunc personas diuersarum condicionũ in specie. Veræ viduæ. q̃m quæ fornicatur non est in hoc ordine. Filios aut nepotes. qui indigẽt illius educatione. Parentibus. si parentes habet.

¶ Dominica. xxiij. post trinitatem.

IMitatores mei estote. Ex epistola ad philippenses cap. iij. In quo postea quā apostolus posuit se in exemplum Philippensibus: nunc inducit illos ad se imitandum. Formam nostram. idest præcepta quæ illis tradidi. Multi ambulant. s. viam peruersam. Flēs dico. subaudi esse. Interitus. i. mors æterna. Et gloria. quoniam in eo gloriatur. In cœlis est. per spem & fidem. Expectamus venturum. s. ad iudicium. Reformabit. scilicet in resurrectione. Humilitatis nostræ. i. corruptionis. Corpori claritatis suæ. i. sicut & ipse cum glorioso corpore resurrexit. Secundum operationem. i. virtutē operādi. Subijcere sibi. etiam ad nihilum redigendo.

¶ Feria quarta sequēti.

FIdelis sermo. nā si cōmortui. Ex epl'a ad Timotheū secūcunda cap. ij. in quo loco veris prędicatorib⁹ gloria promittit. fidelis sermo: idest verus est quem dico. Commmortui propter euangelij prędicationem. Cōuiuimus. s. cum eo. Si sustinebimus. scilicet labores. Si negaueritis. scilicet illum. Si non credimus. scilicet ab illo puniendos nos esse. fidelis in veritate iusticię. Seipsum. idest iusticiā suā: & est idem. Testificans. idest testem illum inuocans. Cōtendere verbis. scilicet cum falsis prædicatoribus ad subuersionem audientium. qui loquacioribus magis credunt. Exhibere deo. subdi & non hominibus: vt faciunt hypocritę. In cōfusibilem. s. faciens quæ in confusionem tuam redundēt. Profana. procul a regiōe. Proficiūt. imo.

FRatres. Imitatores mei estote; & obseruate eos qui ita ambulant: sicut habetis formam nostram. Multi enim ambulant quos sæpe dicebam vobis. Nunc autem & flens dico inimicos crucis hristi: quorum finis interitus; quorum deus vēter est: & gloria in confusione ipsorum: qui terrena sapiunt. Nostra autem cōuersatio in cœlis est. Vnde etiam saluatorem expectam⁹ dominum nostrum iesum christum: qui reformabit corpus humilitatis nostrę; cōfiguratum corpori claritatis suæ: secundū operationem virtutis suæ; qua possit etiam subijcere sibi omnia In christo iesu dño nro.

Feria quarta ad Timotheum. ij. Capite. ij.

CHarissime. Fidelis sermo. Nam si cōmortui sumus. & conuiuemus. Si sustinebimus; & conregnabimus. Si negauerimus: & ille negabit nos. Si non credimus: ille fidelis permanet: negare seipsum nō potest. Hæc commone testificans coram deo. Noli verbis contendere. Ad nihil enim vtile est: nisi ad subuersionem audiētium. Sollicite autem cura teipsum probabilē exhibere deo: operarium inconfusibilem: recte tractantem verbum veritatis. Profana autem & vaniloquia deuita. Multum enim proficiunt ad impietatem: & sermo eorum in cācer serpit. Ex quib⁹ est Hymeneus & Philectus; qui a veritate exciderunt dicētes: resurrectionem iam factam; & subuerterūt quo-

officiunt & nocent. Serpet. idest tendat ad corruptionem veritatis. Resurrectionem factam. decepti eo quod saluator dicit. Ioannis quinto. qui credit ei qui misit me: vitam æternam habet: & in iudicium non veniet. Stat. scilicet in resurrectione spes. Signaculũ hoc. quod subditur. Qui sunt ei9. subaudi serui. Ab iniquitate. qua negatur mortuorum resurrectio. In magna domo. comparat vasa vtensibilia hominib9 bonis & malis.

rũdam fidẽ. Sed firmũ fundamẽtũ dei stat: habens signaculũ hoc. Cognouit domin9 qui sunt eius. & discedit ab iniquitate omĩs qui inuocat nomen domini. In magna autem domo non solum sunt vasa aurea & argentea: sed etiam lignea & fictilia: & quędam quidem in honorem; quædam in contumeliam. Si quis ergo emundauerit se ab istis: erit vas in honorem sanctificatum: & vtile dño ad omne opus bonum paratum.

¶ Feria.vi.sequenti.

IMitatores mei estote. Ex epistola ad Philippenses cap̃. iij. sed iam exposita est in dominica superiori.

Feria sexta beati Pauli ad Philippẽses. Cap̃.iij.

FRatres. Imitatores mei stote: & obseruate eos qui ita ambulant. &c. vt sup̃.

Dominica.xxiiij. post trinitatem.

NOn cessamus ꝓ vobis. Ex epistola ad Colossens. cap̃. ij. In quo apostolus ostendit se beniuolum Colossensibus: dum orat pro illorum fœlici consumatione. Agnitione volnntatis eius. idest diuinam volũtatem cognoscatis. Ambuletis digne. tendẽtes in patriam. In scientia dei. per contemplationem. In omni virtute. scilicet morali quantum ad appetitum. Confortati. scilicet per gratiam. Longanimitate. idest tollerantes mala ex spe certa.

Dominica.xxiiij. Beati Pauli ad Colossenses. Capite.i.

FRatres. Non cessamus pro vobis orantes & postulantes: vt impleamini agnitione voluntatis dei in omni sapientia & intellectu spiritali: vt ambuletis digne deo per omnia placentes. In omni opere bono fructificantes & crescentes in scientia dei. In omni virtute confortati secundum potẽtiam claritatis eius: in omni patientia & longanimitate cum gaudio In christo Iesu domino nostro.

¶ Feria sexta sequenti.

VIdete itaqꝫ. Ex epistola ad Hebręos partim. iij. partim iiij. capitibus. & quia ex psalmo Paulus adduxerat illud. quadraginta annis proximus fui genera

Feria quarta beati Pauli ad Hebræos. Capite.iij. &.iiij.

FRatres. Videte itaqꝫ ne forte sit in aliquo vestrum cor malũ incredulitatis

tioni huic. &c. nunc subdit. Videte fratres ne sit in vobis cor malum. idest volũtas mala. Adhortamini vosmetipsos. conscientias vestras examinando. Donec hodie cognominetur. in græco pro donec est dum. & hodie dicitur totum tempus ab aduentu christi primo ad secundum. Vt nõ obduretis. alludit ad illud quod in eodem psalmo dicitur. Nolite obdurare corda vestra. Initium substãtiæ. idest fidei quæ est substantia rerum sperandarum. infra caput vndecimũ. ideo subdit. Hodie (vt supra expositum est) idest tẽpore gratiæ. In illa exacerbatione. de qua in eodem psalmo. Quidam. non tamẽ oẽs: sed illi qui volebant reuerti in Aegyptum. Quib9 infensus est: quasi dicat: illis tantum qui audientes verba exploratorum volebant retro cedere. Prostrata sunt. idest in pœnam suę rebellionis. quoniam non introierũt in terram a deo promissam. Increduli. idest qui deo per Mosen non crediderunt. Relicta pollicitatione. idest prædicta dei promissione. Nobis nũciatum est. scilicet de requie æterna: sicut illis de temporali. Non admixt9 fidei. quia non crediderunt: quẽadmodũ dixit. scilicet e cõtrario si introibunt.

dicedendi a deo viuo; sed adhortamini vosmetipos p singlos dies: donec hodie cognominetur; vt non obduretur quis ex vobis fallacia peccati. Participes enim christi effecti sumus, si tamen initium substantiæ eius vsq; ad finem firmum retineamus; dũ dicitur. Hodie si vocem eius audieritis: nolite obdurare corda vestra: quemadmodũ in illa exacerbatione. Quidam enim audientes exacerbauerunt; sed non vniuersi qui profecti sunt ab ęgypto per Mosen. Quibus autem infensus est quadraginta annis: nonne illis qui peccauerunt: quorũ cadauera prostrata sunt in deserto? Quibus autem iurauit non introire in requiem ipsius: nisi illis qui increduli fuerunt? & videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem. Timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiẽ eius: existimetur aliquis ex nobis deesse. Etenim & nobis nunciatum est quemadmodum & illis: sed non profuit illis sermo auditus non admixtus fidei ex his quæ audierũt. Ingrediemur enim in requiem qui credidimus in dominum Iesum xp̄m.

¶Dominica. xxv. Post trinitatem.

Ecce dies veniunt dicit dominus. Et suscitabo Dauid. &c. Ex Ieremia propheta capite. xxiij. In quo describitur coniunctio dei veri & hominis: cuius vera humanitas ostenditur cum dicit. Dauid germen iustum. idest propagatum ex illius semine. Regnabit rex. non de hoc mun-

Dominica vigesima quinta. Lectio Ieremiæ prophetæ. Capite. xxiij.

Ecce dies veniunt dicit dominus: & suscitabo Dauid germen iustum; & re-

do: sed de quo Matthęi vltimo. Data est mihi potestas in cœlo & in terra. Saluabitur iuda. idest omnis qui deum confitetur (nam iuda confessio interpretatur.) Israel quod interpretatur visio dei: quod poti9 ad ecclesiam triumphātem pertinet. Iustus noster. idest iustificans noster. quia dei proprium est iustificare. Qui eduxit filios israel. quasi dicat: beneficium illū antiquum de liberatione ex ęgypto oblitterabitur: & frequentabitur memoria recentioris beneficij: hoc est de restitutione regni israel. de quo dicitur in psalmo dispersiones israelis congregabis. De terra aquilonis. idest a septētrione & ab omnib9 alijs mundi partibus: quia gentium vocatio ad omnes pertinet. In terra sua. idest in ecclesia militante primum. & postea in triumphante.

gnabit rex & sapiens erit: & faciet iudiciū & iusticiam in terra. In diebus illis saluabitur iuda: & israel habitabit confidenter. Et hoc est nomen quod vocabunt eum dominus iustus noster. Propter hoc ecce dies veniunt dicit dominus: & non dicent vltra viuit dominus: qui eduxit filios israel de terra ægypti: sed viuit dominus qui eduxit: & adduxit semen domus israel de terra aquilonis: & de cunctis terris: ad quas eieceram eos illuc. & hamitabūt in terra sua; dicit dominus omnipotens.

Feria quarta beati Pauli ad Thessalon̄. ij. Capite. i.

FRatres. Gratias agere debemus deo semper pro vobis (ita vt dignum est.) Quoniam super crescit fides vestra: & abundat charitas vniuscuiusqꝫ vestrum in inuicem. ita vt & nosipsi in vobis gloriemur in ecclesijs dei pro patientia vestra & fide; in omnibus persecutionibus & tribulationibus vestris: quas sustinetis in exemplum iusti iudicij dei; vt digni habeamini in regno dei: pro quo & patimini. Si tamen iustū est apud deum retribuere retributionem his qui vos tribulant: & vobis qui tribulamini requiem nobiscum: in reuelatione domini nostri Iesu Christi: de cœlo cum angelis virtutis eius in flamma ignis dantis vindictam his qui non

¶ Feria quarta sequenti.

GRatias agere debemus deo semper. Ex epl'a ad Thessalonicenses secunda cap. i. in quo loco reddit illos beniuolos: cum dicit se deo gratias agere qd̄ illorum fides crescat. Ita vt dignū ē. subaudi fieri. In vos gl'iemur. i. de vobis. In eccl'ijs dei: ꝑponēdo vos alijs in exemplū. In exēplum iusti iudicij dei. i. ꝑ hoc sensibilit' apparebit iudiciū dei esse iustum: patientiam vestrā pręmiando. Retribuere. idest repēdere malū pro malo. In reuelatiōe. idest quando veniet ad iudicium. in quo omnia reuelabuntur hominum opera. Cum angelis. executoribus diuini iudicij.

Dantis vindictam.idest facientis vltionem. A facie domini.idest ex sententia egredientur ex eius ore.

¶ Feria sexta sequenti.

NOn lateat vos quia vnus dies. Ex Petri apostoli secunda epistola capite tertio. quia in superioribus mentionem fecit de die iudicij: nunc de tempore tollit dubitationem. Sicut mille anni.scilicet apud nos: et est sumptũ ex psalmo.lxxxix. Mille inquit anni ante oculos tuos quasi dies externa. Non tardat promissum. idest promissi retributionem. Quidam existimant.negantes futurum iudicium. Patiẽter agit. iudicium differendo. Propter vos.vt iusti merendo proficiant:& mali per pœnitentiam redeãt. Dies domini.idest iudicij vltimi. Vt fur. idest repente.Cœli transient.per ignis conflagrationem. Calore.idest eodem igni. Cum igitur.ex dictis infert quod solliciti esse debemus de illa die tremenda. Quales.quasi dicat: sollicitos & paratos. Nouos cœlos.non alios:sed hos renouatos.Esaiæ sexagesimo quinto. Ecce ego creo cœlos nouos: & terram nouam. Iusticia habitat.idest habitabit. Hæc expectantes.scilicet iustam retributionem. In pace.scilicet cõscientiæ. Longanimitatem. idest dilationem. Arbitramini salutem.i. augmentũ premij & meriti vestri reputate.

In dedicatione ecclesiæ

nouerunt deum:& qui non obediũt euangelio domini nostri Iesu christi. Qui pœnas dabunt in interitu æternas: a facie domini & gloria virtutis eius: cũ venerit glorificari in sanctis suis: & admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt Iesum christum dominum nostrum.

Feria sexta beati Petri Apl̃i secunda. Capite.iij.

CHarissimi. Non lateat vos quia vnus dies apud dominum sicut mille anni: & mille anni sicut dies vnus: non tardat dominus promissa:sicut quidam existimant: sed patienter agit propter vos.Nolens aliquos perire: sed omnes ad pœnitẽtiam reuerti. Adueniet autem dies domini vt fur: in quo cœli magno impetu transient.Elementa vero calore soluentur: terra autem & ea quæ in ipsa sunt opera:exurentur.Cũ hæc igitur omnia dissoluenda sint:quales oportet vos esse in sanctis conuersationib⁹ & pietatibus: expectantes & properantes in aduentum diei domini:Per quem cœli ardentes soluentur:& elemẽta ignis ardore tabescent.Nouos vero cœlos:& nouam terram: & promissa ipsius expectamus: in quibus iusticia habitat. Propter quod charissimi hæc expectantes:satagite immaculati & inuiolati apud eum inueniri in pace. Et domini nostri iesu christi longanimitatẽ: salutem arbitramini.

Vidi ciuitatẽ sanctam Ierusalem. Ex Apocalypsi Ioannis capite.xxi. Et notãdum est ꝙ dedicatio ecclesię celebratur in die qua quælibet diœceseos ecclesia consecrata est: celebratur quoq; metropolitanæ ecclesiæ consecrationis dies: & quibusdam quoq; sancti Petri in vrbe Romana dedicatio. & comparatur ecclesia hæc militans illi Ierusalem cœlesti. ideo dicit Ioannes. Vidi Ierusalem nouam. idest societatem sanctorum gloriosam. Sposam ornatam dotibus. quæ comitantur corpora glorificata. Dei cum hominibus. per nuptias spirituales. Quę prima abierũt. quia om̃ia quæ sunt perpessi in ecclesia militante: cessabunt in triumphanti. Qui sedebat. scilicet deus trinus & vn⁹. Noua facio omnia: scilicet cœlos, terrã, cum alijs elementis: atq; proinde electos meos.

In dedicatione ecclesiæ. Lectio libri Apocaly. Cap.xxi.

IN diebus illis. Vidi ciuitatem sãctam Ierusalem nouam descendentem de cœlo a deo paratã sicut spõsã ornatã viro suo: & audiui vocẽ magnam de throno dicẽtem. Ecce tabernaculum dei cum hominib⁹: & habitabit cum eis: & ipsi populus eius erũt: & ipse deus cũ eis erit eorũ deus. Et absterget omnẽ lachrymã ab oclis eorũ: & mors vltra nõ erit neq; luct⁹: neq; clamor: neq; dolor erit vltra: q̃a prima abierũt. Et dixit: qui sedebat in throno. Ecce noua facio oĩa.

FINIS.

AEPISTOLAE SANCTORVM PROPRIAE INCIPIVNTVR.

¶ In vigilia sancti Andreæ.

BEnedictio dñi super caput. Ex ecclesiastico partim. xliiij. partim. xlv. capitibus: sed paucis verbis immutatis: nam in originali est. Benedictionem omnium gentium dedit illi dominus: & testamentum suum confirmabit super caput Iacob. & sic autor de Iacob loquitur cui Isaac pater bñdixit prætermisso Esau altero filio. Dedit illi hæreditatẽ abdicato Esau. In tribubus duodecim. hoc facit ad Andream: cui cũ cęteris apostolis saluator dicit. sedebitis & vos duodecim iudicãtes duodecim trib9 israel. Oĩs carnis. idest omnium hominum. Magnificauit eũ. hoc de Mose dicitur: qui corã Pharaone mirabilia fecit illa de quib9 in Exodo. Monstrat. i. ęgypti plagas. In cõspectu regum. scilicet Pharaõis i ęgypto: aliorũ deinde in deserto: & terra canaã. Gloriã suã. idest visionem per essentiã. Exodi. xx. In fide & lenitate. quia fuit fidelis erga deum: & mitis erga homines. Elegit eum. vt illo duce populũ ex ægypto liberaret: & deinde per eum legem traderet. Excelsũ fecit. hoc de Aaron Mosi fratre dicitur. sed omnia quę dicta sunt de patriarchis Mosæ, & Aarõ: ad Andream referri possunt.

In festo sancti Andreę.

COrde creditur ad iusticiã. Ex epistola ad Romanos capite. x. Et quia paulo ante dixit. si cõfitearis ore tuo, & corde credideris: saluus eris: nunc infert. Corde creditur ad iusticiã. &c̃. Scriptura. Esaiæ. xxviij. Nõ est distinctio. quantum ad iusticiam: ad quam omnes tenentur. Diues in oẽs: vt oẽs

Epistolæ propriæ Sanctorum incipiuntur.

In vigilia sancti Andreę. Lectio libri sapientiæ. Ecclesiast. Cap. xliiij. & . xlv.

BEnedictio domini super caput iusti. Ideo dedit illi hereditatem: & dimisit illi partẽ in tribubus duodecim: & inuenit gratiam in conspectu omnis carnis. Magnificauit eum in timore inimicorũ: & in verbis suis monstra placauit. Glorificauit illum in conspectu regum: & ostẽdit illi gloriam suam: In fide & lenitate ipsius sanctum fecit illum: & elegit eũ ex omni carne. Et dedit illi cor ad pręcepta: & legem vitæ & disciplinæ. & excelsum fecit illum. Statuit ei testamentũ æternum; & circũcinxit eũ zona iusticiæ: & induit eum dominus stola gloriæ.

In die sancti Andreæ. Beati Pauli ad Romanos. Capite. x.

FRatres. Corde enim creditur ad iusticiam: ore autem confessio fit ad salutẽ. Dicit enim scriptura. Omnis qui credit in illum non cõfundetur. Non enim est distinctio iudęi & gręci: nam idem dñs omnium: diues in omnibus qui inuocant illũ. Omnis enim quicũq; inuocauerit nomen domini

saluos esse velit. Omnis qui. Ex Ioele.cap.ij. Et tunc procedit gradatim per colorem qui dicitur grecis clima: latinis gradatio. Non crediderunt. quia fides supponenda est christiano. Non audierunt. quia fides supponit auditum. Sine predicante. quia auditus qui disciplinæ sensus est (vt ait Aristoteles) doctore indiget. Nisi mittantur. ab eo. s. qui habet autoritatē & potestatem: & potest tā grande mysterium reuelare.

saluus erit. Quomodo ergo inuocabunt: in quē non crediderunt? Aut quomodo credent ei; quē non audierunt? Quomodo autē audient sine predicante? Quomodo vero prædicabūt, nisi mittantur? Sicut scriptū est. Quā speciosi pedes euangelizantiū pacem: euāgelizantiū bona. Sed non oēs obediunt euangelio. Esaias aūt dicit. Dñe quis credidit auditui nostro? ergo fides ex auditu: auditus aūt per verbū christi. Sed dico. Nunquid non audierunt? Et quidē in oēm terram exiuit sonus eorum; & in fines orbis terræ verba eorum.

In festo. s. Barbare virg. Eccl'iast. Cap. li.

CONfitebor tibi dñe rex; & collaudabo te deum saluatorem meū. Confitebor nomini tuo: qm̄ adiutor & protector fact9 es mihi; & liberasti corpus meū a perditione; a laqueo lingue inique; & a labijs operātiū mendaciū. Et in cōspectu astātiū factus es mihi adiutor. Et liberasti me secūdū multitudinē misericordiæ nominis tui; a rugiētibus pparatis ad escā: de manibus querentium animā meā; & de portis tribulationū q circūdederunt me; a pssura flāme q circūdedit me: & in medio ignis non sum æstuata. De altitudine vētris inferi; & a lingua coinquinata; & a vbo mēdacij; a rege iniquo; & a lingua iniusta. Laudabit vsq ad mortē aīa mea dñm: & vita mea appropinquans erat in inferno deorsum. Circūdederūt me vndiq; & nō erat qui adiuuaret. Respiciēs eram in adiutorium hominū; & non erat,

Sicut scriptū est. Esaiæ. liij. Euangelizantium. i. prædicatorum. Esaias dicit in eodē capite. Ergo fides. ex superiorib9 colligitur. Per verbū christi. qui hoc mortalib9 reuelauit. Non audierunt. quasi dicat: non possunt excusare se. In omnē terram. ex psal'. xviij. que de Andrea dici possunt.

¶ In festo. s. Barbare vg.

CONfitebor tibi domine. Ex eccl'iast. cap. li. In quo autor opis deū laudat: agitq illi gratias pro beneficijs ab illo acceptis: quæ omnia possunt accomodari huic virgini in martyrio positæ. Cōfitebor tibi. pro laudabo te. Protector. ī malis. Adiutor. in bonis. A perditione. quam eram subitura sine tua gratia. Lingue iniquæ. qui me criminabantur falso. Astantium. cū plecterer pter tuā fidē. A rugientibus. i. frementibus in me pparatis. Ad escā. i. carnes meas ad deuorandū. A pssura flāme. quā mihi parabāt vt exurerēt. Aestuata. ab estuo, as. ex absoluto fecit participiū: quasi ab actiuo. Vētris inferi. i. eorū q descēdūt ad inferos. A lingua iniusta. repete a superioribus liberasti me.

Vsq; ad mortem. idest per omnem vitam meam Appropinquans erat. nisi me liberasses. Qui adiuuaret. scilicet ex hominibus. Non erat. subaudi qui adiuuaret. Memorata sum. ex actiuo fecit deponens verbum pro memini tuæ misericordiæ. De manu angustiæ. pro eo quod est angentium me. in originali est de manibus gentium. ¶ In festo sancti Nicolai.

Plures facti sunt sacerdotes. Ex epistola ad Hebræos capite. vij. In quo sacerdotiũ Aarõ sacerdotio christi cõparauit: sed illius fuit sacerdotiũ temporariũ: christi autem æternum. Ex quo ĩfert q̄ post Aaron successiue alij sacerdotes fuerũt. Morte per mãere. qa mortales erãt. Hic autem. idest christ9 post resurrectionẽ. Sẽpiternum. ad illud qđ dicitur psal. cix. Tu es sacerdos in ęternũ. Accedens p semetipm. ex eo qđ hõ cõiunctus est naturæ diuinę. Interpellãdũ p nobis. nostrã humanitatẽ patri representãs. Pontifex sanct9. ab instãti conceptionis sine peccato. Segregat9 a peccatoribus. quãtum ad cõtagione: alioq; cũ pc̄tõrib9 versabat̃. Excelsior cœlis. quãtũ ad naturã diuinã. Pro suis delictis. qa sine pc̄tõ qđ faciebat Aaron & illius successores. Pro populi. s. delictis: & qa Nicola9 fuit sacerdos secundũ hũc ordinẽ: iuste de illo legitur: qđ de christo dictum est.

¶ In cõceptione virginis Marię.

Memorata sum misericordię tuæ domine: & cooperationis tuę quæ a sęculo sunt: quoniam eruis sustinentes te domine: & liberas eos de manu angustiæ dñe deus noster.

Sancti Nicolai episcopi.

Ad Hebæos. Cap. vij.

FRatres. Plures facti sunt sacerdotes secundum legem. Idcirco q̄ morte prohiberentur permanere; hic autem eo quod maneat in æternum; sempiternum habet sacerdotium. Vnde & saluare in perpetuũ potest: accedens per semetipsum ad deum semper viuens ad interpellandum pro nobis. Talis enim decebat: vt nobis esset pontifex: sanctus; innocens; & impollutus: segregatus a peccatoribus: & excelsior cœlis factus. Qui nõ habet necessitatem quotidie (quemadmodum sacerdotes) pri9 pro suis delictis hostias offerre; deinde pro populi. Hoc enim fecit semel: se offerendo Dominus noster iesus christus.

In conceptione beatæ Mariæ.

Prouerbiorum. Capite. viij.

DOminus possedit me in initio viarũ suarum anteq̃ quicq̃ faceret a principio. Ab æterno ordinata sum; & ex antiqs ante q̃ terra fieret. Nõdũ erãt abyssi; & ego iã cõcepta erã. Necdũ fontes aquarũ erupe rant; necdũ mõtes graui molle cõstiterãt.

DOminus possedit me. Ex libro Prouerb. Salomonis cap. viij. In quo Salomõ inducit loquẽtẽ sapiẽtiã increatã: hoc est verbũ diuinũ. in quo & p quod oĩa fecit: quę oĩa possunt de virgine deipara dici: & illi accõmodari. Viarũ suarum. idest operum suorum: qa vt diximus per eam cuncta operatus est.

Quicq̃ faceret.id est produceret. Comcepta.id est intra genita in mente diuina. Eruperant. scilicet de cauernis terræ scaturientes. Constiterant. mole sua impendentes. Parturiebar. translatio est a fœminis sub tempus pariendi progignebar. Cardines orbis. id est polos circa quos mūdus voluitur. Aderam: quia omnibus his creandis interfui. Vallabat abyssos. profunditates aquarum vallo cingebat. nec egrederentur fines suos. Aethera firmabat. vnde pars illa cœli firmamentum dicitur. Librabat. id est ad libellam dirigebat. i. al niuel. Terminū suum. id est littora prætendebat. Fundamenta terræ. id est centrum: cui omnia innectūtur. Per singulos dies. æternaliter. Ludēs. id est quasi per ludum & ociū fabricans omnia. Cum filijs hominum. per participationem (nam in deo est per essētiam.) Audite me. homines ad se capessendam hortatur. Ad postes ostij. nā postes sunt valuę quę clauduntur & aperiuntur. ostium vero q̄ ingredimur & ęgredimur quasi domus os. Alia patent.

Ante om̄es colles ego parturiebar. Adhuc terram nō fecerat & flumina; & cardines orbis terræ. Quando præparabat cœlos aderā; quando certa lege & gyro vallabat abyssos; quando æthera firmabat sursum; & librabat fontes aquarū. Quando circundabat mari terminum suum: & legem ponebat aquis; ne transirēt fines suos. Quando appendebat fundamēta terræ; cum eo erā cuncta componēs. Et delectabar per singulos dies. Ludens coram eo omni tempore; ludēs in orbe terrarum: & deliciæ meæ esse cum filijs hominum. Nunc ergo filij audite me. Beati qui custodiunt vias meas. Audite disciplinam & estote sapientes: & nolite abijcere eam. Beatus homo qui audit me: & qui vigilat ad fores meas quotidie: & obseruat ad postes ostij mei. Qui me inuenerit; inueniet vitā: & hauriet salutem a dn̄o.

Leocadiæ virginis. Beati Pauli ad Corinthios. ij. Capite. x.

FRatres. Qui gloriatur: in domino glorietur. Non enim qui seipsum cōmendat; ille probatus est: sed quem deus cōmendat. Vtinam sustineretis modicum quid insipientię meæ: sed & supportate me. Aemulor enim vos dei ęmulatione. Despōdi enim vos vni viro: virginem castam exhibere christo.

¶ In festo sanctę Leocadię virginis.

QVi gloriatur in dn̄o. Ex. ij. ad Corinthios epistola: cap. x. & xi. atq; omia in deū esse referenda ostēdit: neq; aliūde gloriam esse petēdam. Cōmēdat. id est laudat gloriādo de bonis. Cōmendat. commendabilem facit per miracula. Sustineretis. id est dissimularetis si i aliquo vobis videor insipiens. Aemulor vos. q̄a est ambiguum ad bonū & malum: ideo subdit dei ęmu

Eulaliæ virginis. Lectio libri Sapientiæ. Capite. viij.

latione. Despōdi vos. s. quo tempore nuptias vestras cum christo per fidē & baptismum conciliaui. Exhibere.i. exhibendum christo. Virginem castam.i.vos quasi virginem integram & virtutib9 ornatam:& hoc facit ad festum huius virginis.

¶In festo sanctæ Eulaliæ virginis.

SApientia vincit maliciam. Ex libro sapientiæ.cap. viij.sed præmittitur ex fine capitis septimi clausa paucis verbis immutatis.nam pro quod est in originali sapientiam non vincit malicia:concinnator inuertit verba dicens:sapiētia vincit maliciam. Attingit fortit. acrimonia sua omnia penetrando. Suauiter. idest cū modestia: & moderatiōe. Hāc amaui: verba sunt auctoris: siue is sit Salomon: siue Philō. & possunt esse huius virginis verba mutatis mutandis. Generositatem. ordo est & sententia:homo habens contuberniū dei.idest familiaritatem: Glorificat.idest laudat. Generositatem illius scilicet sapientię. Dilexi illam. quia facit deo amabiles.

¶In festo Damasi papæ.

ECce sacerdos magn9. Ex libro ecclesiastici.cap.xliiij. & xlv.sed clausula priā aliūde siue a cōcinnatore adiecta: quoniā sub his verbis nō est in tota scriptura sacra. Sacerdos magnus. idest pontifex siue papa:vt fuit Damasus. Reconciliatio. quia deū iratum nobis cōciliauit: aut fuit irenarcha. idest pacificator inter iratos. Iureiurando. ad illum videtur alludere:quod est in psal. lix. Iurauit dominus:tu es sacerdos.&c. Benedictionem omnium gentium. hoc de Isaac legitur in sensu litterali. Omniū gentiū.qa oēs benedicent illū. Super caput ei9. in originali sup caput Iacob. Testamētū.i.pactū qđ pepigit cū Abraā. Magnificauit illū.hoc iā de Mose loquit autor Ecliastici:sed hęc oīa in supiorib9 exposita sunt.

SApientia vincit maliciam. Attingit ergo a fine vsq; ad finem fortiter.:& dispo nit omnia suauiter. Hanc amaui & exquisiui a iuuentute mea. Et quæsiui in sponsam mihi eā assumere.& amator factus sum formæ illius. Generositatē illius glorificat: con tubernium habens dei;sed & dn̄s omnium dilexit eē. Doctrix enim est disciplinę dei.

Damasi papæ. Ecclesiast. Capite.xliiij.&.xlv.

ECce sacerdos magnus;qui in dieb9 suis placuit deo;& inuentus est iustus:& in tempore iracundię factus est reconciliatio. Non est inuentus similis illi qui conseruaret legem excelsi. Ideo iureiurando fecit illum dominus crescere in plebem suam. Benedictionem omnium gētium dedit illi:& testamentū suum confirmabit super caput eius. Cognouit eum in benedictionibus suis;cōseruauit illi misericordiam suam; & inuenit gratiam coram oculis domini. Magnificauit illum in cōspectu regum:& dedit illi coronam gloriæ. Statuit illi testamentū sempiternum:& dedit illi sacerdotium magnum: & beatificauit illum in gloria. Fungit sacerdotio. & habere laudē in noīe ipsi9;& offerre illi incēsum dignū in odorē suauitatis.

¶ In festo sanctæ luciæ virginis.

COnfitebor tibi domine rex.& collaudabo te.&c. In festo Barbaræ virginis iam exposita est hæc epistola.

¶ In annunciatione beatæ Mariæ virginis.

Luciæ virginis,Ecclesiast. Capite.li

COnfitebor tibi dñe rex:& collaudabo te saluatorem meum.&c.vt supra.

Cõmemoratio annunciationis beatæ Mariæ virginis.Esaiæ prophetæ. Cap.vij.

IN diebus illis. Loquutus est dominus ad Achaz; dicens, Pete tibi signum a domino.&c.vt supra.

Dominici abbatis & confessoris.Lectio libri sapiẽtię. Eccle. Cap.xxxix.

IVstus cor suum tradidit ad vigilandum diluculo ad dominum qui fecit illum:& in conspectu altissimi deprecabitur. Aperiet os suũ in oratione:& pro delictis suis deprecabitur. Si enim dominus magnus voluerit:spiritu intelligentię replebit illum:& ipse tanquam imbres mittet eloquia sapientiæ suæ: & in oratione confitebitur domino. & ipse diliget consilium eius & disciplinam: & in absconditis suis consiliabitur. Et ipse palam faciet disciplinam doctrinæ suæ; & in lege testamẽti domini gloriabit̃. Collaudabũt multi sapientiã eius:& vsq; in sæculum non delebitur. Non recedet memoria eius: & nomen eius requiretur a generatione in generationem.

Thomæ apostoli. Lectio beati Pauli ad Ephesios.Cap.ij.

FRatres. Iam non estis hospites & aduenæ; sed estis ciues sanctorum;

LOquutus est domi nꝰ ad Achaz. In feria quarta post dominicam tertiam aduentus: hæc prophetia exposita est.

¶ In festo Dñci abbatis.

IVstus cor suum tradidit. Ex ecł'iastici capite. xxxix. vbi legitur nõ iustus; sed sapiẽs. Dilucl'o.i. iã inde ab adolescentia. Deprecabitur. pro sapientiæ acquisitione. Pro delictis.i. delictorum venia. Si voluerit. immo volet. qa petitio ẽ iusta. Et ipse recipiẽs.spiritũ sapientię. Mittet eloquia:docens ignorãtes. Confitebit̃ dño. ad ipm quicqd boni est referendo. Et ipse.s.dñs. Cõsiliabit̃. s. obscura clariꝰ sibi reuelando. Ipse.s.sapiẽs a deo illuminatus. Doctrinę suę.i. sibi a dño reuelatę. Multi.nõ dicit oẽs:qa sapiẽtia plerisq; ẽ odiosa. Nõ delebit̃. quia veritas in ęternũ manet. Nõ recedet. inter homĩes in hoc sæculo durabit:& apud deũ in altero sæculo prę mijs acceptis.

¶ In festo Thomę apl'i.

IAm nõ estis hospites. Ex epistola Pauli ad Ephesios capite. ij. in superiore parte apostolꝰ egit de vocatione gentiũ nunc ex eo infert. Ergo non estis hospites. idest extranei: sed in numerũ sanctorum recepti.

Domestici dei.i.familiares.Superędificati.idest fundamento ecclesię impositi. Angulari lapide. de illo intelligit qui in ędificãdo templo Salomonis cum non conueniret in alijs locis: tandem ad duos parietes connectẽdos mirum in modum cõgruit. per quod significabatur christus qui fecit vtraqꝫ vnum.idest iudæos & gentiles.de hoc lapide legitur in psalmo.cxvij.Lapidem quẽ reprobauerunt ędificantes:hic factus est in caput anguli.constructa.scilicet ex iudæis.Coędificamini.cum alijs fidelibus.

& domestici dei. Supędificati supra fundamentũ apostolorum:& prophetarum.ipso summo angulari lapide christo Iesu: ĩ quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in domino.In quo & vos coædificamini in habitaculum dei in spiritu sancto.

¶ In festo sancti Isidori.

Optaui & datus est est mihi sensus. Ex libro sapientię capite.vij.In quo postea quã autor ostẽdit quod habuit per naturam:nũc infert quid habuit ex sapientia sibi diuinitus infusa.dicit igitur. Propter quod optaui.s.donum sapientiæ. Sensus.i. vt bene de omni re sentirem. Regnis in sedibus. scilicet regalibus. Diuitias.lapidem præciosum aurum. argẽtũ: q̃ omnia fortunæ bona sunt: neqꝫ animi bonis comparanda.Super salutem & speciem. idest pulchritudinem:quæ sunt naturę bona: neqꝫ comparanda sapiẽtiæ. Pro luce. quæ sic dirigit in spiritualib9 sicut lux in corporalibus. Inextinguibile.i.æterna & incorruptibilis est sapientia:quæ est de rebus diuinis. Innumerabilis honestas. idest nimi9 honor: qui est virtus præmium quod sequitur illam: quasi vmbra corpus sequitur. Lętatus sum. Ordo est. quoniam ista sapientia antecedebat me: ideo lætatus sum. Ignorabam.scilicet anteaquam ipsam haberem.Sine fictione.idest via recta qui adeo optimo doctore.

Sancti Isidori.Lectio libri Sapientiæ. Capite.vij.

Optaui & datus est mihi sensus, & inuocaui:& venit in me spiritus sapientię:& præposui illam regnis & sedibus:& diuitias nihil esse dixi in comparatione illius. Non comparaui illi omnem lapidem præciosum:quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua.& tanqꝫ lutũ æstimabitur argentum in conspectu illius. Sup salutẽ & speciẽ dilexi illã.& ꝓposui ꝓ luce habere illã: quoniã inextinguibile est lumen illius. Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa. & innumerabilis honestas per manus illius. & lætatus sum in omnibus: quoniam antecedebat me ista sapientia: & ignorabam: quoniam omnium bonorum mater est. Quam sine fictione didici:& sine inuidia communico.& honestatem illius non abscondo.

¶ In festo Stephani prothomartyris.

STephanus plenus gratia. Ex actibus apl'orum. capite. vi. & vij. vbi Lucas prosequitur historiã de beato primo christi teste. Prodigia. idest miracula contra naturã. Libertinorum. glosa dicit a regione hos fuisse dictos. q̃d si ita est ab Eleutheropoli vrbe iudeæ dictos esse oportet: quæ interpretatur ciuitas liberorum. Cyrenẽsiũ. a cyrenis vrbe Aphricæ nobili. Asia. scilicet ꝓprie dicta. Qui loquebatur. subaudi in eo. Audiẽtes hæc. Ex capite. septimo. quod postea quã audierunt Stephanum longa oratione perorantem. Dissecabantur. idest rũpebantur nimia ira. Voce magna. ne verba Stephani audirentur. Contінuerũt aures. ne talia audirent. Testes. qui lapidabant illum. Qui vocabatur Saul9. qui postea cognominat9 ẽ Paul9. & ex ꝑsecutore fact9 est apl's.

Stephani ꝓthomartyris. Lectio Actuum apostolorũ. Cap. vi.

IN diebus illis. Stephanus plenus gratia & fortitudine faciebat prodigia & signa magna in populo. Surrexerunt autem quidam de synagoga q̃ appellabatur Libertinorum & Cyrenensium & Alexãdrinoꝝ: & eorũ qui erãt a Cicilia & Asia disputãtes cum stephano: & nõ poterãt resistere sapiẽtię & spiritui qui loquebatur. Audiẽtes aũt hęc: dissecabantur cordib9 suis: & stridebãt dentibus in eum. Cũ autẽ esset Stephanus plenus spiritusancto: intẽdẽs in cœlũ: vidit gloriã dei: & iesum stantem a dextris: & ait. Ecce video cœlos apertos: & filiũ hominis stantẽ a dextris virtutis dei. Exclamãtes voce magna continuerunt aures suas: & impetũ fecerunt vnanimiter in eũ. & eijciẽtes eũ extra ciuitatẽ: lapidabãt. Et testes deposuerũt vestimẽta sua secus pedes adolescẽtis q̃ vocabatur Saulus: & lapidabãt Stephanũ inuocantẽ: & dicentẽ. Dñe iesu accipe spiritũ meũ. Positis aũt genibus clamauit voce magna: dicẽs: Dñe ne statuas illis hoc peccatũ. & cũ hoc dixisset: obdormiuit in dño.

In natali sancti Ioannis euangelistæ.

Lctõ epl'ę beati Pauli apostoli ad Ephesios. Capite. i.

FRatres. Bñdictus deus & Pater dñi nr̃i Iesu christi: qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in cœlestib9 in christo: sicut elegit nos in ipso ante mundi cõsti

¶ In festo Ioãnis Euang.

BEnedictus deus & pater. Ex epistola ad Ephesios cap. i. In quo illos ad gratiarũ actionem inducit ex beneficijs quæ a deo accepe rũt. Deus & pater. duas exprimit personas. & tertiam cum dicit, qui benedixit nos: nã benedictio spirit9 sancti donum est. In christo. idest per christum: quia per illum quasi per mediatorem proueniunt nobis dona. Elegit nos in ipso. idest in filio: qui est patris sapientia: per quam nos elegit. Ante mundi cõstitutionem. idest ab æterno: cuius effectus facta est hoc tempore. In conspectu eius. nam in conspectu hominum possunt videri tales & non esse: cuiusmodi sunt hypocritæ.

In charitate, sine qua nullum est meritum. Per iesum christum, cuius fratres nos sumus per adoptionem in ipsum patrem relati. Voluntatis suæ, a qua dependet electio & p̄destinatio. Gratificauit nos, idest gratos sibi fecit. In filio, idest per filium suum. Redemptionem & remissionem peccatorum, & hoc per eius passionem. ¶Ad missam maiorem.

Qui timet deum faciet bona. Ex ecclesiastico capite .xv. In quo ponitur acq̄sitę sapientię fruct9: & primo quibus conceditur: hoc est deū timentibus. Cōtinēs iusticiæ. idest iusticiā tenēs. Apprehendet illam, scilicet sapientiam. Obuiabit, idest inueniet illam sibi se offerentem. Honorificata: & ipsa honesta & honestos faciens. A virginitate, idest tanq̄ spōsa sponsum. Pane vitæ, de quo saluator: non in solo pane viuit homo. In illo, scilicet deo firmiter inhęrendo. Continebit illū, scilicet ne cadat. Os eius, ad docendū populum. Stola gloriæ, veste sacerdotali, apud Romanos stola vestis erat matronarum insignę castitatis. Cętera patēt.

¶In festo sanctorū Innocentium.

Vidi supra montē sion. Ex apocalypsi Ioannis capite .xiiij. In quo describitur quo pacto Ioannes vidit agnum: idest christum stipatum multitudine sanctorum. Montē sion per quem intelligitur ecclesia triumphās. Centū quadraginta q̄tuor, hoc est ex qualibet tribu duodecim millia. Nomē ei9, scilicet agni.

tutionem; vt essem9 sancti & immaculati in conspectu eius in charitate. Qui p̄destinauit nos in adoptionem filiorum per Iesum christum in ipsum secundum propositū voluntatis suæ in laudē gloriæ & gratiæ suę: in qua gratificauit nos in dilecto filio suo: i quo habemus redemptionem: per sanguinē ei9 remissionē peccatorū secundū diuitias gratiæ eius: quæ superabūdat in nobis Per Iesum christum dominum nostrum.

Ad missam maiorē, Eccle. Cap. xv.

Qui timet deū faciet bona: & qui cōtinens est iusticiæ apprehendet illā: obuiabit illi quasi mater honorificata. Cibabit illum pane vitę & intellectus: & aqua sapiētiæ salutaris potabit illum, & firmabitur in illo: & non flectetur; & continebit illū: & non confundetur: & exaltabit illum apud p̄ximos suos. Et in medio eccl̄ię aperiet os eius; & implebit eum dominus spiritu sapiētiæ & intellectus; & stolam glorię induet eū. Et nomine æterno hęreditabit illum dominus deus noster.

Sanctorū innocentiū. Lectio Apocalypsis beati Ioannis ap̄li. Cap. xiiij.

In diebus illis. Vidi supra montem sion agnum stantem: & cum eo centum quadraginta quattuor millia habentes nomen eius; & nomen patris eius scriptum in frontibus suis, & audiui vocem de cœlo tanq̄

Et Patris eius. scilicet dei patris. & ex consequenti spirit⁹ sancti. Citharoedorum. idest vocum non confusarum: sed certa harmonia consonantium. Canticum nouum. quasi ex nouo testamento concinnatum. Ante sedem. scilicet maiestatis dei. Quattuor animalia & seniores. de quibus supra dictum est. Empti sunt de terra. s. de sanguine christi & suo. Virgines. non solum integritate corporis: sed etiam continētes & coniuges hoc nomine cēsentur. Primitię deo. i. primi qui ꝓ nomine dei & christi sanguinē fuderūt: atq; ideo gratiores.

voce aquarū multarū: & tanq̄ vocem tonitrui magni. & vocem quam audiui sicut cytharoedorum cytharizātium in cytharis suis. & cantabant quasi canticum nouū ante sedem: & ante quattuor animalia & seniores, & nemo poterat dicere canticum: nisi illa centum quadraginta quattuor millia: qui empti sunt de terra. Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati: virgines enim sunt. Hi sequuntur agnum quocunq; ierit. Hi empti sunt ex omnib⁹ primitię deo & agno: & in ore ipsorum non est inuentum mendaciū. Sine macula enim sunt ante thronum dei.

Thomæ archiepiscopi. Lectio libri Sapientiæ. Cap. iiȷ.

IVstus si morte pręoccupat⁹ fuerit: in refrigerio erit. Senectus enim venerabilis est non diuturna: neq; numero annorum computata. Cani sunt autē sensus hominis: & ætas senectutis vita immaculata. Placens deo: factus dilectus: & viuēs inter peccatores trāslatus est. Raptus est ne malicia mutaret intellectum illius: aut fictio diciperet animam illius. Consummatus in breui: expleuit tēpora multa. Placita enim deo erat anima illius. Propter hoc properauit educere illum de medio iniquitatum; quoniā gratia dei & misericordia est in sanctos illius: & respectus in electos illius.

Translatio sancti Iacobi. Ecclesiastici. Capite. xliiiȷ. xlv.

¶In festo Thomę archiepī Canturiēsis.

IVstus si morte præoccupat⁹. Ex libro sapientię cap̄. iiȷ. In quo ponitur præeminentia iustorum qui morte immatura sunt rapti. Præoccupatus. anteq̄ ad senectutem perueniat. In refrigerio. idest in quiete a p̄sentibus malis. Senectus. quasi dicat: satis diu vixit: qui pie sanctecq; vixit. Sensus hominis. idest sapientia illius. Vita immaculata. siue illa sit breuis siue longa. Placēs deo. vnde subdit placita erat deo anima illius. Translatus est. de miseriȷs mūdi ad requiē: vt dixit. Malicia. i. tormēta & aduersitates quę cogunt homines aliquando degenerare. Fictio. i. simulatio putans esse bonum: quod est malū. In breui. subaudi tempore. Tempora multa. i. opera multorum temporū. De medio iniquitatum. in quas viuēdo poterat incidere. Gratia dei in p̄senti vita & futura.

¶In trāslatiōne beati Iacobi apostoli.

BEnedictio dñi sup caput iusti. Exposita est supra in vigilia beati Andreæ apl'i.

¶ In festo Siluestri. papæ.

PLures facti sunt sacerdotes. Exposita est supra ĩ festo beati Nicolai episcopi.

¶ In festo sancti Hilarij episcopi.

OPtaui & datus est mihi sensus. Exposita est supra in festo sancti Isidori episcopi.

¶ In festo Mauri abbatis.

BEatus vir qui in sapientia. Ex ecclesiastico cap. xiiij. & xv. In quo agitur de virtutũ exercitatiõe in ordine ad deum. In sapientia. quæ est rerum diuinarũ contemplatio. Meditabitur. idest exercebit se. In sensu. idest sensate. Circunspectionem dei. idest quod deus omnia circũspicit. Cibauit illũ. hoc interpositis multis verbis infertur cap. xv. sed iam expositum est in festo sancti Ioãnis apostoli ad missam maiorem.

¶ In festo Marcelli papę & martyris.

ECce sacerdos magnus. Quæ exposita est supra in festo Damasi papę.

¶ In festo antonij abba.

DIlectus deo & hominibus. Ex ecclesiastico. cap. xlv. & loquitur de laudibus Mosi: quæ possunt accõ-

BEnedictio domini sup caput iusti. Ideo dedit illi hæreditatem: & dimisit ei partem in tribubus duodecim: & inuenit gratiam, &c. vt supra.

Siluestri papæ. Beati Pauli ad Hebræos. Capite. xij.

FRatres. Plures facti sunt sacerdotes secũdũ legẽ, Idcirco q morte prohibeẽt pmanere. Iesus aũt eo q maneat, &c. vt sup.

Hilarij episcopi & doctoris. Lctõ libri sapientiæ. Capite. vij.

OPtaui, & datus est mihi sensus: & inuocaui: & venit in me spũs sapientiæ. &c. vt supra.

Mauri abbatis. Ecclesiastici. Capite. xiiij. &. xv.

BEatus vir qui in sapientia morabitur. & qui in iusticia meditabit: & in sensu cogitabit circũspectionem dei. Cibauit illũ pane vitæ & intellectus; & aqua sapientiæ salutaris potauit illum: & firmabitur in illo: & non flectetur: & continebit illum & non confundetur: & exaltabit illum apud proximos suos, & nomine ęterno hæreditabit illum dominus deus noster.

Marcelli papæ & martyris. Ecclesiastici. Capite. xliiij.

ECce sacerdos magnus qui in dieb⁹ suis placuit deo: & inuentus est iustus, &c. vt supra.

Antonij abbatis. Eccle. Cap. xlv.

DIlectus deo & hominibus: cuius memoria in benedictione est: Similem fecit illum in gloria sanctorũ: & magnificauit eum in timore inimicorũ; & in verbis suis monstra placauit. Glorificauit eum in conspectu regum: & iussit illi stare coram po-

DOmine deus meus exaltasti. Ex ecclesiastico. capite. li. In quo laus & gloria cum gratiarum actione deo datur: conferendo mihi vitę prosperitatem. Defluenti. in quam defluimus: aut illa in nos. Deprecat9 sum. vt habeam finem bonum. Patrem domini mei. idest Messiæ venturi. Tribulationis. idest mortis. Superborum. dæmones intelligit eo tempore superbientes. & criminãtes. Assidue. idest oris cõgruentib9. Exaudita est. idest sic faciẽdo exaudietur. De perditione. scilicet gehennea. De tempore iniquo. de hac vita iniquitatibus obnoxia.

pisset cibum; confortatus est. Fuit autem cũ discipulis qui erant Damasci ꝑ dies aliquot. & continuo ingressus in synagogas: prædicabat Iesum; quoniam hic est filius dei: stupebant autem omnes qui eum audiebant: & dicebãt. Nonne hic est qui expugnabat in Ierusalem eos qui inuocabant nomen istud: & huc ad hoc venit: vt vinctos illos duceret ad principes sacerdotũ: Saulus autem multo magis conualescebat & confundebat iudæos qui habitabãt Damasci: affirmans quoniam hic est christus.

Brigidæ virginis. Ecclesiastici. Cap̃. li.

DOmine deus meus: exaltasti sup terram habitationem meã: & pro morte defluenti deprecata sum. Inuocaui dominum patrem domini mei: vt non derelinquat me in die tribulationis meæ; & in tempore superborum sine adiutorio. Laudabo nomen tuum assidue: & collaudabo illud in cõfessiõe; & exaudita est oratio mea. Liberasti me de perditione: & eripuisti me de tempore iniquo. Propterea confitebor: & laudem dicã nomini tuo dñe de9 noster.

Ignacij episcopi & martyris.
Ecclesiastici. Capite. xxxi.

BEatus vir qui inuẽtus est sine macula; & qui post aurum non abijt; nec sperauit in pecuniæ thesauris. Quis est hic & laudabimus eum: Fecit enim mirabilia in vita sua. Qui probatus est in illo: & perfectus inuentus est; & erit illi gloria æterna.

¶In festo beati Ignacij episcopi & martyris.

BEatus vir qui inuẽtus est. Ex ecclĩast. capite. xxxi. vbi legitur beatus diues. vbi autor diuitem immaculatum commẽdat: quod rarum est & difficile. vnde in euangelio saluator facili9 (inquit) est camelum per foramen acus intrare: quam diuitẽ in regnum cœlorũ. Post aurum. per auariciam. Sperauit. constituẽdo in ea finem suũ. Quis est hic: quasi dicat: rarus est inuentu. Mirabilia. quia nihil aliud est mirabile nisi quod raro contigit. Probatus in illo. scilicet auro. Potuit transgredi. quia diuitiæ sunt instrumenta ad male agẽdum. Bona illius. nam pro tẽporalibus accipit æterna. Ecclesia sanctorum. quia misericordia illius ab omnibus laudabitur.

¶In festo purificationis beatæ Mariæ virginis.

ECce ego mitto angelum meũ. Ex malachia propheta capite.iij. In quo precipue agitur de christi aduentu atq; eius precursore Ioãne baptista & de p̃sentatione in templo quod festum dicitur purificationis. Mitto angelum meum. id est Ioannem nuncium siue præcursorem. Ante faciem tuam. ad christum dirigitur sermo. Siue meam. quia eadem est diuinitas patris & filij. Veniet ad templum. hoc facit ad festum. Testamenti. scilicet noui. Ecce venit. proveniet ad iudicium finale. Stabit. idest stare poterit præ fulgore. Herba fullonum. que in Hieremia dicitur Borith. Hispane xabonera. Emundãs argentum .i. animas quasi argentum. Filios leui.i. sacerdotes. Colabit eos.i. mundabit quasi per colum. Dies seculi. idest sacrificiũ antiquũ Abel iusti. Cetera patẽt.

¶ In cathedra. s. Petri.

PEtrus apostolus Iesu christi. Ex prima Petri ep̃la capite.i. nam duas scripsit ep̃las: quarum hanc primã scribit ad eos qui de gentilitate fuerant cõuersi: ideo dicit aduenis. potest fieri vt fuerint hebrei tamẽ peregrini: quia dicit dispersionis. Ponti galatie. omnes hæ regiones sunt Asiæ maioris: ad q̃s nũc siluanus proficiscebat̃. Secundum presciẽtiam. hoc refertur ad illud q̃d dixit electis. Spiritus. scilicet sancti: cui attribuitur sanctificatio. In obediẽtia. quia fuit obediẽs patri vsq; ad mortem: Et aspersionem. vnde oĩa sacramẽta efficaciam habent. Gratia vobis. ver

Qui potuit transgredi: & non est transgressus: & facere mala: & non fecit. Ideo stabilita sunt bona ipsius in domino: & eleemosynas illius enarrabit omnis eccl̃ia sanctorum.

Purificatio beatæ Mariæ virginis. Lectio Malachiæ prophetæ. Cap.iij.

HAec dicit dominus de⁹. Ecce ego mitto angelum meum: & præparabit viam ante faciem tuam. Et statim veniet ad templum sanctum suum dominator quem vos quæritis: & angelus testamẽti quẽ vos vultis. Ecce venit: dicit dñs exercituũ. Et q̃s poterit cogitare diem aduent⁹ eius: Et quis stabit ad videndũ eũ: ipse em̃ quasi ignis cõflans: & quasi herba fullonũ. Et sedebit conflans: & emundãs argentũ: & purgabit filios leui. & colabit eos quasi aurũ: & quasi argentũ: & erũt dño offerentes sacrificia in iusticia. Et placebit domino sacrificiũ iuda & Ierusalem: sicut dies sæculi: & sicut anni antiqui. Dicit dominus omnipotens.

Cathedra sancti Petri. Lectio beati Petri apostoli. prima. Cap.i.

PEtrus apostolus Iesu christi electis aduenis dispersionis Ponti. Galatiæ: Cappadocie: Asiæ: & Bithinie secundũ presciẽtiam dei patris in sanctificationem sp̃us: in obediẽtiã & aspersionẽ sanguinis Iesu christi. gr̃a vobis & pax multipliceť. Benedict⁹ deus: & pater dñi nostri Iesu christi: q secundũ magnã m̃iam suam regenerauit nos in

ba sunt salutationis in epistolarum principijs. Benedictus deus. prosequitur epistolam. Regenerauit nos. per baptismum. In spem viuam. idest certam & solidam. Per resurrectionem. vnde habemus spem resurgendi. In hæreditatem incorrupti. idest quæ nunquam terminatur. In vobis. idest pro vobis. Custodimini per fidem. perseuerantes in bono. In tempore nouissimo. idest in finali iudicio. in quo omnia occulta reuelabuntur. In quo exultabitis. æternaliter. Modicum nunc. idest temporaliter. Probatio fidei. In tribulationibus. Quod per ignem probatur. sicut vos probamini per tentationes. Inueniatur. idest cedit vobis in laudem. &c. In reuelatione Iesu christi. idest i. die iudicij: vt diximus.

spē vitę æternę ꝑ resurrectionē iesu xp̄i ex mortuis in hæreditatē incorruptibilē & incontaminatā: & imarcessibilē: cōseruatā in cœlis: in vobis q̄ in virtute dei custodimini ꝑ fidē: in salutē paratā reuelari in tēpore nouissimo. In quo exultabitis modicū nunc: si oportet cōtristari in varijs tētationibus: vt ꝓbatio vr̄ę fidei multo preciosior q̄ ꝑ ignē ꝓbat̄. vt inueniat̄ in laudē & gloriā: & honorē & reuelationē Iesu christi dn̄i nostri.

In festo. s. Helenę. Prouerb. Cap̄. xxxi.

MVlierē fortē quis inueniet? ꝓcul & de vltimis finibus preciū ei⁹. Cōfidit in ea cor viri sui: & spolijs non indigebit. Reddet ei bonū & nō malū: omnib⁹ dieb⁹ vitæ suæ. Quæsiuit lanā & linū: & operata est cōsilio manuū suarū. Facta est quasi nauis institoris d̄ lōge portās panē suū. De nocte surrexit: deditq; prędā domesticis suis: & cibaria ancillis suis. Cōsiderauit agrū & emit eū: de fructu manuū suarū plantauit vineā. Accinxit fortitudine lumbos suos: & roborauit brachiū suū. Gustauit & vidit q̄m bona est negociatio eius: non extinguetur in nocte lucerna eius. Manū suam misit ad fortia: & digiti eius apprehēderunt fusum. Manum suā aperuit inopi: & palmas suas extendit ad pauperem. Non timebit domui suæ a frigoribus niuis: omnes enim domestici eius vestiti sunt duplicibus.

¶ In festo sanctæ Helenę.

MVlierem fortem quis inueniet? Ex libro prouerbiorum Salomonis. capite. xxxi. quæ sit hæc mulier fortis inter expositores non satis constat: sed prima fronte videtur Salomon intelligere probam matronam atq; rei familiaris prouidam gubernatricem. Quis inueniet. quasi dicat tantū bonum: raro potest inueniri. Precium eius. q̄a huiusmodi merx ꝑciosa est. Non indigebit. q̄a donū habebit supellectili cuncta ornatā. Ei bonum. s. spōso suo. Lanā & linū. i. materiam vnde faciat vestes & supellectilia. Consilio. i. arte nendi & texēdi. Nauis institoris. idest mercatoris a longe portāti merces suas. Surrexit. i. summo mane: vt cōparet cibos familiæ. Prędam. in hebręo habetur annonā. Agrū. aptū plantationi. Manuū suarum: quem aliūde lucrata est. Lumbos suos. i. libidinem repressit. Brachium suū. ad fortiter agendū.

Negociatio. in ijs quæ supra memorauit. In nocte. per quã potest intelligi mors. Ad fortia. in hebræo est ad vertibulum, hoc est circulũ qui fuso appenditur. A frigoribus niuis. idest ab hyemæ. Duplicibus. indumentis duplicatis. Stragulatam vestem. idest quæ sterni possint in lecto, aut in solo, aut mensa. Byssus. genus lini. Purpura. qua byssus inficitur: Nobilis. quia ex vxore honor illi accedet. Cananæo. hic ꝓ mercatore ponitur: alioqui nomen est patriæ. In die nouissimo. idest iudicij. Gratia & pl'chritudo. q̃ dotes in muliere cum ætate fluũt. Laudabitur. scilicet sine fine. In portis. vbi est hominum cõcursus frequens.

Stragulatam vestem fecit sibi: byssus & purpura indumentũ eius. Nobilis in portis vir eius: quando sederit cum senatoribus terræ. Sindonem fecit & vẽdidit: & cingulum tradidit cananæo. Fortitudo & decor indumẽtum ei⁹: & ridebit in die nouissimo. Os suũ aperuit sapientiæ: & lex clementiæ in lingua eius. Cõsiderauit semitas domus suæ: & panem ociosa non comedit: Surrexerũt filij eius: & beatissimam prædicauerunt: & vir eius laudauit eam. Multæ filiæ congregauerunt diuitias: tu supergressa es vniuersas. Fallax gratia: & vana est pulchritudo: mulier timens deum ipsa laudabitur. Date ei de fructu manuum suarum: & laudent eam in portis opera eius.

¶ In festo Gregorij pp̃æ. Confessionem sancto suo & excelso. Ex ecclesiastico capite. xlvij. In quo loco autor laudes Dauid regis ꝓsequitur. quæ possunt accommodari pontifici Gregorio: dicens. In omni opere dedit confessionẽ sctõ. i. deo q̃ sanctus sanctorũ est. In verbo gloriæ. idest gloriã de omnibus attribuendo. Dedit potẽtiam. scilicet deus ipsi Dauid: aut qđ Dauid ipsum deũ dixit potentẽ & sibi adiutorẽ. Cãtores. quos Dauid instituit cum holocaustũ, & res diuina peragebãt. Modos. i. modulatiões psalmorum. dedit deus. idest honores. Orauit tẽpora. idest festa per annũ digesta. Christus. i. deus & homo. Peccata ipsius. scilicet Dauid adulteria & homicidia. Cornu ipsius. idest regni potẽtiã & dignitatem. Quæ sequũtur: aliũde sunt & patẽt.

Gregorij pappæ. Eccl'iast. Cap. xlvij.

Dedit dominus cõfessionẽ sancto suo: & excelso in verbo gloriæ. De omni corde suo laudauit dominũ: & dilexit deũ qui fecit illum: & dedit illi contra inimicos potentiam. Et stare fecit cantores contra altare: & in sono eorum dulces fecit modos. Et dedit in celebrationib⁹ decus: & ornauit tempora vsq; ad consumationẽ vitæ. Christus purgauit peccata ipsius: & exaltauit in æternum cornu eius. Sapientia laudabit animam suam; & in domino honorificabitur. & in medio populi sui gloriabitur: & in plenitudine sancta admirabitur: & in multitudine electorum habebit laudẽ: & inter benedictos benedicetur.

modari diuo Antonio. In benedictione. idest in omni bono. In gloria sanctorum. scilicet vidēdo diuinam essentiā glorificauit illum. hæc iam exposita sunt in vigilia sancti Andreę. ¶ In festo Priscę virginis & martyris. SApiencia vincit maliciā. Hæc iam exposita est supra in vigilia Eulaliæ virginis & martyris. ¶ Fabiani & Sebastiani martyrum.

pulo suo: & ostendit illi gloriam suam. In fide & lenitate ipsius sanctum fecit illum: & elegit eū ex omni carne. Audiuit enim vocē ipsius: & induxit illum in nube: & dedit illi cor ad pcepta: & legē vitę & disciplinæ.

Priscæ virginis & martyris. Lctō libri Sapientiæ. Capite. viij.

SApientia vincit maliciam: attingit ergo a fine vsq ad finē fortiter. &c. vt supra.

Fabiani & Sebastiani martyrū. Lectio epistolæ beati Pauli ad Hebręos. Cap. xi.

FRatres. Sancti per fidem vicerunt regna: operati sunt iusticiā: adepti sunt repromissiones. Opturauerunt ora leonū: extinxerunt impetum ignis: effugauerunt aciem gladij. Conualuerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello: castra verterunt exterorum: acceperūt mulieres de resurrectione mortuos suos. Alij autem distēti sunt: non suscipiētes redemptionē; vt meliorem inuenirent resurrectionem. Alij vero ludibria & verbera experti: insuper & vincla & carceres. Lapidati sunt; secti sunt: tentati sunt: in occisione gladij mortui sunt: circuierunt in mellotis: & in pellibus caprinis. Egentes; angustiati; afflicti: quibus dignus nō erat mundus. In solitudinibus errantes; & in montibus; & in speluncis: & in cauernis terræ. Et hi omnes testimonio fidei probati inuenti sunt In christo iesu domino nostro.

SAncti per fidem vicerunt regna. Ex ecclesiastico capite. xl. in superiori parte enumerauit cōplures viros ex iudicibus, regibus, & prophetis. nunc infert. Qui per fidem. quod est opus fortitudinis. Iusticiam. cui reliquæ omnes virtutes cōnexæ sunt. Repromissiones. scilicet factas patriarchis. Ora leonū. quod de daniele scribit Danielis. vi. Impetum ignis. vt in trib9 pueris Danielis. iij. Aciem gladij. quod sæpe fecerūt duces, iudices. & reges israel & iuda. De infirmitate. vt ī Ezechia rege. Esaiæ. xxxviij. Castra exterorum. idest alienigenarum. vt Iosuę & Dauid. Mortuos suos. vt mulier Sareptana p orationē Heliæ. & Sunamitis per Heliseū. Distenti sunt. in tormētis positi. Redēptionē. s. a pœna. Resurrectionem. in futura gloria. Lapidati sūt. vt naboth. iij. Regum. xxi. Secti sunt. vt Esaias propheta serra lignea. Tentati sunt. ad idolatriam. In melotis. i. vestibus ex pelle ouiū. aut forte melium. Non erat mūdus. quem odio habebant & fugiebant. Cætera patent.

¶ In festo Agnetis virginis & martyris.

QVi gloriatur in domino. Ex. ij. ad Corinthios epistola cap. x. & xi. atq; omnia in deum esse referenda ostendit: neq; aliunde gloriā esse petendam. Commendat. idest laudat gloriando de bonis. Commēdat. cōmendabilem facit per miracula. Sustineretis. idest dissimularetis si in aliquo vobis videor insipiens. Aemulor vos. quia est ambiguum ad bonum & malum. ideo subdit dei ęmulationem. Despōdi vos. scilicet quo tempore ad nuptias vestras cum christo per fidem & baptismum conciliaui. Exhibere i. exhibendum christo. Virginem castā. idest vos quasi virginem integram & virtutibus ornatam. & hoc facit ad festum hui9 virginis.

¶ In festo Vincētij marī.

MEmor esto dominum nostrum. Ex epistola secūda ad Timotheū capite partim. ij. partim. iij. Imprimis itaq; gloria cœlestis prædicatoribus promittitur per christū resurgētē: q est causa nr̄ę resurrectiōis. Euangelium meū. idest quod ego prædicaui vobis. Ad vincula. idest carcerem in quo nunc sum. Male operans. idest nocens & criminosus. Non est alligatum. quia etiam in carcere docebat. Propter electos. i. electorum salutem. Fidelis seruus. idest ver9 est. Tu autem. Timotheum hortaī: vt firmiter præstet in euangelij veritate. Meam doctrinā. s. intelligendo. Institutionem. i. mores quos institui. Propositū. de fidei pdicatione. Fidem. s. articulorum. Longanimitatē. idest premij spem. Dilectionem. s. dei & proximi. Patientiā. in aduersis & persecutionib9 tollerādis. Anthiochiæ. q est Pisidię ciuitas. nam alia est ad orientem quę magna

Agnetis virginis & martyris. Beati Pauli ab Corinthios. ij. Cap. x.

FRatres. Qui gloriatur in dn̄o glorietur. Non enim qui seipsum commendat; ille probatus est; sed quem deus cōmēdat. Vtinam sustineretis modicum quid insipiētiæ meæ; sed & supportate me. Aemulor enim vos dei ęmulatione. Despondi em̄ vos vni viro: virginē castā exhibere xp̄o.

Vincentij martyris. Pauli ad Timotheū. ij. Cap. ij. & iij.

CHarissime. Memor esto dominū nostrum Iesum christum resurrexisse a mortuis ex semine Dauid secundum euangelium meum: in quo laboro vsq; ad vincula quasi male operans. Sed verbū dei nō est alligatum. Ideo omnia sustineo propter electos; vt & ipsi salutem consequātur; quæ est in christo Iesu cum gloria cœlesti. Tu autem assecutus es meam doctrinam; institutionem; propositum; fidem; lōganimitatē; dilectionē; patiētiam; persecutiones; passiones qualia mihi facta sūt Antiochię. Iconij: Listris. Quales persecutiōes sustinui, & ex omnibus eripuit me dn̄s. & omnes qui volunt pie viuere in christo Iesu persecutionem patientur.

Illefonsi episcopi. Lectio libri Sapientię. Capite. vij.

cognominat. Iconio & Listris. de quib9 in actib9 apl'oꝝ capite.xiiij.

¶ In festo Illefonsi Archiepiscopi.

OPtaui: & datus est mihi sensus. Iam exposita est supra in festo sancti Isidori episcopi. ¶ In festo Balbilę & trium puerorum.

OPtaui & dat9 est mihi sensus. Et inuocaui: & venit in me spũs sapiẽtię. &c. vt supra.

Balbilę & trium pueroꝝ. Lctõ libri Sapientiæ. Capite.iij.

IUstoꝝ aiæ in manu dei sunt: & non tãget illos tormẽtũ malicię. Visi sunt oculis insipientiũ mori: & extimata est afflictio exitus illoꝝ. Et ab itinere iusto abierunt in exterminiũ. & qđ a nobis iter exterminij: illi autẽ sunt in pace. Et si corã hominib9 tormẽta passi sunt: spes illorũ imortalitate plena est. In paucis vexati: in multis bene disponent̃. Qm̃ deus tentauit eos: & inuenit illos dignos se. Tanꝗ aurũ i fornace ꝓbauit illos: quasi holocausti hostiã accepit eos: & in tẽpore erit respectus illoꝝ. Fulgebũt iusti: & tanꝗ scintillę in arũdineto discurrẽt. Iudicabunt nationes: & dñabuntur populis: & regnabit dominus illorum in perpetuum.

In cõuersione sancti Pauli: Actuũ apostolorum. Capite.ix.

IN dieb9 illis. Saulus adhuc spirãs minaꝝ & cędis in discipulos dñi: accessit ad principẽ sacerdotũ: & petijt ab eo epl'as in Damascũ ad synagogas: vt si quos inuenisset hui9 vię viros ac mulieres vinctos ꝑduceret in Ierusalẽ. Et cũ iter faceret: contigit vt appropinq̃ret Damasco. & subito circũfulsit eũ lux de cœlo: & cadẽs i terrã audiuit vocẽ dicẽtẽ sibi. Saule saule qđ me ꝑseq̃ris? Qui

IVstorũ animę in manu dei sunt. Ex libro Sapieñ.cap.iij. In quo ostendit̃ qđ mors iustorũ: & si vulgo putatur ignominiosa: apud deũ est gl'iosa. In manu dei. in cuius manus cõmẽdam9 spm̃ nostrũ. Tormẽtum malicię. in originali tormẽtũ est mortis. hoc est pœnę quã mali patiẽt apud inferos. Mori.i. animã cũ corpore illoꝝ extingui. Exit9 illoꝝ. idest mortẽ esse miserã. Ab itinere iusto.i. a via recta nihil illis ꝓficiẽte abierũt in interitũ opinione illorũ. Illi aũt. qui sic putant̃ exterminati. In pace.i. in requie & gloria. In paucis. qa nõ sunt multa huius vitę mala illoꝝ bonorũ q̃ expectantur cõparatiõe. Tẽtauit eos.i. experiri voluit an essent ipso digni. Aurũ i fornace. qđ ita purius euadit. Holocausti. cui9 odor ad deũ erigit̃. In tpe. qm̃ resurgẽt & fulgebũt nationes cũ apl'is vt saluator dicit.

¶ In cõuersione.s. Pauli.

SAul9 adhuc spirans. Ex actib9 apl'oꝝ cap.ix. In q̃ agit̃ de cõuersione Pauli ex ꝑsecutore in xpi apl'm. Spirãs minarũ.i. minas. Et cędis.i. cędẽ: & ẽ cõstructio gręca in huiusmodi verbis cũ genitiuo. Accessit. nõ ꝓuocat9: sed vltro. Epl'as. ex quarũ autoritate posset q̃stionẽ exercere. In Damascũ. Sirię. ciuitatẽ nobilẽ. Hui9 viæ.i. doctrinę xpianę. Saule sau.i gręco.

Saul saul. quo nomine fuit hebræorum rex primus. sed postea formatione latina fact9 est saulus: deinde Paul9. Quē psequeris. scilicet in mēbris meis. Cōtra stimulum. Ex puerbio dictū est etiam apud Terentiū celebratum contra stimulum calces. Comitabantur cum eo. Ego dicerem comitabātur eū. Trahētes. scilicet qui eū comitabantur. Nomine Ananias. qui ex iudæo factus erat christianus. de quo Actuū. xxij. In visu in somno. Rectus. quia sunt & vici in vrbibus obliqui. Iudę. ad quem Paul9 diuerterat. Tharsensem. ex tharso vrbe Ciciliæ. Et vidit Paulus. in visione nō solū virū: sed nomē quoqꝫ illius didicit. Vas electionis. quia quemadmodum sunt vasa quæ fiunt in vsus sordidos puta scalphium: trullat: matella: ita alia eligūtur in vsus honestos puta q̄ sunt altaris ministerio comparata. Portet nomen meum. prædicando Christū: christianamqꝫ religionem. Ostendam illi. per experientiam. Quanta. quam multos labores & pericula. Implearis. spiritu sancto. p baptismum. Tanquam squāmæ. scilicet pisciū. hoc est pustulæ siue scabræ. Huc. i. Antiochiā.

¶In festo Brigidæ virginis.

dixit. Quis es dn̄e? & ille. Ego sū iesus quē tu psequeris. Durū est tibi cōtra stimulū calcitrare. Et tremēs ac stupēs: dixit. Dn̄e quid me vis facere? Et dominus ad eum. Surge & ingredere ciuitatē: & ibi dicet tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi qui comitabantur cum eo stabant stupefacti: audientes quidem vocem: neminem autem videntes. Surrexit autē Saulus de terra; apertisqꝫ oculis nihil videbant. Ad manus autem illū trahētes: introduxerunt Damascū. Et erat ibi tribus diebus nō videns: & nō mãducauit: neqꝫ bibit. Erat autem quidam discipulus Damasci nomine Ananias. & dixit ad illum in visu dominus. Anania. At ille ait. Ecce ego domine. & dominus ad illū. Surge & vade in vicum qui vocatur rectus: & quere in domum iudę Saulū nomine Tarsensem. Ecce enim orat. & vidit virum Ananiam nomine introeuntem: & imponentē sibi manus: vt visum recipiat. Respondit autem Ananias. Domine audiui a multis de viro hoc: quanta mala sanctis tuis fecerit in Ierusalem. & hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui inuocant nomen tuum. Dixit autem ad eum domin9. Vade; quoniam vas electionis est mihi iste: vt portet nomen meum corā gentibus & regib9 & filijs israel. Ego enim ostēdam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. & abijt Ananias: & introiuit in domum: & imponens ei manum dixit. Saule frater: domin9 misit me Ies9; qui apparuit tibi in via qua veniebas; vt videas & implearis spiritu sancto. Et confestim ceciderūt ab oculis eius tanquam squāmę: & visum recepit. Et surgens baptizatus est. & cum acce

¶ In festo Gabrielis archangeli.

ECce vir Gabriel. Ex daniele propheta capite. ix. In quo post orationem Danielis ponitur reuelatio illi facta per gabrielem. Vir gabriel. idest angelus in specie viri. A principio. scilicet in capite præcedenti. Tetigit me. idest excitauit. Sacrificij vespertini. nam per totam diē orauerat vsq; ad vesperam. Egressus sum. s. a deo & veni ad te. Egressꝰ est sermo. idest dei sentētia de futuris. Vir desideriorꝝ. idest desiderans scire futura. Animaduerte. illū facit beniuolum & attētum. Septuaginta hebdomadę. est hebdomada septē dierū: septē mensiū: septē annorū. lxx. annorꝝ sicut hoc in loco. vbi per septuaginta hebdomadas intelligunt̄ quadringenti nonaginta anni: vsq; ad christi aduentū. Abbreuiatæ sunt. idest registratę in dei pręsciētia. Finem accipiat peccatum. per christi passionem. Prophetia. scilicet de christo prędicta. Vngatur sanctus. vnde messias interpretatur vnctꝰ.

Gabrielis archangeli. Lectio Danielis prophetę. Cap̄. ix.

ECce vir Gabriel: quem videram in visiōe a principio: cito volās tetigit me in tēpore sacrificij vesptini & docuit me: & loquutus est mihi: dixitq;: Daniel nunc egressus sum: vt docerē te: & intelligeres. Ab exordio precum tuarum egressus est sermo. Ego autem veni vt iudicarem tibi: quia vir desideriorum es. Tu vero animaduerte sermonem: & intellige visionem. Septuaginta hebdomadæ abbreuiatę sunt super populū tuum: & super vrbem sanctā tuam; vt consumetur pręuaricatio: & finem accipiat peccatum: & deleatur iniquitas: & adducatur iusticia sempiterna: & impleat̄ visio & prophetia; & vngat̄ sanctꝰ sctōꝝ.

Georgij martyris. Lectio libri Sapientiæ Prouerbiorū. Capite. x. & xi.

EXpectatio iustorum lætitia; spes autē impiorum peribit. Fortitudo simplicis via domini: & pauor his qui operant̄ malum. Iustus in æternum non commouebit̄; impij autem non habitabunt in terra. Os iusti parturit sapientiā: & lingua prauorum peribit. Labia iustorum considerant placita; os autem impiorum peruersa. Simplicitas iustorum diriget eos: & supplātatio peruersorum vastabit illos. Iusticia rectorum liberabit illos: & in insidijs suis capientur iniqui. Iustus de angustia liberatus est: & tra-

¶ Georgij martyris.

Expectatio iustorū lętitia. Ex libro prouerbiorum. cap̄. x. In quo Salomon filium instituens cōtinuat præcepta & admonitiones suas. Lętitia. quoniā beatitudinem sequitur voluptas (vt Aristoteles libro. x. Ethicorum scribit.) Via domini. i. eius iusticia simplices p̄miando. Non cōmouebitur. a stabilitate virtutis. Os iusti. alios docendo. Placita deo. & viris bonis. Diriget eos. s. in beatitudinem. Supplātatio. qua

decipiunt simplices. Iusticia rectorum. subaudi iudicum. Iustus de angustia. sicut Dauid & alij sancti. Impius. sicut Absalō propē impietatē in patrē. Simulator ore. idest hypocrita adulator. Scientia. per quam sciunt distinguere inter amicum & adulatorem. In bonis iustorum. idest qui procurāt reipublicę vtilitatē. Erit laudatio. quia laudabitur qui perdidit impios. Benedictiōe iustorum. idest oratione.

¶ In festo Marci euang. Similitudo vult9 q̄tuor animalium. Ex Ezeciele propheta capite. i. In quo ponitur visio p̄sidentis & quattuor animaliū: per quos intelligimus quattuor euangelistas. quorū vn9 est Marcus q vitulo assimilatur. A dextris. a parte dextra respectu prophetæ visionem videntis. Facies aquilæ. q̄ erat desuper in parte superiori. Extentę desuper. quia videbantur respicere superiora. Iungebātur in extremitatibus. Duæ. q̄ non erant extentę ad volandum. Ambulabant. non circumagendo corpus. Quasi carbonum ignis. idest fulgētia quasi ignis ex carbonibus. Lampadarum. idest fascium ardentium. Hæc erat visio. scilicet ignis & fulgur erumpens ex medio:

¶ In festo sancti Petri martyris. Nemo militās deo. Ex epistola. ij. ad Timotheum capite. ij. In quo apostolus hortatur illum vt sit sollicitus in officio prædicādi. Militās deo. in officio alios docendi. Cui se probauit. idest approbari voluit: cuius serui

detur impius pro eo. Simulator ore decipit amicū suū: iusti liberabūtur sciētia. In bonis iustorꝝ exaltabitur ciuitas: & in pditione impiorum erit laudatio. In benedictione iustorum exultabitur ciuitas.

Marci euangelistæ. Lectio Ezeciæ prophetæ. Cap. i.

Similitudo vultus quattuor animalium: facies hominis & facies leonis a dextris ipsorum quattuor. Facies autem bouis a sinistris ipsorū quattuor. Et facies aquilæ desuper ipsorum quattuor. Et facies eorum & pennæ eorum extentæ desuper. Duę pēnę singulorum iungebantur; & duæ tegebāt corpora eorum. Et vnumquodqꝫ eorū coram facie sua ambulabat. Vbi erat impetus spiritus: illuc gradiebantur: neqꝫ reuertebātur cū ambularent. Et similitudo animaliū; & aspectus eorum; quasi carbonū ignis ardentium: & quasi aspectus lāpadarū. Hæc erat visio discurrens in medio animalium. Splēdor ignis: & de igne fulgur egrediēs. Et animalia ibant: & reuertebantur in similitudinem fulguris corruscantis.

Petri martyris. Beati Pauli ad Timotheum. ij. Capite. ij.

Nemo militans deo: implicat se negocijs sæcularib9: vt ei placeat cui se probauit. Nam & qui certat in agone: non coronabitur: nisi legitime certauerit. Laborantem agricolam oportet primū de fructibus accipere (Intellige quę dico.) Dabit enim ti

tio se deuouit. In agone. in ludis olympicis vbi victores coronantur: & ita in nostra religione. Laborantem agricolam. exemplo agricolę dicit prędicatorem: vbi laborat inde debere victum accipere. Intellige quæ dico. qa loquor tibi in figuris & exemplis. Memor esto. pręmium laborātib9 proponit. Secundum euangelium meum. quod accepi a christo prædicandum.

bi deus in omnibus intellectum. Memor esto dominū Iesum christum resurrexisse a mortuis ex semine Dauid secundum euāgelium meū in quo laboro vsq ad vincula: quasi male operās. Verbum dei non est alligatum. Ideo omnia substineo propter electos: vt & ipsi salutem consequant: quæ est in christo Iesu cum gloria cœlesti.

Philippi & Iaco. Lcō libri sapiē. Cap. v.

STabunt iusti in magna cōstantia aduersus eos qui se angustiauerunt: & qui abstulerūt labores eorū. Vidētes turbabunt in timore horribili: & mirabunt in subitatione inspatæ salutis: gemētes p̄ angustia spūs dicētes intra se. pœnitētiā agētes; & p̄ angustia spūs gementes. Hi sunt quos aliquādo habuimus in derisum; & in similitudinē improperij: Nos insensati vitam illorum æstimabamus insaniam; & finē illorum sine honore. Ecce quomodo computa[illegible]nt inter filios dei: & inter sanctos sors illorum est.

Inuentio sanctæ Crucis. Beati Pauli ad Galatas. Cap. v. & vi.

FRatres. Cōfido de vobis in domino: q nihil aliud sapietis. Qui autem cōturbat vos; portabit iudicium: quicūq est ille. Ego autem si circuncisionem adhuc prædico: quid adhuc persecutionem patior?

Vsq ad vincula. videtur Paul9 esse in carcere quo tempore hanc epistolam scripsit. Quasi male operans. id est facinorosus. Alia exposita sunt.

¶ In festo Philip. & Iac.

STabunt iusti in magna constantia. Ex libro Sapientiæ cap. v. in fine capitis superioris dixit i die iudicij quales erūt mali: nūc vero quales iusti. In magna constantia. cum christo iudicantes. Qui se angustia. nocēdo illis. Labores eorū. id est bona quę laborauerunt. Videntes. scilicet mali. Mirabantur. s. illos quos lęserant in gloria positos. In subitatione. id est nō speratā salutem subito peruenisse. Dicētes intra se. non exprimit tamē quid dicāt. Pœnitentiam. quæ tamē nihil pficiat illis: sed noceat. In derisum. i. quos deridebam9. Im pperij. id est opprobrij. Insensati. i. futurorū improuidi. Insaniā. qa contēnebant bona tēporalia. Sine honore. qa moriebant q̄si ignominiosi & nocētes. Inter filios dei. quos sibi hęredes instituit.

¶ In festo inuē. s. crucis.

COnfido de vobis in dño. Ex epistola Pauli ad Galatas. cap. v. & vi. In quibus dicit apl's se bene de galatis sperare: & quod monitiones suas seruabant. Nihil aliud. quā qd a me vobis p̄dicatum est. Conturbat vos. dicēs qd sine circuncisione salui esse non potestis. Iudicium. i. pœnā. Quid psecutionē patior? qa nō ob aliā rē persequuntur me iudæi.

Scandalum crucis. quia hoc erat quod iudęi scādalizabantur: quod prædicabat christum crucifixum: atq; legem Mosaicam auferebat: inducēs christi nouam. Abscindantur. idest a nobis separentur. Conturbant vos. dicētes circuncisionem necessariam ad salutem. Quicūq; volunt placere. quæ sequuntur sunt ex capite. vi. multis verbis interpositis. In carne. prædicando legalia simul cum euāgelio. Tantum. idest hoc faciunt ne iudæos offendant timentes illorū persecutionē propter christum. Legem custodiūt. quia in plerisq; pręuaricāt. In carne vestra. idest quod fecerint vos p circūcisionē suę opinionis. Alia patent.

¶ In Festo Gordiani & Epimachi.

REddet deus mercedem laborum. Ex libro sapientiæ. capite. x. In originali ē reddidit iust9. s. iudęis exeūtib9 ex ægypto: quibus præcepit: vt spoliarent Aegyptios: quasi iuste id facerent pro mercede suorum laborum. In via mirabili. idest per siccū in medio mari. In velamento dei. per nubem. In luce stellarum. per ignem. Inferorum. idest a profunditate maris. Tulerunt spolia. scilicet ægyptiorum in mari extinctorū. Decātauerunt. scilicet cāticum illun qđ scriptum est. Exod. xv. hoc est cātem9 dño. Sed officij huius cōcinnator mutauit tempora ex pterito in futurum.

¶ In festo sancti Ioānis.

IVstum deduxit dñs. Ex libro Sapientię. capite. x. vbi loquitur de Iacob profugo. Nam in originali habetur, hęc

Ergo euacuatum est scandalum crucis. Vtinam abscindantur qui vos conturbant. Quicunq; enim volunt placere in carne: hi cogunt vos circuncidi: tantum vt crucis christi persecutionem non patiant: neq; eñ qui circunciduntur: legē custodiunt. sed volunt vos circuncidi: vt in carne vestra gloriētur. Mihi autem absit gloriari: nisi in cruce domini nostri Iesu christi. Perquē mihi mūdus crucifixus est: & ego mundo.

Gordiani & Epimachi. Lectio libri Sapientiæ. Capite. x.

REddet deus mercedem laborum sanctorum suorum: & deducet illos in via mirabili: & fuit illis in velamento diei: & in luce stellarum per noctem. Transtulit illos per mare rubrum: & transuexit eos p aquā nimiam. Inimicos autem illorum demersit in mare: & ab altitudine inferorū deduxit illos. Ideo iusti tulerunt spolia impiorum: & decantauerunt domine nomen sanctū tuū. Et victricem manum tuam laudauerūt pariter domine deus noster.

Sancti Ioannis. Lectio libri Sapietię. Capite. x.

IVstum deduxit domin9 per vias rectas: & ostendit illi regnū dei: & dedit illi scientiam sanctorum. Honestauit illum in laboribus; & compleuit labores illius. In fraude circumuenientium illum affuit illi: & honestum fecit illum. Custodiuit eum ab inimicis; & a seductoribus tutauit eum: & cer

autem profugũ ire fratris iustum deduxit. scilicet Iacob: & nunc Iunonẽ. Regnum dei. quando vidit scalam cuius summitas tangebat cœlum. Sanctorum. scilicet angelorum ascendentium & descendentium. In laboribus seruientẽ Laban socero suo. Labores illius. accipiẽtis loco mercedis vxores duas. ab inimicis. a Laban & filijs illius. ex Geñ. cxxxi. Certamẽ forte.

tamẽ forte dedit illi; vt vinceret: & sciret qm̃ omnium potentior est sapientia. Hæc venditum iustum non dereliquit; sed a peccatoribus liberauit eum. Descenditq; cum illo in foueam: & in vinculis non dereliquit eum: donec afferret illi regni sceptrum & potentiam aduersus eos qui eum deprimebant: & mendaces ostendit qui maculauerunt illũ; & dedit illi claritatẽ æternã dñs deus nr̃.

Nicomedis & Reueriani. Lectio ad Corinthios. i. Capite. iiij.

FRatres. Spectaculũ facti sumus mũdo & angelis & hominib⁹. Nos stulti propter christum: vos aũt prudẽtes in christo. Nos infirmi: vos autem fortes. Vos nobiles: nos autem ignobiles. Vsq; in hãc horam: & esurimus & sitimus: & nudi sumus: & colaphis cædimur: & instabiles sum⁹: & loboramus operantes manib⁹ nostris. Maledicimur & benedicim⁹. Persecutionẽ patimur: & substinemus. Blasphemamur: & obsecramus. Tanq; Purgamẽta huius mũdi facti sumus oĩum peripsima vsq; adhuc. Non vt confundam vos; hæc scribo: sed vt filios meos charissimos moneo in christo iesu domino nostro.

Marcellini & Petri martyrum Apocalypsis. Capite. vij.

quia luctat⁹ est cũ angelo. Genesis. xxxij. Vt vinceret. scilicet Esau fratrẽ suum. Vẽditum iustum. idest Ioseph quem fratres vendiderunt Ismaelitis. A peccatoribus. i. a fratribus in eum peccantib⁹. Descendit in foueã. idest carcerẽ in quẽ missus ob simulatũ stuprũ. Sceptrum & potẽtiam. quæ illi Pharaon cõmunicauit. Deprimebant. criminantes illum apud regem.

¶ In festo Nicomedis & Reueriani.

SPectaculum facti sumus. Ex prima ad Corinthios epistola capite. iiij. In quo apostol⁹ assignat causam q̃re contemnebatur omnibus. Spectaculum. idest monstrum ad quod videndũ omnes concurrebant admirantes illorum patientiam. Angelis. quia angeli etiam stupebant. Stulti. opinione male de nobis sentiẽtes. Vsq; in hãc horam: scilicet a tẽpore: quo fidem recepistis. Instabiles sumus. idest non habemus domiciliũ stabile. Manib⁹ nostris. qđ Apl̃us faciebat ne alios grauaret. Maledicimur. quod iubet christiana religio. Blasphemamur. & oramus pro blasphemantibus. Purgamenta. i. immunditię. Omnium peripsima. i. putamen siue ramentum a peripsao: quod est rado radis.

¶ In festo sanctorum Marcellini & Petri.

RESpondens vnus de senioribus. Ex libro apocalypsis capite. vij. In quo Ioannes instruitur de predictis martyrum nomine. Qui sunt? senior ille Ioannes interrogat. Sed Ioannes dicit se nescire: atque a seniore doceri petit. Tu scis. scilicet qui cum illis agis. De tribulatione. scilicet martyrij. In sanguine agni. quem & ipsi pro eius nomine fuderunt. Ante thronum dei. videntes eum facie ad faciem. Habitabat. quia non possunt ab eo euelli. Non esurient. idest nullam calamitatem patient. Ad fontes aquarum. quia dixit de sole & estu: in quibus homines sitire consueuerunt. Omnem lachrymam. quia non habebunt materiam vnde possint illachrymare.

INdiebus illis. Respondens vnus de senioribus dixit mihi. Beati qui amicti sunt stolis albis. Qui sunt & vnde venerunt? Et dixit illi. Domine mi: tu scis. Et dixit mihi. Hi sunt qui venerunt de magna tribulatione: & lauerunt stolas suas; & dealbauerunt eas in sanguine agni. Ideo sunt ante thronum dei: & seruiunt ei die ac nocte in templo eius. Et qui sedet in throno: habitabit super eos. Non esurient: neque sitient amplius: neque cadet super eos sol; neque vllus æstus. Quoniam agnus qui in medio throni est; reget eos: & deducet eos ad vite fontes aquarum. Et absterget deus omnem lachrymam ab oculis eorum.

¶ In festo sanctorum Quirici & Iulitæ

IVsti autem in perpetuum viuent. Ex libro Sapientiæ. cap. v. In quo ponit autor stabilitatem iustorum. Viuent. scilicet vitam gloriosam. Merces eorum. non in hac vita: sed in futura. Apud altissimum. ad quem omnia referuntur. Regnum & diadema. quia regnabunt cum eo coronati. Reget eos. reponendo in beatitudine. Brachio suo. quia proteget ne possint amittere fœlicitatem semel adeptam. Zeli illius. ad vlciscendos. s. iniquos. Creaturam. i. hominis in vltionem: & que sint arma illa subdit. Pro thorace & galea. quia non poterit deflecti a rectitudine vlla vi. Scutum inexpugnabile. idem ex alia armatura dicit. Emissiones. s. fulgurum: que in illos mittentur. In certum locum. quia in interitum indubitatum.

Quirici & Iulitæ. Lectio libri Sapientiæ. Capite. v.

IVsti autem in perpetuum viuent: & apud dominum est merces eorum: & cogitatio illorum apud altissimum. Ideo accipient regnum decoris; & diadema speciei de manu domini: quoniam dextera sua reget eos; & brachio sancto suo defendet illos. Accipient armaturam zeli illius: & armabit creaturam ad vltionem inimicorum. Induent pro thorace iusticiam: & accipiet pro galea iudicium certum. Sument autem scutum inexpugnabile æquitatem: ibunt directæ promissiones. Et ad certum locum deducet illos dominus deus noster.

Geruasij & Protasij. Lectio ad Romonos. Capite. viij.

¶ In festo Geruasij & Prothasij.

SCimus quoniam diligẽtibus deum. Ex epistola ad Romanos cap. viij. In quo ostendit quod premium cõsequantur deo adherentes: illumq; diligentibus quod bonum consequantur. Secundũ propositun. idest p̄destinationẽ. Quos præsciuit. s. futuros sanctos. hos p̄destinauit: & non alios. Imagini filij eius. quia in hoc sumus simi-les: q̃m hæredes dissimi-les: q̃a adoptiui: ille aũt per naturam. Ipse primo genitus. nos aũt post illũ adoptiui. Quos p̄desti-nauit. ex quo infert q̃d nemo venit ad illum nisi a deo tractus. Quid dicemus ad hec? quasi dicat: heremus & nescimus q̃d dicemus. Si deus pro no bis. subaudi stat siue pu-gnat. Quis contra nos? subaudi erit. quasi dicat: nullus. Proprio filio. s. naturali. Tradidit illum. scilicet morti. Cum il-lo. nam non solum fili-um nobis donauit: sed etiã cum illo omnia alia. Quis accusabit? scilicet in die iudicij. quasi dicat: nemo. Qui iustificat. & feret pro electis sen-tentiam. Quis est qui condemnet? nemo quo-q;: quoniam habemus iu dicem fauorabilem. In-terpellat pro nobis. & ita tollitur omnis causa condemnationis.

Quis ergo. concludit ex superioribus adhæren-dum esse christo. Sicut scriptum est. psalmo qua dragesimo tertio.

Mortificicamur. i. ad mortem per tormẽta du cimur. Propter eum qui dilexit nos. scilicet pro-pter christum. Quæ se-quuntur clara sunt.

FRatres. Scimus quoniam diligentib⁹ deum; omnia cooperantur in bonum: his qui secundum propositum vocati sunt sancti. Nam quos præsciuit & prædestina-uit cõformes fieri imagini filij sui: vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autem prædestinauit: hos & vocauit. Et quos vocauit; hos & iustificauit: quos autẽ iustificauit; illos & magnificauit. Quid er-go dicemus ad hæc? Si deus pro nobis: quis contra nos? Qui etiam proprio filio suo nõ pepercit: sed pro nobis omnibus tradidit il-lum. Quomodo nõ etiam cum illo omnia nobis donauit? Quis accusabit aduersus electos dei? Deus q̃ iustificat. Quis est qui condemnet? Christus iesus: qui mortu⁹ est. immo & qui resurrexit: qui est ad dexterã dei: qui etiam interpellat pro nobis. Quis ergo nos separauit a charitate christi: tri-bulatio; an angustia: an persecutio: an fa-mes: an nuditas: an periculum; an gladius? Sicut scriptũ est. Quia propter te mortifi-camur tota die: æstimati sumus sicut oues occisionis. Sed in his omnibus supera-mus propter eum; qui dilexit nos. Certus sum enim; quia neq; mors; neq; vita: neq; angeli; neq; principatus; neq; potestates: neq; virtutes; neq; instãtia; neq; futura: neq; fortitudo: neq; altitudo: neq; profundum; neq; creatura alia poterit nos separare a charitate dei; quæ est in christo Iesu domi-no nostro.

¶ In vigilia sancti Ioannis.

FActum est verbum domini ad me. Ex Hieremia ꝓpheta capite.i.quæ de Hiermia hoc in loco dicuntur:accommodantur ioanni baptistæ. Priusꝙ te formarem.verba sunt dei ad Hieremiam. Noui te. s.noticia prędestinationis.Sanctificaui te. purgando ab originali peccato.Prophetam . idest officium prophetandi dedi. A,a,a,verba sunt Hieremiæ excusantis se ab eo munere:& est interiectio recusantis apud hebręos duarū syllabarū. Puer sum.infans non potens loqui. Misit manum suam.hoc visum est ꝓphetæ visione imaginaria.Super gentes.nō solum super hebręos.sed etiā super gentiles. Euellas,disperdas.&c̃. i.denūcies euellāda & disperdēda:& eodem modo quæ sequuntur.

¶ In die festo sancti Ioannis.

PRimus ad siō dicet. Ex Esaia propheta partim. xli. & partim. xlij. & ad litterā exponitur in liberatiōe populi israelitici , de captiuitate Babylonis. Primus.idest de⁹ qui est primus & nouissimus. Ad sion.ad habitatores Ierusalem. Adsum.vt vos liberem. Euangelistam.i. bonum annunciantem . hoc est prophetiā. Ecce seruus meus. hoc ex capite.xli.de christo commodius intelligitur quē seruum vocat : quia homo est. Spiritum meum. plenitudinem gratiæ spiritus sancti. Non clamabit . contentiose. Vox foris. quia non prædicauit nisi iudęis:quia missus est ad oues quę perie

In vigilia sancti Ioānis baptistę.

Hieremiæ ꝓphetę.Cap̄.i.

IN diebus illis. Factum est verbum domini ad me: dicens. Priusꝙ te formarem in vtero noui te: & antequam exires de vulua sanctificaui te : & prophetam in gentib⁹ dedi te:& dixi a/a/a/domine deus. Ecce nescio loqui:quia puer ego sum.Et dixit dominus ad me. Noli dicere quia puer ego sum: quoniam ad omnia quæ mittam te ibis. & vniuersa quæ mādauero tibi loqueris. Ne timeas a facie eorum:quia ego tecum sum: & eruam te:dicit dominus. Et misit domin⁹ manū suam:& tetigit os meum.Et dixit dominus ad me. Ecce dedi verba mea in ore tuo.Ecce constitui te hodie sup gētes:& sup regna: vt euellas: & destruas: & disperdas: & dissipes:& ædifices:& plantes.Dicit dominus omnipotens.

In die sancti Ioannis baptistæ.

Esaiæ ꝓphetæ. Cap̄.xli.&.xlij.

HAec dicit dominus deus. Primus ad sion dicet:ecce adsum:& Ierusalē euāgelistam dabo. Ecce seruus meus suscipiā eum:electus meus complacuit sibi in eo anima mea. Dedi spiritum meum super eum: iudicium gentibus proferet. Non clamabit:nec accipiet personam: nec audietur foris vox eius.Calamum quassatum non cōteret: & lignum fumigans non extinguet. In veritate educet iudicium.Non erit tristis nec turbulentus:donec ponat in terra iudi-

runt de israel. Calamum quassatũ. idest populum gentilem. Lignum fumigans. idest populum iudaicum. Educet iudicium. idest iudicabit. Insulę. habitatores insularum. vt Cyprus, Sicilia, Rhodus. Creans cœlos. quia sicut cœlum creauit: ita & hominem saluabit. Flatum. idest spiritum vitalẽ. Vocaui te in iusticia. quia christus satisfecit pro peccato Adam: quod fuit opus iusticiæ. In fœdus populi. quia eius sanguine firmatum est testamẽtũ: & pactum hominis cum deo. Lucem gẽtiũ. de qua Lucas. Lumẽ ad reuelationem gentium. Contabuerunt. hoc ex. xlvi. capite sumptũ est. Contrita sunt. s. idola. Anima eorum. idest sacerdotum: qui in captiuitatẽ sunt ducti. Qui portamini a meo vtero. idest qui vobis afficior: vobis q̃si filijs quos genui. Vsq; ad canos. idest vsq; ad senectutem. Assimilastis me. fabricando idola. Redẽptor noster. hoc aliunde sumptũ est.

cium; & legem eius insulæ expectabunt. Hæc dicit dñs deus creans cœlos & extendens eos; firmans terrã; & quæ germinant ex ea; dans flatũ populo qui est super eã: & spiritũ calcantibus eã. Ego dñs vocaui te in iusticia. & apprehendi manũ tuã; & seruaui te. Et dedi te in fœdus populi in lucẽ gentium. Simulachra eorũ contabuerũt; & cõtrita sunt; non potuerũt saluare portantem. Audite me qui portamini a meo vtero; qui gestamini a mea vulua: vsq; ad senectã ego ipse: & vsq; ad canos ego portabo & saluabo. Cui assimilastis me & adæquastis: & cõparastis me: & fecistis similẽ. Redẽptor noster nomen illius sanctus israel.

Ad missam maiorem. Esaiæ prophetæ. Capite. xlix.

¶ In eodem festo ad missam maiorem.

HAec dicit dñs. Audite insulę: & attendite populi de lõge. Dñs ab vtero vocauit me; de vẽtre matris meæ recordat[9] est nominis mei. Et posuit os meum quasi gladium acutũ: in vmbra manus suæ protexit me. Et posuit me sicut sagittã electã. In pharetra sua abscõdit me: & dixit mihi. Seruus meus es tu israel; q̃a in te gloriabor. Et nũc hæc dicit dñs. Formans me ex vtero seruũ sibi. Dedi te in lucẽ gentiũ: vt sis salus mea

AVdite insulę & attendite. Ex Esaia ꝓpheta cap. xlix. Hæc ꝓphetia de christo etiã in sensu litterali exponitur. possunt tamen hæc verba quodãmodo de Ioanne dici. Audite insulę. attentionem auditorũ petit a rei magnitudine. Ab vtero vocauit me. hoc in persona xp̃i dicitur: de quo existenti in vtero dixit angel[9]: vocabis nomẽ eius Iesum. Quasi gladiũ. vehementiam christi sermonis exprimit. In vmbra manus suę. idest sub potestate. Sicut sagittam. ad transfigendum eos qui reprehẽdebat. In pharetra sua. idest maiestatis suę prouidẽtia. Seruus meus. ratione humanitatis. Tu israel. sic appellatur christus. quia ex semine israel: aut a nominis ætymologia, quasi videns deum. In te gloriabor. per miracula.

Formās ex vtero. quia ab instanti conceptionis corpus Christi fuit formatum & animatū. Vt reducam Iacob. s. populum israel per doctrinam meā. Non congregabit. quia ex iudęis pauci credent. In lucem gentium. quæ succedent in hęreditatem Iacob. Salus mea. scilicet quam ego mitto. Reges videbūt. s. xp̄i miracula. Qui te elegit. subaudi o christe.

¶ In festo sanctorum Ioannis & Pauli.

Quis nos separabit a charitate. Iam exposita est supra in festo Geruasij & Prothasij martyrum.

¶ In vigilia Petri & Pauli apostolorū.

Petr9 & Ioānes ascēdebāt. Ex actib9 apostolorū. capite. iij. In quo ponitur miraculum de claudo sanitati a Petro restituto. Orationis nonā. hoc est tertiā post meridiem. Baiulabatur. quia non poterat pedib9 insistere. Eleemosynā. i. misericordiā. & scribit̄ p duplex. e. Vt eleemosynā acciperet. s. ab illis erogātibus. Respice in nos. i. attende ad ea q̄ dicimus tibi. At ille ītelligebat. i. attēte aspiciebat. Quod habeo. a deo mihi traditū. s. curandi potestatē. Surge & ambula: q a antea neutrū poterat facere. Bases consolidatę. i. crura q̄ sunt fulcimēta sustinendi corporis molē. Stetit. pedibus insistens.

vsq; ad extremum terræ. Reges videbunt & consurgent principes: & adorabunt dominum deum tuum: quia fidelis est & sanctum israel qui te elegit.

Ioannis & Pauli. Lectio beati Pauli. Ad Romanā. Cap. viij.

FRatres. Quis nos separabit a charitate dei. Tribulatio: an angustia: an persecutio: &c. vt supra.

In vigilia Petri & Pauli. Lectio Actuum. Cap. iij.

IN diebus illis. Petr9 & Ioannes ascendebant in templū ad horā orationis nonā. Et quidā vir qui erat claudus ex vtero matris suæ baiulabatur: quem ponebant cotidie ad portam templi: quæ dicitur speciosa: vt peteret eleemosynā ab introeuntibus in templum. Is cum vidisset Petrum & Ioannem incipientes introire in templum: rogabat vt eleemosinā acciperet. Intuēs autē in eū Petr9 cū Ioāne dixit. Respice in nos. At ille intēdebat in eos: sperās se aliqd accepturum ab eis. Petrus autem dixit. Argentum & aurū nō est mihi: quod autē habeo: hoc tibi do. In nomine Iesu xp̄i nazareni surge & ambula. & apprehensa manu eius dextera alleuauit eum: & ꝓtinus consolidatæ sunt bases eius & plātæ: & exiliens stetit: & ambulabat. & intrauit cū illis in tēplum ambulās & exiliens: & laudans deum: & vidit omnis populus eū ambulantē & laudantē deū. Cognoscebant autē illū: qm̄ ipse erat q ad eleemosynā sedabat ad speciosam portā tēpli. Et impleti sunt omnes stupore & ecstasi in eo quod contigerat illi.

In die Petri & pauli. Actuum Apostolorū. Capite. xij.

Stupore stupebat. de tã præsenti miraculo Et ecstasi. græcum est. scribitur non per. x. &. t. sed per. cs. sed si quispiam dixerit tantum valere. x. quãtum cs. ergo potest poni alterum pro altero. Ad hoc respondetur quod verum est: si. cs. pertineant ad eandem syllabam. tamen in extasi. x. pertineret ad vocalem præcedentem tota. in ecstasi vero. c. pertinet ad. e. præcedentẽ. & est ad. a. sequentem. nam cõponitur ab. ec. particula greca & stasis. vt fit. ec. ex stasis stasio. latine. excessus.

IN dieb⁹ illis. Misit Herodes rex magn⁹: vt affligeret quosdã de eccl'ia. Occidit autẽ Iacobũ fratrẽ Ioannis gladio: vidẽs autẽ qa placeret iudeis apposuit vt apprehenderet & petrũ. Erãt autẽ dies azymorum. Quẽ cũ apprehẽdisset misit in carcerem: tradẽsq; quattuor quaternionib⁹ militũ ad custodiẽdum eũ: volens post pascha pducere eũ populo. Et petrus quidem seruabatur in carcere. Orõ autẽ fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deũ p eo. Cũ autẽ pducturus esset eum Herodes: in ipsa nocte erat Petrus dormiẽs inter duos milites vinctus catenis duabus. Et custodes ante ostiũ custodiebant carcerẽ. Et ecce angelus dñi astitit: & lumẽ refulsit in habitaculo carceris. Percussoq; latere Petri: excitauit eũ dicẽs. Surge velociter. Et cõtinuo ceciderunt catenæ de manibus eius. Dixit autem angelus ad eũ. Præcingere & calcia te caligas tuas. Et fecit sic. & dixit illi. Circunda tibi vestimentum tuum & sequere me. & exiens sequebatur eũ. & nesciebat quia verum esset quod fiebat per angelũ. Existimabat aũt se visum videre. Trãseuntes autẽ primam & secundã custodiã venerunt ad portã ferream quæ ducit ad ciuitatẽ: quæ vltro aperta est eis. & exeuntes processerunt vicũ vnũ: & cõtinuo discessit angel⁹ ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio vere: qa misit dñs angelum suũ: & eripuit me de manu Herodis & de omni expectatione plebis iudæorum.

¶ In festo Petri & Pauli apostolorum.

MIsit herodes rex magn⁹. Ex actibus ap'l'orũ capite. xij. In quo ponit Iacobi zebedei cædes & Petri icarceratio. Herodes qui agrippa cognominatus est. Frater Ioannis. scilicet euangelistæ. Dies azimorum. in quib⁹ nõ licebat quẽquam occidere. in quo Petri cædes ẽ dilata. Producere. idest morti tradere. Producturus. scilicet die insequenti post festum azymorum. In ipsa nocte: scilicet quæ præcedebat diem productionis. Caligas tuas. genus calciamẽti. Fecit sic. vt angel⁹ dixit. Visum videre. i. insomnium in somno. Custodiam. scilicet militum custodiẽtium carcerem. Portam ferream. quæ erat vltima exeuntibus carcerem. Vicum vnũ. post exitum carceris. Ad se reuersus. idest vigilans: quia antea putabat se esse in somnis. De omni expectatione. quia expectabant illius cædem.

In festo Pauli Apostoli.

NOtum vobis facio euangelium. Ex epistola Pauli ad Galatas cap. i. In quo apostolus ostendit doctrinam quam prędicat esse ab autoritate dei profectam. Secundum hominem. idest ab humana inuētione. Ab homine. idest ab aliquo ex discipulis domini. Audistis. narrat quomodo ad apostolatū venerit. Expugnabam illam. pro oppugnabam & persēqbar. Aemulator. zelator: quia zelo quodam legis meæ omnia illa faciebā. Placuit ei. scilicet deo. ex vtero matris. i. synagogæ quæ me nutrierat. Filium suū in me. i. per me. In gentib9. vnde gentium doctor est cognominat9. Carni & sanguini. i. iudæis. ex quorū eram sanguine: sed totum me tradidi christo. Neqꝫ veni Ierosolymā. vt audirē christi doctrinam ab apostolis & discipulis christi. In Arabiam. non dicit quam. cū sint arabiæ tres. Damascum. scilicet vrbem Syriæ. Post annos tres. & ita non prędicabat antea quę didicit ab apostolis: sed quæ per reuelationē est doctus. Diebus quindecim. in quibus quędā de sacris litteris cum eo egit, nō de nouo didicit. Iacobum fratrē domini. ad dfferentiam alterius Ioānis fratris. Quę scribo vobis. subaudi vera sunt: hoc est: quod non didicit euāgelium ab aliquo apostolorum: idqꝫ iureiurando confirmat. Syriæ & Ciciliæ. vt prædicarem gentibus euangelium. Ignotus facie. quia illos non videram neqꝫ illi me: nisi per famam tātum. In me glorificabāt dn̄m. i. per me.

¶ In octaua sancti Ioānis.

Pauli apostoli. Lectio Pauli. ad Galatas. Capite. i

FRatres. Notum vobis facio euangelium quod euangelizatum est a me: quia non est secundum hominem. neqꝫ enī ego ab homine accepi illud: neqꝫ didici: sed per reuelationem Iesu christi. Audistis enim conuersationē meam aliquando in iudaismo: qm̄ supra modū ꝑsequebar ecclesiā dei: & expugnabā illā: & ꝓficiebā in iudaismo supra multos coętanos meos in genere meo: abundātibus æmulator existēs paternarū mearū traditionū. Cum autem placuit ei qui me segregauit ex vtero matris meæ: & vocauit per gratiam suam: vt reuelaret filiū suū in me: vt euangelizarem illū in gētibus. Continuo non acquieui. carni & sanguini: neqꝫ veni Hierosolymā ad antecessores meos apostolos: sed abij in Arabiam: & iterū reuersus sum Damascū. Deinde post annos tres veni hierosolymam videre Petrū: & mansi apud eum diebus quindecim. Alium autem apostolorum vidi neminem nisi Iacobum fratrem domini. Quę autem scribo vobis: ecce coram deo: quia non mētior. Deinde veni in partes Syriæ & Cilicię. Eram autē ignotus facie ecclesijs iudeę quę erāt in christo. Tantum autem auditum habebant: quoniam qui persequebatur nos: aliquando nunc euangelizat fidem: quam aliquando expugnabat. Et in me clarificabant dominum Iesum christum.

VNicuiq; nostrum data est gratia. Iam exposita est supra in vigilia ascensionis domini nostri Iesu christi.

¶ In festo visitationis beatæ Mariæ virginis.

BEenedixerunt illam omnes. Ex Libro Iudith viduæ capite. xv. quæ verba de Iudith sunt dicta: & possunt virgini deiparę accommodari.

In octauo die sancti Ioãnis. Pauli ad Ephesios. Capite. iiij.

FRatres. Vnicuiq; nostrum data est gratia secundũ mensuram donationis christi. &c. vt supra.

In die visitationis beatæ Mariæ virginis. Lectio libri Iudith Capite. xv.

BEnedixerunt illam omnes vna voce dicentes: tu gloria Ierusalem: tu lætitia israel: tu honorificẽtia populi nostri: quia fecisti viriliter: & cõfortatum est cor tuum: eo q castitatem amaueris. Ideoq; manus domini confortauit te: & eris benedicta in æternum.

In octauo die Petri & Pauli. Ecclesiast. Cap. xliiij.

HI sunt viri misericordiæ: quorum iusticiæ obliuionem non acceperunt. Cum semine eorum permanent bona: hæreditas sancti nepotes eorum: & in testamẽtis stetit semẽ eorum: & filij eorum propter eos vsq; in ęternum manent. Generatio eorum & gloria eorum non derelinquetur. Corpora eorum in pace sepulta sunt: & nomina eorum viuent in sæcula. Sapientiam eorum narrent populi: & laudem eorum pronunciet omnis ecclesia sanctorum.

Apollinaris martyris. Ad Timotheum secunda. Cap. ij. & iij.

CHarissime. Memor esto dñm nostrũ Iesum christũ resurrexisse. & vt sup.

Omnes. qui exierant in occursu Iudith redeuntis ex victoria de Holopherne. Gloria. ornamẽtum & decus. Viriliter. hostem nostrum occidendo. Confortauit te. idest dedit tibi fortitudinem & robur. Benedicta in æternum. per famã & gloriam.

¶ In octaua Petri apostoli.

HI sunt viri misericordiæ. Ex lib. Ecclesiastici capite. xl. iiij. quibusdam tamen immutatis. Viri misericordię. subaudi digni: aut quod in alios misericordes fuerunt. Perseuerat bonum. idest hæreditas. In terra promissionis. hoc est gloria sempiterna. Propter illos. idest propter merita patrum. Non derelinquetur. quia manebit apud posteros illorum memoria. In pace sepulta sunt. cum spe resurrectionis. Viuent in sæcula. per illorum memoriam in hac vita & in futuro sæculo.

¶ In festo Apollinaris martyris.

MEmor esto dominum nostrũ. Ex epistlã ad Timotheũ secũda cap. ij. & iij. quę iã exposita est supra in ep̃la Petri martyris.

¶In feſto Germani epiſcopi.

TEſtificor corã deo. Ex epiſtola.ij.ad Timotheũ cap̃.iiij. In quo hortat̃ apoſtolus Timotheum: vt doceat populum ſibi commiſſum inſtan- do illorum doctrinę. & primo adiurat illum deum teſtem inuocãdo. Verbum. ſcilicet euangelicũ. Opportune. audire cupientibus. Importune abnegantes audire. Ar- gue. peccantes ex ignorã tia. Obſecra. peccãtes ex infirmitate. Increpa. ver bis duris peccãtes ex ma licia. Erit tempus. ideo inſtandum eſſe dicit: an- tea quam veniat tempus quo non libenter audiẽt verbum domini. Pruriẽ tes auribus. id eſt audire cupientes. Iam delibor. id eſt paulatim cõſumor. Reſolutionis. ſcilicet ani mæ a corpore. Certamẽ certaui. prędicatiõis offi cium exercendo. In reli- quo. i. in futuro. Corona iuſticiæ: quam nemo au- feret a me.

Germani epiſcopi. ad Thimo- theum. Capite. ij. &. iij.

CHariſſime. Teſtificor coram deo: & chriſto ieſu qui iudicaturꝰ eſt viuos & mortuos: & per aduentum ipſius: & regnũ eius. Prædica verbum: inſta oportune: im- portune argue: obſecra: increpa in omni pa tientia & doctrina. Erit enim tempus cũ ſa nã doctrinã non ſubſtinebunt: ſed ad ſua de ſideria coaceruabunt ſibi magiſtros pruriẽ tes auribus: & a veritate quidem auditum auertent: ad fabulas autem conuertentur. Tu vero vigila; in omnibus labora: opus fac euangeliſtæ: miniſterium tuum imple: ſobrius eſto. Ego enim iam delibor; & tem pus meæ reſolutionis inſtat. Bonum certa- men certaui: curſum cõſummaui; fidem ſer uaui. In reliquo repoſita eſt mihi corona iu ſticiæ: quam reddet mihi dominus in illa die iuſtus iudex. Non ſolum autem mihi: ſed & his qui diligunt aduentum eius.

¶In feſto Stephani prothomartyris.

DOctrinis varijs & peregrinis. Ex epi ſtola ad hebræos cap̃. xiiij. In quo oſtẽdit: quomodo hebręi habere ſe debẽt erga prẹlatos nõ bene de fide ſentientes. Doctrinis varijs. ſcilicet ſuſpectis & hęreticis. Abduci. id eſt a recta fide duci. Gratia. id eſt lege gratiæ: hoc eſt euãgelio. Nõ eſcis. id eſt cibis quæ præcipiuntur in lege ve- teri. mãducari ſiue nõ mã ducari. Habemꝰ altare. i. crucem in qua oblatꝰ eſt chriſtus. Qui taberna- culo deſeruiunt. id eſt ve teris legis miniſtri. Quorum animalium. ſcilicet vituli & hirci: qui immo abantur in die expiationis. Cremãtur. quia pro peccatis inmolatio illa fie bat. Propter quod. id eſt quia extra caſtra cremabantur. Extra portam. ſ.

Stephani prothomartyris. Le- ctio ad Hebręos. Cap̃. xiij.

FRatres. Doctrinis varijs & peregri- nis nolite abduci. Optimum eſt enim gratia ſtabilire cor: nõ eſcis quæ nõ profue runt ambulantibus in eis. Habemus altare de quo edere non habent poteſtatem: qui tabernaculo deſeruiũt. Quorum enim ani-

in loco caluarie extra vrbem Ierusalem. Exeamus extra castra. idest extra legis obseruationes. Improperium(nam christo exprobatum est quod nō obseruabat legem)Ciuitatem manentem. idest in qua manere semper debemus: vt in lege veteri. Futuram inquirimus. quæ per nouam legem acquiritur. Per ipsum. scilicet christum. Hostiam laudis. idest sacrificium subaudi deū. Beneficentię & cōmunionis. idest benefaciendi: & bona vestra cōmunicādi. Promeretur. idest illum nobis demeremur: vt nobis bn̄faciat.

malium infertur sanguis pro peccato in sancta per pontificem: horum corpora cremātur extra castra: ꝑpter quod & iesus vt sanctificaret per suum sanguinem populum; extra portam passus est. Exeamus igitur ad eum extra castra: improperiū eius portantes. Non enim habemus hic manentem ciuitatem: sed futuram inquirim9. Per ip̄m ergo offeram9 hostiam laudis semper deo. idest fructum labiorum confitentium nomini eius. Beneficentiæ autem & communionis nolite obliuisci. Talibus enim hostijs promeretur deus.

Sanctæ Mariæ de niuibus. Ecclesiast. Capite. xxiiij.

AB initio & ante sæcula creata sum: & vsq; ad futurum sæculum nō desinā: & in habitatione sancta corā ipso ministraui. Et sic in sion firmata sum: & in ciuitate sanctificata similiter requieui; & in ierusalē potestas mea. & radicaui in populo honorificato: & in partes dei mei hæreditas illi9. & in plenitudine sanctorum detentio mea.

Transfiguratio domini. Lectio Beati Petri aposto li. ij. Capite. i.

FRatres; Dabo autem operam & frequenter habere vos post obitum meū: vt horum omnium memoriam faciatis.

¶ In festo virginis Mariæ de niuib9.

AB initio & ante sęcula creata sum. Ex libro eccl'iast. capite. xxiiij. In qua autor loquitur de sapiētia increata: hoc est de christo: qui patris sapientia dicitur. Ab initio. nō dicit tēporis principium. quia pater filio cōętern9 est. Creata. idest pręuisa quantum ad humanitatem. Non desinam. quia æterna est. Coram ipso ministraui. quia fili9 patris voluntatem semper fecit. In habitatione sancta. in congregatione iustorum. In sion & Ierusalem. idest in ecclesia vtraq;. scilicet militante & triumphante. Radicaui in. hoc est hęreditatem meā fundaui. In populo honorificato. scilicet israelitico. hoc ē christiano. Detentio mea. i. habitatio.

¶ In trāffiguratiōe dn̄i.

DAbo autem operam & frequēter. Ex epistola Petri. ij. cap. i. Dabo operā. q̄a sentio instare obitū meum. Dabo operā. s. frequent. vos admonendo.

Habere vos. subaudi memoriam monitionum mearũ. Indoctas fabulas. sicut poetæ & doctores falsi. Virtutem. scilicet faciendi miracula in doctrinæ cõfirmationem. Et præscientiam. quam habuit christus homo ex diuinitate. Speculatores. i. conspectores & testes illius magnitudinis scilicet in transfiguratione. Accipiens honorem. i. testimonium honoris & gloriæ. Voce delapsa. descendente. A magnifica gloria. idest a deo patre. Huiuscemodi. i. qui sequitur. hic est filius. &c. In monte sancto. qui cognominatur Thabor. Matthæi. xvij. Propheticum sermonem. Ex psalmo. ij. scilicet domin9 dixit ad me fili9 me9 es tu. Attendentes. idest consentientes prophetiæ. In caliginoso loco. idest in hoc mundo in quo videmus omnia per speculũ in ænigmate. Et lucifer. idest christus qui est lucifer & sol & lux.

Non enim indoctas fabulas secuti: notam fecimus vobis domini nostri Iesu christi virtutem & præscientiam: sed speculatores facti sumus illius magnitudinis. Accipiens enim a deo patre honorem & gloriam: voce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica gloria. Hic est filius meus dilect9: in quo mihi complacui: ipsum audite: & hãc vocẽ nos audiuimus de cœlo allatam: cum essemus cum ipso in monte sancto. Et habem9 firmiorẽ propheticũ sermonem; cui benefacitis attẽdentes; quasi lucernæ lucenti in caliginoso loco donec dies illucescat; & lucifer oriatur in cordibus vestris.

¶ In festo Cyrici Largi & Smaragdi.

Rememoramini pristinos. Ex epistola Pauli ad Hebræos capite. x. In quo ostẽdit apostolus adhærendum esse deo per rationes demulcentes & mitigantes medicorum more: q post sectionem carnis inducunt leuia fomenta. Pristinos dies. qb9 estis ad finem conuersi & illuminati. Sustinuistis & hoc dupliciter. vno modo facti speculum opprobrijs in propria persona. Altero modo. i. quãtum amici vestri talia sustinent. Vinctis. idest in carcere positis. & in hoc amicis. Bonorum vestrorum. & hoc in vestra persona & familia.

Cyriaci Largi Smaragdi. Pauli Ad hebræos. Capite. x.

FRatres. Rememoramini pristinos dies: in quib9 illuminati magnum certamen sustinuistis passionum. Et in altero quidem opprobrijs & tribulationibus spectaculum facti: in altero autem socij taliter conuersantium effecti. nam & vinctis cõpassi estis; & rapinam bonorum vestrorũ cũ gaudio suscepistis: cognoscẽtes vos habere meliorem & manentẽ substantiã. Nolite itaq amittere cõfidentiã vestrã: quæ magnam habet remunerationẽ. Patientia eñ vobis necessaria est: vt volũtatem dei faciẽtes: reportetis promissionem. Adhuc enim modicum aliquantulumq qui ventur9 est veniet; non tardabit. Iustus autem meus ex fide viuit.

Meliorem substātiam. idest diuitias coelestes. Confidentiam vestram. idest firmam perseuerantiam. Patientia. idest aduersitatum tollerantia. Voluntatem dei. obedientes illius voluntati. Modicum aliquātulumq;. idest breue tempus restat. Qui venturus est. scilicet ad iudicium. Sed iusti in iudicio finali viuent. idest saluabunt. & sumptū est ex propheta. Aggeo cap. ij.

Sancti Laurentij. Ad Corinthios. ij. Capite. ix.

FRatres. Qui parce seminat; parce & metet; & qui seminat in benedictionibus; de benedictionibus & metet. Vnusquisq; prout destinauit in corde suo; non ex tristicia; aut ex necessitate. Hilarem autem datorem; diligit deus. Potens est enim deus omnem gratiam abundare facere in vobis; vt in omnibus semper omnem sufficientiā habētes abundetis in omne opus bonum; sicut scriptum est. Dispersit dedit pauperibus; iusticia eius manet in sæculum seculi. Qui autem administrat semen seminanti; & panem ad manducandum præstabit; & multiplicabit semen vestrum; & augebit incrementa frugum iusticiæ vestrę.

In vigilia assumptionis beatæ Mariæ virginis. Ecclesiastici. Capite. xxiiij.

EGo quasi vitis fructificaui suauitatem odoris; & flores mei fructus honoris & honestatis. Ego mater pulchrę dilectionis & timoris; & magnitudinis; & sanctæ spei. In me omnis gratia vitæ & veritatis; in me omnis spes vitæ & virtutis. Transite ad me omnes qui concupiscitis me; & a generationibus meis adimplemini. Spiritus enī meus super mel dulcis; & hæreditas mea super mel & fauū. Memoria mea in generatione seculorum. Qui ędunt me; adhuc ęsurient; & qui bibunt me; adhuc sitient. Qui

¶ In festo. s. Laurētij.

QVi parce seminat parce & metet. Ex. ij. epistola ad Corinī. capite. ix. In quo apostolus ad benefaciēdum Corinthios hortat. Qui parce seminat. atq; ita qui parum dat: parum pręmium conseqūtur: atq; ecōtrario. Vnusquisq;: subaudi det. Prout destinauit. idest decreuit dare. Nō ex tristicia. scilicet dolēs: qa dat, aut ex necessitate: qa coact9. Omnē creaturam. idest voluntatem faciendi elemosynam. Abundare facere. vt condoleatis de benefactis: sicut scriptū est. Psal. cxi. Iusticia ei9. scilicet qui sic largitur. Qui administrat semē. idest deus qui dat voluntatē benefaciendi. Et panem p̄stabit. quia dati dabitur a deo. Multiplicabit. adhuc in similitudine seminandi & metendi perstat.

¶ In vigilia assumptionis btæ Marię v̄ginis.

EGo quasi vitis fructificaui. Ex libro Eccl'iast. cap. xxiiij. Sapientia loquitur hoc in loco: sed verba hęc possunt accōmodari nostræ virgini. Quasi vitis. q̄ io ālatinis parilema: & hispanis parra dicit: qa parit fructus suos. Fructus. i. pulchritudinis.

nam reciproca translatio est pulchri pro honesto: & honesti pro pulchro. Mater dilectionis & timoris. quæ videtur contraria: neq; se inuicem pati. sed semper miscendus amor timori & timor amori: quia alter alterum moderatur. Et magnitudinis. in originali est agnitionis: quæ habetur per contemplationem. Sanctæ spei. scilicet beatitudinis futurę. In me. verba sunt sapientiæ. Trāsite ad me. p cognitionē & amorē. A generationib9 meis. i. illuminationibus ad intelligendū. Spūs meus. i. degustatio meæ bonitatis & sapiētię. Hęreditas mea. quæ est vita æterna. Memoria mea. qa nusq̄ delebitur de mētib9 sanctorum. Qui edūt me. i. gustāt me in hac vita. Esurient. s. in cœlo saturari. Non confundet. s. in summi iudicis conspectu. Qui operanē in me. i. secūdum regulā doctrinæ meæ. Qui elucidāt me. sacram scripturam alijs exponendo.

¶ In die assumptionis. IN omnibus requiem quęsiui. Ex libro ecle. cap. xxiiij. vbi legit. In his omnib9 requiem quesiui. s. hominibus. qa dixit alibi: deliciæ meæ esse cum filijs hominum. Requiem quesiui. habitādo cum hominibus p gratiam. In hæreditate domini. i. in quibus habitabat domin9. & quos possidet. Dixit mihi. id quod sequit. Qui creauit me. filius qui est patris sapientia dicit de patre generante. nā hic creauit p genuit positū est. Tabernaculo meo. quia pater requiescit & complacuit sibi in filio. Et dixit mihi. pater dicit filio. In iacob inhabita. idest in populo christiano. Hæreditare. i. hæreditatem tuam fige. Mitte radices. i. sere & plāta. Ab initio & ante sæcula. hoc cęsum expositū est in festo Marię de niuibus: vsq; ad locum illū quasi cedrus. vbi

audit me: non confundetur: qui operantur in me non peccabunt. Qui elucidant me: vitam æternam habebunt.

In die assumptionis. Eccle. Cap. xxiiij.

IN omnibus requiem quæsiui: & in hęreditate domini morabor. Tunc præcepit & dixit mihi creator omnium: & qui creauit me: requieuit in tabernaculo meo. & dixit mihi. In Iacob inhabita: & in israel hæreditare: & in electis meis mitte radices. Ab initio & ante sæcula creata sum: & vsq; ad futurum sęculum non desinam: & in habitatione sancta coram ipso ministraui. & sic in sion firmata sum: & in ciuitate sanctificata similiter requieui; & in Ierusalem potestas mea: & radicaui in populo honorificato: & in partes dei mei hæreditas illius: & in plenitudine sanctorum detentio mea. Quasi cedrus exaltata sum in libano: & quasi cypressus in monte sion. Quasi palma exaltata sunt in Cades; & quasi plantatio rosæ in hierico. Quasi oliua speciosa in cāpis: & quasi platanus exaltata sum iuxta aquas. In plateis sicut cynamomum & balsamum aromatizans odorem dedi. Quasi myrrha electa dedi suauitatem odoris.

Decollatio sancti ioannis ad Hebæos. Capite. xi.

sapientia cōparat se rebus pulcherrimis. Cedrus.arbor cuius materia est odorata.Libano.qui est mōs inter Palæstinā & Phœnicē. Cypressus in sion.monte quoq; Hierosolymæ coniunctus. Cades.non illa quæ est in deserto cognominata Barne:sed alia quæ cecidit in sortē trib9 iuda. In Hierico.vrbe non longe ab hierosolymis. Quasi platanus.arbor dicta a foliorū latitudine nobis tamen ignota. In plateis.vbi huiusmodi odoramenta puta balsamum & myrrha venduntur.

FRatres. Sancti ludibria & verbera experti; insuper & vincula: & carceres. &c.vt supra.

Natiuitas Mariæ. Prouerb. Cap.viij.

DOminus possedit me in initio viarū suarū antequam quicquam faceret. &c.vt supra.

Exaltatio sanctę crucis.Beati Pauli ad Philippenses. Capite.ij.

CHristus factus est pro nobis obediens vsq; ad mortē; mortē autem crucis. &c.vt supra.

Sancti Matthęi. Ezechielis prophetæ. Capite.i.

SImilitudo vultus quattuor animalium. facies hominis & facies leonis a dextris. &c.vt supra.

Michaelis archangeli. Lectio libri Apocalypsi.Ioānis apostoli.Cap.i.

IN dieb9 illis.Significauit deus quæ oportet fieri cito:loquens per angelum suum seruo suo Ioanni: qui testimoniū perhibuit verbo dei;& testimonium iesu christi:quæcunq; vidit. Beatus qui legit & audit verba prophetiæ huius:& seruat ea quæ scripta sunt Tempus enim prope est. Ioannes septem ecclesijs quæ sunt in Asia. Gratia vobis & pax ab eo q est;& qui erat.

¶In festo decollationis Ioannis baptistę.

SAncti ludibria & verbera. Ex epistola ad Hebręos.cap.xi. iam exposita est in festo Fabiani & Sebastiani.

¶In natiuitate beatę Marię virginis.

DOminus possedit me. Iam exposita est in festo cōceptionis eiusdem deiparę virginis.

¶In festo exaltationis sanctę crucis.

CHristus factus est p nobis obediens. Ex epistola ad philippeñ.cap.ij. sed iā exposita est sup in dñica q inscribit in ramis palmarū.

¶In festo sācti Matthęi.

SImilitudo vultus qt tuor animalium.iam exposita est in festo Marci euangelistę.

¶In festo sancti Michaelis archangeli.

SIgnificauit de9 quę oportet. Ex apocalypsi Ioānis cap.i.nam sic incipitur liber illic. Apocal. Iesu xpi: quam dedit illi deus palā facere seruis suis:quæ oportet fieri cito:& significauit mittēs p angelū suū seruo suo Ioāni. Sed cōcionator siue cōcinnator mutauit ordinē:& pauca vba dicēs. Significauit de9.i.p qdā signa ōndit. Quę oportet fieri.d ijs q ad statū ecclię futurū ptiēt. Per angelū suū.s.Michaelē. vt sētit offici hui9 cōcinnator. Testimoniū phibuit i pricipio sui euāgelij.

Quæcunq; vidit: nam pro familiaritate omnibus interfuit. Prope est. vt omnia compleant quæ: hic sunt scripta. Gratia & pax salutationis epistola ris verba sunt. Ab eo qui: a quo mittitur salus. Qui erat & venturus est. p hoc dei æternitas designatur. A septem spiritibus. idest ab vniuersitate an gelorum. Paternæ gloriæ. vt patet in toto euangelij discursu. Primogenit⁹ mortuorum. qui ab apo stolo Paulo dicitur pri micię dormientiũ. Prin ceps regum terræ. quia illi est data omnis pote stas in cœlo & in terra. Matthei vltimo.

In vigilia omniũ sctõꝝ.

Ecce ego Ioannes vi di. Ex apocalypsi Ioãnis. capite. v. In originali habetur: & vi di: & ecce in medio thro ni. Agnum. idest christũ in medio ecclesiarũ. Tan quam occisum. quia coti die in ecclesijs immolat. Cornua septem. idest se ptẽ potestates quas etiã spirit⁹ septem dixit pro pter septem dona. Missi in omnem terram. idest in omnes homines. Et ve nit. s. agnus. Cũ aperuis set librum. ad reuelandũ futurum ecclesiæ statũ. Ceciderunt. adorantes agnũ. Citharas & phia las. p quas (vt ipse expo nit) significãtur oratio nes sanctorum. Canticũ nouum. i. testamentũ no uum pertinens. Deo nr̃o regnũ. idest regni partici pes. Sacerdotes. s. hostias laudis deo offerentes. Su per terrã. i. in cœlo. Mil lia millium. i. decies cen tũ millia. sic in Daniele. millia millium ministra bãt ei. Virtutẽ & diuini tatẽ. &c. oia ista xp̃s ha buit ante passionem p̃ter corporis glorificationẽ.

& qui venturus est; & a septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt: & a Iesu christo q est testis fidelis primogenit⁹ mor tuorum; & princeps regum terræ: q dilexit nos: & lauit nos a pc̃tis nr̃is in sãguine suo.

In vigilia omnium sanctorum. Apo calypsis Ioannis apl̃i. Cap̃. v.

Ecce ego Ioãnes vidi in medio throni & quattuor animalium: & in medio seniorum agnum stãtem tanq̃ occisum ha bentem cornua septem: & oculos septem; qui sunt septẽ spiritus dei: missi in omnem terram. Et venit & accepit de dextera sedẽ tis in throno librũ: & cũ aperuisset librum: quattuor animalia. & viginti quattuor se niores ceciderũt corã agno habẽtes singuli citharas & phialas aureas plenas odoramẽ torũ: q̃ sunt or̃ones sanctorum: & cantabãt canticum nouum: dicentes. Dignus es do mine accipere librum: & aperire signacula eius: quoniam occisus es: & redemisti nos deo in sanguine tuo ex om̃i tribu: & lingua: & populo: & natione: & fecisti nos deo no stro regnum & sacerdotes: & regnabimus super terram. Et vidi & audiui vocem an gelorum multorum in circuitu throni; & animalium & seniorum: & erat nume rus eorum millia millium dicentium voce magna. Dignus est agnus q occisus est acci pere virtutem: & diuinitatem; & sapientiã; & fortitudinẽ; & honorẽ; & gloriã; & bene dictionem in sæcula seculorum. Amen.

In die. Lectio apocalyp. Ioãnis Apostoli. Capite.vij.

ECce ego Ioannes vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis, habẽtem signum dei viui: & clamauit voce magna quattuor angelis: quibus datum est nocere terræ & mari: dicẽs. Nolite nocere terræ & mari: neq; arborib9; quo adusq; signemus seruos dei nostri in frõtibus eorum. & & audiui numerum signatorum centũ quadraginta quattuor millia signati: ex om̃i tribu filiorum israel. Ex tribu iuda: duodecim millia signati. Ex tribu rubẽ: duodecim millia signati. Ex tribu gad: duodecim millia signati. Ex tribu asser: duodecim millia signati. Ex tribu neptalim. duodecim millia signati. Ex tribu manasse: duodecim millia signati. Ex tribu simeon: duodecim millia signati. Ex tribu leui: duodecim millia signati. Ex tribu isachar: duodecim millia signati. Ex tribu zabulon: duodecim millia signati. Ex tribu ioseph: duodecim millia signati. Ex tribu beniamin: duodecim millia signati. Post hęc vidi turbam magnã: quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus; & tribubus & populis & linguis: stantes ante thronum & in cõspectu agni amicti stolis albis: & palmæ in manibus eorũ. & clamabãt voce magna; dicentes. Salus deo nostro qui sedet super thronum & agno. & omnes angeli stabant in circuitu throni & seniorum & quattuor animaliũ. & ceciderunt in conspectu throni in facies suas: & adorauerunt dominum: dicentes amen. Benedictio & claritas & sapientia & gratiarũactio: honor: virt9: & fortitudo deo nr̃o in sæcula sæculorũ. Amẽ.

¶ In die omniũ sanctorũ.

ECce ego Ioannes vidi alterum angelũ. Ex apocalypsi Ioãnis cap. vij. per hunc Angelum intelligitur Constãtin9 imperator. Signũ dei viui. idest crucem, in qua Maxentium imperũ æmulum superauit. nã anteq; cum hoste confligeret: vidit in cœlo crucẽ atq; angelum dicentẽ sibi. Constantine in hoc signo vinces. Nocere terræ & mari. idest christianis habitantibus orbem terræ: & insulis adiacẽtib9. Et audiui numerum signatorũ. Ex vna quaq; tribu (hoc est filiorũ Iacob) erant duodecim millia signatorum: & quia duodecim erãt filij: excrescit summa centum quadraginta quattuor milliũ. nam duodecies duodecim mille eãdem summam reddit. Ex tribu iuda. Qui & si quart9 fuit in ordine nascẽdi: prim9 ponitur hoc in loco. quia ex hoc pendet christi genealogia. Cætera patent vsq; ad locum illum. Vidi turbam magnam. scilicet martyrum. Amicti stolis albis. propter animæ gloriam. Palmæ in manibus. q̃ sunt insignia victoriæ. Alia patẽt.

¶ In festo Facundi & Primitiui.

Facundi & Primitiui. Lectio ad Corin. ij. Cap. i.

BEnedictus deus & pater domini. Ex epistola secunda ad Corinthios cap.i. & est initium epistolæ post salutationem positam. Benedict9 deus: modus est agendi gratias deo. Pater misericordiarum. i. auferens a nobis omnem miseriam. Possimus ipsi consolari. scilicet verbo & exemplo. Per exhortationẽ, proponẽdo eis pręmium æternum. Exhortamur. ex deponẽti verbo fecit cõmune. Passiones christi. idest tribulationes quæ in xp̄i capite inceperũt. In nobis. s. ap̄l'is ad quos q̄si a capite sunt deriuatæ. Pro vestra exhortatiõe & salute: totũ hoc accedit ad vtilitatẽ vestrã. Siue cõsolamur. s. a deo: & hoc q̄q accedit ad cõsolatiõnẽ v̄rãm.

¶ In festo plurimarũ v̄g.

DE virginibus præceptũ non habeo. Ex prima ad Corinthios epistola cap. vij. vbi posteaq̄ agit de matrimonio: dat consilium de virginibus. dicens q̄d nõ habet a deo præceptũ quod de necessitate salutis sit virginitas. Consilium do. quia virginitas præponitur nuptijs: & semper meliora sunt appetenda. Misericordiam consecutus. vnde habeo consilium dandi autoritatem. Hoc bonum esse. scilicet virginitatem. & posuit bonũ p optimũ. Propter necessitatẽ. quæ manet ducentibus vxorem. Noli quęrere. s. vxorem (si modo potes continere te) quod est meli9 q̄ matrimoniũ: sicut virginitas: quam continentia. Tribulationẽ carnis. q̄ sunt ĩ anxietate matrimonio coniũcti. Vobis pco. i. p̄mitto vobis: vt possitis ducere vxores.

FRatres. Benedictus deus & pater dñi nostri iesu christi: pater misericordiarũ & deus totius consolationis: qui consolatur nos in omni tribulatione nostra: vt possim9 & ipsi cõsolari eos qui in omni pressura sunt per exhortationẽ qua exhortamur: & ipsi a deo. Quoniã sicut abundãt passiones christi in nobis: ita & p christum abũdat cõsolatio nostra. Siue autẽ tribulamur pro vestra exhortatione & salute: siue cõsolamur pro vestra consolatione: siuę exhortamur p vestra exhortatione & salute: quæ operatur tolerantiã earundem passionum: quas & nos patimur: vt spes nostra firma sit pro vobis: Scientes quoniam sicut socij passionũ estis: sic eritis & cõsolatiõis In xp̄o Iesu dño nr̄o.

In natali plurimarum virginũ.

Ad Corinthios. i. Cap. vij.

FRatres. De virginibus præceptum domini non habeo: consiliũ autem do: tanquam misericordiam consecutus a domino: vt sim fidelis. Existimo enim hoc bonũ esse propter instantem necessitatem: quoniam bonum est homini sic esse. Alligatus es vxori: noli quærere vxorem. Si autem acceperis vxorem: non peccasti. Et si nupserit virgo: non peccauit. Tribulationem tamen carnis habebunt huiusmodi. Ego autem vobis parco. Hęc itaq; dico fratres: tẽpus breue ẽ: Reliquũ est: vt & q̄ habẽt vxores: tanq̄ nõ habẽtes sint: & qui flent: tanq̄ non flentes. & qui gaudent: tanq̄ non gaudẽtes. Et qui

Tanquam non habentes.ideſt non intenti ſint rebus mundi: ſed ſpiritualiter viuant. Qui flent.in onere matrimonij.Non flentes.ideſt patienter feſrendo:& ſic de alijs.Diuiſus eſt.ſeruiens mundo & deo.Innupta.ideſt contiņens vidua.Virgo quę non nupſit.

emunt;tanquã non poſſidentes. Et qui vtũtur hoc mũdo;tanquam non vtantur.Præterit enim figura huius mundi. Volo autẽ vos ſine ſolicitudine eſſe. Qui ſine vxore eſt; ſolicitꝰ eſt quę domini ſunt; quomodo placeat deo. Qui autem cum vxore eſt;ſolicitus eſt quæ ſunt mundi;quomodo placeat vxori;& diuiſus eſt.Et mulier innupta & virgo:cogitat quæ domini ſunt;vt ſit ſancta corpore & ſpiritu.

De Trinitate. Ad Corinthios.ij. Capite.xiij.

FRatres. In domino gaudete: perfecti eſtote: exhortamini:idem ſapite; pacẽ habete;& deus pacis & dilectionis erit vobiſcum. Salutate inuicem in oſculo ſancto. Salutant vos omnes ſancti. Gratia domini noſtri ieſu chriſti:& charitas dei:& communicatio ſancti ſpiritus ſit cum omnibus vobis amen In chriſto ieſu domino noſtro.

De angelis. Lectio libri Apocalyp. Ioannis apoſtoli. Capite.xix.

IN diebus illis. Dixit mihi angelus. Scribe. Beati qui ad cœnam nuptiarũ agni vocati ſunt. Et dixit mihi. Hæc verba dei vera ſunt. Et cecidi ad pedes eius: vt adorarem eum. Et dixit mihi. Vide ne feceris. Conſeruus enim tuus ſum;& fratrum tuorum habentium teſtimonium Ieſu. Deum adora.

Sancti ſpiritus. Actuum apoſtolorum. Capite.viij.

¶ In feſto trinitatis.

IN domino gaudete. Ex epiſtola ad Corinthios.ij.capite.xiij.In originali habetur.de cętero fratres gaudete. & eſt clauſula eiuſdem epiſtolæ.in qua conſolatur perſiſtentes in doctrina fidei. Gaudete.quod eſt propriũ illorum qui bene agũt. Exhortamini.i. inuicem vos ad bene agẽdum excitate. Idem ſapite.ideſt de domino ſentite. Pacem habete.quã dominꝰ nos habere pręcipit. Oſculo ſancto.qđ eſt ſignum vnionis ſiue vnanimitatis. Om̃es ſancti. ſcilicet qui ſunt mecum. Gratia domini.de qua Ioannis primo. Plenus gratia & veritate. Charitas dei. ſcilicet patris: qui eſt principium amoris.Communicatio ſancti ſpiritus. quia per ipſum fit omniũ bonorum cõmunicatio.

¶ De angelis.

DIxit mihi angelꝰ: ſcribe. Ex apoſtoli Ioannis Apocalypſi.capite.xix. Scribe. ſubaudi ad futuram rei memoriam nota. Vocati ſunt. per fidẽ charitate informatã. Vera ſunt. q̃a nihil falſum a deo ꝓcedit. Vide ne feceris. nõ ꝑmittit angelꝰ ſe adorari ab homine cuius naturam verbum diuinũ aſſumpſit. Deum adora. nõ angelum:ſcilicet.

¶In festo sancti spiritus.

CVm audissent apostoli qui erant hierosolymis. Iam supra exposita est feria tertia post festum pentecostes.

¶In festo sanctę crucis.

CHristus factus est pro nobis obediens. Iam exposita est supra in dominica i ramis palmarum.

¶Pro postulanda pace.

NOlite esse prudentes apud vosmetipsos. Ex epistola ad Romanos cap. xij. In quo romanos monet ne sint imprudentes arrogando sibi virtutes, quas nō habent. Apud vosmetipsos. idest nō reuera: sed opinione vestra. Nō malum pro malo. hoc iubet christiana religio. Defendentes. idest resistētes volentibus vos offendere. Scriptū est Deut. xxxij. Mihi vindictam. subaudi relinquite. Ego retribuā: idest vlciscar quod in vos fuerit cōmissum. Carbones ignis. quoniā ex inimico facies illum tibi amicum. Vinci a malo. idest incidere in illius odium. Sed vince in bono malum. i. in tentationes impellentes ad iram q̄ est vindictę appetitus.

¶Pro cōgregatione.

SVccincti lumbos mētis vestræ. Ex prima Petri epistola. cap. i. In quo apostolus regeneratos inducit ad castitatem & mundiciam. Succincti lūbos. idest casti corpore & mēte. Sobrij. victu & vestitu. Perfecti in omni virtute. Gratia. per quā speratis gloriā. In reuelatione. idest per reuelationem. Obediens

IN diebus illis. Cū audissent apostoli qui erant in hierosolymis; q̄a rece. &c. vt sup.

Sanctæ crucis. Lectio Pauli ad Philippenses. Cap. ij.

FRatres. Christus factus est pro nobis obediēs vsq; ad mortem; mortem autem crucis. &c. vt supra.

Pro postulanda pace. Lectio ad Romanos. Capite. xij.

FRatres. Nolite esse prudentes apud vosmetipsos. Nulli malum pro malo reddentes; prouidentes bona non tantum corā deo; sed etiā corā omib⁹ hominibus. Si fieri potest q ex vobis est; cum omnib⁹ hominibus pacem habentes. Nō vosmetipsos defendentes charissimi: sed date locum iræ. Scriptum est enim. Mihi vindictam & ego retribuam; dicit dominus. Sed si esurierit inimicus tuus; ciba illum: si sitit potum da illi; Hoc enim faciens; carbones ignis cōgeres super caput eius. Noli vinci a malo; sed vince in bono malum.

Pro congregatione. Lectio beati Petri apostoli. i. Capite. i.

CHarissimi. Succincti lumbos mētis vestræ: sobrij: perfecti: sperate in eā quæ offertur vobis gratiam in reuelatione Iesu xp̄i quasi filij obediētiæ: nō cōfigurati priorib⁹ ignorātiæ vr̄æ desiderijs: sed sc̄dm eū q vocauit vos sc̄m; vt & ipsi sancti in omi cōuersatiōe sitis. Q̄m scriptū est. Sancti eritis: qm̄ ego sanctus sum: dn̄s deus vester.

stiæ. in obseruatione legis. Non configurati. idest conformati. Sanctum .s. deũ. Sãcti sitis. idest sanctitatis illi9 immitatores. Scriptũ est, Leuitici. xix.

¶ Pro familiaribus.

SI præoccupatus fuerit homo. Ex epistola ad Galatas cap. vi. In quo inducit illos ad patientiam & mutuam tollerantiam. Præoccupatus. aliqua pturbatione animi. Qui spirituales. i. sapiẽtiores. Spiritu lenitatis. reducendo ad mansuetudinem. Considerans teipsum. idest propriã fragilitatem. Tu tenteris. i. in similẽ pturbationẽ incidas. Alter alteri9 onera. i. ĩfirmitates mutuas sufferendo.

Pro familiaribus. Lectio Pauli ad Galatas. Capite. vi.

FRatres. Si præoccupat9 fuerit homo in aliquo delicto: vos qui spũales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis: considerans teipsum: ne & tu tẽteris. Alter alterius onera portate: & sic adimplebitis legem christi.

Pro quacũq3 tribulatione. Lectio Hieremiæ pphetæ. Cap. xiiij.

SI iniquitates nostræ contẽderint contra nos dñe: libera nos quæsumus: fac propter nomen tuũ: qm multæ sunt auersiões nostræ: Tibi peccauimus expectatio israel: saluator noster in tempore tribulationis. Tu autẽ in nobis es domine: & nomen sanctũ tuũ inuocatũ est super nos: ne derelinquas nos domine deus noster.

Pro pluuia. Lctõ libri Leuitici. Cap. xxvi.

IN dieb9 illis. Dixit dñs ad Moisen. Si in pceptis meis ambulaueritis. &c. vt sup.

Pro sacerdote. Beati Pauli ad Timotheum. i. Capite. i.

CHarissime. Fidelis sermo & omni acceptione dignus: quia christus Iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere; quorũ prim9 ego sum. Sed iõ misericordiã cõsecutus sum: vt in me primũ ostẽderet oẽm patientiã: ad informationẽ eorũ qui credituri sunt illi in vitã æternã. Regi aũt seculorũ immortali: inuisibili: soli deo honor & gloria in sæcula seculorũ. Amẽ.

¶ Pro tribulatione quacunq3.

SI iniquitates nostræ contẽderint. Ex Hieremia propheta capite. xiiij. deprecatio est prophetæ populo condolentis. Contenderint. idest fuerint contra nos. Fac propter nomẽ tuũ. idest secundũ tuam misericordiam. Auersiones. scilicet a te: siue a via recta sicut cõuersio est ad deum & viam rectam. Expectatio israel. idest in quo solo habem9 oẽm spem nostram. & paucis verbis interpositis subdit. Tu autem in nobis es domine. hoc dicit: qa in tẽplo erat propiciatorium: quasi dei sedes.

¶ Pro pluuia.

DIxit dñs ad Moisen. Si in pceptis meis. Ex leuitico. cap. xxvi. Iam exposita est in vigilia trinitatis.

¶ Pro sacerdote.

FIdelis sermo & oi acceptiõe. i. ad Timotheũ cap. i. Fi

delis sermo. id est verus & dignus. Acceptione. i. qui ab audientibus accipiatur. & subdit sermonem. Ego primus. ex persecutore factus apostolus. Ostenderet patientiam. reuocando me ab actu persequendi. Qui credituri sunt. vt nemo desperet ex peccatis reduci posse ad gratiā: propter quod agens gratias: concludit. Regi seculorum. &c.

¶ Pro auertenda pestilentia.

IMmisit dominus pestilentiam. Ex secundo Regū capite. xxiij. In quo ponitur pestilentia quam immisit dominus in israel: propter peccatum Dauid: quod iussit populo numerari. Ad tempus constitutum a deo. a Dan vsq; ad Bersabee qui erant termini longitudinis iudeæ. Aream areuna Iebusęi. quia hic areuna non erat iudæus: sed Iebusęus. i. ex illorum genere qui ante regnum Dauid habitabant Ierusalē: qui alio nomine vocabatur Ornan. Gad propheta. quia tēpore regni Dauid prophetabat.

¶ Contra ecclesię persecutores.

MIserere nr̄i deus omnium. Ex Ecclesiast. libro capite. xxxvi. In quo ponitur oratio auctoris huius operis: & potest esse oratio prælati cuiuscūq; specialiter. dicens. Miserere nostri deus omniū. per creationem. Respice nos. qui sumus populus tu9 peculiaris. Lucem. idest consolationē in tenebris nostrarum retributionū. Immitte timorē tuū. actiue pro terrorē. Magnalia tua. q̄ fecisti p̄ nobis cōtra illos. Alleua

Pro auertenda epidimia. Lectio Regum. ij. Capite. xxiiij.

IN diebus illis. Immisit dominus pestilentiam in israel de mane vsq; ad tēpus constitutum: mortui sunt a Dan vsq; ad Bersabee septuaginta millia virorū. Cumq; extendisset manum suam angelus domini super Ierusalem; vt disperderet eam: misertus est domin9 super afflictionem eorum. Et dixit angelo percutienti populum: sufficit: nunc contine manum tuam. Erat autem angelus domini stans super areā areuna Iebusęi. Dixitq; Dauid ad dominum: cum vidisset angelum percutientem populum. Ego sum qui peccaui: & qui inique egi; isti qui oues sunt quid fecerunt? Obsecro te domine vt auertatur manus tua contra me: & contra domum patris mei. Venit autem Gad propheta Dn̄i ad Dauid in die illa. Et dixit ei. Ascēde; & construe altare domino in area areuna Iebusæi. Et ascendit Dauid iuxta sermonem Gad: quem præceperat dominus omnipotens.

Contra persecutores ecclesię. Ecclesiastici. Capite. xxxvi.

MIserere de9 omnium: & respice nos: & ostende nobis lucem miserationum tuarum: & immitte timorem tuum super gētes quæ nō exquisierūt te; vt cognoscant quia non est deus nisi tu: vt enarrent magnalia tua. Alleua manum tuam super gentes alienas; vt videant potentiam tuam.

manum. ꝑ graua. nã qui iacit telum vt ferat: manũ elleuat: deinde grauat. Sanctificatus in nobis. colentibus te: quem illi blasphemant. Magnificaberis in eis. idest laudaberis: quia illos nobis subijcies. Vt cognoscãt te. ostendendo fauorem tuũ pro nobis cõtra illos. In noua signa. scilicet quæ fecisti pro nobis cõtra ægyptios. Immuta mirabilia. vnum post aliud signum faciẽdo. Magnifica manũ. idest irã tuã in illos mõstra. Extolle aduersariũ. idest extra fines nostros pone. Festina tẽpus. illorũ punitionis: & nostræ liberationis. Finis. s. a te cõstituti & promissi de aduentu messię.

Sicut enim in conspectu eorum sanctificatus es in nobis: sic in conspectu nostro magnificaberis in illis: vt cognoscant te sicut & nos cognouimus: quoniam nõ est deus præter te domine. Innoua signa: & immuta mirabilia. Glorifica manum & brachiũ dextrũ. Excita furorem: & effunde iram. Extolle aduersarium: & affligе inimicum. Festina tempus: & memento finis: vt enarrent mirabilia tua domine deus noster.

Pro infirmis. Lectio Iacobi apostoli. Capite. v.

CHarissimi: Tristatur aliquis vestrum: oret æquo animo & psallat. Infirmatur quis in vobis: inducat presbyteros ecclesiæ & orent super eum: vngẽtes eum oleo in nomine domini. Et oratio fidei saluabit infirmum: & alleuiabit eum dominus. Et si in peccatis sit: dimittetur ei. Confitemini ergo alterutrum peccata vestra: & orate pro inuicem; vt saluemini.

Pro defunctis. Lectio libri Apocaly. Ioannis apostoli. Capite. xiiij.

IN diebus illis: Audiui vocem de cœlo dicẽtem mihi. Scribe: beati mortui qui in domino moriuntur. Amodo enim iam dicit spiritus: vt requiescant a laboribus suis. Opera enim illorum sequuntur illos.

Lectio libri Machabeorum. ij. Capite. xij.

¶ Pro infirmis.

TRistatur aliquis vestrũ: Ex epistola Iacobi capite. v. Tristatur. i. est in tristicia: aut in morbo: Oret æquo animo. idest trãquillo & hilari. Psallat. canet & non solũ oret. Infirmatur. morbo ĩ quo dubitatur de vita. Vnguentes. hinc potissimum habet originem vnctionis sacramẽtũ. Alleuiabit. nisi aliud expediret poti⁹ infirmo quod solus deus scit. In peccatis. s. venialibus. Cõfitemini. hinc quoq; institutũ est cõfessionis & pœnitẽtiæ sacramẽtũ.

¶ Pro defunctis.

AVdiui vocẽ de cœlo. Ex Apocalyp. Ioannis cap. xiiij. In quo arguitur de premio illorũ qui in martyrio aut cõfessione domini moriuntur. Scribe. de re notabili & diu ꝑmãsura hoc dici solet. Amodo. i. iam siue cito: vt sit amodo: q̃si admodicum. Spiritus sanctus. cum patre & filio quorũ est nexus. A laboribus suis. &

fruantur æterna quiete. Opera illorum.i. merces suorum operum: quemad modum & malorum operũ suos autores. Vergilius. quisq; suos patimur manes. ¶ Alia pro defunctis.

VIr fortissimus iudas collatione facta. Ex.ij. Machabęorum capit.xij. In quo manifeste ostenditur resurrectionis spes: & quod eleemosyna facta pro mortuis mirũ in mondũ illis pdest. Iudas. cognomẽto Machabęus: quod interpretat̃ pugnator: hebraice asmonai. Collatione facta. ex ea pecunia quæ quisq; contulit. Drachmas argẽti. drachma genus monetę quod appendit sextãdecimam partem vncię, hoc est dimidiũ nostri nummi argẽti. Mortuorũ. qui in bello ciderãt quod gestũ est cũ ducibus antiochi. Cũ pietate.i. pro religione. Optimam gratiã.i. mercedem.

¶ Alia pro defunctis.

NOlum9 vos ignorare de dormientib9. Ex epistola ad Thessalo.i. cap. iiij. In q̃ eos reprehẽdit. qui mortuos nimis lugent: cũ sit omnibus resurgẽdi spes q bene sentiũt de religione. Spẽ nõ habẽt. s. resurgẽdi. Si credimus. hoc argumẽto sæpe vtit̃ Paulus ad probandũ resurrectionẽ: qđ xp̃s. s. resurrexit. Q đ si nos credim9: & resurrectionẽ quoq; credem9. Adducet cũ eo. ad vitã immortalem. In v̇bo dñi.i. ex parte dñi q nobis hoc reuelauit. Residui sumus. a patribus nr̃is iã mortuis. Nõ p̃ueniem9. quia oẽs simul resurgemus. In iussu. idest iubendo his verbis.

IN diebus illis. Vir fortissimus iudas collatione facta: duodecim millia drachmas argenti misit hierosolymam: offerri eas ibi pro peccatis mortuorum: iuste & religiose de resurrectione cogitãs. Nisi enim eos qui ceciderãt resurrecturos speraret: superfluũ videretur & vanum orare ꝓ mortuis. Sed quia cõsiderabat q; hi qui cum pietate dormitionem acceperant; optimam haberẽt repositam gratiam. Sancta ergo & salubris est cogitatio ꝓ defunctis exorare; vt a peccatis soluantur.

Lectio beati pauli ad Thessalonicenses.i. Capite.iiij.

FRatres. Nolumus vos ignorare de dormientibus: vt non contristemini sicut & cæteri qui spem non habent. Si enim credimus q; iesus mortuus est & resurrexit: ita & deus eos q dormierunt per iesum adducet cum eo. Hoc eñ vobis dicim9 in verbo domini quia nos qui viuimus: qui residui sumus in aduentu domini nõ præueniemus eos qui dormierunt. Quoniam ipse dominus in visu; & in voce archangeli: & in tuba dei descendet de cœlo: & mortui qui in Christo sunt: resurgẽt primi. Deinde nos qui viuimus qui relinquimur: simul rapiemur cum illis in nubibus obuiam christo in aëra; & sic semper cum domino erimus. Itaq; consolamini invicem in vobis istis.

Surgite mortui venite ad iudicium. Archãgeli. scilicet Michaelis. In tuba. quæ vox erit quasi tubæ cuiusdã quæ ad omnes perueniet. Mortui in christo. idest qui crediderũt. Resurgent primi. respectu nostrum qui viuim9 in illius fide, Qui relinquimur. s. in vita. Rapiemur cũ illis. sentire videtur apostolus. ꝙ illi qui in die iudicij viuent: nõ morientur: sed cũ suscitatis rapiẽt. Obuiã xp̃o. venięte ad iudiciũ. Cõsolami .i. in hac solicitudine mortuoꝝ: cõsolamini vos inuicẽ cũ spe resurrectiõis.

Beati Pauli ad Coriñ.i.Cap̃.xv.

FRatres. Christus resurrexit a mortuis primiciæ dormientium. Quoniã quidem. &c. vt supra.

Beati Pauli ad Coriñ.i.Cap̃.xv.

FRatres. Ecce mysterium vobis dico. Omnes quidem resurgemus: sed nõ omnes immutabibur. In momento: in ictu oculi; in nouissima tuba. Canet enim tuba; & mortui resurgent in corrupti: & nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem; & mortale hoc induere immortalitatẽ. Cum aũt corruptibile hoc induerit incorruptionẽ: & mortale hoc induerit immortalitatẽ; tũc fiet sermo qui scriptus est. Absorta est mors in victoria. Vbi est mors victoria tua? Vbi est mors stimulus tuus? Stimulus autẽ mortis; peccatũ est. Virtus vero peccati: lex. Deo autem gratias: qui dedit nobis victoriam: Per iesum christum dominum nostrum.

¶ Alia pro defunctis.

CHristus resurrexit a mortuis. Ex prima ad corinthios epistola. cap̃. xv. Exposita est Feria quarta post dominicam in albis.

¶ Alia pro defunctis.

ECce mysterium vobis dico. Ex epistola prima ad Corinthios capite. xv. In quo agitur de mysterio resurrectiõis. Ecce mysteriũ. idest rem magnam, atq; ad intelligendum difficilem. Omes. idest boni & mali. Non omnes immutabimur. de statu scilicet corporalitatis & sp̃ualitatis per dotes corporis. In momento. s. fiet resurrectio. In ictu oculi. i. in instanti. s. quo clauditur aut aperitur oculus. In nouissima tuba. idest voce qua dicet christus, surgite mortui. Incorrupti. idest sine membrorum diminutione. Et nos immutabimur. scilicet de corruptione ad immortalitatem. Corruptibile hoc. idest naturam humanam resurgere incorruptibilem. Induere immortalitatem. idest in meliorem statum mutationem. Sermo qui scriptus est. Oseæ. iiij. Absorta est mors in victoria: in hebręo ero mors tua o mors. Vbi est mors victoria tua? qua prosternebas oẽs. quasi dicat: nusq; erit. Stimulus tuus. i. peccatũ q̃d erat mortis causa. Virtus peccati lex. quia peccatum magis viguit ex lege, dando. s. peccandi occasionem. Deo autem gratias. s. agamus.

¶ FINIS.

EXPLICIUNTUR

EPISTOLAE BEATORUM Pauli; Petri; Iacobi; & Ioannis. Atq; etiam ex Prophetis quæ in ecclesia per anni circulum cantãtur; non incuriose castigatę; punctę; dispunctæ: & ad ipsum Antonij Nebrissen. protypum redactę. Nũc demũ apud Inclytã Garnatã typicę ex cussioni traditę.

Idus Iunij. Ann. M. D. XXXV.

Ad Lectorem.

Lector habes Pauli subtilia dogmata sancti;
Qui vas electum religione fuit.
Numina trina dei qui raptus in æthera vidit;
Sustinet ecclesiæ culmina fortis Atlas.
Pagina sacra licet antiqua volumina iactet;
Hoc velut in cunctis lucida gemma nitet.
Fundamenta iecit fidei certissima; summum
Præbet ei christi bibliotheca locũm.

EXHORTATIO

Tendit iter durum ad magni palatia Regis.

Quod facile; heu tristes ad Phlegetontis aquas.

AD VIRTVTEM.

Præclusa est nulli Virtus, patet omnibus, aurum
Aut donum; aut censum; quęrit & illa minus;
Ast homine est nudo tantum contenta, volenti
Ergo nec durum cuilibet esse bono.

à esta
Olanda
ue ha en
quipage.

dando
la quinz

an de h
Campo
erno.
llado, a
nos Regi
cito de l

en con
s part